

Prijedlog

**Vlada Republike Hrvatske
Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina**

**Peto izvješće
Republike Hrvatske o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih
manjina**

Zagreb, ožujak 2019.

SADRŽAJ

UVOD	2
<i>Predsjedanje Republike Hrvatske Odborom ministara Vijeća Europe</i>	3
DIO I. PREGLED UNAPRJEĐENJA PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U IZVJEŠTAJNOM RAZDOBLJU	5
<i>Unaprjeđenje zakonodavstva</i>	39
<i>Preporuke Odbora ministara Vijeća Europe</i>	48
II. DIO PREGLED PROVOĐENJA POJEDINIHI ODREDBI OKVIRNE KONVENCIJE ...	51
<i>Uz članak 3. Okvirne konvencije</i>	51
<i>Uz članak 4 Okvirne konvencije</i>	52
<i>Uz članak 5. Okvirne konvencije</i>	65
<i>Uz članak 6. Okvirne konvencije</i>	70
<i>Uz Članak 7. Okvirne konvencije</i>	75
<i>Uz Članak 8. Okvirne konvencije</i>	80
<i>Uz Članak 9. Okvirne konvencije</i>	82
<i>Uz članke 10 i 11 Okvirne konvencije</i>	87
<i>Uz članke 12., 13. i 14. Okvirne konvencije</i>	97
<i>Uz članak 15. Okvirne konvencije</i>	118
<i>Uz članak 16 Okvirne konvencije</i>	135
<i>Uz članke 17. i 18. Okvirne konvencije</i>	139
DIO III. PRAĆENJE PROVOĐENJA OKVIRNE KONVENCIJE	143
ZAKLJUČAK	144
PRILOZI	145
<i>Prilog 1. Iz izvješća udruga i ustanova nacionalnih manjina o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina</i>	145
<i>Prilog 2. Popisi stanovništva prema narodnosti od 1971. – do 2011. godine (Državni zavod za statistiku)</i>	149
<i>Prilog 3. Fond za poticanje pluralizma I raznovrsnosti elektroničkih medija – kategorija nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj – pregled 2014. – 2018. godine</i>	153
<i>Prilog 4. Pregled sredstava doznačenih udrugama i ustanovama nacionalnih manjina iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine za razdoblje od 2014. do 2018. godine</i>	166
<i>Prilog 5. Odluka o proglašenju Zakona o potvrđivanju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina</i>	179

UVOD

Sukladno članku 25. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina Republika Hrvatska podnosi Peto periodično izvješće za razdoblje od 2014. - 2018. godine. Vlada Republike Hrvatske je s pažnjom razmotrila Četvrto mišljenje Savjetodavnog odbora za provedbu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina kao i Rezoluciju Odbora ministara CM/ResCMN(2017)55 o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koja je usvojena na 1286. sastanku Vijeća Europe održanom 11. svibnja 2017. godine.

U cilju ispunjenja preporuka iz prethodnog evaluacijskog izvješća Vlada je razmatrajući primjedbe i prijedloge odlučna u namjeri ispunjenja preuzetih obveza te je nastavila provoditi politiku unaprjeđenja i zaštite prava nacionalnih manjina.

Četvrto izvješće o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina Vlada je prihvatila u listopadu 2014. godine čiju izradu je koordinirao Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: ULJPPNM). Na sastanku Odbora ministarskih zastupnika Vijeća Europe u Starsbourgu je 11. svibnja 2017. godine donesena Rezolucija o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Usvajanjem Rezolucije završen je četvrti krug evaluacije provedbe Okvirne konvencije od strane Hrvatske.

U cilju daljnjeg poboljšanja provedbe Okvirne konvencije Odbor ministara je donio niz preporuka državnim tijelima u Republici Hrvatskoj u vezi s pitanjima, koja zahtijevaju neodgodivo djelovanje.

U okviru preporuka za hitno djelovanje je da se briga o manjinskim pravima odredi kao prioritet i sastavni dio Vlade na području ljudskih prava, zatim da se sustavno i žurno osude slučajevi nacionalnističke i protumanjinske retorike u javnom i političkom diskursu i medijima te da se osigura da se svi slučajevi zločina iz mržnje učinkovito istražuju i sankcioniraju.

U proteklom razdoblju došlo je do unaprjeđenja prava nacionalnih manjina u većini područja. Republika Hrvatska stalno dograđuje sustav zaštite prava nacionalnih manjina u zakonodavnom pravnom području nastojeći maksimalno uvažavati mišljenja nacionalnih manjina.

Napretku u provođenju Okvirne konvencije doprinijeli su i redoviti godišnji seminari koje je organizirao ULJPPNM uz sudjelovanje predstavnika Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za praćenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Na navedenim skupovima u raspravi su sudjelovali predstavnici udruga i vijeća nacionalnih manjina, zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, predstavnici nadležnih tijela te predstavnici Savjeta za nacionalne manjine kako bi izrazili svoje mišljenje o tom dokumentu.

Provođenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina predstavlja i provedbu obveza iz međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, u prvom redu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

U cilju daljnjeg unaprjeđenja prava nacionalnih manjina Vlada Republike Hrvatske je donijela Operativne programe za nacionalne manjine.

Tijekom predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem ministara Vijeća Europe (svibanj – listopad 2018. g), jedan od prioriteta je bila upravo *Učinkovita zaštita prava nacionalnih manjina i ranjivih skupina*, pri čemu je osobita pozornost bila posvećena položaju nacionalnih manjina, manjinskim i regionalnim jezicima kao i pitanju integracije pripadnika romske nacionalne manjine.

Predsjedanje Republike Hrvatske Odborom ministara Vijeća Europe

U okviru programa predsjedanja Republike Hrvatske Odborom ministara Vijeća Europe, u Strasbourgu je 18. i 19. lipnja 2018., u organizaciji Vijeća Europe i ULJPPNM održana konferencija na visokoj razini, posvećena obilježavanju 20. obljetnice stupanja na snagu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima. Skup su otvorili potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i ministrica vanjskih i europskih poslova Marija Pejčinović Burić i glavni tajnik Vijeća Europe, Thornbjorn Jagland, a sudjelovali su visoki dužnosnici u rangu ministara, državnih tajnika i pomoćnika ministara iz najmanje desetak država članica.

U uvodnom izlaganju, potpredsjednica Vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova istaknula kako je ovo prvo predsjedanje Republike Hrvatske Odborom ministara Vijeća Europe te da je pitanje promicanja i zaštite prava nacionalnih manjina jedan od prioriteta hrvatskog predsjedanja. Izrazila je zadovoljstvo, da obilježavanje ove značajne 20. obljetnice instrumenata, koji predstavljaju magnum opus manjinskih pitanja, upravo pada u vrijeme hrvatskog predsjedanja Odborom ministara VE. Naglasila je kako je Hrvatska bila među njihovim prvim strankama, što svjedoči o važnosti koju ona pridaje pitanju zaštite nacionalnih manjina te kako je visoka razina prava osigurana sukladno: Ustavu Republike Hrvatske u čijim su izvorišnim osnovama navedene 22 nacionalne manjine, Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina te posebnim zakonima i drugim propisima. Sve odredbe ovih instrumenata primijenjene su na način da su ugrađene u Ustavni zakon, slijedom čije provedbe se prati i njihova primjena.

Na konferenciji koja je okupila više od 200 sudionika analizirala se uspješnost dosadašnje provedbe navedenih instrumenata u državama strankama te su iznijeta stajališta vlada kao i prijedlozi za poboljšanje iz perspektive stručnjaka. Naglasak je bio i na jačanju mehanizma praćenja političkih, društvenih i tehnoloških razvojnih postignuća koja oblikuju položaj

nacionalnih manjina i manjinskih jezika kao i na izazovima digitalizacije za pripadnike nacionalnih manjina. Uz otvorenje zasjedanja na visokoj razini, održana su izlaganja u okviru pet panela: Manjine i manjinski jezici u Europi koja se mijenja; Važnost standarda Vijeća Europe u osiguravanju međunarodne zaštite manjinskih prava; Civilno društvo i provedba konvencija Vijeća Europe o pravima manjina; Manjinski jezici i obrazovanje u višejezičnim sredinama; Manjinski jezici 2.0-Digitalizacija i druga nova razvojna postignuća, kao i zaključno zasjedanje s temom Okvirna konvencija i Jezična povelja - Institucionalni odgovori na izazove. Posebice se ističu rasprave vezane za: depolitizaciju pitanja nacionalnih manjina; monitoriranje, kao značajnu kariku u zaštiti nacionalnih manjina; potrebu novih ratifikacija i jačanje prihvaćenih obveza država stranaka, uz uvažavanje specifičnosti pojedinih država; jačanje dijaloga između nadležnih odbora koji prate primjenu konvencija i država stranaka. Hrvatskoj je upućena zahvala za izbor prioriteta odnosno privrženost provedbi ovih instrumenata te je istaknuto kako će rezultati konferencije pridonijeti daljnjem poboljšanju zaštite nacionalnih manjina.

Uz navedenu konferenciju, ULJPPNM je u suradnji s Vijećem Europe organizirao stručni seminar „Od obrazovanja do zapošljavanja romske mladeži- ključni korak u uključivanju Roma“ 25. i 26. rujna 2018. na Brijunima, na kojem je sudjelovao pomoćnik ministrice vanjskih poslova. Cilj je bio potaknuti raspravu o povezanosti edukacije s kvalitetnijim socijalnim i ekonomskim uključivanjem Roma. Prezentirane su aktivnosti vezane za NEET populaciju (mladi koji nisu zaposleni niti su na školovanju ili osposobljavanju), aktivnosti poduzete na paneuropskoj razini te iskustva članica EU i kandidatkinja kao i drugih članica Vijeća Europe.

DIO I. PREGLED UNAPRJEĐENJA PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U IZVJEŠTAJNOM RAZDOBLJU

Iz Izvješća Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Vlada Republike Hrvatske je u listopadu 2014. godine podnijela posljednje izvješće o provedbi Okvirne konvencije, aktivnim sudjelovanjem državnih tijela i predstavnika nacionalnih manjina došlo je do daljnjeg unaprjeđenja prava nacionalnih manjina kao i zakonodavnog okvira kojim su navedena prava uređena. Također su poduzete mnogobrojne mjere za poticanje što boljeg provođenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i drugih propisa. U cilju što potpunijeg ostvarivanja prava nacionalnih manjina Vlada Republike Hrvatske osigurala je provedbene kapacitete u državnim tijelima te iz godine u godinu povećavala sredstva koja se izdvajaju za ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

U proteklom razdoblju Vlada Republike Hrvatske posvećivala je posebnu pozornost provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Cjelovito gledano, od prvog seminara o praćenju provedbe Okvirne konvencije do danas, došlo je do znatnog pomaka u unaprjeđenju prava nacionalnih manjina. Na navedenim seminarima, pripadnici nacionalnih manjina imali su priliku iznijeti svoja mišljenja i prijedloge te ukazati na teškoće s kojima se suočavaju, čime je učinjen pozitivan pomak u ostvarivanju njihovih prava. Posebice se može ukazati da je došlo do unaprjeđenja sudjelovanja nacionalnih manjina u kulturnom i javnom životu i u procesu odlučivanja.

Na izborima za zastupnike u Hrvatski sabor, koji su održani 2016. godine, ostvarena je odgovarajuća zastupljenost zastupnika iz reda pripadnika nacionalnih manjina, koji su birani u posebnoj, 12. izbornoj jedinici. Naime, u posebnoj izbornoj jedinici izabrano je, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, osam zastupnika iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Zastupnici u Hrvatskome saboru iz reda pripadnika nacionalnih manjina ranije su birani sukladno propisima koji su bili na snazi prije donošenja Ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz lipnja 2010. godine, a spomenutim je izmjenama i dopunama Ustavnog zakona izmijenjen i dopunjen članak 19. Ustavnog zakona. Navedenim je člankom propisano da se nacionalnim manjinama koje na dan stupanja na snagu ovog Ustavnog zakona u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s više od 1,5% stanovnika jamči najmanje tri zastupnička mjesta u Hrvatskom saboru koji svoju zastupljenost ostvaruju na temelju općeg biračkog prava, a da nacionalne manjine koje u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s manje od 1,5% stanovnika, pored općeg biračkog prava, na osnovu posebnog biračkog prava imaju pravo izabrati pet zastupnika pripadnika nacionalnih manjina, u posebnim izbornim jedinicama.

ULJPPNM, u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine, organizirao je Seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji je održan 3. srpnja 2017. godine u prostorijama Hrvatskoga sabora. Na skupu je istaknuta važnost donošenja Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina kao i obveze koje je Republika Hrvatska preuzela. Okvirna konvencija, koju je Hrvatske sabor potvrdio 1997. godine, uspostavila je jasne standarde zaštite nacionalnih manjina. Sukladno članku 25. spomenute Konvencije države potpisnice su u obvezi podnošenja izvješća Vijeću Europe o zakonodavnim i drugim mjerama koje su poduzete za ostvarivanje načela izloženih u toj Konvenciji.

Budući da je članovima Savjeta za nacionalne manjine istekao četverogodišnji mandat, Vlada Republike Hrvatske je u cilju provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u ožujku 2015. godine imenovala nove članove tog savjetodavnog tijela. Za članove Savjeta za nacionalne manjine iz reda istaknutih kulturnih, stručnih, znanstvenih i vjerskih pripadnika nacionalnih manjina imenovani su predstavnici židovske, srpske, albanske, austrijske i crnogorske nacionalne manjine. Za članove Savjeta za nacionalne manjine iz reda osoba koje predlažu vijeća nacionalnih manjina imenovani su predstavnici njemačke, slovenske, ukrajinske, makedonske, rusinske i slovačke nacionalne manjine. Za predsjednika Savjeta za nacionalne manjine imenovan je predstavnik židovske, a za potpredsjednike predstavnici srpske i njemačke nacionalne manjine. Članovi Savjeta su i 8 zastupnika nacionalnih manjina u Hrvatskome saboru.

U okviru Izvješća o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina su i obrasci za jedinstveno statističko praćenje zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave, pravosudnim tijelima te upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Radi osiguranja kontinuiranog statističkog praćenja zaposlenosti pripadnika nacionalnih manjina i, izvješćivanja po navedenim obrascima, Vlada je svojim Zaključkom zadužila Ministarstvo uprave i Ministarstvo pravosuđa da, u okviru godišnjeg izvješćivanja o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, nastave prikupljati i dostavljati podatke u navedenim obrascima.

ULJPPNM svake godine koordinira izradu Izvješća o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za potrebe nacionalnih manjina. U razdoblju od 2014.-2017. godine za potrebe nacionalnih manjina osigurana su sredstva putem nadležnih ministarstava i Ureda kako slijedi: u 2014. godini utrošeno je ukupno 144.360.358,26 kn, u 2015. 148.640.839,61 kn, u 2016. godini 131.152.781,00 kn i u 2017. godini 144.191.391,85 kn što ukupno iznosi 568.345.370,72 kn. U tijeku je prikupljanje podataka od nadležnih institucija za izradu izvješća o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za 2018. godinu koje će se podnijeti Vladi Republike Hrvatske u mjesecu lipnju. Prema dosad prikupljenim podacima o provedbi Ustavnog zakona ističemo da su sukladno Operativnim programima za

nacionalne manjine povećana sredstva u odnosu na prethodnu godinu za programe obrazovanja nacionalnih manjina kako slijedi: putem Ministarstva znanosti i obrazovanja s 31.785.898,73 kune na 35.387.459. 57 kuna, za ostvarivanje kulturne autonomije putem Savjeta za nacionalne manjine s 31.839.500,00 na 33.840.000,00 kuna, te za programe udruga nacionalnih manjina putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina s 22.892.846,00 kuna na 41.902.907.00 kuna.

ULJPPNM je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine nastavio redovito organizirati seminare za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina sa ciljem unaprjeđenja i ostvarivanja uvjeta za učinkovitost njihovog sudjelovanja u procesu odlučivanja na lokalnoj i regionalnoj razini. U seminare su bili uključeni i predstavnici lokalne i regionalne samouprave. Na tim seminarima aktivno se razrađivao način sudjelovanja pripadnika nacionalnih manjina u procesu odlučivanja te se inzistiralo na stvaranju uvjeta za njihov učinkovit rad. Od 2014. - 2018. godine održani su seminari za vijeća i predstavnike : Brodsko-posavske županije u Slavonskom Brodu 3. prosinca 2014. godine, Šibensko-kninske županije u Šibeniku 24. travnja 2015. godine, Zadarske županije u Zadru 9. studenoga 2016. godine, Koprivničko-križevačke županije u Koprivnici 14. travnja 2016. godine, Istarske županije u Puli 13. rujna 2017. godine, Splitsko-dalmatinske županije u Splitu 7. rujna 2018. godine i Zadarske županije u Zadru 14. rujna 2018. godine.

Tijekom izvještajnog razdoblja ULJPPNM je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine održao 4 seminara pod nazivom „Mediji i nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj - Zaštita manjina i uloga medija u demokratizaciji hrvatskog društva“.

Ostvarivanje prava nacionalnih manjina na pristup javnim medijima od presudnog je značaja za promicanje ravnopravnosti manjina, stvaranje tolerancije i promicanje suživota s većinskim narodom i očuvanja kulturnog identiteta. Mediji su dužni doprinostiti promicanju i poštivanju temeljnih ljudskih prava i sloboda, razumijevanju, poštivanju različitosti, demokratskim dosezima i razvijanju kulture dijaloga kako bi nacionalne manjine postale prihvaćene u društvu kao ravnopravni članovi i subjekti društvenih događanja. Na seminaru se raspravljalo o pitanjima zastupljenosti manjinskih tema u programima radija i televizije na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini kao i tiskanim medijima te važnosti uloge medija u očuvanju društveno-kulturnih vrijednosti manjinskoga identiteta, a glavni naglasci su stavljeni na važnost suzbijanja stereotipa i govora mržnje na društvenim mrežama i u elektroničkim medijima te ulozi medija u jačanju svijesti o poštivanju i razumijevanju drugog i drugačijeg, razvijanju tolerancije, osjetljivosti na pojave diskriminacije i nepoštivanja ustavnih i zakonskih prava pripadnika nacionalnih manjina u hrvatskom društvu. U sklopu seminara prezentiran je i dokumentarni film Hrvatske radiotelevizije „Pravda“.

Prema podacima ULJPPNM o osiguranim sredstvima u razdoblju od 2014.-2017. godine, uključujući i do sada prikupljene podatke za 2018. godinu, za potrebe zaštite i unaprjeđenja položaja i prava nacionalnih manjina ukupno je utrošen iznos od 113.280.228,17 kn.

Programi kulturne autonomije udruga i ustanova nacionalnih manjina financiraju se putem Savjeta za nacionalne manjine te Ministarstva kulture. Ostvarivanju programa kulturne autonomije znatno doprinosi sufinanciranje programa udruga i ustanova nacionalnih manjina iz sredstava državnog proračuna putem Savjeta za nacionalne manjine. U proteklom izvještajnom razdoblju udrugama i ustanovama nacionalnih manjina putem Savjeta dodijeljen je iznos od 167.124.603,60 kn kako slijedi: u 2014. godini 33.698.000,00 kn, u 2015. godini 35.690.500,00 kn, u 2016. godini 31.819.500,00 kn, u 2017. godini 31.830.800,00 kn i u 2018. godini 34.085.803,60 kn. Prikaz raspoređenih sredstava udrugama i ustanovama nacionalnih manjina u izvještajnom razdoblju nalazi se u prilogu ovog Izvješća (Prilog 4.).

Operativni programi za nacionalne manjine

Jedan od ciljeva Vlade Republike Hrvatske za mandatno razdoblje od 2016. – 2020. godine jest nastaviti unaprjeđivati postojeću razinu zaštite prava nacionalnih manjina. Polazeći od toga, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 24. studenoga 2016. donijela Odluku o izradi Operativnih programa nacionalnih manjina kojima će se odrediti mehanizmi osiguranja prava nacionalnih manjina te podrške djelovanju njihovih tijela, u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i drugim posebnim propisima. Operativni programi za nacionalne manjine sastoje se od Operativnog programa za zaštitu i unaprjeđenje postojeće razine prava svih nacionalnih manjina, koji se odnosi se na sve nacionalne manjine koje su navedene u Izvorišnim osnovama Ustava Republike Hrvatske te od posebnih operativnih programa. S obzirom na specifičnosti pojedinih nacionalnih manjina i potrebe unaprjeđenja postojeće razine njihove zaštite, posebni operativni programi izrađeni su za srpsku, talijansku, češku, slovačku, mađarsku, albansku i romsku nacionalnu manjinu.

Sukladno Zaključku Vlade Republike Hrvatske od 24. kolovoza 2017. godine utvrđeni su Operativni programi za nacionalne manjine za razdoblje 2017. – 2020. te su određeni rokovi i nositelji provedbenih aktivnosti.

Unaprjeđenje položaja romske nacionalne manjine

Vlada Republike Hrvatske donijela je Nacionalnu strategiju za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine (u daljnjem tekstu: NSUR) na sjednici održanoj 29. studenoga 2012. godine. NSUR je utemeljena na odredbama međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima i pravima nacionalnih manjina kojih je Republika Hrvatska stranka i usklađena s uočenim potrebama i izazovima povezanim sa socijalnim uključivanjem Roma na svim razinama: lokalnoj, područnoj, nacionalnoj i europskoj. Također, pri izradi NSUR uzet je u obzir Okvir Europske unije o nacionalnim strategijama uključivanja Roma (COM(2011) 173/4) iz 2011. godine. U okviru Operativnog programa za romsku nacionalnu manjinu predviđena je revizija i provedba NSUR te unaprjeđivanje rada Povjerenstva za praćenje provedbe nacionalne strategije s posebnim naglaskom na pitanje obrazovanja, socijalne integracije, zapošljavanja i stambenog zbrinjavanja. Operativni program pruža dodatni obol provedbi NSUR.

Nastavno na navedeno napominjemo kako su u 2018.g. provedene i sljedeće mjere Operativnog programa za romsku nacionalnu manjinu: u sklopu Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. proveden je natječaj za financiranje aktivnosti kojima će se nastaviti poticati i razvijati inkluzivno obrazovanje pripadnika romske nacionalne manjine, a pružena je i daljnja potpora diplomskom sveučilišnom studiju Romistike pri Odsjeku za indologiju i dalekoistočne studije. Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Unaprjeđeni su uvjeti rada krovne romske organizacije, Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "Kali Sara", uz osiguranje adekvatnog prostora i njegovog uređenja.

Nastavljena je i provedba mjera legalizacije, urbanizacije i uređenja romskih naselja i područja Republike Hrvatske naseljenih Romima te potpora aktivnostima vezanim uz njihovo daljnje uređenje, a krajem 2018.g. i donošenjem Zakona o stambenom zbrinjavanju, počelo je utvrđivanje modela stambenog zbrinjavanja pripadnika romske nacionalne manjine te kriterija za utvrđivanje korisnika, kao i način ostvarivanja prava u pojedinim modelima pomoći stambenog zbrinjavanja. Kontinuirano se podupiru i infrastrukturni projekte te dovršetak izgradnje već započetih infrastrukturnih projekata u romskim naseljima i područjima naseljenim pripadnicima romske nacionalne manjine, primjerice izgradnja ili dovršetak i opremanje društvenih domova u Tmrovcu, Đurđevcu, Capraškim Poljanama, Kutini, Bistrincima, Torjancima i Dardi te sportska igrališta u Podturnu i Capraškim poljanama. Vlada Republike Hrvatske osigurala je potrebna financijska sredstva te je u suradnji s udrugama koje zastupaju interese romske nacionalne manjine i saborskim zastupnikom romske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru nastavljen proces uređenja romskog groblja Uštica, uređenja muzeja i obilježavanja Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu/Samudaripen te drugih mjesta stradanja Roma u Republici Hrvatskoj za vrijeme Drugog svjetskog rata.

Slijedom navedenog, napominjemo da je kontinuirano nastavljena provedba mjera koje imaju za cilj poboljšanje položaja pripadnika romske zajednice u Republici Hrvatskoj i na većini područja zabilježen je daljnji napredak, što se može vidjeti i u detaljnim izvješćima o provedbi NSUR, javno dostupnim na mrežnim stranicama Ureda¹. Važno je napomenuti kako se, unatoč brojnim proračunskim ograničenjima, i nadalje u Državnom proračunu povećavaju i financijska sredstva za ostvarenje ciljeva NSUR.

Zadnji dostupni podatci nalaze se u Izvješću o provedbi Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za 2016. i 2017. godinu koje obuhvaća sljedeća područja: obrazovanje; zapošljavanje i uključivanje u gospodarski život; zdravstvenu zaštitu; socijalnu skrb; prostorno uređenje, stanovanje i zaštitu okoliša; uključivanje romske nacionalne manjine u kulturni i društveni život; statusna rješenja, suzbijanje diskriminacije i pomoć u ostvarivanju prava; unaprjeđenje prikupljanja statističkih podataka i usklađenost programa s međunarodnim standardima te prihvaćenim ugovorima na području ljudskih i manjinskih prava.

Iz Izvješća je vidljiv kontinuitet u provedbi aktivnosti unutar svih strateških područja NSUR te kako većina nositelja mjera definiranih prethodnim Akcijskim planom (tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave) i dalje provodi aktivnosti s ciljem unaprjeđenja položaja pripadnika romske nacionalne manjine. Kontinuitet provedbe posebno je vidljiv u strateškim područjima: obrazovanje; zapošljavanje i uključivanje u gospodarski život; socijalna skrb; uključivanje romske nacionalne manjine u društveni i kulturni život te statusna rješenja, suzbijanje diskriminacije i pomoć u ostvarivanju prava. Iskorak u odnosu na prijašnja razdoblja ostvaren je i u području prostornog uređenja, stanovanja i zaštite okoliša.

Najveći izazovi i nadalje su u području unaprjeđenja prikupljanja statističkih podataka u ovom izvještajnom razdoblju, a u pojedinim strateškim područjima iskazana je potreba za temeljnim redefiniranjem ciljeva i mjera, s obzirom na vrlo ograničene podatke o provedbi, što je posebno vidljivo u području zdravstvene zaštite, a i dijelom u području prostornog uređenja, stanovanja i zaštite okoliša. Isto vrijedi i za mjere gdje su kao nositelji definirane jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a gdje je, osim isključive nadležnosti za provedbu mjere, potrebno utvrditi i mehanizme osiguravanja financiranja predmetnih mjera i održivosti provedbe.

U skladu s navedenim, ali i na temelju nalaza vanjske evaluacije NSUR i pripadajućeg Akcijskog plana (2013.-2015.) Ured je planiranjem i provedbom IPA 2012 projekta „Prikupljanje i praćenje baznih podataka za učinkovitu provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma“, dovršenog u kolovozu 2018.g., ostvario pretpostavke za iznimno precizno praćenje niza parametara na svim navedenim područjima NSUR kao i postavljanje

¹ <https://pravamanjina.gov.hr/dokumenti/10>

budućeg strateškog okvira na znanstveno utemeljenim činjenicama. Projekt je kao primjer najbolje prakse već dobio pohvale Agencije EU za temeljna prava (FRA), Visokog povjerenika OESS-a za nacionalne manjine te Ad-hoc odbora stručnjaka Vijeća Europe za pitanja Roma i Putnika (CAHROM).

Napori Republike Hrvatske prepoznati su i u Izvješću Europske komisije o provedbi *Okvira Europske unije za nacionalne strategije integracije Roma i preporuke Vijeća za uspješnu provedbu mjera integracije u zemljama članicama*. U dijelu Izvješća² koje se odnosi na Republiku Hrvatsku, pozitivnim je ocijenjeno poticanje većeg pristupa romske populacije predškolskom obrazovanju te dostupnost pomoći u učenju hrvatskog jezika. Također, u području stanovanja zabilježeni su pomaci u pristupu Europskim strukturnim i investicijskim fondovima (ESIF), čijim sredstvima se ostvaruje fizička, ekonomska i socijalna obnova urbanih i ruralnih područja niskog stupnja razvijenosti.

U Izvješću je istaknut doprinos Nacionalne kontakt točke za Rome, odnosno ULJPPNM, koja je uključena u izradu, primjenu i praćenje politika namijenjenih unapređenju položaja romske nacionalne manjine; pruža potporu izgradnji kapaciteta dodjelom raznih darovnica te surađuje s vijećima romske nacionalne manjine, romskim i proromskim organizacijama, tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te sva četiri ureda Ombudsmana. Istaknut je i rad Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma za razdoblje od 2013. do 2020., a koji čine predstavnici romske nacionalne manjine i nadležnih ministarstava, način praćenja i izvješćivanja, kao i provedba studija i istraživanja.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za provedbu NSUR u 2016. godini na pozicijama nadležnih tijela i nositelja mjera utrošena su sredstva u ukupnom iznosu od 23.874.567,92 kn, a u Državnom proračunu za 2017. godinu utrošeno je ukupno 25.607.617,33 kn. U tijeku je prikupljanje podataka od nadležnih institucija za izradu izvješća o provedbi navedene Strategije za 2018. godinu koja će se uskoro podnijeti Vladi Republike Hrvatske. Prema dosad prikupljenim podacima, tijela na nacionalnoj razini su utrošila najmanje 35.367.848,34 kuna u 2018.g., što je znatno povećanje u odnosu na 2017. godinu kako slijedi: putem Ministarstva znanosti i obrazovanja s 11.390.874,28 kuna na 12.623.229,88 kuna; putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s 8.938.507,51 kuna na 10.332.89,71 kuna; putem Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja s 485.997,88 kuna na 1.750.490,90 kuna;

² Procjena provedbe Okvira EU za nacionalne strategije integracije Roma 2015 i Preporuke Vijeća o učinkovitim mjerama integracije Roma u državama članicama, Bruxelles, COM (2016) 424, 27 June 2016 (Assessing the implementation of the EU Framework for National Roma Integration Strategies and the Council Recommendation on effective Roma integration measures in the Member States)

http://ec.europa.eu/justice/discrimination/files/roma-report-2016_en.pdf

putem Savjeta za nacionalne manjine s 968.000,00 kuna na 1.418.000,00 kuna te putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina potpora krovnoj udruzi Roma s 2.500.000,00 kuna na 5.437.185,52 kuna, u okviru kojih je 1.000.000 kuna za uređenje Memorijalnog centra Uštica i obilježavanje stradanja Roma u Drugom svjetskom ratu.

U sklopu programa pretpristupne pomoći Europske unije, Ured je bio korisnik „Projekta potpore Romima-faza III“, financiranog u okviru programa pretpristupne pomoći Europske unije IPA 2008. Cilj projekta bio je ojačati i olakšati aktivno i potpuno sudjelovanje romske nacionalne manjine u gospodarskom, obrazovnom, kulturnom i društvenom životu hrvatskog društva, istovremeno vodeći računa o očuvanju njihovog vlastitog identiteta, kulture i tradicije. Svrha projekta je poboljšanje stanja okoliša i općih uvjeta življenja u dva romska naselja u Međimurskoj županiji, Orehovici i Murskom Središću (Sitnice) izgradnjom komunalne infrastrukture (ceste, vodovodna i električna mreža). Ukupna vrijednost projekta iznosi 1.957.233,77 EUR, od 75% ili 1.467.925,33 EUR financira Europska unija, dok sufinanciranje Republike Hrvatske iznosi 489.308,44 EUR (25%).

U srpnju 2014. godine objavljen je natječaj fonda „Making the Most of EU Funds for Roma“ za stipendiranje mladih Roma za vježbeništvo u tijelima, institucijama i udrugama koje se bave EU integracijama u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Kosovu, Makedoniji i Srbiji. Putem tog programa, u Republici Hrvatskoj, na godinu dana, zaposleno je 3 mladih Roma (1m, 2ž), po jedna osoba u ULJPPNM, Uredu Programa Ujedinjenih naroda za razvoj te na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu/PUO Korak po korak.

Tijekom navedenog razdoblja ULJPPNM je organizirao niz seminara usmjerenih ka jačanju kapaciteta pripadnika romske nacionalne manjine, odnosno osposobljavanje i educiranje predstavnika Roma za sudjelovanje u procesu odlučivanja i ostvarivanja prava kao i većoj uključenosti u društveni život. Posebna pozornost pri tome, kao i u cjelokupnoj NSUR poklonjena je ženama i mladima, kao i diskriminaciji i segregaciji, a većina takvih aktivnosti odvijala se u okviru većih projekata.

ULJPPNM je, u suradnji s Uredom za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske, održao 1. prosinca 2015. godine okrugli stol „Položaj Romkinja u Republici Hrvatskoj“, uz sudjelovanje aktivnih, većinom mladih, Romkinja i Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. Tom prigodom je i osnovana njihova neformalna mreža.

U organizaciji ULJPPNM od 4. do 5. prosinca 2014. u Mariji Bistrici održan je seminar za mlade pripadnike nacionalnih manjina. Seminar „Osposobljavanje i educiranje mladih pripadnika nacionalnih manjina“ organiziran je sa svrhom osnaživanja mladih pripadnika nacionalnih manjina. Ciljevi seminara bili su: 1. informirati mlade pripadnike nacionalnih manjina o mogućnostima koje imaju u kontekstu razvoja svojih zajednica; 2. ojačati kapacitete mladih pripadnika nacionalnih manjina za aktivno sudjelovanje u razvoju svojih

zajednica; 3. povezati i stvoriti pretpostavke za zajedničko djelovanje mladih pripadnika nacionalnih manjina u svrhu rješavanja zajedničkih poteškoća. Prvi dio seminara obuhvaćao je izlaganja stručnjaka relevantnih institucija iz područja zaštite prava nacionalnih manjina (Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Ured pučkog pravobranitelja te Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. Seminar je pohađalo 12 mladih pripadnika nacionalnih manjina - predstavnici češke, albanske, romske, bošnjačke i makedonske nacionalne manjine.

Tijekom 2016.g. ULJPPNM je organizirao redoviti godišnji seminar za mlade Rome i Romkinje 6. prosinca 2016., koji je prethodio dvodnevnoj fokusiranoj raspravi za mlade (7.-8. prosinca 2016. godine) u okviru projekta *Nacionalna platforma za Rome „Živjeti jednakost“*. Seminar i rasprava su okupili dvadesetak mladih Romkinja i Roma iz svih dijelova Republike Hrvatske u kojima živi veći broj pripadnika romske nacionalne manjine. Cilj seminara bilo je jačanje kapaciteta mladih Roma i Romkinja za aktivizam i djelovanje u zajednici, a fokusirane diskusije imale su za cilj raspraviti provedbu NSUR na lokalnoj razini u područjima obrazovanja, zapošljavanja, zdravlja i stanovanja te identificirati potrebe mladih pripadnika romske nacionalne manjine. Pored navedenog, sudionici su definirali i mjere i/ili aktivnosti za poboljšanje položaja mladih Roma u Republici Hrvatskoj, a koje će biti provedene u okviru novog Akcijskog plana za provedbu NSUR-a

Uz posebnu pozornost pridanu mladim Romima i Romkinjama u okviru projekta *Nacionalna platforma za Rome „Živjeti jednakost“* i izrade AP, tijekom 2016. godine završen je i program u kojemu su ciljna skupina bili mladi pripadnici romske nacionalne manjine. Konzorcij sastavljen od tri partnerske organizacije: Centra za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć - Vukovar, Volonterskog centra Osijek i Romske organizacije mladih – ROM, kao nacionalni partner Inicijative Povećanje iskorištenosti fondova Europske unije za Rome (MtM) Fondacije Otvoreno Društvo (OSF), a u suradnji s ULJPPNM, pokrenuo je višemodulni program izgradnje kapaciteta te pružanja potrebne pomoći mladim Romima u preuzimanju aktivne uloge u izradi i provedbi projekata u njihovim zajednicama. Provedba je počela tijekom 2015. godine uz sudjelovanje 10 mladih Romkinja i Roma iz svih krajeva Republike Hrvatske. Tijekom 2016. g. održano je još 5 modula.

ULJPPNM je pružio potporu i sudjelovanju predstavnika Republike Hrvatske u predsjedanju Slovačke Europskom unijom, koje je među prioritetima imalo i napredak integracije Roma. Četvero mladih Roma i Romkinja sudjelovalo je na europskom susretu na visokoj razini posvećenom osnaživanju mladih Roma u Europi, održanom u Bratislavi 9. - 11. listopada 2016. g.

Potpora je pružena i provedbi paneuropskog projekta '*za Rome, s Romima*' (for Roma, with Roma)³. U okviru projekta poduzete su ciljane aktivnosti za borbu protiv diskriminacije Roma i stereotipa o Romima. Predstavnici Republike Hrvatske, uključujući veći broj osnovnih škola i troje novinara, sudjelovali su i u paneuropskom natjecanju školskih crteža i aktivnostima za novinare.

Pilot projekt „Izgradnja kapaciteta romskog civilnog društva i jačanja njegovog uključivanja u praćenje nacionalnih strategija za integraciju Roma“ (Capacity Building for Roma Civil Society and Strengthening its Involvement in the Monitoring of National Roma Integration Strategies) provodi se od ožujka 2017. g. do prosinca 2018. g., uz sudjelovanje približno 90 udruga iz 27 država članica EU i financiranje Europske komisije. Cilj projekta je doprinijeti jačanju mehanizama praćenja (monitoringa) provedbe nacionalnih strategija za integraciju Roma kroz sustavno praćenje od strane civilnog društva.

Dodana vrijednost takvog praćenja je u neovisnom statusu i terenskom iskustvu udruga koje sudjeluju. Pri tom se očekuje razvijanje kapaciteta čimbenika iz civilnog društva za praćenje politika i potpora pripremi visokokvalitetnih, cjelovitih godišnjih izvješća o praćenju. Nažalost, nakon prvog poziva udrugama za sudjelovanje, u svibnju 2017. g. nije zaprimljena niti jedna valjana prijava iz Republike Hrvatske, a u drugom krugu je za provedbu u Republici Hrvatskoj izabrana Udruga mladih Roma „Romska budućnost“ iz Rijeke. S obzirom na potrebu daljnjeg jačanja kapaciteta civilnog društva u Republici Hrvatskoj i njihovog umrežavanja unutar EU, predstavnici ULJPPNM-a pružaju potporu provedbi projekta, kako na razini EU, primjerice unutar mreže Nacionalnih kontakt točaka za Rome, tako i u Republici Hrvatskoj

Brojne aktivnosti su provedene i radom krovnih romskih udruga. Tako je za rad Romskog nacionalnog vijeća u 2014.g. bilo osigurano 3.000.000 kuna. U 2015. godini osigurana su sredstva u istom iznosu od 3.000.000 kuna, od kojih 1.500.000 kuna za rad RNV-a, a 1.498.000,00 kn za uređenje prostora Udruge. U 2016. g Romsko nacionalno vijeće je primilo 375.000,00 kn a SSRH Kali Sara 1.045.000,00 kn, dok je u 2017.g. SSRH Kali Sara, Zagreb primila 2.500.000,00 kn.

I lokalne romske udruge, i pored često ograničenih kapaciteta, sudjeluju u ostvarenju ciljeva NSUR. Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske djeluje kao korisnička institucija EU sredstava, u svojstvu provedbenog tijela za sektor civilnoga društva – tijekom 2014. Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske objavio je dva natječaja za program dodjele bespovratnih

³ Za više detalja molimo vidjeti mrežnu stranicu EK: http://ec.europa.eu/justice/discrimination/roma/for-roma-with-roma/index_en.htm

sredstava u okviru Operativnog programa „Razvoj ljudskih potencijala“ 2007. – 2013. (ESF): „Mikro projekti podrške inovativnim aktivnostima malih organizacija civilnog društva za lokalni razvoj“ i „Jačanje sposobnosti organizacija civilnog društva za pružanje socijalnih usluga“. U okviru dva navedena natječaja ugovoreno je 70 projekata organizacija civilnog društva među kojima su partneri u projektu i romske organizacije te su korisnici aktivnosti navedenih projekata također i Romi: Udruga Roma Sisačko-moslavačke županije, tako je partner na projektu „Jačanje kapaciteta i sposobnosti pružatelja socijalnih usluga za starije osobe u područjima posebne državne skrbi kroz zapošljavanje, obrazovanje, socijalno uključivanje i dobro upravljanje organizacija civilnog društva na lokalnom nivou“, Udruge za razvoj lokalne zajednice „Iskra“ Sisak, (194.225,00 kn).

U okviru natječaja ESFOP Razvoj ljudskih potencijala u prosincu 2014. ugovoren je „Projekt za zagovaranje uključivanja Roma“ čiji je nositelj Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć, a partneri: Institut Saveza za tranzicijska istraživanja i nacionalnu edukaciju – Institut STINE; Udruga romskog prijateljstva LUNA. Vrijednost projekta je 97.904,42 €. Cilj projekta je povećanje sposobnosti romskih OCD-a i predstavnika romske zajednice za praćenje i zagovaranje usmjereno na provedbu mjera uključivanja Roma iz nacionalnih i međunarodnih strateških dokumenata; povećanje aktivnog sudjelovanja romskih OCD-a i predstavnika romske zajednice u zagovaračkim aktivnostima usmjerenima provedbi mjera uključivanja Roma; povećanje vidljivosti pitanja uključenosti Roma u medijima na objektivni i afirmativni način. U programu IPA IV Jačanje volonterstva, Udruga Zvono i partneri Udruga umirovljenika Grada Belišća; Grad Belišće; Centar za socijalnu skrb Valpovo; Vijeće romske nacionalne manjine Osječko-baranjske županije, provode projekt „New deal za volonterizam“ (ukupna vrijednost 120,371.38 €). Cilj projekta je Jačanje lokalnog volonterskog centra Zvono kroz uspostavljanje centra za obrazovanje za inkluzivno volontiranje; razvoj suradnje s lokalnom samoupravom; razvoj infrastrukture udruge za inkluzivno volontiranje.

Ured za udruge provodi i program sufinanciranja prethodno odobrenih i financiranih EU projekata koje provode organizacije civilnoga društva. Tijekom 2014. tako su sufinancirana 3 projekta vezana za poboljšanje života romske nacionalne manjine odnosno projekata u kojima su romske udruge partneri: Udruga Ne boj se Madara (program Mladi na djelu), TRAVel-Travel, variety, Equality&Learning, sufinanciran u iznosu 8.100,00 kn.; Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć –Vukovar, projekt Roma Inclusion Advocacy provela je u partnerstvu s Udrugom romskog prijateljstva Luna, sufinanciran u iznosu od 77.100,00 kn; Pučko otvoreno učilište Korak po korak, provodi projekt Reyn-Hrvatska (Mreža podrške romskoj djeci) u partnerstvu s Udrugom za obrazovanje Roma; UZOR, sufinanciran u iznosu 93.857,55 kn. Za provedbu mjere utrošena su redovna sredstva Ureda za udruge za aktivnosti provedbe radionica. Za sufinanciranje tri navedena projekta udruga iz EU fondova odnosno projekata u kojima su romske udruge nositelji ili partneri utrošeno je 179.057,55 kn.

U 2014. godini ULJPPNM je u okviru „Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava udrugama za provedbu projekata u području zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava“, a pod prioritetom „Osvještavanje žena – pripadnica nacionalnih manjina o ljudskim pravima“ prema privremenoj listi odabranih projekata za financiranje odabrao projekt Udruge – Oljin „Odgaj za ljubav i nenasilje“ s ciljem osvještavanja Romkinja o njihovim pravima kroz priče i lutkarski izričaj u iznosu od 30.000,00 kn. Pod prioritetom „Potpora mladima u riziku od siromaštva“, prema privremenoj listi odabranih projekata za financiranje, ULJPPNM je odabrao projekt Udruge „Za boljitak“ Roma Međimurja u iznosu od 20.000,00 kn.

Dosadašnji programi jačanja kapaciteta romskih udruga doveli su i do uspješne provedbe projekata organizacija civilnog društva, osobito na lokalnoj razini. Primjerice, uz potporu programa fondova zemalja Europskog gospodarskog prostora i Kraljevine Norveške, udruga Uzor iz Orehovice provela je projekt snimanja i zagovaranja potreba mladih, uz uključenje mladih volontera u izradu socijalne slike romskog naselja Orehovica, provedbu radionica za osnaživanje mladih, te javno zagovaranje potreba mladih iz romskog naselja Orehovica prema široj zajednici (donositeljima odluka na razini općine i županije). Ukupna vrijednost potpore je 26,300.00 HRK. Udruga mladih Roma iz Sitnica (Mursko Središće) provela je projekt *Romski bežični internet*. Održane su radionice za mlade Rome kako bi sigurnije pretraživali internet, osiguran besplatan pristup internetu za cijelo romsko naselje i susjedne ulice, a prikazalo se i kako sigurno i na legalan način preuzimati filmove i glazbu preko internetskih servisa.

Provedbom ove akcije ojačana je i suradnja s lokalnim /regionalnim institucijama. Ukupna vrijednost potpore je 25,630.00 HRK. Romsko kulturno umjetničko društvo iz Darde provelo je projekt *Romski otvoreni muzej*, uz potporu od 22.110,00 HRK. Istaknuli bismo i projekt "Romona - Inkubator za poduzetništvo Romkinja" vođen od strane Grada Čakovca u okviru projekta programa MB IPA 2011 kojeg provodi Vijeće Europe, a u kojemu sudjeluje ULJPPNM. Ured Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (u daljnjem tekstu: UNDP) u Republici Hrvatskoj je podržao stručno usavršavanje o socijalnom poduzetništvu. Provedba projekta vrijednog 20,000 EUR je započela u veljači 2015. g, a krajnje korisnice su većinom mlade Romkinje iz naselja Kuršanec.

U okviru IPA 2012 natječaja „Jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva za osiguravanje djelotvorne provedbe standarda Europske unije u ostvarenju ljudskih prava“ financirana su 22 projekta usmjerena na osiguravanje učinkovite primjene standarda Europske unije u osnaživanju ljudskih prava. Svrha natječaja je osnažiti doprinos civilnoga društva dosljednom provođenju europskih standarda zaštite ljudskih prava i prava nacionalnih manjina, unaprijediti sudjelovanje građana u zaštiti ljudskih prava te poboljšati položaj i ostvarivanje prava Roma u Hrvatskoj.

Od ukupnog broja odobrenih projekata, 7 ih je usmjereno na poboljšanje pristupa romske nacionalne manjine ljudskim pravima. Ukupna vrijednost 7 projekata je 861.824,79 EUR a projekti su u provedbi od studenog 2015. godine do lipnja 2017.g.:

- GTF inicijativa za održivi rast proveo je projekt „ROMA LI: Jačanje kapaciteta lokalne uprave i osnivanje udruge mladih Roma u Ličko senjskoj županiji za bolje ostvarivanje ljudskih prava“ u partnerstvu udruge „Gačanka“ i udruge žena Romkinja u Hrvatskoj „Bolja budućnost“. Cilj projekta je osnažiti i bolje predstaviti interese romske nacionalne manjine kroz jačanje kapacitete mladih Roma u Ličko-senjskoj županiji i povećanje svijesti o zbližavanju romskih OCD-ova i (većinske) zajednice i institucija.
- Informativno pravni centar u partnerstvu s Hrvatskim institutom za lokalnu samoupravu, Brodsko-posavskom županijom i Mrežom romskih udruga Hrvatske proveo je projekt „Pravno uključivanje i održiva integracija Roma u Hrvatskoj“ čiji je cilj olakšati pristup romske populacije u 6 županija besplatnoj pravnoj pomoći; jačati romske organizacije civilnoga društva i Vijeća romske nacionalne manjine u Brodsko-posavskoj županiji; izraditi nacrt i promicati nove mehanizme praćenja i nadzora provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i lokalnih akcijskih planova.
- Nansen dijalog centar u partnerstvu s udrugom Romski nacionalni forum proveo je projekt „Izgradnja prekretnica u zaštiti ljudskih prava romske zajednice – postupno jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva i javnih ustanova u pristupu ljudskim pravima“ s ciljem jačanja Romskog nacionalnog foruma kao mreže 32 romske organizacije i romskih nacionalnih vijeća za zaštitu ljudskih prava na lokalnoj i nacionalnoj razini, poticanja međusektorskih partnerstva između romskih organizacija i javnih institucija s naglaskom na postojeće strategije i akcijske planove za romsku zajednicu, povećanje svijesti i pružanje pomoći pripadnicima romske zajednice u zaštiti od kršenja ljudskih prava i omogućavanja razmjene dobre prakse i znanja između romskih organizacija i javnih institucija u Hrvatskoj i Europi.
- Projekt „Gelem, Gelem – World4Them“ proveo je Otvorena medijska grupacija u partnerstvu Udruge Roma Zagreba i Zagrebačke županije, Osnovna škole Augusta Cesarca Zagreb, Centra za kulturne djelatnosti i Ekonomske i trgovačke škola Čakovec. Ciljevi projekta su uspostaviti suradnju i koordinaciju aktivnosti partnerskih organizacija usmjerenu na poticanje učinkovite primjene zaštite ljudskih prava, uspostaviti suradnju između organizacija civilnoga društva koji se bave ljudskim pravima i obrazovnih institucija i time poticati bolji pristup ranjivih skupina ljudskim pravima.
- Projekt građanskih prava Sisak proveo je projekt „Važno je biti Rom“ s ciljem pružanja besplatne pravne pomoći pripadnicima romske nacionalne manjine, uspostave redovne veze između javnog i civilnog sektora i romske nacionalne

manjine i podržavanja lokalne vlasti i institucije za bolju provjeru socioekonomskih životnih uvjeta Roma i lakši pristup korisnicima. Projekt se proveo u partnerstvu Romskog kulturnog centra, Romska prava i udruge Novi svijet Luščani.

- Romsko nacionalno vijeće provodi projekt „Poticanje provedbe nacionalne strategije za uključivanje Roma na lokalnoj i regionalnoj razini“ zajedno s partnerom Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć. Ciljevi projekta su poboljšanje kapaciteta lokalnih i regionalnih vijeća romske nacionalne manjine i pojedinačnih predstavnika romske nacionalne manjine i romskih organizacija civilnoga društva za njihovo aktivno sudjelovanje u provedbi NSUR na regionalnoj razini; poticanje dijaloga i suradnje između lokalnih i regionalnih romskih dionika i lokalnih i regionalnih vlasti i relevantnih javnih institucija o uključenosti Roma.
- Udruga žena Romkinja „Romsko srce“ s partnerima Osnovnom školom Jagodnjak, Osnovnom školom Darda i udrugom romskih žena Kašmir iz Belišća provela je projekt „Obrazovanjem do ljudskih prava“. Cilj projekta je promicati jednake mogućnosti u pristupu obrazovanju za djecu predškolske i školske dobi i razvijati suradnju između udruga, školskih ustanova i roditelja u integraciji romske djece u obrazovni sustav.

Ured za udruge provodi program sufinanciranja prethodno odobrenih i financiranih EU projekata koje provode organizacije civilnoga društva. Tijekom 2015. ukupno su sufinancirana 4 projekta usmjerenih ka poboljšanju života i zaštiti ljudskih prava romske nacionalne manjine, odnosno projekata u kojima su romske udruge partneri:

- Udruga GTF – Inicijativa za održivi rast (IPA 2012. I. komponenta), „ROMA-LI: Jačanje kapaciteta lokalne uprave i osnivanje udruge mladih Roma u Ličko-senjskoj županiji za bolje ostvarivanje ljudskih prava“, sufinanciran u iznosu 26.365,70 kn.
- Udruga Nansen Dijalog Centar (IPA 2012. I. komponenta), „Izgradnja prekretnica zaštiti ljudskih prava romske zajednice - postupno jačanje kapaciteta OCD-a i javnih ustanova u pristupu ljudskim pravima“, sufinanciran u iznosu od 42.853,40 kn.
- Udruga Projekt građanskih prava Sisak (IPA 2012. I. komponenta), „Važno je zvati se Rom“, sufinanciran u iznosu od 55.202,12 kn.
- Udruga Informativni pravni centar (IPA I. komponenta), „Pravna inkluzija i održiva integracija Roma u Hrvatskoj“, sufinanciran u iznosu od 21.478,65 kn.

Na temelju vanjske evaluacije u 2015. godini ULJPPNM je pripremio projekte koji će rezultirati izradom novog provedbenog dokumenta. Osobito je značajan projekt Nacionalne platforme „Živjeti jednakost“ koji se provodio od svibnja 2016. do svibnja 2017. godine. Nacionalna platforma usko je vezana uz provedbu NSUR, i zamišljena je kao prostor za dijalog svih dionika provedbe navedenog strateškog dokumenta, kao i provedbenog Akcijskog plana. Cilj Platforme je omogućiti dijeljenje primjera dobrih praksa na lokalnoj, nacionalnoj,

ali i europskoj razini kad je riječ o provedbi politika usmjerenih na sveobuhvatnu integraciju pripadnika romske populacije, s naglaskom na neposrednim iskustvima samih Roma, posebice romske mladeži i žena. S tim u vezi uvodnoj konferenciji projekta prisustvovao je značajan broj predstavnika tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i predstavnika romske zajednice u vidu članova vijeća romske nacionalne manjine te predstavnika romskog i pro-romskog civilnog društva.

ULJPPNM je proveo u svrhu ostvarenja navedenih ciljeva više aktivnosti: Dvije nacionalne konferencije: početna („kick off“) konferencija Nacionalne platforme za Rome, održana je 12. srpnja 2016. godine, a završna konferencija 4. travnja 2017. Održane su i četiri regionalne diskusije u Sisku (22.-23. rujna 2016. godine), Čakovcu (6. i 7. listopada 2016. godine); Crikvenici (26. i 27. listopada 2016. godine) i Belom Manastiru (3. i 4. studenog 2016. godine), kao i dvije fokus grupe s mladima i ženama (7. i 8. prosinca 2016. godine) te sastanak mladih i žena (6. prosinca 2016.).

Susreti u formi fokus grupa i radnih sastanaka omogućili su sudionicima da izraze svoja razmišljanja i iskustva u pogledu raznih aspekata procesa integracije. U sklopu sastanaka producirani su dokumenti koji mapiraju mrežu dionika te strukturiraju potrebe mladih i žena, pripadnika i pripadnica romske populacije.

U 2017 g. u okviru projekta održane su fokusirana rasprava za mlade i žene u suradnji s organizacijama civilnog društva, 3. i 4. veljače 2017. godine u Zagrebu te 4. travnja 2017. završna konferencija projekta na kojoj su izloženi dugoročni i kratkoročni prioriteti po pojedinom strateškom području kako su ih definirali sudionici regionalnih i lokalnih događanja te mladi Romi i Romkinje. Izrađeno je 16 regionalnih i lokalnih projektnih ideja zajedničkim radom kako pripadnika romske nacionalne manjine tako i drugih ključnih dionika (predstavnika jedinica lokalne i regionalne samouprave, predstavnici razvojnih agencija, predstavnici civilnog sektora, predstavnici odgojnih i obrazovnih, socijalnih i zdravstvenih ustanova te dr.). U aktivnostima je sudjelovalo ukupno 435 sudionika, od toga 154 pripadnika romske nacionalne manjine, među kojima 52 mladih i 45 žena pripadnica romske nacionalne manjine.

Platforma je omogućila i dijeljenje primjera dobrih praksi na nacionalnoj, ali i europskoj razini putem radnih sastanaka i regionalnih diskusija. Poticale su se aktivnosti umrežavanja nadležnih tijela, jedinica regionalne i lokalne samouprave, vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine, te usklađivanje nositelja mjera predviđenih NSUR i pripadajućim AP-om na nacionalnoj, lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini. Pored navedenog, definirani su područni (regionalni) i lokalni prioriteti, što bi u konačnici trebalo dovesti i do vremenskog usklađivanja djelovanja nositelja mjera na razini strateškog dokumenta.

Projekt je pomogao procesu osvješćavanja i povezivanja ciljanih skupina – pripadnika i pripadnica romske nacionalne manjine, nacionalnih, regionalnih i lokalnih lidera, privatnog poduzetništva, profesionalnih udruženja, akademske zajednice, tijela za pitanja ravnopravnosti i međunarodnih organizacija. Nastojalo se što je moguće više osnažiti i posebno ciljane skupine, krajnje korisnike programa – žene i mlade pripadnike odnosno pripadnice romske populacije da aktivno sudjeluju u provedbi programa te im olakšati povezivanje s drugim dionicima. Dio evidentiranih i nedovoljno znanih primjera dobre prakse predstavljen je u publikaciji pod nazivom *Pregled odabranih primjera dobre prakse: integracije pripadnika romske nacionalne manjine*.

Napominjemo kako i ograničeni podaci dostupni s razine jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u okviru godišnjih izvješća demonstriraju stalnu potporu i izvještavaju o dobroj suradnji s vijećima i predstavnicima romske nacionalne manjine, kao i romskim udrugama. Česte su potpore nacionalnim i lokalnim obilježavanjima značajnih datuma, kulturnim, ali i antidiskriminacijskim aktivnostima.

Brodsko-posavska županija ističe kako je u sklopu provedbe mjere *Suradnja s vijećima nacionalnih manjina i organizacijama civilnog društva romske nacionalne manjine*, usvojen Akcijski plan za Rome za razdoblje 2017.-2020. Grada Slavenskog Broda. Akcijski plan predstavlja temeljni planski dokument provedbe NSUR na području Slavenskog Broda. Ciljevi i mjere Plana usmjerene su prema najvažnijim područjima za uključivanje Roma u ovom gradu, a s ciljem dugoročnog poboljšanja položaja građana romske nacionalnosti.

ULJPPNM koordinirao je izradu Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine, za razdoblje 2019. - 2020. (u daljnjem tekstu: Akcijski plan). Tijekom izrade Akcijskog plana Ured je poduzeo niz aktivnosti uključivanja svih dionika na svim razinama, napose pripadnika romske nacionalne manjine, u proces definiranja potreba, prioriteta i ciljeva nacrta Akcijskog plana te je održan niz javnih rasprava (kako regionalnih tako i nacionalnih), radionica i fokusiranih grupa s ključnim dionicima.

Ured je dovršio pripremu provedbe projekta „Ispunjavanje preduvjeta za učinkovitu provedbu politika usmjerenih na nacionalne manjine, financiranog iz sredstava Europskog socijalnog fonda ukupne vrijednosti preko 10 milijuna kuna. Projektne aktivnosti, usmjerene isključivo na poboljšanje položaja pripadnika romske nacionalne manjine, ugrađene su u nacrtanu verziju Akcijskog plana, ali i NSUR-a.

Tijekom 2017. godine tijela državne uprave i drugi nositelji poduzimali su mjere i aktivnosti s ciljem provedbe NSUR u sljedećim strateškim područjima: obrazovanje; zapošljavanje i uključivanje u gospodarski život; zdravstvena zaštita; socijalna skrb; prostorno uređenje, stanovanje i zaštita okoliša; uključivanje romske nacionalne manjine u društveni i kulturni

život; statusna rješenja, suzbijanje diskriminacije i pomoć u ostvarivanju prava; unaprjeđenje prikupljanja statističkih podataka te usklađenost programa s međunarodnim standardima te prihvaćenim ugovorima na području ljudskih i manjinskih prava.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za provođenje NSUR-a u 2017. godini na pozicijama nadležnih tijela i nositelja mjera utrošena su sredstva u ukupnom iznosu od 25.607.617,33 kn, čime se nastavio trend povećanja izdvajanja sredstava. Navedenim izdvajanjima treba pridodati i sredstva onih tijela državne uprave koja u svojim proračunima nemaju definirane posebne aktivnosti za provedbu NSUR-a a provode mjere u okviru svojih redovnih djelatnosti poput Ministarstva demografije, obitelji, mladih i socijalne politike, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva uprave, Ministarstva pravosuđa i dr., sredstva fondova Europske unije (IPA programi, ESI fondovi, FEAD i sl.) i ostalih donatora te sredstva koja se izdvajaju na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U području obrazovanja u 2017. godini Ministarstvo znanosti i obrazovanja (MZO) nastavilo je s provedbom relevantnih aktivnosti, povećavajući doseg mjera na nekim područjima. MZO kontinuirano poduzima napore za ostvarivanje definiranih zadataka i mjera, imajući u vidu kompleksnost i sveobuhvatnost postavljenih ciljeva za unaprjeđenje obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine uključujući odgoj i obrazovanje djece u ranom djetinjstvu, ali i osnovnom, srednjem i sveučilišnom obrazovanju te obrazovanju odraslih. Sve poduzete aktivnosti u 2017. godini temeljile su se na politici socijalnog uključivanja, što znači osiguravanje uvjeta za punu integraciju djece, mladih i odraslih sukladno njihovim potrebama i sposobnostima.

Djeca pripadnici romske nacionalne manjine, kao i sva druga djeca imaju pravo na obrazovanje, zdravlje, život u obiteljskom okruženju i uvjetima koji stimuliraju njihov razvoj i napredak, pravo na jezik te pravo na kulturni identitet. Ranjivost djece i obitelji pripadnika romske nacionalne manjine, prepoznata je i u recentnim nacionalnim strategijama i preporukama međunarodnih dokumenata. Sve mjere i aktivnosti koje su se provodile u prethodnom razdoblju imale su za cilj poboljšanje pristupa kvalitetnom obrazovanju uključujući obrazovanje i skrb pruženu u ranom djetinjstvu, tijekom osnovnog, srednjeg i sveučilišnog obrazovanja, s posebnim naglaskom na uklanjanje moguće segregacije u školama, sprječavanje preuranjenog prekida školovanja i osiguravanja lakšeg prijelaza iz škole do zaposlenja.

MZO obrađuje tj. upotpunjuje bazu podataka za romsku nacionalnu manjinu jednom godišnje, uzimajući u obzir podatke na kraju prethodne školske/pedagoške godine i na početku tekuće školske/pedagoške godine. Baza podataka o školovanju pripadnika romske nacionalne manjine temelji se na podacima dobivenim od ureda državne uprave po županijama i Gradskog ureda za obrazovanje Grada Zagreba.

Nakon značajnog povećanja broja djece kojoj se osigurava uključivanje u programe predškolskog odgoja i predškole kako bi se premostio jaz između njihove socio-ekonomske situacije i mogućnosti za uspješnu integraciju tijekom daljnjeg obrazovanja, kada je početkom 2016./2017. pedagoške godine bilo 1.118 (600 m, 518 ž) djece, prema zaprimljenim podacima, početkom 2017./2018. pedagoške godine u programima ranog predškolskog odgoja i obrazovanja bilo je uključeno ukupno 1.020 (535 m, 485 ž) djece. Iako ne postoje službeni podaci, pretpostavlja se kako su uzroci smanjenog broja djece u ovim programima smanjen ukupan broj djece pripadnika romske nacionalne manjine odgovarajućih generacijskih skupina, što korespondira s trendovima opće populacije, a ne smanjena uključenost djece.

I u osnovnoškolskom sustavu vidljivo je daljnje smanjenje broja učenika u odnosu na prošlu školsku godinu. Tako je u osnovnoškolskom sustavu na početku školske godine 2016./2017. bilo 5.263 (2.640 m, 2.623 ž) djece, dok su na početku školske godine 2017./2018. bila 5.134 (2.589 m, 2.545 ž) učenika. Trend znatno veće uključenosti vidljiv je u broju korisnika produženog boravka: na početku školske godine 2016./2017. bilo je 282 (130 m, 152 ž) djece, a na početku školske godine 2017./2018. je bilo 357 (172 m, 185 ž) učenika. Uz produženi boravak, temeljem čl. 43. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i u 2016./2017. školskoj godini osigurava se posebna pomoć u učenju hrvatskog jezika. Tako je na početku 2016./2017. školske godine posebnu pomoć u učenju hrvatskog jezika primilo 403 (196 m, 207 ž) učenika, a na početku 2017./2018. godine 336 (166 m i 170 ž) učenika.

Broj razrednih odjela u kojima su uključeni samo učenici pripadnici romske nacionalne manjine nešto je smanjen: početkom 2016./2017. školske godine bio je 61, a početkom 2017./2018. školske godine 60. Od ukupno 60 romskih odjela, 1 odjel je u Primorsko-goranskoj županiji, 1 u Koprivničko-križevačkoj županiji, 2 u Brodsko-posavskoj županiji, 5 u Varaždinskoj županiji te 51 u Međimurskoj županiji (izdvaja se nekoliko OŠ s visokim postotkom romske populacije: OŠ Kuršanec 71,6 %, OŠ Dr. Ivana Novaka Macinec 80,4%, OŠ Tomaša Goričanca Mala Subotica 42% (PŠ Držimurec Strelec - 100%), OŠ Vladimira Nazora Pribislavec 61,2%). Smanjenje broja razrednih odjela u kojima su samo pripadnici romske nacionalne manjine ovisi o mreži škola i upisnih područja gdje postoje razredni odjeli u kojima su samo Romi i to kako bi se uspostavila ravnoteža broja učenika Roma u odnosu na druge učenike.

MZO osigurava sredstva i za provedbu škole u prirodi/izvanučioničke nastave te sufinancira maturalna putovanja. Ističe se važnost navedenih aktivnosti budući da predstavljaju preduvjet integracije, ali i uspješnijeg završetka osnovnog obrazovanja. MZO financira i rad romskih pomagača koji zajedno s učiteljem pomažu u pisanju domaćih zadaća tijekom produženog boravka te svladavanju školskog gradiva. Na produženi boravak, plaće romskih pomagača, maturalna putovanja, školu u prirodi / izvanučioničke nastave te smještaj u dom iz Državnog proračuna u u 2017. godini ukupno je utrošeno 3.179.616,40 kn, odnosno čak 63,8 % više nego u 2016. godini.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave također izvješćuju o pruženoj potpori, kupnjom udžbenika (općine Cestica i Magadenovac) ili prijevoznim troškovima. Tako je, npr. Međimurska županija za prijevoz 1.622 romska učenika osnovnih škola utrošila u 2017. godini 245.960,80 kn. S obzirom da nisu dostupni detaljniji podaci o uporabi sredstava ESI fondova EU u kontekstu pripadnika romske nacionalne manjine na lokalnoj razini, ilustrativan je navod Međimurske županije koja je sredstvima FEAD-a sufinancirala prehranu za 900 romskih učenika u ukupnom iznosu od 671.642,74 kn, drugu godinu za redom provodeći projekt Školski obroci svima (školska godina 2016./2017. i 2017./2018.). Projekt se provodi u partnerstvu s 23 osnovne škole s područja županije, uključuje oko 1500 učenika a cilj mu je ublažavanje najgorih oblika dječjeg siromaštva kroz pružanje nefinancijske pomoći djeci u siromaštvu ili u riziku od siromaštva i to u obliku osiguranja redovite prehrane u sklopu školskih kuhinja.

Također, Međimurska županija provodi projekt Škole jednakih mogućnosti u Međimurskoj županiji čiji je cilj integrirati učenike s teškoćama u redovno obrazovanje uz podršku pomoćnika u nastavi te time poboljšati njihova obrazovna postignuća, osigurati im uspješniju situaciju i emocionalno funkcioniranje. Projekt je financiran iz Europskog socijalnog fonda, a obuhvaća 60 korisnika u osnovnim i srednjim školama, od čega je 10 učenika pripadnika romske nacionalne manjine. U 2017. godini za te je potrebe utrošeno ukupno 2.132.487,99 kuna.

U 2016. godini je nastavljen trend povećanja broja učenika uključenih u sustav srednjoškolskog obrazovanja, no u 2017. godini njihov je broj nešto smanjen, sukladno trendovima opće populacije. Tako je početkom školske godine 2016./2017 bilo 820 (429 m, 390 ž) učenika, dok je na početku školske godine 2017./2018. bilo 805 (446 m, 359 ž) učenika. Vidljiv je porast broja učenika upisanih u prve razrede trogodišnjih srednjih škola, no i početkom 2017./2018. školske godine daleko je veći broj (540 (330 m, 210 ž)) učenika koji nastavljaju obrazovanje u trogodišnjim srednjoškolskim programima u odnosu na broj učenika u četverogodišnjim programima (144 (40 m, 104 ž) učenika). Ističu se i mjere osiguravanja uvjeta za uspješno školovanje - osiguravanje srednjoškolskih stipendija i smještaja u učenički dom značajne su aktivnosti kojima se pospješuje upis te pohađanje srednje škole. U 2017. godini broj stipendija je povećan na 689 (373 m, 316 ž), za što je MZO utrošio 3.488.411,44 kn, odnosno 18% više nego prethodne godine.

Osim srednjoškolskih stipendija putem Nacionalne zaklade za potporu učeničkom i studentskom standardu osigurane su i studentske stipendije. U 2017. godini njihov broj je nešto porastao te je za stipendije za 19 (11 m, 8 ž) studenata utrošeno ukupno 190.000,00 kn. Nisu dostupni detaljni podaci o stipendijama za učenike i studente pripadnike romske nacionalne manjine iz drugih izvora, primjerice jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zaklada i drugih izvora.

Za odrasle pripadnike romske nacionalne manjine MZO osigurava sredstva za provođenje programa opismenjavanja, odnosno završetka osnovnog obrazovanja i osposobljavanja za prvo zanimanje s ciljem razvijanja kompetencija za postizanje konkurentnosti na tržištu rada. U 2017. godini programe je pohađao veći broj polaznika nego 2016., ukupno 382, i to 366 polaznika u programu opismenjavanja te 16 polaznika programa osposobljavanja za prvo zanimanje, za što je utrošeno 794.000,00 kn.

Osim navedenog MZO je sufinanciralo obilježavanje Svjetskog dana romskog jezika kao i obilježavanje Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve genocida/Samudaripen, a u 2017. godini, osim navedenog, sufinancirano je i obilježavanje Svjetskog dana Roma, u ukupnom iznosu od 40.000,00 kn.

I dalje najveći izazov predstavljaju osiguravanje stjecanja potrebnih znanja i vještina za završavanje osnovnog obrazovanja s ciljem nastavka školovanja, razvijanje mreže škola i upisnih područja te uspostavljanje ravnoteže broja učenika Roma u odnosu na ostale učenike, uključujući cjelokupnu infrastrukturu koja se oslanja na obrazovanje te daljnje poticanje na uključivanje u srednjoškolsko obrazovanje, osobito četverogodišnjeg, uz promicanje nastavka i završetka školovanja.

Stoga je MZO u okviru provedbe Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014.-2020. (ESF) u 2017. godini pripremio poziv Programska, stručna i financijska potpora obrazovanju djece i učenika pripadnika romske nacionalne manjine u vrijednosti od 15.300.000,00 kn. Za više informacija molimo vidjeti sljedeću poveznicu: <https://strukturnifondovi.hr/natjecaji/programska-strucna-financijska-potpورا-obrazovanju-djece-ucenika-pripadnika-romske-nacionalne-manjine/>

Cilj Poziva je pružiti potporu uključivanju djece/učenika pripadnika romske nacionalne manjine u odgojno-obrazovni sustav kako bi se osigurali uvjeti za poboljšanje njihovih obrazovnih postignuća i uspješniju socijalizaciju. Provedbom različitih aktivnosti kojima će se uključiti veći broj učenika pripadnika romske nacionalne manjine u kvalitetne programe produženog boravka u školi te organiziranjem prijevoza djece pripadnika romske nacionalne manjine od kuće do vrtića/škola koje provode programe predškole osigurati će se uvjeti za poboljšanje njihovih obrazovnih postignuća i uspješniju socijalizaciju.

Uključivanje djece i učenika pripadnika romske nacionalne manjine u programe produženog boravka i programe predškole ključ je za prekidanje međugeneracijskog kruga društvene isključenosti i najbolje sredstvo za prevenciju nepovoljnog položaja djece Roma na samom početku osnovnoškolskog obrazovanja. Glavne aktivnosti koje se navedenim projektom planiraju financirati su produženi boravak, osiguravanje prijevoza djece pripadnika romske nacionalne manjine od kuće do vrtića/škola koje provode programe predškole i integrirane

programe predškolskog odgoja uz podršku i nadzor odraslih. Planirano je financiranje i drugih mogućih aktivnosti: organiziranje dodatne i dopunske nastave te izvannastavnih aktivnosti, organiziranje ljetnih kampova i/ili izvanškolskih aktivnosti usmjerenih na društvenu integraciju učenika romske nacionalnosti, stručno usavršavanje odgojitelja/učitelja/nastavnika i stručnih suradnika s ciljem podizanja kvalitete i učinkovitosti obrazovanja učenika pripadnika romske nacionalne manjine te nabava opreme i didaktičkih sredstava.

U 2017. godini zamjetan je povećan doseg pojedinih mjera kao što su broj primatelja stipendija i u srednjoškolskom i u visokoškolskom obrazovanju, polaznika programa opismenjavanja i osposobljavanja za prvo zanimanje, kao i veća uključenost djece u aktivnosti kao što su produženi boravak, maturalna putovanja, školu u prirodi/ izvanučioničke nastave te smještaj u dom.

Unatoč zamijećenim iskoracima, napretku osnaživanja sustava podrške te uspostavljanja mehanizama koji omogućavaju dostupnost kako predškolskim programima tako i osnovnoškolskim programima i dalje najveći izazov predstavlja osiguravanje uvjeta za istinsku socijalnu integraciju djece, pripremljenost za školu, stjecanje potrebnih znanja i vještina za završetak i nastavak obrazovanja te uspostavljanje ravnoteže broja učenika Roma u odnosu na ostale učenike. Ministarstvo će i nadalje provedbom posebnih aktivnosti ulagati dodatne napore za osiguravanjem kvalitetnog i inkluzivnog obrazovanje djece pripadnika romske nacionalne manjine, a imajući u vidu kompleksnost i sveobuhvatnost svih resursa, ali i angažman svih dionika koji je nužno potreban za ostvarivanje postavljenih ciljeva.

U području zapošljavanja i uključivanja u gospodarski život Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) procjenjuje kako je krajem prosinca 2016. godine bilo evidentirano ukupno 4.777 pripadnika romske nacionalne, dok je krajem prosinca 2017. godine bilo evidentirano ukupno 4.206 osoba. Zamjetan pad evidentiranog broja nezaposlenih prate i podaci povećanja broja osoba uključenih u proces osnaživanja za uključivanje u tržište rada (aktivnosti informiranja/tribina, individualno savjetovanje, grupna savjetovanja za stjecanje vještina traženja posla). Tako je u 2016. godini ukupno 5.202 (2.877 m, 2.325 ž) osoba uključeno u taj proces, a 2017. godine ukupno 6.602 (3.662 m, 2.940 ž) osobe. Trend povećanja uključenosti zamjetan je i u aktivnostima grupnih informiranja o samozapošljavanju te savjetovanju o pokretanju posla, pri čemu su u 2016. godini bile su obuhvaćene ukupno 24 (16 m, 8 ž) osobe, a u 2017. godini 34 (20 m, 14 ž) osobe.

Visok porast od 14,2% bilježi se i u okviru mjera za poticanje zapošljavanja: u 2016. godini ukupno je zaposleno 655 (408 m, 247 ž) osoba romske nacionalne manjine, a u 2017. godini ukupno 748 (501 m, 247 ž). U 2016. godini sufinancirano je zapošljavanje za 16 (13 m, 3 ž) osoba romske nacionalne manjine, a u 2017. godini za 21 (20 m, 1 ž) osobu. Rast nije zabilježen u okviru mjere Javni radovi, s obzirom da je 2016. godine zaposleno 628 (387 m, 241 ž) osoba romske nacionalne manjine, a u 2017. godini ukupno 626 (386, 240 ž) osoba. U

mjeru Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa nezaposlenih mladih osoba romske nacionalne manjine koji su završili srednjoškolsko obrazovanje u četverogodišnjem trajanju i visokoškolsko obrazovanje ukupno su 2017. godine uključene 3 (1 m, 2 ž) osobe. U okviru sufinanciranja samozapošljavanja pripadnika romske nacionalne manjine dodijeljena je potpora za samozapošljavanje u 2017. godine za 4 (2 m, 2 ž) osobe. U mjeru obrazovanja u 2017. godini ukupno su uključene 92 (75 m, 17 ž) osobe romske nacionalne manjine.

Ukupan broj oglašanih slobodnih radnih mjesta iz evidencije HZZ-a se povećao, što je omogućilo nove prilike za zapošljavanje nezaposlenih pripadnika romske nacionalne manjine. U 2016. godini ukupan broj zaposlenih pripadnika romske nacionalne manjine na otvorenom tržištu rada (bez uključivanja u poticajne mjere zapošljavanja) iznosio je 566 (386 m, 180 ž), dok je 2017. godine zaposleno ukupno 788 (554 m, 234 ž), odnosno povećanje je gotovo 40%.

Kako bi se unaprijedila zapošljivost te donijela ispravna odluka o daljnjem karijernom razvoju HZZ pruža uslugu profesionalnog usmjeravanja učenicima završnih razreda osnovne škole. Ona uključuje profesionalno informiranje i profesionalno savjetovanje, a provodi se u suradnji sa školama i roditeljima. Broj učenika romske nacionalne manjine uključenih u aktivnost profesionalnog informiranja u 2017. godini iznosio je ukupno 217 učenika te u aktivnost profesionalnog savjetovanja ukupno 192 učenika.

Povećan je i broj nezaposlenih osoba uključenih u aktivnost profesionalnog savjetovanja: 2016. godine iznosio je ukupno 764 osobe, a 2017. godine 812 osoba. HZZ provodi aktivnosti koje su usmjerene na stvaranje pozitivne klime kod poslodavaca, a u cilju boljeg zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine, što je dovelo do povećanja broj zaposlenih Roma na otvorenom tržištu rada (bez uključivanja u poticajne mjere zapošljavanja). Ukupan broj posjeta poslodavcima s ciljem utvrđivanja mogućnosti zapošljavanja pripadnika romske nacionalne manjine u 2017. godini iznosio je 158 posjeta.

U cilju informiranja i osvještavanja poslodavaca i ostalih dionika na tržištu rada o mogućnostima uključivanja osoba romske nacionalne manjine u mjere aktivne politike zapošljavanja i samozapošljavanja područni uredi organiziraju promociju mjera za zapošljavanje i samozapošljavanje kroz okrugle stolove, sajmove poslova. U razdoblju od siječnja do prosinca 2017. godine izvršeno je 113 promocija o mjerama za zapošljavanje i samozapošljavanje pripadnika romske 181 romska udruga i poslodavac sudjelovao u promociji mjera za zapošljavanje i samozapošljavanje pripadnika romske nacionalne manjine.

Izazov su bile poteškoće u prikupljanju točnih statističkih podataka, obzirom da HZZ ne prati nezaposlene osobe prema nacionalnosti, već broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine procjenjuje posredno, prema prebivalištu iz kojih se osobe prijavljuju u evidenciju

nezaposlenih osoba, prema uvjerenjima koje traže za ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi te prema poznavanju romskog ili bajaškog rumunjskog jezika. Otežavajuća okolnost pri vođenju podataka o nezaposlenim pripadnicima romske nacionalne manjine je i činjenica da se osobe romske nacionalne manjine često deklariraju različito. Stoga za pojedine mjere nije bilo moguće utvrditi točan broj korisnika mjere, već samo procjene. Isto tako, nisu ostvarene pretpostavke za prikupljanje niza vrijednosti pokazatelja učinka na razini posebnih aktivnosti te sustav trenutno ne omogućava popunjavanje pokazatelja podacima, budući da su oni nedostupni.

Vodeći računa o specifičnim potrebama svojih korisnika, HZZ provodi niz mjera aktivne politike zapošljavanja usmjerenih nezaposlenim osobama u nepovoljnom položaju na tržištu rada te su u tu svrhu značajno povećana financijska sredstva za provedbu mjera za poticanje zapošljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine u okviru provedbe NSUR. Ukupno utrošena financijska sredstva za 2017. godinu iznosila su 8.938.507,51 kn.

Prema podacima iz evidencije Ministarstva uprave, na dan 31. prosinca 2017. godine u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ukupno je bilo zaposleno 13.744 službenika i namještenika, od čega 455 ili 3,31% pripadnika jedne od 22 nacionalne manjine, 252 ili 1,83% neopredijeljenih te 6 ili 0,042% službenika i namještenika koji su se izjasnili kao Muslimani. Od 455 zaposlenih službenika i namještenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina, na dan 31. prosinca 2017. godine bio je zaposlen jedan (1) pripadnik romske nacionalne manjine.

Na dan 31. prosinca 2017. godine u tijelima državne uprave (TDU), a to su ministarstva, središnji državni uredi, državne upravne organizacije i uredi državne uprave u županijama, bilo je zaposleno 49.602 službenika i namještenika, od kojih je 1.658 pripadnika nacionalnih manjina ili 3,34 %. U iskazani broj pripadnika nacionalnih manjina uključeno je 8 pripadnika romske nacionalne manjine. S obzirom na nizak postotak, važno je napomenuti kako se tijekom postupka zapošljavanja radi prijma u državnu službu prednost, pod jednakim uvjetima, daje pripadnicima nacionalnih manjina, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina. O mogućnosti pozivanja na pravo prednosti na temelju pripadnosti nacionalnoj manjini kandidati su obaviješteni već u samom tekstu javnog natječaja, odnosno oglasa. O navedenom pravu Ministarstvo uprave informira i odgovorima na upite dostavljene putem elektroničke pošte, telefonski, kao i putem svoje web stranice. Podaci o pripadnicima nacionalnih manjina, koji se žele tako izjasniti, kontinuirano se unose u Registar zaposlenika u javnom sektoru od strane državnih tijela. Istovremeno, zbog gospodarske situacije u Republici Hrvatskoj, u nekoliko prethodnih godina mogućnosti zapošljavanja u TDU općenito su bile smanjene, pa tako i mogućnost zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina. Tako je i Odluka o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave te stručnim službama i uredima Vlade Republike iz 2016. godine (Narodne novine, broj 70/16 i 74/17) i dalje na snazi.

I pojedina tijela državne uprave navode relevantne aktivnosti. Primjerice, Ministarstvo unutarnjih poslova također izvješćuje o aktivnostima obrazovanja i zapošljavanja pripadnika romske nacionalne manjine, i istovremeno ukazuje na potrebu poboljšanja obrazovne strukture dijela pripadnika romske nacionalne manjine, poticanje pripadnika manjina na izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti te njihovo upućivanje na pravo pozivanja na pripadnost nacionalnoj manjini kao prednost pri zapošljavanju.

U području zdravstvene skrbi jedan od primarnih ciljeva NSUR-a jest poboljšati zdravlje romske populacije u Republici Hrvatskoj te smanjiti nejednakost i jaz između zdravstvenog statusa Roma i ostalog stanovništva osiguravanjem iste razine kvalitete i dostupnosti zdravstvene zaštite, uz uključivanje i koordinirano djelovanje svih tijela i organizacija na svim razinama društva u Republici Hrvatskoj čije je djelovanje usmjereno na pružanje zdravstvenih usluga i osiguravanje kvalitete života u zajednici.

Romi koji imaju građanski status u Republici Hrvatskoj ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu s odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, na isti način i pod istim uvjetima kao i svi drugi građani Republike Hrvatske. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, u okviru svoje nadležnosti, provodi obvezno zdravstveno osiguranje, kojim se osiguravaju osiguranim osobama Zavoda prava i obveze iz obveznog zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti, solidarnosti i jednakosti. Za one Rome koji nemaju regulirano državljanstvo uvjeti i način ostvarivanja zdravstvene zaštite utvrđeni su Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj.

Zbog visoke stope nezaposlenosti, vrlo mali broj radno sposobnih Roma je aktivno osiguran. Preko županija određeni broj zdravstveno neosiguranih Roma ostvaruje zdravstvenu zaštitu na teret proračunskih sredstava, sukladno odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju temeljem Pravilnika o mjerilima i postupku za utvrđivanje nesposobnosti za samostalan život i rad i nedostatak sredstava za uzdržavanje za osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj kojima se zdravstvena zaštita ne osigurava po drugoj osnovi.

Javnozdravstvenu djelatnost, koja obuhvaća epidemiologiju zaraznih bolesti i kroničnih nezaraznih bolesti, javno zdravstvo, zdravstveno prosvjećivanje s promicanjem zdravlja i prevenciju bolesti, zdravstvenu ekologiju, mikrobiologiju, školsku medicinu, mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti u Republici Hrvatskoj obavljaju Hrvatski zavod za javno zdravstvo i županijski zavodi za javno zdravstvo.

Da bi se postigla temeljna svrha javnog zdravstva, očuvanje i unapređenje zdravlja populacije, prijeko je potrebna dobra suradnja, koordinacija i partnerstvo među dionicima na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, u čemu mreža zavoda za javno zdravstvo na čelu s Hrvatskim

zavodom za javno zdravstvo ima središnje mjesto. Suradnja u međunarodnim okvirima ostvaruje se sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom i svim drugim relevantnim međunarodnim i europskim tijelima, institucijama i organizacijama.

Za postizanje temeljne svrhe javnog zdravstva neophodno je opće prihvaćanje koncepta zdravlja za sve, smanjenja nejednakosti u zdravlju i zdravlja u svim politikama i sektorima te poimanje investiranja u zdravlje kao najisplativije investicije u rast i razvoj društva. Točne podatke o zdravstvenom stanju i zdravstvenoj zaštiti Roma nije bilo moguće utvrditi, budući da se zdravstveni i drugi podaci vezani uz zdravstveni sustav kao i za druge sustave, ne vode po nacionalnoj pripadnosti pučanstva. Tako ni Hrvatski zavod za javno zdravstvo, niti Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ne prikupljaju i ne obrađuju zdravstveno statističke podatke po nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti, odnosno ne raspolažu podacima o zdravstvenoj zaštiti Roma.

Uvažavajući kulturne, jezične i socijalne specifičnosti romske nacionalne manjine, koje utječu na njihovo korištenje zdravstvene službe, kontinuirano se pristupa aktivnoj prevenciji bolesti u romskoj populaciji prema zdravstvenim prioritetima i mogućnostima. Županije kao jedinice područne (regionalne) samouprave putem svojih zavoda za javno zdravstvo, uz suradnju sanitarne inspekcije i jedinica lokalne samouprave, poduzimaju mnogobrojne mjere za poboljšanje kvalitete života i zdravstvene zaštite romske populacije, a posebno djece. Županijski zavodi za javno zdravstvo su zdravstvene ustanove koje na području županije obavljaju javno-zdravstvenu djelatnost, a ona obuhvaća epidemiologiju karantenskih i drugih zaraznih bolesti, epidemiologiju kroničnih nezaraznih bolesti, osiguranje zdravstveno ispravne vode, namirnica i zraka, imunizaciju, sanitaciju, zdravstvenu statistiku i zdravstveno prosvjećivanje. Budući da mnoga romska naselja nisu urbanizirana, odnosno nemaju riješenu komunalnu infrastrukturu (vodoopskrbu, uklanjanje otpadnih materijala, higijenu stanovanja, deratizaciju i drugo), često se obavlja obvezatna preventivna dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija, uklanjanje otpada, nadzor nad vodoopskrbom i drugim uvjetima boravka, epidemiološki nadzor te ostale aktivnosti. Jedinice lokalne samouprave u svojim izvješćima često ističu upravo uređenja naselja i poduzete veterinarsko-higijeničarske mjere.

Patronažna zdravstvena skrb, važan čimbenik u pružanju zdravstvene zaštite romskoj nacionalnoj manjini, provodi se kontinuirano u okviru domova zdravlja, što je vrlo značajan i nezamjenjiv rad na područjima romskih naselja. Patronažna služba je, temeljem ugovora s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, dužna patronažno zbrinjavati cjelokupnu populaciju na području za koje je ugovorena, bez obzira na status osiguranika. Nažalost, unatoč provođenju higijensko-sanitarnih mjera u romskim naseljima i školama te provedbi zdravstvenog odgoja, pozitivni rezultati često izostaju zbog nemogućnosti provođenja u potpunosti adekvatnih higijenskih mjera u neurbaniziranim romskim naseljima.

Imajući u vidu činjenicu da velik dio Roma zbog spomenutih specifičnosti ne koristi zajamčena prava na zdravstvenu zaštitu putem postojećeg zdravstvenog sustava, trajno rješenje za poteškoće s kojima se Romi suočavaju u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu je njihovo uključivanje u postojeći zdravstveni sustav.

Nadalje, pripadnici romske nacionalne manjine, na lokalnim izborima 2017. godine, sukladno Zakonu, imali su pravo predložiti i izabrati kandidate za 2 zamjenika općinskih načelnika, u 2 općine, Orehovica i Pribislavec te su isti u tim općinama i izabrani, čime je zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u izvršnim tijelima jedinica lokalne samouprave u potpunosti ostvarena.

Krajem 2017. godine, od ukupnog broja izabranih vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine, u Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina pri Ministarstvu uprave upisano je 27 vijeća i 7 predstavnika romske nacionalne manjine.

ULJPPNM je u okviru prve komponente projekta „Potpora nacionalnim manjinama na lokalnoj razini“ financiranog sredstvima IPA 2012 programa u periodu 01. veljače 2016. godine do 1. kolovoza 2017. godine proveo projekt „Potpora vijećima nacionalnih manjina na lokalnoj razini“. Opći cilj projekta bio je osigurati cjelovito i učinkovito ostvarivanje ljudskih prava te poboljšanje aktivnog i potpunog sudjelovanja nacionalnih manjina u gospodarskom, kulturnom i društvenom životu hrvatskog društva, uz očuvanje njihova vlastitog identiteta, kulture i tradicije, a svrha projekta je osigurati preduvjete za aktivnu participaciju vijeća nacionalnih manjina u provedbi praćenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i u razvoju vlastitih lokalnih zajednica na području Republike Hrvatske. Uvodna konferencija projekta održana je 31. ožujka 2016. godine. Ukupna vrijednost projekta iznosi 567.489,28 eura, od čega su 90% sredstva EU, a 10% sredstva nacionalnog sufinanciranja osigurana na poziciji ULJPPNM-a (56.748,93 eura).

Glavne aktivnosti projekta bile su provedba GAP analize kapaciteta i potreba vijeća i predstavnika nacionalnih manjina za praćenje provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i razvijanje alata za povećanje učinkovitosti djelovanja vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, koji uključuju izradu web-sučelja i priručnika. U okviru projekta su provedene edukacije trenera vijeća i predstavnika nacionalnih manjina s naglaskom na umrežavanje s ostalim ključnim dionicima lokalnog razvoja u 5 regionalnih centara

Rezultati opsežnog istraživanja prikazani su u GAP analizi (ili analiza jaza) kapaciteta i potreba vijeća i predstavnika nacionalnih manjina iz perspektive samih vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, predstavnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te predstavnika organizacija civilnog društva, objedinjeni su u publikaciji „Finalna sinteza

rezultata integrirane GAP analize“⁴ a profil vijeća i predstavnika nacionalnih manjina utemeljen je na statistički značajnim razlikama i odstupanjima u poduzorku ukupno anketiranih.⁵ Romska nacionalna manjina je treća po brojnosti vijeća i predstavnika, no žene su razmjerno slabo zastupljene. Najveći udio ispitanika mlađih dobnih skupina utvrđen je u vijećima i među predstavnicima romske nacionalne manjine (do 30 godina – 16%), ali unutar njih se također utvrdilo najveći udio osoba niže stručne spreme (47%). Također, u prosjeku su manje formalno opremljena i osposobljena za obavljanje savjetodavne funkcije.

Između ostaloga, socijalna okolina u najvećoj mjeri otežava provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina po mišljenju vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine, a oni u manjoj mjeri potvrđuju prihvaćenost vijeća i predstavnika od svoje jedinice samouprave. S druge strane, doprinos eksternih aktera (ostale neprofitne organizacije i organizacije civilnog društva, Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora, ULJPPNM, Pučki pravobranitelj te međunarodne organizacije) najvećom ocjenom ocjenjuju pripadnici romske nacionalne manjine.

Pripadnici romske nacionalne manjine u znatno manjoj mjeri koriste računala i elektroničku poštu za potrebe obavljanja poslovanja vijeća i predstavnika, a k tome u najmanjoj mjeri raspolažu službenim računalima i naknadom za troškove. Pokazalo se da je razina njihove osposobljenosti statistički značajan prediktor za obavljanje savjetodavne funkcije za aktivnost i učinkovitost vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine. Dakle što je viša razina formalne osposobljenosti vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine, razmjerno su aktivnija i učinkovitija pri obavljanju savjetodavne funkcije. Valja imati na umu da je i potvrđena teza po kojoj za učinkovitu provedbu i primjenu Ustavnog zakona za prava nacionalnih manjina nije dovoljna samo formalna opremljenost i aktivnost vijeća i predstavnika, već i spremnost na suradnju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s nacionalnim manjinama i vijećima i predstavnicima

Tijekom projekta održano je i 10 trodnevnih regionalnih edukacija članova vijeća i pojedinačnih predstavnika nacionalnih manjina za praćenje provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i za jačanje njihove savjetodavne uloge i umrežavanje s ostalim ključnim dionicima lokalnog razvoja (poput lokalnih akcijskih grupa i udruga koje promiču održivi razvoj). U svrhu jačanja ove uloge izrađen je i *Priručnik za vijeća i predstavnike*

⁴ Dostupno na stranicama Ureda:

<https://pravamanjina.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Rezultai%20Gap%20analize.pdf>.

⁵ U istraživanju je sudjelovalo ukupno 356 ispitanika (91 predstavnik nacionalnih manjina), 152 vijeća nacionalnih manjina, 64 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i 49 udruga, LAG-ova i ostalih organizacija uključenih u lokalni razvoj i/ili prava nacionalnih manjina. Od 243 vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, u istraživanju je sudjelovalo 19 vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine.

nacionalnih manjina, koji je distribuiran na 440 adresa unutar Republike Hrvatske (vijeća i predstavnici nacionalniha manjina, pojedinačni predstavnici i njihove koordinacije, sudionici na završnoj konferenciji, a dostupan je i na stranicama Ureda⁶.

Tijekom srpnja 2017. godine održano je 5 regionalnih (završnih) konferencija (04. srpnja. u Osijeku, 05. srpnja. u Bjelovaru, 06. srpnja u Zagrebu, 11. srpnja u Rijeci i 13. srpnja u Zadru) s ciljem predstavljanja rezultata projekta te poticanja diskusije o istima s relevantnim dionicima: vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina, tijelima JL/P(R)S, manjinskim i drugim udrugama te akademskim stručnjacima.

Konačno, s ciljem uključivanja perspektive vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u sustav praćenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina na nacionalnoj razini, izrađen je web portal <https://pravanacionalnihmanjina.hr/> putem kojeg će vijeća i predstavnici nacionalnih manjina u narednom periodu imati mogućnost izvještavati o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina onako kako je oni vide

⁶ Priručnik za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina dostupan je na sljedećoj poveznici: <https://pravamanjina.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Priru%C4%8Dnik%20za%20vije%C4%87a%20i%20predstavnike%20nacionalnih%20analiza.pdf>

Revizija i provedba Nacionalne strategije za uključivanje Roma za razdoblje od 2013.-2020. godine

ULJPPNM koordinirao je izradu Akcijskog plana. Tijekom izrade Akcijskog plana Ured je poduzeo niz aktivnosti uključivanja svih dionika na svim razinama, napose pripadnika romske nacionalne manjine, u proces definiranja potreba, prioriteta i ciljeva nacrta Akcijskog plana te je održan niz javnih rasprava (kako regionalnih tako i nacionalnih), radionica i fokusiranih grupa s ključnim dionicima.

ULJPPNM je koncem 2014. godine naručio vanjsku evaluaciju NSUR i pratećeg Akcijskog plana, za razdoblje od 2013. do 2015. godine. Rezultati vanjske evaluacije prezentirani su na verifikacijskoj radionici u organizaciji ULJPPNM-a i UNDP-a te na 7. sjednici Radne skupine Povjerenstva za uključivanje Roma, kao i na 7. sjednici Povjerenstva za uključivanje Roma 2015. godine. Nastavno na nalaze vanjske evaluacije NSUR i pratećeg Akcijskog plana Ured je u razdoblju od 2015. do 2017. godine izradio 4 nacrtna verzije, a nastavno na donošenje Operativnog programa za nacionalne manjine listopada 2017. godine od tijela središnje državne uprave zatražene su nadopune nacrta Akcijskog plana. Nakon 2. sjednice Radne skupine Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma u veljači 2018. godine održane su dodatne konzultacije s nadležnim tijelima i predstavnicima romske nacionalne manjine te je nacrt Akcijskog plana dodatno ojačan referencama na točku Operativnog programa za romsku nacionalnu manjinu u kojem prvu mjeru čini upravo Revizija i provedba NSUR te unapređivanje rada Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalne strategije s posebnim naglaskom na pitanja obrazovanja, socijalne integracije, zapošljavanja i stambenog zbrinjavanja.

Nacrt navedenog Akcijskog plana pripremljen je za upućivanje u javnu raspravu te će se po okončanju tog procesa uputiti u redovnu proceduru Vlade Republike Hrvatske na usvajanje. Tijekom 2018. godine Ured je dovršio pripremu provedbe projekta „Ispunjavanje preduvjeta za učinkovitu provedbu politika usmjerenih na nacionalne manjine, financiranog iz sredstava Europskog socijalnog fonda ukupne vrijednosti preko 10 milijuna kuna. Projektne aktivnosti, usmjerene isključivo na poboljšanje položaja pripadnika romske nacionalne manjine, ugrađene su u nacrtnu verziju Akcijskog plana, ali i NSUR.

Vlada Republike Hrvatske osnovala je Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine u svrhu praćenja provedbe cjelokupnog operativnog dijela NSUR-a.

Predsjednik Povjerenstva je jedan od potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske, zamjenik predsjednika je zastupnik romske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru, a članovi Povjerenstva su iz reda predstavnika nadležnih državnih tijela i predstavnika romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Zadaće Povjerenstva su: sustavno praćenje i

koordiniranje provedbe NSUR; predlaganje mjera za unaprjeđenje provođenja NSUR i Akcijskog plana; izrada preporuka, mišljenja, stručnih obrazloženja i izvješća te smjernica u vezi s provedbom NSUR; predlaganje izmjena i dopuna NSUR; praćenje rasporeda i utroška sredstava za provođenje NSUR za koju se sredstva izdvajaju iz državnog proračuna; raspodjeljivanje financijskih sredstava za rješavanje problema i teškoća života pripadnika romske nacionalne manjine.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma u navedenom izvještajnom razdoblju rasporedilo je sredstva u iznosu od 833.185,73 kn za poboljšanje uvjeta življenja pripadnika romske nacionalne manjine.

Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017.-2022. godine i Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017. do 2019. godine

Vlada Republike Hrvatske 1. prosinca 2017. godine donijela Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017.-2022. godine, koji je strateški dokument u kojem su na temelju analize stanja postavljeni prioriteti i predloženi ciljevi ka usmjeravanju napora prema izgradnji cjelovitog sustava zaštite od diskriminacije u Republici Hrvatskoj. Vlada Republike Hrvatske je donijela i provedbeni dokument Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017. do 2019. godine u kojem su sadržane i brojne aktivnosti usmjerene na suzbijanja govora mržnje, nasilja, rasizma i diskriminacije na svim područjima društvenog života u mjerama kako slijedi:

Mjera 1.5. Organizirati stručne seminare o odredbama Kaznenog zakona vezano uz zločin iz mržnje i govor mržnje za suce, odvjetnike, državne odvjetnike, policiju i predstavnike organizacija civilnoga društva, posebno vezano uz zločin iz mržnje prema predstavnicima nacionalnih manjina i zbog spolne orijentacije. Nositelj: ULJPPNM;

Mjera 1.6. Organizacija okruglih stolova na temu diskriminacije, zločina iz mržnje i govora mržnje. Nositelj: ULJPPNM;

Mjera 1.7. Unaprijediti sustav prikupljanja podataka o zločinu iz mržnje i govoru mržnje. Nositelj: ULJPPNM;

Mjera 1.8. Praćenje provedbe primjene Kodeksa postupanja u slučaju ilegalnog govora mržnje na internetu (Code of conduct on countering illegal hate speech online). Nositelj: ULJPPNM;

Mjera 2.1. Kampanje usmjerene suzbijanju diskriminacije i zločina iz mržnje. Nositelj: ULJPPNM;

Mjera 4.3. Objavljivati godišnje podatke o slučajevima zločina iz mržnje. Nositelj: ULJPPNM;

Mjera 4.4. Osigurati vođenje evidencije pružene podrške za žrtve zločina iz mržnje. Nositelj: Ministarstvo pravosuđa;

Mjera 1.1. Sustavno educirati novinare i urednike te sve ostale profesionalne skupine uključene u proizvodnju medijskih sadržaja o diskriminaciji te o načinima suzbijanja diskriminacije u medijskim sadržajima. Nositelj: Hrvatska radiotelevizija;

Mjera 1.2. Poticati izradu samoregulirajućeg akta/uputa za prenošenje sportskih sadržaja u situacijama kada je prisutan govor mržnje. Nositelj: Agencija za elektroničke medije;

Cilj 3. Suzbijanje diskriminirajućih postupanja i govora mržnje u sportu. Pokazatelj učinka: smanjen govor mržnje na sportskim natjecanjima;

Mjera 3.1 Sastaviti preporuku za uvrštavanje tema o zabrani diskriminacije u program osposobljavanja i usavršavanja trenera, rukovodećih kadrova i drugih stručnih osoba u sustavu sporta;

Mjera 3.3. Provedba kampanja usmjerenih protiv govora mržnje u sportu. Nositelj: Središnji državni ured za šport.

Vezano za zločin iz mržnje navodimo da je jedna od preporuka Republici Hrvatskoj u pregovaračkom procesu za pristup Europskoj uniji u okviru poglavlja 23. (Pravosuđe i temeljna prava) bila uspostava evidencije rezultata o provedbi u slučajevima diskriminacije i zločina iz mržnje. Osnovana je Radna skupina za praćenje zločina iz mržnje čija je zadaća koordinacija nadležnih tijela u procesu prikupljanja podataka, analiza i praćenje implementacije antidiskriminacijskog zakonodavstva te analiza potrebe zakonskih izmjena. U tijeku je formiranje stručnog tijela koje će raditi na pripremi prijedloga zakona usmjerenog protiv govora mržnje i širenja lažnih vijesti na internetu.

ULJPPNM je tijekom 2017. i 2018. godine provodio kampanju borbe protiv zločina iz mržnje i govora mržnje u okviru koje tiskao naljepnice sa stihovima pjesme Enesa Kiševića „Ljudi su svuda ljudi“, napisanih u ilustraciji krošnje drveta, kao reakciju na isticanje naljepnica sa crtežom obješenog čovjeka i natpisom „Serbian family tree“ u veljači 2017. godine. Navedena kampanja predstavljena je u okviru obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava 2017. godine (<https://ljudskaprava.gov.hr/vijesti/obiljezen-medjunarodni-dan-ljudskih-prava-10-prosinac/772>).

Jačanje međuetničke tolerancije je redovito u fokusu aktivnosti povodom tradicionalnog obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava u organizaciji ULJPPNM. S obzirom na značaj političke odgovornosti u kontekstu međuetničkih odnosa, ULJPPNM je na prošlogodišnjem obilježavanju Međunarodnog dana ljudskih prava te 70. godišnjice usvajanja Opće deklaracije o ljudskim pravima, 10. prosinca 2018. godine, predstavio kampanju s preporukama za suzbijanje govora mržnje u političkom prostoru kojom se apelira na političare da osude svaki govor mržnje (<https://ljudskaprava.gov.hr/vijesti/odrzan-javni-skup-na-temu-govor-mrznje-u-javnom-prostoru-povodom-obiljezavanja-medjunarodnog-dana-ljudskih-prava/8488>).

Iz Izvješća Ministarstva vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo je u razdoblju 2014.-2018., nastavilo djelovati u smjeru adresiranja ključnih izazova u zaštiti prava nacionalnih manjina na vanjskopolitičkom planu. U 2018. godini, nakon konzultacija na nacionalnoj razini, odredilo je učinkovitu zaštitu prava nacionalnih manjina i ranjivih skupina kao jedan od prioriteta hrvatskog predsjedanja Odborom ministara Vijeća Europe (svibanj – studeni 2018.). O predsjedanju vidi: stranica br.3.

Nadalje, Ministarstvo kontinuirano potiče razvoj i promicanje međunarodnih standarda kao i njihovu primjenu na području ljudskih prava, uključujući i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina te njegovi predstavnici aktivno sudjeluju u radu istih. Također, reguliranje ovog područja kontinuirano je u fokusu bilateralnih odnosa Hrvatske s drugim državama, posebice s državama u susjedstvu.

Ministarstvo prema međunarodnim tijelima redovito koordinira izradu nacionalnih izvješća o provedenim aktivnostima vezanim uz ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina. U 2018. godini dovršilo je proces koordinacije izrade Među-izvješća za Univerzalni periodički pregled (MTR) te će isti biti dostavljen Vijeću za ljudska prava. U MTR-u je sadržana provedba brojnih preporuka na području promicanja i zaštite prava nacionalnih manjina.

Nadalje, posredstvom Stalnog predstavništva Republike Hrvatske pri Vijeću Europe u Strasbourgu, čiji djelatnici aktivno sudjeluju na sastancima radnih tijela Vijeća Europe na kojima se raspravljaju te donose odluke vezana za prava pripadnika nacionalnih manjina, Ministarstvo prati i izvještava o aktualnim temama. Slijedom navedenog, Hrvatska je dala potporu Europskom institutu Roma za umjetnost i kulturu (ERAC) koji je svečano otvoren 8. lipnja 2017. u Berlinu. U 2018. nastavilo se praćenjem aktivnosti i odluka vezanih za ERAC, posebice njegov status i početak rada kao neprofitnog udruženja kao i praćenjem stanja u Ukrajini odnosno slučajeva nasilja nad Romima.

U 2018. godini, Vijeće Europe je usvojilo Izvješće o provedbi Tematskog akcijskog plana za uključivanje Roma i Putnika, 2016.-19. s pregledom stanja travanj 2017. - travanj 2018. Izvješće se u odnosu na Hrvatsku, kritički osvrti na slučajeve trgovanja romskom djecom u svrhu prisilnog prosjačenja kao i rane/prisilne brakove romskih djevojčica te porast stope napuštanja škole, ali bilježi i pozitivne korake, kao što su: tečaj HELP programa s ciljem borbe protiv rasizma i ksenofobije; radionica u studenom 2017. za obuku mladih Roma za jačanje vještina i kompetencija za samostalno organiziranje i sudjelovanje u društvu (ULJPPNM i Mreža mladih Hrvatske).

U okviru redovnog programa VE, 20.-21. lipnja 2018. održan je 5. dijalog Vijeća Europe s civilnim društvom Roma i Putnika o njihovom političkom sudjelovanju, s ciljem: a) jačanja i bolje vidljivosti u politici i javnim aktivnostima; b) borbe protiv marginalizacije, izolacije i diskriminacije Roma i Putnika; c) jačanja kapaciteta OCD Roma i Putnika za identifikaciju strategija i dobrih praksa. Predstavnici ULJPPNM su u kontekstu hrvatskog predsjedanja, predstavili prioritete predsjedanja i doprinos Ureda te izvijestili o sudjelovanju predstavnika romske nacionalne manjine u političkom i društvenom životu.

Također, Ministarstvo aktivno sudjeluje i u radu Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) te na redovitom godišnjem Provedbenom sastanku ljudske dimenzije u Varšavi (HIDIM) predstavlja napredak i usklađivanje domaćeg zakonodavstva s različitim EU politikama na području promicanja i zaštite prava pripadnika nacionalnih manjina. U 2017. opširno smo izvijestili o napretku, uključujući i o donošenju vladinog Operativnog plana za zaštitu nacionalnih manjina 2017. - 2020., koji sadrži brojne mjere za učinkovitu zaštitu nacionalnih manjina i borbu protiv zločina iz mržnje koji najviše pogađa pripadnike nacionalnih manjina u većem broju europskih država. Stalna misija Republike Hrvatske pri OESS, UN i MO prati djelovanje OESS-a te se putem iste redovito dostavljaju odgovore na upitnike OESS-a (primjerice o uključenosti Roma i Sinta u javni i politički život). Također, misija je sudjelovala na sastancima HIDIM-a, koji je u travnju 2018. godine obradio temu obrazovanja djevojčica kod Roma i Sinta kao i na sastanku u prosincu povodom 15. obljetnice usvajanja Akcijskog plana OESS-a o poboljšanju stanja Roma i Sinti s temom poboljšanja njihovog sudjelovanja u privatnom i javnom životu.

Vezano uz djelovanje EU, Ministarstvo kontinuirano podupire dokument "Okvir EU za nacionalne integracije Roma, do 2020. godine" kojim se traži snaženje mjera na području obrazovanja, zapošljavanja, zdravstva i stanovanja u kontekstu smanjivanja postojećeg jaza u odnosu na integraciju predstavnika romske nacionalne manjine.

Na globalnoj se razini promicanje i zaštita prava nacionalnih manjina, uključujući i romsku nacionalnu manjinu, prati na UN forumima. Hrvatska podržava i glasuje za inicijative koje pozitivno adresiraju provedbu svih aspekata zaštite i promicanja prava nacionalnih manjina, kao i one koje zagovaraju borbu protiv stigme, diskriminacije i zločina iz mržnje. Slijedom

navedenog, Hrvatska je na Trećem odboru Opće skupštine UN-a u 2017. kosponsorirala rezoluciju „Učinkovita promocija Deklaracije o pravima pripadnika nacionalnih, etničkih, vjerskih ili jezičnih manjina“.

Također, Hrvatska je 2017. godine u Ženevi sudjelovala i na desetom Forumu o pitanjima manjina s temom o mladima pripadnicima manjina (inkluzivno obrazovanje za osnaživanje mladih, sudjelovanje mladih u javnom životu, digitalni mediji te mladi kao agenti promjena za mir i stabilnost), na kojem je predstavila našu praksu obrazovanja i uključivanje mladih Roma u javni život. Također, Stalno predstavništvo Republike Hrvatske pri UN-u u Ženevi je 2017. sudjelovalo na „Minority fellowship programu“ OHCHR-a u kojem sudjeluju aktivisti i branitelji ljudskih prava koji se bave pravima nacionalnih manjina. Predstavili smo zakonski okvir te napore Hrvatske glede uređenja i poštivanja prava nacionalnih manjina.

Na 37. Zasjedanju Vijeća za ljudska prava (ožujak 2018.) Hrvatska je sudjelovala u interaktivnom dijalogu s posebnim izvjestiteljem za manjinska pitanja te podržala pristup u zaštiti manjina koji je zasnovan na nediskriminirajućim osnovama. Pri tome smo, glede promicanja i zaštite manjinskih prava izvijestili o napretku u nacionalnom okviru - posebice u korist djelovanja spram mladih Roma i njihovog uključivanju u društvu kao i o aktivnostima u kontekstu osnaživanja Romkinja. Nastavno na tradiciju, kosponsorirali smo rezoluciju o pravima nacionalnih manjina kojom se državama preporučuje poduzimanje brojnih mjera za unaprjeđenje prava pripadnika nacionalnih manjina.

Na 39. zasjedanju Vijeća za ljudska prava, na side eventu o inkluziji Roma „Neriješeni zadaci za uključivanje romskog stanovništva“, a čiji je pokrovitelj, uz Španjolsku i Irsku bila i Hrvatska (25. rujna 2018.), stalna predstavnica Republike Hrvatske pri UN-u je kao panelistica iznijela hrvatska iskustva o participaciji Roma u javnom i političkom životu. Također, predstavila je ključne nacionalne dokumente vezane za promicanje i zaštitu pripadnika romske nacionalne manjine s perspektivom izrade nove sveobuhvatne nacionalne strategije za Rome za sljedeće petogodišnje razdoblje, a koja će se temeljiti i na posebnoj studiji iz 2018. godine „Uključivanje Roma u Hrvatsko društvo: istraživanje baznih podataka“. U pripremi je sudjelovalo preko 100 suradnika te je namjera bila pružiti analitičku podlogu za kreiranje kratkoročnih i dugoročnih prioriteta na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Unaprjeđenje zakonodavstva

Iz Izvješća Ministarstva pravosuđa

Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, broj 101/17), koji je stupio na snagu 20. listopada 2017. godine, uvedena je u do tad važeću definiciju zločina iz mržnje nova diskriminatorna osnova – jezik te je zločin iz mržnje, člankom 87. stavkom 21., definiran kao kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, jezika, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzima se kao otegotna okolnost, ako Kaznenim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje kao kod posebnim dijelom važećeg Kaznenog zakona (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 i 101/17, u daljnjem tekstu: KZ) propisanih kaznenih djela teškog ubojstva, sakaćenja ženskih spolnih organa, tjelesne ozljede, teške tjelesne ozljede i osobito teške tjelesne ozljede, teških kaznenih djela protiv spolne slobode i kaznenog djela izazivanja nereda, a u kojima je motiviranost mržnjom propisana kao kvalifikatorna okolnost za koju se veže i stroža sankcija. Kod kaznenih djela prisile i prijetnje, koja se u pravilu progone po privatnoj tužbi, odnosno prijedlogu, u slučaju počinjenja iz mržnje, progone se poduzima po službenoj dužnosti.

Nastavno, Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona u posebnom dijelu, u člankom 325. propisano kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju također je uvedena nova diskriminatorna osnova – jezik te se istim sada inkriminira javno poticanje (putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način) ili činjenje dostupnim javnosti letaka, slika ili drugih materijala kojima se poziva na nasilje ili mržnju usmjerenu prema skupini ljudi ili pripadniku skupine zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, jezika, podrijetla, boje kože, spola, spolnog opredjeljenja, rodnog identiteta, invaliditeta ili kakvih drugih osobina. Kažnjava se organiziranje ili vođenje grupe od tri ili više osoba radi počinjenja kaznenog djela, te sudjelovanje u navedenom udruženju. Također se kažnjava javno odobravanje, poricanje ili znatno umanjivanje određenih kaznenih djela (genocid, zločin agresije, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin) usmjerenih prema skupini ljudi ili pripadniku skupine zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, podrijetla ili boje kože, na način koji je prikladan potaknuti nasilje ili mržnju protiv takve skupine ili pripadnika te skupine.

Vezano uz navedeno, člankom 125. važećeg KZ propisano je kazneno djelo povrede ravnopravnosti koje čini onaj tko na temelju razlike u rasi, etničkoj pripadnosti, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju, bračnom ili obiteljskom statusu, dobi, zdravstvenom stanju, invaliditetu, genetskom naslijeđu, izražavanju rodnog identiteta, spolnom opredjeljenju ili drugim osobinama uskrati, ograniči ili uvjetuje drugome pravo na

stjecanje dobara ili primanje usluga, pravo na obavljanje djelatnosti, pravo na zapošljavanje i napredovanje, ili tko na temelju te razlike daje drugome povlastice ili pogodnosti glede navedenih prava, dok je stavkom 2. istog članka propisano kažnjavanje svakoga tko progoni pojedince ili organizacije zbog njihova zalaganja za ravnopravnost ljudi.

Također, Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17), u članku 6., kao jedno od načela kaznenog postupka, zabranjuje diskriminaciju sukladno pripadnosti rasi, etničkoj pripadnosti, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovnom stanju, članstvu u sindikatu, obrazovanju, društvenom položaju, bračnom ili obiteljskom statusu, dobi, zdravstvenom stanju, invaliditetu, genetskom naslijeđu, rodnom identitetu, izražavanju ili spolnoj orijentaciji. Iskaz koji bi bio pribavljen protivno ovoj zabrani, ne može se upotrijebiti kao dokaz u postupku. Isti zakon također ističe pravo stranke i ostalih sudionika u postupku služiti se svojim jezikom. Ako se radnja u postupku ne vodi na jeziku koji osoba govori i razumije, osigurat će se usmeno prevođenje onoga što ona odnosno drugi iznosi te isprava i drugog pisanog dokaznog materijala koji se izvodi. O pravu na usmeno prevođenje osoba će se poučiti prije prvog ispitivanja.

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13) je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine. Navedeni zakon je zamijenio Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/08, 44/11 i 81/11), koji se primjenjivao od 1. veljače 2009. godine do 31. prosinca 2013. godine.

Novim zakonskim uređenjem sustava besplatne pravne pomoći ublaženi su imovinski kriteriji s ciljem osiguravanja dostupnosti besplatne pravne pomoći širem krugu korisnika te su uvedene izmjene vezano za postupak ostvarivanja i financiranja primarne pravne pomoći kako bi ona bila u skladu s potrebama korisnika, ali i pružatelja primarne pravne pomoći.

Postupak ostvarivanja primarne pravne pomoći maksimalno je pojednostavljen na način da se korisnici izravno obraćaju pružateljima primarne pravne pomoći (ovlaštenim udrugama, pravnim klinikama ili uredima državne uprave), a pružatelji primarne pravne pomoći sami provjeravaju ispunjavaju li podnositelji zahtjeva zakonske uvjete za ostvarenje prava na primarnu pravnu pomoć. Kao što je navedeno, imovinski uvjeti za odobravanje primarne pravne pomoći su ublaženi te se primarna pravna pomoć može pružiti u svakoj pravnoj stvari, što do sada nije bio slučaj. Na ovaj način omogućava se širokom krugu korisnika upućivanje u osnovna prava i načine ostvarivanja njihove zaštite bez pokretanja postupaka pred tijelima sudbene i druge državne vlasti.

Među oblike koji uključuju primarnu pravnu pomoć spadaju davanje opće pravne informacije, davanje pravnog savjeta, sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima, Europskim sudom za ljudska prava i međunarodnim organizacijama u skladu s međunarodnim ugovorima i pravilima o radu tih tijela, zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima te pravna pomoć u izvansudskom mirnom rješenju spora.

Pri Ministarstvu pravosuđa je trenutno registrirano 49 udruga i tri pravne klinike koje su ovlaštene pružati primarnu pravnu pomoć. Ovlaštenim udrugama i pravnim klinikama pravnih fakulteta financijska sredstva osigurana u državnom proračunu za pružanje primarne pravne pomoći dodjeljuju se godišnje, na temelju odobrenog projekta. Prilikom odobravanja pojedinog projekta posebno se vrednuje usmjerenost aktivnosti ovlaštenih pružatelja primarne pravne pomoći na pružanje primarne pravne pomoći osjetljivim društvenim skupinama (npr. osobe s invaliditetom, žrtve obiteljskog nasilja, pripadnici nacionalnih manjina).

Sekundarna pravna pomoć odnosi se na ostvarenje pravne zaštite u građanskim i upravnim sudskim postupcima te na oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi. Pojednostavljivanjem i ublažavanjem imovinskih kriterija omogućen je pristup sekundarnoj pravnoj pomoći za veći broj korisnika. Za odobravanje pravne pomoći u obliku oslobođenja od plaćanja troškova sudskog postupka i oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi predviđeni su blaži uvjeti od uvjeta koji se traže za odobravanje sekundarne pravne pomoći koju pružaju odvjetnici, s time da se oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi može ostvariti u svim sudskim postupcima.

Besplatna pravna pomoć za Rome

Svrha Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći je ostvarenje jednakosti, osiguranje građanima Republike Hrvatske i drugim osobama u skladu s odredbama zakona djelotvornog ostvarenja pravne zaštite te pristupa sudu i drugim javnopravnim tijelima pod jednakim uvjetima. Stoga i pripadnici romske nacionalne manjine u skladu sa Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći utvrđenim kriterijima ostvaruju pravo na pravnu zaštitu kao i svi građani Republike Hrvatske i ostale osobe koje borave na teritoriju Republike Hrvatske.

Što se tiče primarne pravne pomoći pri Ministarstvu pravosuđa je registrirano nekoliko romskih udruga kao ovlaštenih pružatelja primarne pravne pomoći. Osim toga, i ostale udruge koje djeluju na područjima nastanjena Romima svoje projektne aktivnosti usmjeravaju na promociju i zaštitu manjinskih prava te pružanje primarne pravne pomoći osjetljivim društvenim skupinama kao što su Romi, pri čemu neke i vode evidencije o broju pružene primarne pravne pomoći Romima. Ministarstvo pravosuđa ovlaštenim udrugama i pravnim klinikama u provođenju projekata kao opravdane troškove priznaje i troškove promocije i informiranja potencijalnih korisnika o provođenju projekta pružanja primarne pravne pomoći.

Sekundarnu pravnu pomoć pripadnici romske nacionalne manjine, kao i ostali građani Republike Hrvatske i osobe koje borave na teritoriju Republike Hrvatske, ostvaruju u skladu sa zakonom utvrđenim kriterijima. Ministarstvo pravosuđa ne prati broj osoba romske nacionalne manjine kojima je odobrena sekundarna pravna pomoć jer je cilj Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći osiguravanje pravne pomoći svim socijalno i ekonomski ugroženim građanima Republike Hrvatske te ostalim osobama koje borave na teritoriju Republike Hrvatske pod jednakim uvjetima. Stoga se tim Zakonom, a ni provedbenim propisima donesenim na temelju toga Zakona, ne propisuje obveza da podnositelji zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć navode svoju nacionalnu pripadnost. Informacije o uvjetima i postupku ostvarivanja besplatne pravne pomoći, kao i obrasci za podnošenje zahtjeva za odobravanje besplatne pravne pomoći dostupni su na mrežnim stranicama Ministarstva pravosuđa.

Reorganizacija pravosudnog sustava 2014.-2018.

Tijekom 2013. počelo se razmatrati o potrebi reorganizacije pravosudnog sustava u Republici Hrvatskoj. Ustroj pravosudnih tijela smatrao se neodgovarajućim - pored Vrhovnog suda Republike Hrvatske i 3 visoka specijalizirana suda ustanovljena za područje Republike Hrvatske te Državnog odvjetništva Republike Hrvatske bilo je ustanovljeno 15 županijskih sudova, 67 općinskih sudova (od kojih su 34 nadležna za postupanje u kaznenoj grani sudovanja), 61 prekršajni sud, 7 trgovačkih sudova i 4 upravna suda te 15 županijskih državnih odvjetništava i 33 općinska državna odvjetništava.

Ovakav je ustroj pokazivao brojne nedostatke: kontinuirano povećanje radne opterećenosti najopterećenijih pravosudnih tijela, neravnomjernu radnu opterećenost pravosudnih tijela i pravosudnih dužnosnika, nejednako trajanje sudskih postupaka, složenost i financijsko opterećenje postupaka delegacije predmeta s opterećenih na manje radno opterećene sudove, koja se mjera do sada primarno koristila kao sredstvo ujednačavanja radne opterećenosti, nepostojanje dovoljne specijalizacije sudaca, koja se okolnost također odražava na duljinu postupka i kvalitetu pružene pravne zaštite, nedovoljno brzu i učinkovitu sudsku zaštitu te nemogućnost osiguranja ustavom zajamčenog prava na suđenje u razumnom roku, što se nužno odražava i na kontinuiran porast broja zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, a zbog čega je na ime isplate naknada samo u razdoblju 2011. - 2013. godine državni proračun bio dodatno opterećen za više od 88 milijuna kuna, nepostojanje dovoljne pokretljivosti zaposlenih u pravosudnim tijelima, neracionalnu i nedovoljnu iskorištenost postojećih kadrovskih i materijalnih resursa te velike financijske izdatke za osiguranje funkcioniranja postojeće mreže pravosudnih tijela.

Sve prethodno poduzimane normativne i organizacijske mjere, poput racionalizacije broja te izmjena stvarne i mjesne nadležnosti pravosudnih tijela, ustanovljavanja pojedinih specijaliziranih sudova, delegacije predmeta te poticaja kadrovskim premještajima i popunama, nisu dale potpuno zadovoljavajuće rezultate. Posebno je izražena bila potreba reorganizacije pravosudnih tijela bila na području Grada Zagreba, i to prvenstveno u odnosu na nužnost rasterećenja Općinskog građanskog suda u Zagrebu kao najvećeg suda u Republici Hrvatskoj.

Osnovni polazišni pravci za daljnju reorganizaciju pravosudnog sustava bili su: teritorijalni preustroj mreže općinskih i prekršajnih sudova te općinskih državnih odvjetništava, organizacijski preustroj pravosudnog sustava kroz poboljšanje učinkovitosti pratećih službi pravosudnih tijela, reforma žalbenog postupka kroz elektroničku nasumičnu dodjelu predmeta svim županijskim sudovima u Republici Hrvatskoj te dovršetak procesa informatizacije u svim pravosudnim tijelima.

Izradi prijedloga ove reorganizacije pravosudnog sustava prethodila je sveobuhvatna analiza podataka o radu svih pravosudnih tijela u Republici Hrvatskoj (ukupan broj i struktura predmeta, stanje kadrova, infrastrukture i informatičke opremljenosti), a velika je pozornost posvećena i mišljenju stručne i druge zainteresirane javnosti.

Prijedlog reorganizacije pravosudnog sustava najprije je prezentiran stručnoj javnosti 14. siječnja 2014. godine na sastanku Savjeta za praćenje provedbe reforme pravosuđa, čiji su članovi dali punu potporu predstavljenom prijedlogu. Ministar pravosuđa sa suradnicima obišao je sva pravosudna područja te održao sastanke s predstavnicima tamošnjih pravosudnih tijela te predstavnicima gradskih i županijskih vlasti.

Teritorijalni preustroj mreže prvostupanjskih sudova i reforma žalbenog postupka normativno su provedeni Zakonom o područjima i sjedištima sudova (Narodne novine, broj 128/14) i Zakonom o područjima i sjedištima državnih odvjetništava (Narodne novine, broj 128/14).

Polazišni kriteriji nove teritorijalne organizacije mreže pravosudnih tijela bili su uspostava 15 pravosudnih područja te ustanovljavanje 24 općinska suda, 22 prekršajna suda i 22 općinska državna odvjetništva. Mreža prekršajnih sudova po prvi je put istovjetna mreži općinskih sudova, a mreža trgovačkih sudova proširena je tako da je, uz postojećih sedam, kao osmi ustanovljen i Trgovački sud u Pazinu za područje Istarske županije, i to zbog relativno velikog broja poslovnih subjekata i razvijenosti pravnog prometa tog područja. Mreža upravnih sudova te drugostupanjskih, visokih i najviših pravosudnih tijela nije bila zahvaćena ovim prijedlogom reorganizacije.

Na području svake županije bio je ustanovljen po jedan općinski i prekršajni sud te općinsko državno odvjetništvo. Sjedišta ovih prvostupanjskih pravosudnih tijela bila su smještena u sjedištima postojećih županijskih sudova odnosno županijskih državnih odvjetništava, a u županijama koje nemaju županijski sud odnosno županijsko državno odvjetništvo u sjedištima tih županija. Iznimno, u Krapinsko-zagorskoj županiji zbog već osiguranih prostornih i tehničkih uvjeta za rad pravosudnih tijela kao sjedište svih pravosudnih tijela na ovom području bio je određen Grad Zlatar.

Iznimka je bila napravljena i na području Grada Zagreba i dijela Zagrebačke županije, i to zbog veličine područja i broja stanovnika odnosno opterećenosti pravosudnih tijela na ovom području. Stoga je, uz posebno ustanovljena pravosudna tijela za područje većeg dijela Zagrebačke županije sa sjedištem u Velikoj Gorici, na području Grada Zagreba sjeverno od rijeke Save i području dijela Zagrebačke županije zadržana već provedena specijalizacija u kaznenom i radnom sudovanju, uspostavljena osnivanjem i početkom rada Općinskog kaznenog suda u Zagrebu 1. listopada 2007. godine te Općinskog radnog suda u Zagrebu 1. siječnja 2012. godine. Ustanovljeni su Općinski građanski sud u Zagrebu, Općinski radni sud u Zagrebu te Općinski kazneni sud u Zagrebu s istovjetnim područjem nadležnosti, dok je za područje Grada Zagreba južno od rijeke Save te za dio područja Zagrebačke županije bio ustanovljen Općinski sud u Novom Zagrebu kao sud pune opće nadležnosti. Općinski građanski sud u Zagrebu, Općinski radni sud u Zagrebu te Općinski kazneni sud u Zagrebu tako pokrivaju područje s nešto više od 700.000 stanovnika, a Općinski sud u Novom Zagrebu područje s više od 300.000 stanovnika, ali pojedinačno imaju manji priljev predmeta i ravnomjerniju radnu opterećenost.

Slijedeći raspored ovih pravosudnih tijela bili su ustanovljeni su i Prekršajni sud u Zagrebu te Prekršajni sud u Novom Zagrebu, kao i Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu i Općinsko državno odvjetništvo u Novom Zagrebu.

Nova mreža općinskih sudova i općinskih državnih odvjetništava s radom je započela 1. travnja 2015. godine, a ona prekršajnih sudova 1. srpnja 2015. godine, kada su s radom prestala 43 općinska i 39 prekršajnih sudova te 11 općinskih državnih odvjetništava.

Iako se predloženim izmjenama nije diralo u područja i sjedišta postojećih županijskih sudova, uvedena je značajna izmjena u njihovoj mjesnoj nadležnosti, i to prvenstveno iz razloga postojanja fragmentirane sudske prakse pojedinih županijskih sudova i njezine neujednačenosti na razini Republike Hrvatske, a što je stvaralo nejednakosti među građanima te utjecalo na opću pravnu sigurnost. Uvedene izmjene omogućile su i veću specijalizaciju sudaca, ujednačenu sudsku praksu i brže rješavanje predmeta.

Od 1. travnja 2015. godine svaki županijski sud postao je nadležan za odlučivanje u drugom stupnju o žalbama protiv presuda svih općinskih sudova u kaznenim postupcima, a od 1. srpnja 2015. godine pojedini županijski sudovi određeni člankom 4. Zakona o područjima i sjedištima sudova postali su nadležni za odlučivanje u drugom stupnju o žalbama protiv odluka svih općinskih sudova u radnim, obiteljskim i zemljišnoknjižnim postupcima.

Za odlučivanje o žalbama protiv odluka svih općinskih sudova u sporovima iz radnih odnosa određeni su Županijski sud u Bjelovaru, Županijski sud u Osijeku, Županijski sud u Rijeci, Županijski sud u Splitu i Županijski sud u Zagrebu.

Za odlučivanje o žalbama protiv odluka svih općinskih sudova u obiteljskim predmetima određeni su Županijski sud u Puli – Pola, Županijski sud u Splitu i Županijski sud u Zagrebu. Za odlučivanje o žalbama protiv odluka svih općinskih sudova u zemljišnoknjižnim predmetima, kao i o žalbama protiv odluka svih općinskih sudova u postupcima brisovne tužbe, tužbe za ispravak, tužbe za ispravak pogrešnog upisa i tužbe za opravdanje predbilježbe određeni su Županijski sud u Splitu, Županijski sud u Varaždinu i Županijski sud u Velikoj Gorici.

Od 1. siječnja 2016. svaki županijski sud u svim ostalim vrstama građanskih predmeta postao je nadležan za odlučivanje u drugom stupnju o žalbama protiv odluka bilo kojeg općinskog suda. Predmeti su se pojedinim županijskim sudovima u rad počeli dodjeljivati nasumičnom algoritamskom dodjelom, razrađenom posebnim podzakonskim aktima. Osim ujednačenje sudske prakse, ovom se izmjenom postigla i ujednačenija radna opterećenost, što se pozitivno odrazilo i na ubrzanje provedbe i trajanje drugostupanjskih postupaka.

Širenje mjesne nadležnosti županijskih sudova za posljedicu nije imalo smanjenu dostupnost sudova građanima jer je njihovo sudjelovanje u drugostupanjskim raspravama i javnim sjednicama samo iznimno zakonom predviđeno, u kojim se slučajevima pristup građana sudu osigurava i putem zatvorenih tehničkih uređaja za vezu na daljinu (audio-video uređaji).

Izuzetak od pravila o nasumičnoj dodjeli drugostupanjskih predmeta županijskim sudovima predviđen je i u slučaju ponovnog odlučivanja o žalbi u određenom predmetu, kada će se predmet ponovno dodijeliti na postupanje istom županijskom sudu.

Provedba ovako određene nadležnosti drugostupanjskih sudova podloga je za utvrđivanje potrebe za eventualnom budućom racionalizacijom mreže županijskih sudova i županijskih državnih odvjetništava.

Kao posebno važna komponenta reorganizacije pravosudnog sustava 2015. ističe se i njegova potpuna informatizacija. U 2014. godini te početkom 2015. godine u cijelosti je uspostavljena HITRONET komunikacijska mreža te su centralizirani informacijski sustavi, i to eSpis sustav

u svim općinskim, trgovačkim i županijskim sudovima, CTS sustav u svim državnim odvjetništvima te novi JCMS sustav u svim prekršajnim sudovima, te je u sustavu izvršena zamjena oko 3.300 računala.

Pravosudna tijela koja su prestala s radom te ranije stalne službe pravosudnih tijela postale su stalne službe novoustanovljenih pravosudnih tijela, a detaljnim uređenjem komunikacije između pravosudnih tijela i njihovih službi građanima se omogućilo poduzimanje što većeg broja radnji u stalnim službama, na koji im se način i dalje osigurava pristup pravosuđu gotovo istovjetan onome kakvog su imali i ranije, uz iznimku pojedinih radnji koje se mogu poduzimati samo u sjedištu pravosudnih tijela. Ovakvoj centralizaciji obavljanja pojedinih radnji, primjerice osiguranjem kaznenog sudovanja isključivo u sjedištima općinskih sudova, pribjeglo se isključivo iz organizacijskih i tehničkih razloga, koji su s druge strane omogućili veću učinkovitost rada i skraćanje trajanja sudskih postupaka.

Provedenom reorganizacijom postignuta je ravnomjernija radna opterećenost pravosudnih tijela i pravosudnih dužnosnika, smanjeni su troškovi delegacije predmeta s opterećenih na manje radno opterećene sudove, potaknuta je specijalizacija pravosudnih dužnosnika te pokretljivost pravosudnog osoblja, racionalnije su se počeli koristiti postojeći resursi (zgrade pravosudnih tijela, službena vozila, informacijski sustavi u primjeni, informatička oprema i sl.) te su smanjeni ukupni režijski troškovi i troškovi infrastrukturnog održavanja u pravosuđu.

Veličina pojedinih sudova odnosno pravosudnih područja nakon provedbe reorganizacije iz 2014. i 2015. i geografske specifičnosti pojedinih područja ipak su pokazale određene poteškoće u upravljanju velikim sudovima i njihovim dislociranim stalnim službama, pri čemu su najizraženiji problemi takve vrste, uz konstantno najveći priliv predmeta, posebno izraženi na području sudova u Zagrebu i Splitu. Pored toga, premali sudovi sa ispod 10 sudaca su se pokazali neodgovarajućima za učinkovito upravljanje i za ostvarivanje svoje primarne funkcije. Pored navedenog, značajniji pad priliva prekršajnih predmeta nakon izmjena mjerodavnog prekršajnog zakonodavstva od 2013. za čak 52% pokazao je neperspektivnost daljnjeg zadržavanja posebnog ustroja prekršajnih sudova, čijim će spajanjem s općinskim sudovima biti omogućeno racionalnije korištenje sudaca i službeničkih potencijala.

U srpnju 2018. Hrvatski sabor donio je ukupno šest zakona iz područja organizacije pravosuđa, od čega se posebno novim Zakonom o područjima i sjedištima sudova te novim Zakonom o područjima i sjedištima državnih odvjetništava od 1. siječnja 2019. planira provesti daljnja reorganizacija našeg pravosudnog sustava.

Od 2019. provest će se spajanje svih općinskih i prekršajnih sudova u Republici Hrvatskoj sa sjedištem u istom gradu, osim u Zagrebu i Splitu u kojima će se ustanoviti specijalizirani općinski prekršajni sudovi te će se, uz postojeća 24, ustanoviti još 10 novih općinskih sudova

u Crikvenici, Đakovu, Kutini, Makarskoj, Metkoviću, Pazinu, Sesvetama, Splitu, Vinkovcima i Zagrebu. U mreži trgovačkih sudova ustanovit će se Trgovački sud u Dubrovniku kao novi trgovački sud te će se izmijeniti područja nadležnosti Trgovačkog suda u Bjelovaru i Trgovačkog suda u Varaždinu, na način da će Trgovački sud u Bjelovaru umjesto Trgovačkog suda u Varaždinu postati nadležan za područje Koprivničko-križevačke županije.

Uvažavajući posebnosti državnoodvjetničke organizacije, mreža općinskih državnih odvjetništava povećat će se s 22 na 25 državnih odvjetništava, ustanovljavanjem tri nova državna odvjetništva u Metkoviću, Pazinu i Vinkovcima.

Pri izradi nacрта novih područja pojedinih općinskih sudova kod reorganizacije pravosudnog sustava 2018. u obzir su uzeti sljedeći parametri: veličina i geografska specifičnost pojedinih područja, broj stanovnika (više od 50.000 stanovnika), prometna povezanost, kadrovski i statistički podaci o radu sudova te infrastrukturni uvjeti za ustanovljavanje novih sudova. Svi novoustanovljeni sudovi imali bi od 10 do 100 sudaca. Kod mreže državnih odvjetništava u obzir su uzete i posebnosti ove vrste pravosudnih tijela u odnosu na sudove.

Očekivani daljnji pozitivni učinci ove reorganizacije su daljnje ujednačavanje radne opterećenosti sudaca, skraćivanje trajanja sudskih postupaka i smanjenje broja neriješenih predmeta u općinskim sudovima, mogućnost jedinstvenog i punog iskorištavanja svih ljudskih potencijala pravosudnih tijela koja se spajaju (naročito mogućnosti da se dosadašnji suci prekršajnih sudova odrede za rad na drugim vrstama predmeta), lakši pristup građana sudovima (novi sudovi u mreži, naglašenija uloga stalnih službi i sudbenih dana), smanjenje područja nadležnosti pojedinih općinskih sudova i općinskih državnih odvjetništava, lakše upravljanje pravosudnim tijelima zbog manjeg broja lokacija na kojima djeluju te smanjenje troškova za građane i njihove zastupnike koji su nakon reorganizacije 2015. bili primorani putovati na ročišta u druga mjesta.

Kontinuirane izmjene drugih organizacijskih propisa koji se odnose na pravosuđe (Zakon o sudovima, Zakon o Državnom sudbenom vijeću, Zakon o državnom odvjetništvu, Zakon o Pravosudnoj akademiji) u proteklom su razdoblju također imale pozitivan učinak na učinkovitost pravosudnog sustava, a takvi će se trendovi nastaviti i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima koji stupa na snagu 1. siječnja 2019. te Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću, Zakonom o državnom odvjetništvu i Zakonom o Državnoodvjetničkom vijeću koji na snagu stupaju 1. rujna 2018., kao i novim Zakonom o Pravosudnoj akademiji, čiji će se nacrt prijedloga izraditi do kraja 2018. Osim povećanja učinkovitosti pravosudnog sustava, glavni ciljevi svih ovih izmjena su povećanje odgovornosti za poslove sudske i državnoodvjetničke uprave, reforma ovlasti sudskih savjetnika, jačanje profesionalizma i stegovne odgovornosti pravosudnih dužnosnika, veća transparentnost i ubrzanje postupaka pred Državnim sudbenim vijećem, reforme sustava

vježbeništva i ulaska u pravosudnu dužnost te reforma sustava stručnog usavršavanja pravosudnih dužnosnika i službenika iz područja pravosuđa.

Rast učinkovitosti pravosudnog sustava reorganizacijskim i drugim normativnim reformama ogleda se i u kontinuiranom padu broja neriješenih predmeta u našim sudovima. Tako je početkom 2014. ukupno su bila neriješena 735.873 predmeta, dok je koncem lipnja 2018. neriješeno bilo 424.378 predmeta.

Preporuke Odbora ministara Vijeća Europe

Rezolucija CM/ResCMN(2017)3 o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj

U Rezoluciji Odbora ministara CM/ResCMN(2017)3 o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, usvojenoj na 1286. sastanku zamjenika ministara održanom 11. svibnja 2017. godine, Republika Hrvatska je pozvana na poduzimanje sljedećih mjera sa ciljem unaprjeđenja daljnje provedbe Okvirne konvencije.

Preporuke za hitno djelovanje[2]

- Brigu o manjinskim pravima odrediti kao prioritet i sastavni dio programa Vlade na području ljudskih prava te, u bliskoj suradnji s predstavnicima manjina, razviti djelotvorne mehanizme kojima će se osigurati da pripadnici nacionalnih manjina mogu ostvarivati svoja prava bez negativnih posljedica proisteklih iz tog izbora; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u djelu I. – Pregled unaprjeđenja prava pripadnika nacionalnih manjina u izvještajnom razdoblju).
- Sustavno i žurno osuditi sve pojave nacionalističke i protumanjinske retorike u javnom i političkom govoru i medijima te osigurati djelotvornu istragu i kažnjavanje u svim slučajevima zločina iz mržnje i govora mržnje, što se odnosi i na pojave zbog kojih je Savjetodavni odbor izrazio zabrinutost u točki 48. svojega mišljenja; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 4. Okvirne konvencije).
- Odrediti kao prioritet razvoj i revitalizaciju područja koja primaju državnu pomoć, a koja su uglavnom naseljena pripadnicima nacionalnih manjina u osobito nepovoljnom položaju, napose povratnicima (u skladu sa zapažanjima u vezi s kojima je izražena zabrinutost u točki 24. i 92. mišljenja) i Romima[3], i to kroz ciljana ulaganja u infrastrukturu i stvaranje prilika za zapošljavanje. (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 16. Okvirne konvencije).

Daljnje preporuke[4]

- Osigurati razumijevanje i primjenu prava na slobodno izjašnjavanje pri svakom prikupljanju podataka, uključujući i izjašnjavanje o višestrukoj pripadnosti, te blisko surađivati s predstavnicima manjina pri analiziranju kvalitativnih i kvantitativnih rezultata, osobito onda kada je to bitno za ostvarivanje manjinskih prava; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću u Pregledu unaprjeđenja prava nacionalnih manjina).
- Pružiti odgovarajuću političku i financijsku potporu Uredu pučkog pravobranitelja i proaktivno širiti svijest sudstva i društva, a poglavito onih koji su u najnepovoljnijem položaju, o standardima suzbijanja diskriminacije; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 4. Okvirne konvencije).
- Proaktivno pristupiti rješavanju nejednakosti na koje pripadnici nacionalnih manjina, a poglavito Srbi i Romi, nailaze u pristupu svojim pravima, uključujući i pravosuđu; razviti jasnu metodologiju prikupljanja raščlanjenih podataka radi dobivanja sveobuhvatne ocjene stanja u pogledu pristupa pravima i osmišljanja djelotvornih mjera za promicanje jednakih mogućnosti; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u djelu I. – Pregled unaprjeđenja prava pripadnika nacionalnih manjina u izvještajnom razdoblju).
- Povećati potporu koja se stavlja na raspolaganje radi promicanja kulturnih aktivnosti udruga nacionalnih manjina, uključujući i posredstvom Savjeta za nacionalne manjine, a uz istodobno vođenje računa o njihovoj raznolikosti, te osigurati da promicanje manjinskih kultura bude čvrsto ugrađeno u širu kulturnu politiku kao vrijedna sastavnica hrvatske raznolikosti; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 5. Okvirne konvencije).
- Razraditi sveobuhvatnu strategiju promicanja međuetničkog dijaloga i pomirbe te pojačati napore koji se ulažu u promicanje poštivanja raznolikosti u društvu općenito, a poglavito kroz bolje međukulturalno obrazovanje i rad javnog radija i televizije; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 11. i 12. Okvirne konvencije).
- Podići osviještenost javnosti o pravnim sredstvima koja stoje na raspolaganju protiv zločina iz mržnje i govora mržnje te promicati profesionalno novinarstvo i etično ponašanje u medijima provođenjem ciljanih aktivnosti stručnog usavršavanja; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 3. Okvirne konvencije).
- Povećati potporu medijima na manjinskim jezicima, uključujući i nezavisne i male medijske kuće, a kako bi se promicalo pluralističko medijsko okruženje i povećalo zapošljavanje i stručno usavršavanje pripadnika nacionalnih manjina u javnim

medijima glavne struje; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 8. Okvirne konvencije).

- Podići osviještenost javnosti o međunarodnim i domaćim pravnim obvezama Republike Hrvatske prema nacionalnim manjinama i poduzeti odgovarajuće mjere, uključujući promicanje bliske suradnje lokalnih vlasti s predstavnicima manjina i većinskog stanovništva radi djelotvorne provedbe prava na uporabu manjinskih jezika i pisma na lokalnoj razini u skladu s domaćim pravnim okvirom; osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 11. Okvirne konvencije).
- Osigurati da svi nastavni kurikuli i školski udžbenici odražavaju raznolikost Hrvatske i da učitelji i nastavnici budu djelotvorno osposobljeni za prihvaćanje raznolikosti i promicanje međukulturalnog poštovanja u učionici; blisko surađivati s predstavnicima nacionalnih manjina u pogledu svih pitanja vezanih uz obrazovanje na jezicima nacionalnih manjina, uključujući i primjenom suvremenih dvojezičnih i višejezičnih metodologija, kao i u integriranim sredinama; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 11. i 12. Okvirne konvencije).
- Povećati mogućnosti koje se pripadnicima nacionalnih manjina, uključujući žene, pružaju ne bi li bi kao sastavni dio hrvatskog društva djelotvorno sudjelovali u procesima odlučivanja na središnjoj i lokalnoj razini; kao jedan od prioriteta odrediti i zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina u javnim službama, uključujući policiju i pravosuđe; (odgovor na ovu preporuku nalazi se u Izvješću uz članak 4. Okvirne konvencije).
- Revidirati NSUR u skladu s obavljenom evaluacijom i posvetiti veću pozornost njenoj provedbi jačanjem suradnje svih resornih ministarstava i izdvajanjem odgovarajućih sredstva; aktivno uključiti predstavnike Roma nsvim razinama, uključujući izradu i provedbu novog akcijskog plana. (osvrt na ovo pitanje iznesen je u djelu I. – Unaprjeđenje položaja romske nacionalne manjine).

II. DIO PREGLED PROVOĐENJA POJEDINIH ODREDBI OKVIRNE KONVENCIJE

Uz članak 3. Okvirne konvencije

Jedno od temeljnih načela na kojima počiva cjelokupni političko-pravni sustav Republike Hrvatske je načelo jednakosti svih pred zakonom. Ustav Republike Hrvatske u članku 14. propisuje da svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Na navedenu odredbu nadovezuje se članak 15. kojim se jamči ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina (stavak 1.) te sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti, slobodno služenje svojim jezikom i pismom i kulturna autonomija (stavak 4.).

Pravo na izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti privatna je stvar svakog pojedinca i nitko ne može uskratiti nekome pravo da se izjasni kao pripadnik nacionalne manjine. U članku 126. Kaznenog zakona propisano je kazneno djelo Povreda slobode izražavanja nacionalne pripadnosti. Naime, onaj tko pripadniku nacionalne manjine uskrati ili ograniči pravo na slobodu izražavanja nacionalne pripadnosti ili na kulturnu autonomiju, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. U stavku 2. navedenog članka propisano je da će se istom kaznom kazniti i onaj tko suprotno propisima o uporabi jezika i pisma, uskrati ili ograniči osobi pravo služiti se svojim jezikom i pismom.

Slobodno izjašnjavanje nacionalne pripadnosti propisano je i odredbom članka 7. Zakona o popisu stanovništva i stanova u Republici Hrvatskoj sukladno kojoj su se, pri popisu stanovništva koji se provodio 2011. godine, pripadnici nacionalnih manjina na pitanja o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti mogli slobodno izjasniti.

U pogledu primjene Okvirne konvencije, do pozitivnog pomaka je došlo kroz izmjenu preambule Ustava kojom je popis od dosadašnjih deset nacionalnih manjina proširen na još dvanaest manjina.

Uz članak 4 Okvirne konvencije

Iz Izvješća Ministarstva pravosuđa

Poštivanje jamstava prava i sloboda sadržanih u članka 3. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina osigurava se kroz inkriminaciju iz članka 126. Kaznenog zakona (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 i 101/17) kojim je propisano kazneno djelo Povrede slobode izražavanja nacionalne pripadnosti. Tim kaznenim djelom predviđena je kazna zatvora do jedne godine za onoga tko pripadniku nacionalne manjine uskrati ili ograniči pravo na slobodu izražavanja nacionalne pripadnosti ili na kulturnu autonomiju. U stavku 2. navedenog članka propisano je da će se istom kaznom kazniti i onaj tko suprotno propisima o uporabi jezika i pisma, uskrati ili ograniči osobi pravo služiti se svojim jezikom i pismom.

Ustav Republike Hrvatske u izvorišnim osnovama ističe kako je Republika Hrvatska suverena i demokratska država u kojoj se jamče i osiguravaju ravnopravnost, slobode i prava čovjeka. Najviše vrednote ustavnog poretka su: sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav.

Nadalje, članak 14. Ustava jamči jednakost građana pred zakonom i utvrđuje kako svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Člankom 15. Ustava posebice se jamči ravnopravnost pripadnicima nacionalnih manjina.

Ustav utvrđuje dvije institucije koje jamče provedbu Ustavom zajamčenih ljudskih prava: pučkog pravobranitelja i Ustavni sud Republike Hrvatske. Pučki pravobranitelj, koji je ujedno opunomoćenik Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, istovremeno je i središnje tijelo za suzbijanje diskriminacije, u skladu sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije.

Uz Zakon o suzbijanju diskriminacije, postoji cijeli niz zakona koji sadrže antidiskriminacijske odredbe. Među njima se ističu Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, Zakon o radu, Zakon o ravnopravnosti spolova, Zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola, Zakon o državnim službenicima te Kazneni zakon.

U izvještajnom razdoblju značajna unaprjeđenja postignuta su u pogledu jačanja institucije pučkog pravobranitelja, ali i ostalih specijaliziranih pravobraniteljskih institucija. U Izvješću se među ostalim navodi da postoji spremnost građana da ukažu na diskriminaciju te potom dosljednom primjenom zakonske zabrane od strane nadležnih institucija. Osim mogućnosti podnošenja pritužbi i tužbi, sustav za zaštitu od diskriminacije uključuje i preventivna djelovanja, poput edukacija za stručnjake te formiranja politika u skladu s načelom jednakog postupanja, eliminacije stereotipa i predrasuda. Stoga uspješnost zaštite od diskriminacije ovisi kako o reaktivnom, tako i o preventivnom djelovanju.

Nadalje se navodi da broj pritužbi pravobraniteljskim institucijama od stupanja na snagu Zakona o suzbijanju diskriminacije raste, a građani se kontinuirano obraćaju pučkoj pravobraniteljici zbog diskriminacije u području rada i zapošljavanja te temeljem rase, etničke pripadnosti, boje kože i nacionalnog podrijetla. To potvrđuju i rezultati Istraživanja o stavovima i razini svijesti o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije, provedenog krajem 2016., u kojem su ispitanici navodili kako je najraširenija u području rada i zapošljavanja te potom pravosuđa, medija i obrazovanja, dok su najzastupljenijom osnovom smatrali nacionalnu pripadnost ili podrijetlo, potom vjersku pripadnost, socijalno podrijetlo i imovno stanje te političko uvjerenje. Rezultati Istraživanja pokazuju kako za Zakon o suzbijanju diskriminacije kao krovni antidiskriminacijski zakon, na snazi od 2009. godine, ne zna 50% ispitanika. Broj pritužbi na diskriminaciju i broj pokrenutih sudskih postupaka ne daju potpunu sliku o prisutnosti diskriminacije, jer je u većini slučajeva građani nikome ne prijave.

Temeljem prikupljenih podataka od strane sudova, Ministarstvo pravosuđa vodi evidencije o sudskim predmetima (prekršajnim, kaznenim i građanskim) koji su vezani uz diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode. Stoga je uspostavilo odgovarajuću bazu podataka te se u nastavku nalaze podaci za 2014., 2015., 2016. i 2017. godinu. Podaci za 2018. godinu bit će dostupni početkom 2019. godine.

U odnosu na kaznene premete vezane za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, u 2014. godini ukupno su zaprimljena 3 nova predmeta, što je manje nego 2013. kada je zaprimljeno 5. Od toga, 1 predmet se odnosi na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti, što je isto kao i 2013., a 2 na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla što je više nego 2013. kada nije bilo takvih predmeta. Za 1 predmet donesena je pravomoćna presuda međutim taj predmet se ne odnosi na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti ili nacionalnog podrijetla.

U odnosu na građanske predmete vezane za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, u 2014. g. primljen je 31 predmet što je manje nego u 2013. godini kada je zaprimljeno 52 takva predmeta. U 2014. godini nema predmeta koji se odnose na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti što je jednako kao i u 2013. godini. Jedan

predmet se odnosi na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, što je manje nego 2013. godine kada ih je bilo 6. Donesene su 22 pravomoćne presude, od čega se niti jedna ne odnosi na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti, što je jednako kao i 2013., dok se dvije pravomoćne presude odnose na predmete diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla, na način da je u obje odbijen tužbeni zahtjev. To je manje nego u 2013. godini kada je doneseno 5 pravomoćnih presuda u predmetima diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla, na način da je u 3 predmeta odbijen tužbeni zahtjev, a 2 predmeta nisu meritorno riješena (riješena su na drugi način).

U prekršajnim predmetima vezanim za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, u 2014. godini, zaprimljeno je ukupno 137 predmeta, što je više nego u 2013.g., kada ih je zaprimljeno 56. Od toga, 28 predmeta se odnosi na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti, što je znatno više nego prošle godine kada ih je zaprimljeno 5. Zaprimljeno je 39 predmeta koji se odnose na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, što je također znatno više nego 2013. kada ih je zaprimljeno 15. U 2014. doneseno je ukupno 94 pravomoćne presude, što je više nego u 2013. kada ih je doneseno 55. Od toga, doneseno je 18 presuda zbog diskriminacije na temelju etničke pripadnosti (8 osuđujućih, 5 oslobađajućih i 5 predmeta nije meritorno riješeno (riješeni su na drugi način)), što je znatno više od 2013.g. kada ih je doneseno 3 (2 osuđujuće i 1 oslobađajuća). Doneseno je 20 presuda u predmetima zbog diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla (15 osuđujućih, 1 oslobađajuća i 4 predmeta nisu meritorno riješena), što je više od 2013. kada ih je doneseno 13 (12 osuđujućih i 1 oslobađajuća).

U odnosu na kaznene predmete vezane za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, u 2015. godini ukupno je primljeno 10 novih predmeta, što je više nego prethodne godine kada ih je primljeno 3. Od toga, 1 predmet se odnosi na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti, što je isto kao i 2014. godine, a 2 na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla što je također isto kao 2014. godine. Pravomoćno su riješena 2 predmeta od kojih se jedan odnosi na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti ili nacionalnog podrijetla. To predstavlja porast u odnosu na 2014. godinu kada je za 1 predmet donesena pravomoćna presuda međutim taj predmet se nije odnosio na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti ili nacionalnog podrijetla.

U odnosu na građanske predmete vezane za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, u 2015. godini primljeno je ukupno 93 predmeta što predstavlja porast u odnosu na 2014.godinu kada je primljen 31 takav predmet. U 2015. godini primljeno je 6 predmeta koji se odnose na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti što predstavlja znatan porast u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada nije primljen niti jedan ovakav predmet. Primljeno je 45 predmeta koji se odnose na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, što je znatno više nego 2014. godine kada je primljen samo jedan. Ukupno je pravomoćno riješeno 73 predmeta, od čega se dva predmeta odnose na

diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti (oba nisu meritorno riješena) što predstavlja porast u odnosu na 2014. godinu kada je bio pravomoćno riješen 1 takav predmet. U odnosu na predmete diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla ukupno je pravomoćno riješen 41 predmet, od čega je u 2 predmeta odbijen tužbeni zahtjev a 39 predmeta nisu meritorno riješena, što predstavlja značajan porast u odnosu na 2014. godinu kada su se 2 pravomoćne presude odnosile na ovu vrstu predmeta te je u obje odbijen tužbeni zahtjev.

U prekršajnim predmetima vezanim za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, primljeno je ukupno 125 predmeta, podjednako kao u 2014.g., kada ih je primljeno 137. Od toga, 27 predmeta se odnosi na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti, što je podjednako kao prošle godine kada ih je primljeno 28. Primljeno je 56 predmeta koji se odnose na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, što je više nego 2014. godine kada ih je primljeno 28. U 2015. godini ukupno je pravomoćno riješen 81 predmet što je podjednako kao 2014. godine kada su 94 predmeta pravomoćno riješena. Od toga, donesene su 24 presude zbog diskriminacije na temelju etničke pripadnosti (17 osuđujućih i 7 oslobađajućih presuda), što je nešto više nego prethodne godine kada je bilo 18 presuda (8 osuđujućih, 5 oslobađajućih te 5 predmeta nije meritorno riješeno). Doneseno je 29 presuda u predmetima zbog diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla (11 osuđujućih, 9 oslobađajućih i 9 predmeta nije meritorno riješeno), što predstavlja porast u odnosu na prethodnu godinu kada je doneseno 18 pravomoćnih presuda (15 osuđujućih, 1 oslobađajuća i 4 predmeta nisu meritorno riješena) u odnosu na ovu vrstu predmeta.

U odnosu na kaznene predmete vezane za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode u 2016. godini ukupno je primljeno 6 novih predmeta, od kojih se 1 odnosio na etničku a 1 na nacionalnu pripadnost, dok su se prethodne godine od ukupno 2 nova predmeta oba odnosila na diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla. Pravomoćno su riješena 3 predmeta od kojih su se 2 odnosila na diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla što je isto kao i prethodne godine, dok je broj osuđujućih presuda u predmetima vezanim za ovaj motiv diskriminacije porastao sa 1 osuđujuće presude na 2 u odnosu na prethodnu godinu. U 2016. godini izrečene su ukupno 4 kazne od čega 3 u predmetima vezanim za diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla što predstavlja porast u odnosu na prethodnu godinu kada se od ukupno 2 kazne jedna odnosila na ovu vrstu predmeta.

U odnosu na građanske predmete vezane za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, u 2016. godini primljena su ukupno 53 predmeta od čega se 1 predmet odnosio na diskriminaciju temeljem etničke pripadnosti a 2 na diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla. Isto predstavlja značajan pad u odnosu na prethodnu godinu kada je bilo 6 novih predmeta vezanih za diskriminaciju temeljem etničke pripadnosti te 45 predmeta vezanih za diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla. Ukupno su pravomoćno riješena 43 predmeta, od čega se 1 odnosio na diskriminaciju zbog etničke pripadnosti a 8 na diskriminaciju zbog nacionalnog podrijetla. Ovo predstavlja pad u odnosu na prethodnu

godinu kada su se od 73 riješena predmeta 2 odnosila na predmete diskriminacije zbog etničke pripadnosti, a 41 na predmete diskriminacije zbog nacionalnog podrijetla. U odnosu na riješene predmete koji se odnose na diskriminaciju zbog nacionalnog podrijetla, u 5 je predmeta odbijen tužbeni zahtjev dok 3 predmeta nisu meritorno riješena (riješeni su na drugi način), što predstavlja pad u odnosu na prethodnu godinu.

U prekršajnim predmetima vezanima za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, u 2016. godini, primljeno je ukupno 132 predmeta, podjednako kao i prethodne godine kada ih je bilo 125. Od tog broja, 11 se predmeta odnosilo na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti, što je manje nego prethodne godine, kada ih je bilo 27. Broj novih predmeta vezanih za diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla iznosio je 60, podjednako kao i prethodne godine kada ih je bilo 56. U 2016. godini ukupno su pravomoćno riješena 103 predmeta što je porast u odnosu na 81 riješeni predmet prethodne godine. Od toga, doneseno je 9 presuda zbog diskriminacije na temelju etničke pripadnosti (7 osuđujućih, 1 oslobađajuća i 1 predmet nije meritorno riješen), što je pad u odnosu na prethodnu godinu i 17 riješenih predmeta. U predmetima zbog diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla doneseno je 45 presuda (23 osuđujuće presude, 16 oslobađajućih i 7 predmeta nije meritorno riješeno), što predstavlja porast u odnosu na prethodnu godinu kada je doneseno 29 pravomoćnih presuda u odnosu na ovu vrstu predmeta.

U odnosu na kaznene predmete vezane za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, u 2017. godini primljena su 4 nova predmeta, od kojih su se 2 odnosila na nacionalno podrijetlo, dok se prošle godine od 6 novih predmeta, 1 odnosio na etničku, a 1 na nacionalno podrijetlo. Pravomoćno su riješena ukupno 2 predmeta, od kojih se 1 odnosio na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti, dok su godinu ranije pravomoćno riješena ukupno 3 predmeta, od kojih su se 2 odnosila na diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla.

U odnosu na građanske predmete vezane za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, u 2017. godini je primljeno ukupno 56 novih predmeta, od čega su se 2 predmeta odnosila na diskriminaciju temeljem etničke pripadnosti, što skoro jednako kao i prošle godine kada je primljeno ukupno 53 predmeta od čega se jedan predmet odnosio na diskriminaciju temeljem etničke pripadnosti, a 2 na diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla. Ukupno su pravomoćno riješena 43 predmeta, od čega se 1 odnosio na diskriminaciju temeljem etničke pripadnosti, a 2 na diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla, dok je godinu ranije riješeno također 43 predmeta, od čega se 1 odnosio na diskriminaciju temeljem etničke pripadnosti, a 8 ih se odnosilo na diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla. U odnosu na riješene predmete koji se odnose na diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla, u oba predmeta je odbijen tužbeni zahtjev, dok predmet koji se odnosio na diskriminaciju temeljem etničke pripadnosti nije meritorno riješen (riješen je na drugi način).

U prekršajnim predmetima vezanim za diskriminaciju i osnove diskriminacije po kojima se ti predmeti vode, u 2017. godini primljeno je ukupno 89 predmeta, manje nego prošle godine kada ih je primljeno 132. Od tog broja 5 predmeta se odnosilo na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti, što je manje nego prošle godine kada ih je bilo 11. Broj novih predmeta vezanih za diskriminaciju temeljem nacionalnog podrijetla je 39, što je također manje nego prošle godine kada ih je bilo 60. U 2017. godini ukupno je pravomoćno riješeno 117 predmeta, što je nešto više nego prošle godine kada ih je riješeno 103. Od toga, riješeno je 10 predmeta zbog diskriminacije na temelju etničke pripadnosti (na način da je doneseno 5 osuđujućih presuda – novčanih kazni, 4 oslobađajuće presude i 1 predmet nije meritorno riješen), što je slično kao i prošle godine kada je riješeno 9 predmeta zbog diskriminacije na temelju etničke pripadnosti (7 osuđujućih presuda, 1 oslobađajuća presuda i 1 predmet nije meritorno riješen). Riješena su 62 predmeta zbog diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla (na način da je donesena 31 osuđujuća presuda – 30 novčanih kazni i 1 rad za opće dobro na slobodi, 22 oslobađajuće presude i 9 predmeta nije meritorno riješeno), što je porast u odnosu na prošlu godinu kada je riješeno 45 predmeta (donesene su 23 osuđujuće presude, 16 oslobađajućih presuda i 7 predmeta je riješeno na drugi način, odnosno nije meritorno riješeno).

Iz Izvješća Ministarstva unutarnjih poslova

Etnički motivirana kaznena djela i postupci vezani uz diskriminaciju

Stanje sigurnosti na područjima od posebne državne skrbi (I i II skupina) tijekom 2017. godine i usporedba sa istim razdobljem 2016. godine

Područja posebne državne skrbi (PPDS) Republike Hrvatske i poticajne mjere za njihovu obnovu i razvitak utvrđuju se Zakonom o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 86/08, 57/11, 51/13, 148/13, 76/14, 147/14 i 18/15). Kod određivanja PPDS uzimane su u obzir okolnosti nastale na temelju agresije na Republiku Hrvatsku (prve dvije skupine) te kriterij ekonomske razvijenosti, strukturnih poteškoća i demografski kriterij (treća skupina).

Ova područja utvrđena su radi otklanjanja posljedica rata i bržeg povratka stanovništva, koje je prebivalo na tim područjima prije Domovinskog rata, poticanja demografskog i gospodarskog napretka, a samim time i postizanja što ravnomjernijeg razvitka svih područja Republike Hrvatske. Ujedno, ovo su i područja u kojima je u odnosu na ostale nacionalne manjine na tim područjima, prisutnija populacija srpske manjine u Republici Hrvatskoj.

Područja od posebne državne skrbi I. i II. skupine utvrđena su na područjima 11 policijskih uprava i to: bjelovarsko - bilogorskoj, brodsko - posavskoj, karlovačkoj, ličko - senjskoj, osječko - baranjskoj, požeško - slavonskoj, sisačko - moslavačkoj, šibensko - kninskoj, virovitičko - podravskoj, vukovarsko - srijemskoj i zadarskoj. S obzirom da se ne prostiru cijelim područjima navedenih uprava 11 policijskih uprava, stanje sigurnosti razmatrano je zasebno za PPDS i na cijelim područjima navedenih policijskih uprava, kao što je vidljivo iz pokazatelja koji slijede.

Kod određivanja PPDS uzimane su u obzir okolnosti stanja okupiranosti i posljedica agresije na Republiku Hrvatsku, kao i kriteriji ekonomske razvijenosti, demografske slike i strukturalnih poteškoća. Ova su područja utvrđena radi otklanjanja posljedica rata i bržeg povratka stanovništva koje je prebivalo na tim područjima prije domovinskog rata, poticanja demografskog i gospodarskog napretka, a samim time i postizanja što ravnomjernijeg razvitka svih područja Republike Hrvatske.

PPDS obuhvaćaju površinu od 20.406,91 km², a prostiru se na 57,41% ukupne površine područja gore navedenih policijskih uprava koja iznosi 35.543,89 km². Najveći udio PPDS bilježimo na području Policijske uprave vukovarsko-srijemske i to 81,10%, a najmanji na području Policijske uprave brodsko-posavske 16,62%.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, na područjima 11 policijskih uprava koje imaju PPDS živi ukupno 1.557.419 stanovnika. Od toga, po nacionalnoj strukturi 1.353.680 stanovnika ili 86,92% su Hrvati, 134.042 stanovnika ili 8,61% Srbi, a 69.697 stanovnika ili 4,48% su pripadnici ostalih nacionalnosti.

Na samim Područjima od posebne državne skrbi živi ukupno 436.153 stanovnika (27,98% stanovništva na područjima promatranih 11 policijskih uprava). Od toga, po nacionalnoj strukturi 316.200 stanovnika ili 72,50% su Hrvati, 91.080 stanovnika ili 20,88% Srbi, a 28.873 stanovnika ili 6,62% pripadnici ostalih nacionalnosti.

Stanje i kretanje kriminaliteta

Tijekom 2017. godine na područjima od Posebne državne skrbi zabilježeno je 4.051 kazneno djelo, što u odnosu na isto razdoblje 2016. godine predstavlja smanjenje za 139 kaznenih djela, odnosno 3,3%, kada je zabilježeno 4.190 kaznenih djela.

S tim u vezi, zabilježena je i nešto veća razriješenost kaznenih djela. Naime, tijekom 2017. godine razriješeno je 2.455 kaznenih djela, što predstavlja porast razriješenosti za 98 kaznenih djela, odnosno 4,2% u odnosu na prethodnu godinu (tijekom 2016. godine razriješeno je 2.357 kaznenih djela).

Naknadna otkrivenost kaznenih djela nešto je smanjena obzirom je tijekom 2017. godine naknadno otkriveno 1.058 kaznenih djela, odnosno za 203 manje (16,1%), u odnosu na 2016. godinu kada je otkriveno 1.261 kazneno djelo.

Najveći porast broja zabilježenih kaznenih djela tijekom 2017. godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine bilježi se u Policijskoj upravi šibensko-kninskoj i to za 64 kaznena djela ili 35,6%, dok je najveći pad zabilježen u Policijskoj upravi vukovarsko-srijemskoj za 151 kazneno djelo ili 15,4%.

Stanje javnog reda i mira

Tijekom 2017. godine na PPDS zabilježena su ukupno 1.542 prekršaja iz Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, što predstavlja pad od 289 prekršaja ili 15,8% u odnosu na isto razdoblje 2016. godine, kada ih je zabilježeno 1.831.

Najveći porast broja prekršaja tijekom 2017. godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine bilježi se u Policijskoj upravi brodsko-posavskoj za 9 prekršaja ili 39,1%, dok je najveći pad broja prekršaja u 2017. godini u odnosu na isto razdoblje prošle godine zabilježen u Policijskoj upravi osječko-baranjskoj za 158 prekršaja ili 38,8%.

Nadalje, tijekom 2017. godine na Područjima od posebne državne skrbi zabilježeno je ukupno 9 događaja koji imaju obilježja međuetničke netrpeljivosti te su s tim u vezi izazvali pozornost javnosti i to:

Broj događaja	Nacionalnost počinitelja	Nacionalnost osoba na štetu kojih je počinjen događaj ili zaštićeno pravno dobro
0	NN	Srpska i opće društvene vrijednosti
6	Hrvatska	Srpska i opće društvene vrijednosti
0	Srpska	Opće društvene vrijednosti
1	NN	Hrvatska i opće društvene vrijednosti
1	Hrvatska	Opće društvene vrijednosti
0	Srpska	Hrvatska i opće društvene vrijednosti
1	Srpska i Hrvatska	Srpska i Hrvatska
0	Hrvatska	Srpska

Napomena: Za usporedbu, tijekom 2016. godine zabilježeno je ukupno 20 događaja koji su imali obilježja međuetničke netrpeljivosti, te su s tim u vezi izazvali pozornost javnosti.

Povratak raseljenih osoba

Tijekom 2017. godine na PPDS nije zabilježen povratak raseljenih osoba. Ukupno se do sada na PPDS vratilo 102.547 osoba – izvor su izvješća 11 policijskih uprava. Analizirajući stanje sigurnosti u 2017. godini na PPDS, u usporedbi sa istim razdobljem 2016. godine, može se konstatirati da je stanje kaznenih djela u padu za 3,3%, te da je broj prekršaja po Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira također u padu za 15,8%.

Također, iz priloženih se podataka može konstatirati da se kaznena i prekršajna problematika na PPDS-u u smislu brojčanih pokazatelja kaznenih djela i prekršaja protiv javnog reda i mira i njihovog kretanja u promatranom periodu bitno ne razlikuje i ne odstupa od podataka na cjelokupnim područja policijskih uprava na kojima su zakonom utvrđena PPDS.

Preventivni projekti, programi i akcije

Ministarstvo unutarnjih poslova tijekom 2017. godine provelo je sljedeće preventivne projekte, programe i akcije:

„Živim život bez nasilja“ – je nacionalni preventivni projekt koji Ministarstvo unutarnjih poslova provodi već sedmu godinu za redom, a usmjeren je na sprječavanje nasilja prema ženama, nasilja u obitelji, nasilja među mladima te izgradnje kulture nenasilja i tolerancije. Tijekom 2017. godine projekt je proveden kroz preventivnu aktivnost upriličenu u Županji kao podsjetnik na tragični događaj nasilnog stradavanja mladića Miroslava Tunjića naziva „In memoriam Miroslav Tunjić“ u okviru koje su javno nagrađeni „Promotori nenasilja“ odnosno učenici osnovnih i srednjih škola odabrani od strane svojih vršnjaka. U navedenoj preventivnoj aktivnosti sudjelovalo je 500 učenika osnovnih i srednjih škola. Aktivnost je provedena u suradnji s lokalnom upravom i samoupravom, odgojno-obrazovnim ustanovama, glazbenim umjetnicima te drugim društveno odgovornim osobama iz javnog života. Tijekom 2016. aktivnost je provedena na području 7 županija s učenicima iz ukupno 16 osnovnih škola čime je obuhvaćeno 1579 učenika u dobi od 13 i 14 godina.

Također, u Maloj Subotici je, prigodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, 24. studenoga 2017. godine, u okviru navedenog Projekta, akcent stavljen upravo na osnaživanje mladih u smislu nediskriminacije, tolerancije i poštivanja različitosti, te je u sklopu istog prikazan i edukativno-dokumentarni film „Udaj se kad si spremna“ koji obuhvaća problematiku ranih i/ili prisilnih brakova unutar romske nacionalne manjine. Program je proveden u okvirima redovnog rada policije te su troškovi dio redovnih sredstava iz državnog proračuna Ministarstva unutarnjih poslova.

„Imam izbor“ - nacionalni preventivni projekt „Imam izbor“ provodio se svake školske godine u jednoj odgojno-obrazovnoj ustanovi na području Međimurske županije uz koordinaciju Službe prevencije Ravnateljstva policije i neposrednu provedbu Policijske

uprave međimurske i partnera. Po istom obrascu projekt je proveden i tijekom školske godine 2017./2018. na području iste županije, za ukupno 56 učenika petih razreda jedne odgojno-obrazovne ustanove. Kroz ovaj Projekt policija je uspostavila kvalitetnu suradnju s romskim udrugama, organizacijama civilnog društva i odgojno obrazovnim ustanovama s ciljem provedbe zajedničkih aktivnosti. Projekt je tematski usmjeren na osnaživanje socijalne uključenosti manjinskih društvenih skupina u društvenu zajednicu, s naglaskom na dijalog i poštivanje kulturoloških sličnosti i različitosti kroz kulturu tolerancije, nenasilja i nediskriminacije i sprječavanja svih oblika mržnje.

Ciljana skupina u projektu su djeca u dobi od 10 i 11 godina, a u 2016./2017. godini projektom su bila obuhvaćena 42 učenika. Provedena evaluacija potvrđuje prihvaćenost projekta među djecom te partnerima u projektu. Program je proveden u okvirima redovnog rada policije te su troškovi dio redovnih sredstava iz državnog proračuna Ministarstva unutarnjih poslova.

„Zajedno više možemo“ – namijenjen je učenicima 4., 5. i 6. razreda osnovnih škola uključujući i roditelje djece. Projekt je ciljano usmjeren na prevenciju zlouporabe sredstava ovisnosti, posebice zlouporabe droga, prevenciju vandalizma, vršnjačkog nasilja i svih ostalih oblika rizičnog ponašanja djece, a provodi ga policija kroz suradnju s odgojno-obrazovnim ustanovama te ostalim društveno odgovornim subjektima. Projekt odnosno pojedine njegove komponente su tijekom 2017. godine provedene u 12 županija od strane nadležnih policijskih uprava uz koordinaciju Službe prevencije Ravnateljstva policije, a istim je obuhvaćeno 8422 roditelja te više od 37745 učenika u ukupno 319 škola. Tijekom 2016. godine proveden u 11 županija od strane nadležnih policijskih uprava uz koordinaciju Službe prevencije Ravnateljstva policije, a istim je obuhvaćeno 10 000 roditelja, te više od 40 000 učenika. Program je proveden u okvirima redovnog rada policije te su troškovi dio redovnih sredstava iz državnog proračuna MUP-a, dok dio sredstava osiguravaju Vijeća za prevenciju odnosno lokalna uprava i samouprava.

„Poštujte naše znakove“- preventivna akcija policije i partnera koja se provodi već više od 20 godina, primarno je usmjerena na sigurnost djece u prometu, a osobito prati „prvašiče u njihovim prvim tjednima odlaska u školu“. Akcija se temelji na aktivnostima iz Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog programa i u skladu s ciljevima NSUR. Prošle godine, aktivnost je provodilo Ravnateljstvo policije zajedno s brojnim partnerima. Tijekom 2017. godine u sklopu akcije „Poštujte naše znakove“ provedeno je ukupno 20 preventivno-edukativnih aktivnosti (2016. godine provedeno je ukupno 11 preventivno-edukativnih aktivnosti) usmjerenih na učenike nižih razreda osnovnih škola.

Akcija je, u sklopu prigodnog obilježavanja Svjetskog dana Roma, provedena na području Policijske uprave varaždinske u osnovnoj školi „Cestica“, 7. travnja 2017. godine, kojom je obuhvaćeno ukupno 200 učenika među kojima su ciljano bili uključeni i učenici pripadnici

nacionalnih manjina. Financijska sredstva za aktivnost u Cestici namjenski su potrošena iz Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa.

„Zajedno“ – preventivna akcija koja za cilj ima da se kroz zajedničku suradnju sa svim nadležnim institucijama i organizacijama, privatnim sektorom (izložena zanimanja), lokalnom zajednicom, udrugama civilnog društva i građanima podigne svijest o prevenciji trgovanja ljudima, odnosno da potakne društvo na odgovornu reakciju kako bi pridonijeli smanjenju i sprječavanju trgovanja ljudima.

Kroz senzibilizaciju, informiranje, educiranje i proaktivni pristup multipliciranja znanja o trgovanju ljudima i identificiranju potencijalnih kriminalnih žarišta sa svojim je fokusom, u smislu očekivanih rezultata, usmjerena na smanjenje kriminaliteta trgovanja ljudima u svim njegovim fazama (vrbovanje, transport i eksploatacija). Akcija se tijekom 2017. godine provodila na području 17 policijskih uprava, kao i 2016. godine (sve osim PU dubrovačko-neretvanske, PU virovitičko-podravske i PU zadarske), a ciljane skupine za provedbu preventivnih aktivnosti su birane sukladno procijeni policijske uprave o ranjivim skupinama koje je potrebno educirati, informirati i senzibilizirati.

U sklopu akcije 2017. godine educirano je oko 5000 učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola i oko 80 studenata, a među kojima je bilo obuhvaćen i dijelom određeni broj učenika pripadnika nacionalnih manjina. Tijekom 2016. godine educirano je blizu 700 učenika završnih razreda osnovnih škola, preko 6000 učenika završnih razreda srednjih škola, oko 120 studenata, te 36 djece u dječjim vrtićima. Program je proveden u okvirima redovnog rada policije te su troškovi dio redovnih sredstava iz državnog proračuna Ministarstva unutarnjih poslova.

Revija preventivno edukativnih filmova o sigurnosti „Blue carpet“ - održana u razdoblju od 22. do 25. svibnja 2017. godine. U suradnji Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske s policijom Baden-Württemberg, održana je prva Revija preventivno edukativnih filmova o sigurnosti u kinu „Europa“, Zagreb tijekom koje su uz njemačke edukativno preventivne filmove prikazivani i hrvatski filmovi. Tijekom održavanja revije provodile su se i debate ovisno o temi koja je bila obrađena u prikazanom filmu.

U debatama su sudjelovale stručne osobe odnosno predstavnici znanstvenih organizacija, ministarstava, škola, nevladinih udruga, policije kao i predstavnici njemačke policije. Revija filmova bila je namijenjena učenicima srednjih škola, nastavnicima kao i svim drugima zainteresiranim građanima, a jedan je tematski dan bio posvećen upravo problematici trgovanju ljudima, diskriminaciji, ranim i/ili prisilnim brakovima te potrebi pružanja pomoći žrtvama kaznenih djela, a sve to kroz prizmu nacionalnih manjina. Program je proveden u okvirima redovnog rada policije te su troškovi dio redovnih sredstava iz državnog proračuna Ministarstva unutarnjih poslova.

Ministarstvo unutarnjih poslova zaključno napominje da se nastavni sadržaji na Policijskoj akademiji, vezani uz diskriminaciju po nacionalnoj osnovi i zločine iz mržnje obrađuju u sklopu pravne skupine nastavnih predmeta, Kazneno i Prekršajno pravo u trajanju od 4 nastavna sata. Iz nastavnih predmeta Kriminalistika, Kriminalistička prevencija i Psihologija obrađuju se sadržaji vezani uz zločine iz mržnje u trajanju od 5 nastavnih sati.

Iz Izvješća Ureda pučke pravobraniteljice

Na dan 31. prosinca 2017. u Uredu pučke pravobraniteljice bilo je zaposleno 45 državnih službenika i jedan namještenik, njih 37 u sjedištu Ureda u Zagrebu, po tri u Splitu i Osijeku te dva u Rijeci. 38 ih je visoke stručne spreme, dvoje više i petero srednje stručne spreme. Tijekom 2017. pet je polaznika stručnog osposobljavanja polazilo program stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, dva u zagrebačkom te po jedan polaznik u područnim uredima.

Na početku 2017. Uredom pučke pravobraniteljice upravljale su pučka pravobraniteljica i dvije zamjenice. U ožujku 2017. izabrana je još jedna zamjenica pučke pravobraniteljice, za područje prava osoba lišenih slobode i djelovanje Nacionalnog preventivnog mehanizma. Proračun Ureda pučke pravobraniteljice bilježi kontinuiran blagi porast od 2013. godine, što svakako ohrabruje, budući da i broj predmeta po kojima se u Uredu postupa bilježi još značajniji rast. Jedino jačanjem materijalnih i financijskih kapaciteta Ureda, moguće je odgovoriti na tako velik porast broja predmeta, ali i učinkovito ispuniti sve zadatke koji su instituciji dani mandatima pučkog pravobranitelja, neovisne nacionalne institucije sa Statusom A, središnjeg tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije i Nacionalnog preventivnog mehanizma. Zbog toga, nužno ga je nastaviti jačati i u budućnosti.

U Zagrebu je održana međunarodna konferencija „Zaštita ljudskih prava i jačanje demokracije u Europi“, koja se održavala pod visokim pokroviteljstvom Hrvatskog sabora, obilježeno je 25 godina Zakona o pučkom pravobranitelju. Podršku neovisnosti rada nacionalnih institucija za ljudska prava tom su prilikom iskazali, uz potpredsjednika Hrvatskog sabora akademika Željka Reinera, Visoki povjerenik za ljudska prava UN-a, Povjerenik za ljudska prava VE, direktor FRA, predsjedavajuća Globalnog saveza nacionalnih institucija za ljudska prava i direktorica Instituta za ljudska prava Njemačke, i mnogi drugi.

Konferencija, na kojoj je sudjelovalo više od 100 sudionika iz zemlje i inozemstva, bila je prilika za raspravu o najaktualnijim temama iz područja ljudskih prava i diskriminacije u Europi: suzbijanju terorizma, slobodi izražavanja i zajedničkom životu. Umjesto zaključaka, predstavnici neovisnih tijela za ljudska prava, uz podršku Međunarodnog instituta ombudsmana (IOI), Europske mreže nacionalnih institucija za ljudska prava (ENNHRI) i Europske mreže tijela za jednakost (EQUINET), usvojili su Zagrebačku deklaraciju, koja

naglašava važnost ljudskih prava i jednakosti, kao vrijednosti na kojima je Europa nastala, kao i ulogu potpisnika Deklaracije u jačanju demokracije i vladavine prava. U promociji jednakosti i suzbijanju diskriminacije dragocjen je i priručnik EQUINET-a za stratešku komunikaciju, koji se temelji na važnosti promicanja vrijednosti poput jednakosti i socijalne pravde. Priručnik je pripremljen i na osnovu iskustava pet članica EQUINET-a, među kojima i Ureda pučke pravobraniteljice

Uz članak 5. Okvirne konvencije

Iz Izvješća Ministarstva kulture

Sukladno Ustavnom zakonu, radi očuvanja, razvoja, promicanja i iskazivanja svog nacionalnog i kulturnog identiteta Pripadnici nacionalnih manjina, mogu osnivati udruge, zaklade i fondacije te ustanove za obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja, kulturne, nakladničke, muzejske, arhivske, knjižnične i znanstvene djelatnosti.

Republika Hrvatska, jedinice lokalne samouprave i područne (regionalne) samouprave sukladno svojim mogućnostima, financiraju djelovanje tih institucija. Pripadnici nacionalnih manjina, putem udruga i ustanova, razvili su brojne aktivnosti na području kulture, izdavaštva i informiranja, kako bi što bolje očuvali svoj nacionalni i kulturni identitet. Brojne udruge nacionalnih manjina, osnovane radi očuvanja, razvoja i promicanja svog nacionalnog i kulturnog identiteta navršavaju ovih godina dva desetljeća aktivnog rada.

Za to vrijeme, razvijene su brojne djelatnosti i aktivnosti, realizirani brojni programi koji predstavljaju doprinos hrvatskoj kulturnoj sceni na nacionalnom nivou. Naročito su razvijene izdavačka i knjižnična djelatnost, kao izraz realne medijske situacije u kojoj stvaraju pripadnici manjina, a Republika Hrvatska je najveće materijalno ulaganje u manjinsku baštinu i ovaj put ostvarila u zaštiti nepokretnih i pokretnih spomenika kulture.

Najznačajnija mreža manjinskih institucija su svakako središnje knjižnice nacionalnih manjina i one su kontinuirano na brizi Ministarstva kulture. Ove knjižnice predstavljaju važna središta kulturnog života svojih sredina i mjesta međunarodne kulturne suradnje. Ministarstvo kulture objavljuje pozive za predlaganje programa javnih potreba u kulturi, u sklopu kojih će sukladno svome djelokrugu i osiguranim sredstvima sufinancirati programi nacionalnih manjina i time ispunjavaju svoju ustavnu i zakonsku obvezu očuvanja njihovog nacionalnog identiteta.

Ministarstvo kulture kontinuirano i sustavno osigurava i potiče kulturnu autonomiju nacionalnih manjina kroz koju pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju svoje kulturne i umjetničke slobode u svim aspektima kulturno-umjetničkog stvaralaštva i djelatnosti, kroz koje mogu razvijati i promovirati svoj kulturni i nacionalni identitet, ali ostvaruju i aktivan i ravnopravan doprinos kulturnom životu.

Za zaštitu sakralnih objekata, rad knjižnica nacionalnih manjina, nakladničku djelatnost i programe ustanova nacionalnih manjina, muzejsko-galerijsku i likovnu djelatnost, glazbenu i glazbeno-scensku umjetnost te dramsku umjetnost-profesionalna kazališta i kazališni amaterizam, Ministarstvo kulture je u 2014. osiguralo 11.230.760,10 kn, u 2015. godini

16.592.084,33 kn u 2016. godini 11.296.278,39 kn i u 2017. godini 12.610.863,92 kn. Ukupno, u razdoblju od 2014. do 2017. godine, Ministarstvo kulture je za programe javnih potreba u kulturi nacionalnih manjina osiguralo 51.729.986,74 kn.

Iz Izvješća Savjeta za nacionalne manjine

Pripadnici nacionalnih manjina na temelju članka 15.16. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 155/02,47/10 i 80/10 i 93/11) radi očuvanja, razvoja, promicanja i iskazivanja svog nacionalnog identiteta mogu osnivati udruge, zaklade i fondacije, te ustanove za obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja, kulturne, izdavačke (nakladničke) muzejske, arhivske, knjižnične i znanstvene djelatnosti i slobodno održavati veze s narodom s kojim dijele ista etnička jezična, kulturna i vjerska obilježja, te s pravnim osobama sa sjedištem na području države tog naroda koje obavljaju djelatnosti odgoja i obrazovanja, znanosti, kulture, nakladničke i humanitarne djelatnosti.

Tijekom izvještajnog razdoblja Savjet je analizirao provedbu izbora za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina od 31. svibnja 2015. u svim županijama i dvjestotinjak gradova i općina na koje je izašlo oko 13.5% birača, a biralo se 288 manjinskih vijeća i 173 predstavnika. Pravo glasa imalo je ukupno nešto više od 300 tisuća birača, od toga 280 tisuća birača moglo je birati članove vijeća, a 25 tisuća birača moglo je birati predstavnike, Ukupno se na izbore kandidiralo 6454 kandidata. U sklopu edukativno promotivne kampanje za izbore za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina 27. svibnja 2015. u Hrvatskom je saboru održan okrugli stol Manjinski izbori i rad vijeća nacionalnih manjina: Različite boje, ista ekipa - Vedre boje Hrvatske s ciljem edukacije pripadnike nacionalnih manjina o važnosti manjinskih izbora i dodatno potaknuti na aktivno sudjelovanje na izborima uz unapređenje rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u idućem mandatu. Preporučeno je da se posebnim zakonom detaljnije urede pitanja izbora vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, te da se predstavnicima nacionalnih manjina dodijeli status neprofitne pravne osobe.

Na Brijunima je od 21. do 24. svibnja 2015. održan devetnaesti znanstveni skup Nacionalne manjine u demokratskim društvima u organizaciji Centra za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Savjeta za nacionalne manjine i Zaklade Friedrich Ebert, te suorganizatorima - Fakultetom političkih nauka Univerziteta u Beogradu, Istarskom županijom, Gradom Pula i Općinom Medulin.

Središnja tema navedenog skupa bila je „Ostvarivanje prava nacionalnih manjina u uvjetima krize“, razmatrani su različiti aspekti manjinskog djelovanja u Republici Hrvatskoj i susjednim državama u okviru sljedećih panela: Utjecaj članstva u Europskoj uniji na prava nacionalnih manjina, utjecaj regionalne suradnje na zaštitu manjina u europskom prostoru, političko predstavljanje manjina u demokratskim državama, pravo na službenu upotrebu jezika i pisma te ostvarivanje prava na kulturnu autonomiju.

Savjet je zajedno s Zakladom Friedrich Ebert, Fakultetom političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Centrom za međunarodne sigurnosne studije, Fakultetom političkih nauka Univerziteta Beograd, Istarskom županijom, Gradom Pulum i Općinom Medulin organizirao jubilarnu dvadesetu po redu međunarodnu znanstvenu konferenciju održanu na Brijunima od 19. - 22. svibnja 2016 godine, na kojoj su sudjelovali brojni znanstvenici iz Republike Hrvatske i zemalja jugoistočne Europe na kojoj su razmatrane teme koje se odnose na pitanja pomoći u rješavanju međuetničkih napetosti, obzirom na aktualna zbivanja i najnovije izazove migracijskih tokova i izbjegličke krize na postizanju zajedničke suradnje u razmjeni strategija, iskustava i politike za uključivanje, integraciju i upravljanje raznolikošću.

Na konferenciji su razmatrane brojne druge teme vezane uz manjinsku politiku i migrantsku krizu kao što su: ostvarivanje prava nacionalnih manjina u susjednim državama, utjecaj suradnje sa susjednim zemljama na zaštitu nacionalnih manjina, političko predstavljanje i ostvarivanje prava nacionalnih manjina na kulturnu autonomiju, individualna prava u svjetlu globalnih politika — migrantska kriza i pravo na azil, suvremeni sigurnosni izazovi euroatlantizmu i dihotomija odgovora Sjevernoatlantskog saveza na migrantsku krizu, prava migranata – poštovanje univerzalnih ljudskih prava i pravo na razvoj.

Savjet je 13. listopada 2017. u suradnji sa ULJPPNM održao u Gradu Puli seminar o ulozi i unaprjeđenju rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, pitanjima informiranja i edukacije članova vijeća i predstavnika, o pravima i obvezama, motiviranju i poticanju na bolju suradnju vijeća i predstavnika s tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave i analizirani primjerimi dobre prakse na području Istarske županije, a 07. rujna 2018. godine u Splitu je održan seminar o ulozi i unaprjeđenju rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

Posebno je naglašeno da je radna grupa za izradu prijedloga zakona o izboru predstavnika i vijeća nacionalnih manjina, održala nekoliko sastanka i utvrdila konačni prijedlog zakona kojim se konačno, po prvi put, cjelovito i sustavno regulirala ovo važno pitanje manjinske politike u hrvatskom društvu, koji bi mogao biti u funkciji već za izbore manjinskih institucija tijekom 2019. godine. Na seminaru se raspravljalo o dosadašnjoj ulozi i radu vijeća, predstavnika i koordinacija nacionalnih manjina i specifičnim problemima pripadnika nacionalnih manjina i primjerima dobre prakse na području Splitsko-dalmatinske županije.

Osam zastupnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru te predsjednik Savjeta potpisali su u Puli 14. svibnja 2015. godine Deklaraciju o nesnošljivosti i etnocentrizmu u Hrvatskoj, kojom je skrenuta pažnja na povećanu nesigurnost i nelagodu zbog ponovne eskalacije straha i netolerancije u hrvatskom društvu, kojom je ujedno pozvana hrvatska politička, kulturna i sveukupna javnost da se zajednički najoštrije suprotstave pojavama diskriminacije onih koji su drugačiji od većine po svojim individualnim i kolektivnim osobinama, uključujući nacionalne, vjerske, rasne, rodne i dobne karakteristike te političke i idejne orijentacije.

U skladu s člankom 18. i člankom 35. Ustavnog zakona i člankom 9. Zakona o Hrvatskoj radio televiziji, Hrvatska radio televizija Savjetu dostavlja godišnja izvješća o proizvedenim, suproizvedenim i objavljenim programima namijenjenih informiranju pripadnika nacionalnih manjina. Analizom televizijskih programa u izvještajnom razdoblju, te održavanjem tematskih sjednica Savjet smatra da televizijski program ne ispunjava obvezu emitiranja programa na manjinskim jezicima propisanu člankom 11. Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima kojoj je Republika Hrvatska pristupila 1997 godine, jer nisu realizirani televizijski prilozi na manjinskim jezicima. Savjet smatra da je radijski program uglavnom ispunio programske obveze koje Hrvatska radiotelevizija ima na temelju zakona i Ugovora s Vladom Republike Hrvatske, ali još uvijek nedovoljno. Nedovoljna minutaža programa na manjinskim jezicima ne pruža mogućnost pripadnicima 22 manjine da se upoznaju s kulturom, tradicijom i životom drugih pripadnika svoje manjine u Republici Hrvatskoj.

Na temelju članka 36. stavka 8., a u svezi s člankom 35. stavkom 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske, donio je Kriterije financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologija praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa kojima se utvrđuju pretpostavke koje udruge i ustanove nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: udruge i ustanove), trebaju ispunjavati pri zahtjevu za dodjelu financijske potpore iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Savjet) te se osigurava ujednačeno izvještavanje udruge i ustanova o utrošku dodijeljenih sredstava namijenjenih ostvarivanju programa kulturne autonomije, odnosno praćenje namjenskog trošenja dodijeljenih sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske i ostvarivanja programa kulturne autonomije iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija, programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora, te programa kojima se stvaraju pretpostavke za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina. Savjet je na sjednici 10. studenoga 2016. donio nove Kriterije financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologiju praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa, koji su stupili na snagu objavom u Narodnim novinama broj 105/16 dana 16. studenoga 2016.

Krajem kalendarske godine za iduću kalendarsku godine Savjet objavljuje Javni poziv udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za predlaganje programa kulturne autonomije iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija, programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora, te programa kojima se stvaraju pretpostavke za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina, koji je otvoren za prijavu programa najmanje 30 dana od dana objave. Nadalje, Savjet za nacionalne manjine osniva Povjerenstvo za raspodjelu sredstava udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za ostvarivanje programa kulturne autonomije nacionalnih manjina u području informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija, te programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora, kao stručnu radnu skupinu ovlaštenu za vrednovanje predloženih

programa sastavljeno je od stručnih osoba iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija i pripreme prijedloga odluke o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina.

Analizom kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvješća udruga i ustanova o ostvarivanju programa i utrošku sredstva, nalazima revizije te terenskim izvidima od strane Stručne službe Savjeta za nacionalne manjine utvrđuje se da je postignut vidljiv napredak u ostvarivanju programa kulturne autonomije te namjensko korištenje proračunskih sredstava i primjeni odredaba metodologije podnošenja izvješća. Savjet za nacionalne manjine utvrđuje važnost sufinanciranja programa kulturne autonomije iz Državnog proračuna, te potrebu nastavka s edukacijama o namjenskom korištenju proračunskih sredstava i metodologiji podnošenja izvješća jer se još uvijek nailazi na teškoće u primjeni važećih akata.

U proteklom izvještajnom razdoblju udrugama i ustanovama nacionalnih manjina putem Savjeta dodijeljen je iznos od 166.878.800 kn kako slijedi: u 2014. godini 33.698.000,00 kn, u 2015. godini 35.690.500,00 kn, u 2016. godini 31.819.500,00, u 2017. godini 31.830,800,00 kn i u 2018. godini 33.840.000,00 kn što ukupno iznosi 166.878.800,00 kn. Prikaz raspoređenih sredstava udrugama i ustanovama nacionalnih manjina u izvještajnom razdoblju nalazi se u prilogu br. 4 ovog Izvješća.

Iz Izvješća Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske

Na području uključivanja u društveni i kulturni život u izvještajnom periodu 2015. godini nastavljen je trend unapređenja kvalitete programa koji doprinose očuvanju jezičnog i kulturnog identiteta pripadnika romske nacionalne manjine u cjelini te kvalitetnije integracije u zajednicu u kojoj žive. Nastavljeno je i obilježavanje manifestacija značajnih za romsku zajednicu na državnoj razini koje pri tome uživaju potporu Ureda i drugih nadležnih tijela na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini: ovdje ističemo obilježavanja Svjetskog dana Roma, Svjetskog dana romskog jezika te Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve Porajmosa/Holokausta na romskom groblju Uštica u Spomen području Jasenovac

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina sufinancira programe očuvanja tradicijske kulture Roma putem udruga i KUD-ova romske nacionalne manjine te je nastavio s dodjelama financijske potpore za provedbu programa koji doprinose očuvanju tradicijske kulture Roma. U 2014. godini putem *Javnog poziva za dodjelu financijske potpore za provedbu programa koji doprinose očuvanju tradicijske kulture Roma za 2014. godinu* je dodijelio sredstva u ukupnom iznosu od 69.997,60 kn za 8 udruga. U 2015.g. financirano je 6 udruga u ukupnom iznosu od 63.725,00 kn. 2016. godine sredstva nisu dodjeljivana, a u 2017. godini dodijeljeno je 60.000,00 kn za 4 udruge

Uz članak 6. Okvirne konvencije

Iz Izvješća Ministarstva pravosuđa

Procesuiranje ratnih zločina

Republika Hrvatska odlučno nastavlja s temeljitim istraživanjem i procesuiranjem ratnih zločina počinjenih u Hrvatskoj od 1991. godine nadalje, bez obzira na etničku pripadnost ili rang počinitelja. Kazneni progon za ratne zločine poduzima se na temelju jasnih i objektivnih kriterija, sukladno načelu legaliteta.

Pri tome je nepristranost osigurana i zakonodavnim okvirom, kojim je određena specijalizacija kod policijskih službenika, sudova i državnih odvjetništava. Nadalje, radi osiguranja ujednačenog postupanja u svim predmetima, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je tužiteljima dalo posebne smjernice (naputak) o postavljanju standarda u postupanju te je uvedena jedinstvena primjena standarda za progon svih ratnih zločina.

Ne-diskriminirajuće i nepristrano postupanje u predmetima ratnih zločina, osim navedenog naputka o standardima za postupanje i posebnoj specijalizaciji tijela progona, ogleda se i u činjenici kako nadležna županijska državna odvjetništva nastavljaju s procesuiranjem počinitelja svih ratnih zločina pa tako i protiv pripadnika hrvatskih oružanih snaga. Tako je u odnosu na izvješće iz srpnja mjeseca 2014. godine, kad je bio pokrenut postupak protiv 112 pripadnika hrvatskih oružanih snaga, na dan 30. lipnja 2018. bio pokrenut kazneni postupak protiv 122 pripadnika hrvatskih oružanih snaga zbog ratnih zločina te je protiv 105 osoba podignuta optužnica (2014. godine su 94 osobe optužene), osuđena je 51 osoba (2014. godine je 30 osoba bilo osuđeno), a protiv 16 osoba postupak je još u tijeku.

Što se tiče procesuiranja kaznenih djela počinjenih tijekom i nakon vojno-redarstvene operacije Oluja, ističemo kako je zbog tada počinjenih kaznenih djela ukupno podneseno 6390 prijava protiv poznatih i nepoznatih osoba. Postupajući po tim prijavama, procesuirano je 3728 osoba, od čega je 2380 osoba osuđeno, a radi se o krađama, pljačkama, paleži, ubojstvima kao i o ratnim zločinima.

Zbog ratnih zločina počinjenih tijekom i nakon vojno-redarstvene operacije Oluja u kojima počinitelji nisu otkriveni, nadležna državna odvjetništva i dalje zahtijevaju poduzimanje kriminalističkih izvida radi otkrivanja i procesuiranja počinitelja. Bez obzira na činjenicu da do sada nisu svi počinitelji ratnih zločina otkriveni ni procesuirani, ostaje obveza državnog odvjetništva da se svi zločini istraže i krivci privedu pravdi. Naime, osnovna karakteristika rada na ovim predmetima je otežano prikupljanje dokaza s obzirom na protek vremena od počinjenja djela i zbog teže dostupnosti ili potpune nedostupnosti određenih dokaza.

To je pogotovo izraženo kod prikupljanja dokaza o neposrednim počiniteljima ratnih zločina pa se u tim predmetima radi u dva pravca, a to su, u jednom smjeru, prikupljanje dokaza o neposrednim počiniteljima, a u drugom smjeru, utvrđivanje odgovornosti zapovjednika koji je naredio učin ratnog zločina ili je propustio spriječiti da pripadnici njemu podređenih postrojbi počine ova kaznena djela.

U vezi s Četvrtim mišljenjem Savjetodavnog odbora o Hrvatskoj, u kojem se, u fusnoti pod brojem 22. navodi "Izgleda da državno odvjetništvo nije poduzelo nikakve radnje, na primjer, vezano uz djela koja su u listopadu 1991. navodno počinili pripadnici 123. brigade hrvatske vojske u 26 naselja koja pripadaju općini Slavonska Požega, a koja su dovela do smrti 44 civila i uništenja više od 1000 stambenih i gospodarskih objekata", napominjemo da se radi o predmetu u kojem se, protiv za sada nepoznatog počinitelja, provode izvidi i u kojem je postupanje povjereno jednom od četiri specijalizirana državna odvjetništva za postupanje u predmetima ratnih zločina i to Županijskom državnom odvjetništvu u Osijeku, koje intenzivno radi na predmetu, a o detaljima poduzetih radnji nije moguće izvijestiti budući su izvidi tajni.

Što se tiče podatka kako je samo 25% "konačno riješenih predmeta do lipnja 2013.", navodimo kako se radi o procjeni nevladine udruge te ističemo kako državno odvjetništvo ne vodi evidencije na takav način već po broju osoba protiv kojih je pokrenut postupak kao i po ratnim zločinima. Sukladno navedenom, prema podacima koji su bili sadržani u Bazi podataka ratnih zločina državnog odvjetništva, od 490 ratnih zločina koji su bili evidentirani, u 333 ratna zločina otkriven je počinitelj i pokrenut je kazneni postupak, dok je u odnosu na 157 ratnih zločina počinitelj još uvijek nepoznat.

Kako učinkovito i efikasnijem procesuiranju pridonosi konstantna edukacija tužitelja koji rade na predmetima ratnih zločina, to su tijekom 2016. godine održane radionice na temu "Postupanje u predmetima ratnih zločina", koje su obuhvaćale edukacije o primjeni odredbi međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, o primjeni međunarodnog kaznenog prava, praksi Međunarodnog kaznenog tribunala za bivšu Jugoslaviju te praksi Europskog suda za ljudska prava u Strasbourg-u. Osim toga, državno odvjetništvo sudjeluje i u drugim edukacijama o konvencijskom pravu, pa su tako zamjenici u državnom odvjetništvu sudjelovali na konferenciji Hrvatske udruge za europsko kazneno pravo, pod nazivom "Žarišne točke kaznenopravne suradnje Republike Hrvatske", održanoj u Osijeku 21. travnja 2017., a u okviru koje je održano i predavanje na temu "Pravo na život u presudama ESLJP protiv Republike Hrvatske - neučinkovita istraga".

Nastavlja se i s regionalnom suradnjom u predmetima ratnih zločina na temelju do sada zaključenih sporazuma između tužiteljskih ureda susjednih zemalja i to vrlo uspješno, tako da zahtjevima za pomoć državnih odvjetništava nije udovoljeno u samo 7% slučajeva. U svrhu jačanja bilateralne suradnje sa zemljama regije nastavljeno je održavanje Regionalnih

konferencija tužitelja na temu suradnje u progonu počinitelja ratnih zločina na Brijunima u organizaciji Državnog odvjetništva Republike Hrvatske. Prva regionalna konferencija je održana 2007. na inicijativu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

S ciljem uspješnijeg procesuiranja predmeta ratnih zločina, osobito onih u kojima počinitelji još nisu otkriveni niti procesuirani, nastavljen je projekt pod nazivom "Časnici za vezu" u organizaciji Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljnjem tekstu: MKSJ) i UNDP-a. U tom projektu predstavnik državnog odvjetništva u Uredu tužiteljstva MKSJ u Den Haag-u, iz Baze podataka MKSJ, koja sadrži veliku količinu podataka i informacija, odabire podatke korisne za rad na predmetima ratnih zločina. Također, kako bi se osiguralo daljnje uspješno istraživanje i procesuiranje ratnih zločina, Državno odvjetništvo zaključilo je 12. rujna 2014. Memorandum o suglasnosti između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ureda tužitelja Mehanizma za međunarodne kaznene sudove. Naime, Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 2010. godine osnovan je Mehanizam za međunarodne kaznene sudove koji nastavlja "nadležnost, prava i obaveze i ključne funkcije" MKSJ. Potpisivanjem Memoranduma omogućen je Državnom odvjetništvu pristup informacijama, materijalima, dokazima i drugim oblicima pomoći potrebnih za progon, istragu ili sudski postupak u vezi s teškim kršenjima međunarodnog humanitarnog prava počinjenima na području bivše Jugoslavije od 1991. godine.

Također, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je uključeno u napore oko traganja za nestalima preko mehanizma Smjernica za unapređenje regionalne suradnje za procesuiranje ratnih zločina i traganja za nestalim osobama i uspostavu koordinacijskog mehanizma, koje su potpisali glavni tužitelji Republike Hrvatske, Republike Srbije i Bosne i Hercegovine te rezidentni koordinator Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini 21. travnja 2015. Navedene su Smjernice potpisane nastavno na ranije zaključene protokole, memorandume i sporazume između tužilaštava Bosne i Hercegovine, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije, u cilju osiguranja nastavka i unapređenja daljnje suradnje navedenih pravosudnih tijela u procesuiranju predmeta ratnih zločina, a sad i traganja za nestalim osobama, te su od tada održani brojni sastanci u organizaciji UNDP-a na temu regionalnih konzultacija o jačanju suradnje u procesuiranju ratnih zločina i potrazi za nestalim osobama.

Osim toga, predstavnici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske sudjelovali su na dvije konferencije koje se tiču pitanja nestalih osoba. Prva takva održana je 28. kolovoza 2017. u Zagrebu na temu "Proces ekshumacija i identifikacija osoba nestalih na teritoriju Republike Hrvatske" i druga, održana u Beogradu 8. prosinca 2017., također na temu "Ekshumacije i identifikacije posmrtnih ostataka nestalih osoba/lica na području bivše Jugoslavije". Također treba navesti da državno odvjetništvo sudjeluje u radu Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale i u radu Radne skupine za prikupljanje saznanja o nestalim osobama i neregistriranim grobnicama.

Što se tiče poduzimanja odgovarajućih mjera zaštite osoba koje bi mogle biti izložene prijetnjama ili diskriminaciji, neprijateljstvu ili nasilju radi njihove etničke, kulturne, jezične ili vjerske pripadnosti, te bi se radilo o kaznenim djelima počinjenima iz mržnje, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ista s posebnom pozornošću prati od kada su kao takva uvedena u kazneno zakonodavstvo te je još 2006. godine donesen Naputak o radu i evidenciji tih kaznenih djela, a kojim je uređeno postupanje predmetima zločina iz mržnje, koji je kasnije nadopunjavao u odnosu na izradu činjeničnog i pravnog opisa kaznenog djela počinjenog iz mržnje. Navedenim naputkom je utvrđena obveza nadležnih državnih odvjetništava da vode evidenciju zločina iz mržnje i podatke redovito dostavljaju Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, a što Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i nadzire te objedinjene podatke dostavlja ULJPPNM.

Evidentiraju se i prate sva kaznena djela počinjena iz mržnje, neovisno o diskriminatornoj osnovi, pa tako i ona zbog nacionalne, odnosno etničke, jezične ili vjerske pripadnosti neke osobe, a koje osnove, uz spolnu orijentaciju, i predstavljaju najčešće osnove.

Tijekom 2014. državna odvjetništva su zaprimila prijave protiv 45 osoba zbog zločina iz mržnje, podigla 10 optužnica, zaprimila 4 presude te donijela 5 odluka o nepokretanju postupka. U 2015. državnim je odvjetništvima zbog zločina iz mržnje prijavljena 41 osoba, protiv 7 je podignuta optužnica, zaprimljeno je 3 presuda te je u odnosu na 8 osoba donesena odluka o nepokretanju kaznenog postupka. Tijekom 2016. zaprimljene su 24 prijave za razna kaznena djela počinjena u vezi članka 87. stavka 21. Kaznenog zakona. U istoj godini za ta je kaznena djela optuženo 20 osoba, rješenje o provođenju istrage doneseno je u odnosu na 2 osobe, a rješenje o odbačaju kaznene prijave doneseno u odnosu na 9 osoba. Nadležni su sudovi u 2016. donijeli 9 presuda zbog kaznenih djela motiviranih mržnjom.

Kako je osim zločina iz mržnje, opisanog u članku 87. stavku 21. Kaznenog zakona, koji može predstavljati bilo koje kazneno djelo, u Kazneni zakon iz 2011. uvedeno i kazneno djelo Javnog poticanja na nasilje i mržnju, kojim je u hrvatsko zakonodavstvo transponirana Okvirna odluka Europske unije o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije iz 2008., a koja je odredba najčešće vezana uz tzv. govor mržnje, ističemo kako je tijekom 2016. za kazneno djelo iz članka 325. Kaznenog zakona bilo prijavljeno 37 osoba. U odnosu na 23 osobe doneseno je rješenje o odbačaju kaznene prijave, a protiv 8 osoba podignute su optužnice. Zbog kaznenog djela iz čl. 325. Kaznenog zakona u 2016. godini doneseno je 8 presuda, i sve su presude bile osuđujuće.

U 2017. godini zaprimljeno je 18 prijava za razna kaznena djela počinjena u vezi članka 87. stavka 21. Kaznenog zakona, optuženo je 6 osoba, a u odnosu na 6 osoba donesena rješenja o odbačaju kaznenih prijava. Nadležni su sudovi u 2017. donijeli 5 presuda zbog kaznenih djela počinjenih iz mržnje. Za kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 325.

Kaznenog zakona tijekom 2017. godine zaprimljeno je ukupno 66 prijava, donesena su 24 rješenja o odbačaju kaznenih prijava, podignuto je optužnica protiv 12 osoba te zaprimljeno ukupno 11 presuda, sve osuđujuće.

Kada državno odvjetništvo, razmatrajući prijavu, utvrdi kako nema elemenata kaznenog djela, ali ima nekog drugog kažnjivog postupanja, odnosno prekršaja, nakon donošenja rješenja o odbačaju kaznene prijave pokreće se prekršajni postupak. Tako je učinjeno i u predmetu koji se navodi u točki 48. Četvrtog mišljenja o Hrvatskoj Savjetodavnog odbora za Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina, a u odnosu na internetski poziv na bojkot trgovina i malih poduzeća u vlasništvu Srba u Vukovaru u travnju 2014. U tom je predmetu nadležno državno odvjetništvo pokrenulo prekršajni postupak protiv počinitelja, i to protiv izvršne urednice te novinarkе, kao i internetskog portala na kojem je spomenuti poziv objavljen, a zbog prekršaja iz Zakona o suzbijanju diskriminacije. Nije stoga točan navod u spomenutom izvješću kako je navedeno ostalo „bez ikakvih pravnih posljedica i radnji poduzetih od strane tijela vlasti, osim upozorenja koje je izdala Agencija za elektroničke medije”.

U smislu posvećivanja posebne pažnje kaznenim djelima počinjenima iz mržnje te govora mržnje, valja istaknuti kako državna odvjetništva participiraju u nizu aktivnosti vezanih za doprinos učinkovitijoj borbi protiv zločina iz mržnje i govora mržnje pa tako, između ostalog, sudjeluju na brojnim edukativnim aktivnostima u vezi zločina iz mržnje i govora mržnje, kao polaznici i kao edukatori, kako onima organiziranima od strane Pravosudne akademije, tako i onima organiziranima od udruga i nevladinih organizacija (Zagreb Pride, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek itd.), na konferencijama i okruglim stolovima. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ima predstavnika i u Radnoj skupini za praćenje Protokola o postupanju u predmetima zločina iz mržnje.

Predstavnici državnog odvjetništva tijekom 2017. godine sudjelovali su i na sastancima povodom posjeta predstavnika Europske komisije za borbu protiv rasizma i nesnošljivosti Vijeća Europe (ECRI), a u vezi izrade Petog ECRI izvješća za Hrvatsku. Zamjenik državnog odvjetnika sudjelovao je na sastanku Podskupine za borbu protiv govora mržnje na Internetu u listopadu 2017. u Bruxellesu. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, na poziv Hrvatskog pravnog centra, u studenom 2017. pridružilo se kao partner tom centru u projektu za natječaj Opće uprave EU za pravosuđe namijenjen prevenciji i iskorjenjivanju rasizma, ksenofobije i drugih oblika nesnošljivosti REC-RRAC-RACI-AG2017., a s ciljem unaprjeđivanja prepoznavanja zločina iz mržnje te odgovarajućeg procesuiranja i kažnjavanja od strane tijela zaduženih za postupanje povodom zločina iz mržnje.

Uz Članak 7. Okvirne konvencije

Iz izvješća Savjeta za nacionalne manjine

Ostvarivanje programa kulturnog amatereizma i kulturnih manifestacija putem Savjeta za nacionalne manjine.

Albanci

Za pripadnike albanske nacionalne manjine nastavljeno je financiranje kulturnih aktivnosti djelovanjem središnje albanske udruge Unije zajednice Albanaca u Republici Hrvatskoj, Albanskog kulturnog društva “Shkendija” Zagreb, Kluba albanskih žena “Kraljica Teuta” i Foruma albanskih intelektualaca u Hrvatskoj”. U proteklom razdoblju program kulturnog amaterizma provodio se putem županijskih zajednica Albanaca i to: Zagrebačke, Istarske, Primorsko-goranske, Zadarske, Šibenske, Varaždinske i novoosnovanih udruga u Splitsko-dalmatinskoj i Osječko-baranjskoj županiji. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama albanske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu 3.580.000,00 kn.

Bošnjaci

Za pripadnike bošnjačke nacionalne manjine kulturne aktivnosti se odvijaju u okviru 15 udruga i to: Kulturnog društva Bošnjaka Hrvatske “Preporod” Zagreb, Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske Zagreb, Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske za Sisačko-moslavačku županiju, Nacionalne zajednice Bošnjaka Istre Pula, Bošnjačke nacionalne zajednice Primorsko goranske županije Rijeka, Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske za Vukovarsko-srijemsku županiju Vukovar, Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju Zagreb, Bošnjačka nacionalna zajednica Zadarske županije Zadar, Sabor bošnjačkih asocijacija Hrvatske “Sabah” Zagreb, KUD-a “Sevdah” Zagreb KUD-a “Bosna” Istarske županije Pula, Bošnjačkog kulturnog društva “Nur” Sisak, Bošnjačkog KUD-a “Behar” Gunja, KUD-a “Selam” Dubrovnik i Bošnjačkog KUD-a “Ljiljan” Drenovci. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama bošnjačke nacionalne manjine u izvještajnom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 10.053.000,00 kn.

Bugari

Nacionalna zajednica Bugara u Republici Hrvatskoj, Zagreb utemeljena je s ciljem očuvanja i promicanja kulturnog, jezičnog i nacionalnog identiteta bugarske nacionalne manjine. Nacionalna zajednica Bugara ostvaruje program informiranja tiskanjem lista “Rodna reč” te program izdavaštva u okviru kojeg izdaju knjige s temama iz povijesti bugarske nacionalne

manjine u Hrvatskoj. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija bugarske nacionalne manjine u izvještajnom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 439.000,00 kn.

Crnogorci

Za pripadnike crnogorske nacionalne manjine kulturne aktivnosti su nastavljene u Nacionalnoj zajednici Crnogoraca Hrvatske, kao i putem Demokratskog saveza "Montenegro-Montenegrina" Osječko-baranjske županije Osijek te Zajednice Crnogoraca Primorsko-goranske županije Rijeka. Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija ostvaruje organiziranjem likovnih izložbi, stručnih skupova i obilježavanjem obljetnica značajnim za očuvanje kulturnog, vjerskog i nacionalnog identiteta. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama crnogorske nacionalne manjine u izvještajnom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 3.021.500,00 kn.

Česi

Savez Čeha u Republici Hrvatskoj, Daruvar kao središnja udruga češke nacionalne manjine objedinjuje rad 30 čeških beseda koje su u izvještajnom razdoblju nastavile ostvarivati programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija djelovanjem dramsko-recitatorskih, kazališnih, folklornih skupina za djecu i odrasle, pjevačkih i glazbenih grupa, te obilježavale obljetnice značajne za očuvanje kulturnog, vjerskog i nacionalnog identiteta. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija u izvještajnom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 14.826.000,00 kn.

Slovaci

Savez Slovaka, Našice u izvještajnom razdoblju proširio kulturne aktivnosti osnivanjem dviju novih matica. Danas u okviru Saveza Slovaka, djeluju četiri kulturno-umjetnička društva i 16 matica Slovaka koje su ostvarivale program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija djelovanjem glazbenih, folklornih, radicijskih i pjevačkih skupina. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija u izvještajnom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 6.513.000 kn.

Mađari

Za pripadnike mađarske nacionalne manjine program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija ostvaruju središnja udruga Demokratska zajednica Mađara Hrvatske, Osijek u okviru koje djeluju 30 kulturnih udruga i društava i Savez mađarskih udruga, Beli Manastir koji je okupljao manji broj članica. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih

manifestacija dvjema navedenim mađarskim udrugama u izvještajnom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 18.787.000,00 kn.

Makedonci

Za pripadnike makedonske nacionalne manjine u izvještajnom razdoblju ostvaren je program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija putem Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb koja ostvaruje program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija djelovanjem šest makedonskih kulturnih društava: Makedonskog kulturnog društva "Ohridski biser" iz Zagreba "Ilinden" Rijeka, "Braća Miladinovci" Osijek, Makedonsko kulturno društvo "Krstel Misirkov" Zagreb, Makedonsko kulturno društvo "Makedonija" Split, Makedonsko kulturno društvo "Biljana" Zadar i Makedonsko kulturno društvo "Sveti kiril i Metodij" Pula. Uz izložbe, te obilježavanje Ilindena i drugih značajnih obljetnica iz povijesti Makedonaca, u svim kulturnim društvima priređuju se i Dani makedonske kulture. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama makedonske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 3.257.000,00 kn.

Nijemci i Austrijanci

Pripadnici njemačke i austrijske nacionalne manjine organizirani su u 5 nevladinih udruga registriranih sukladno Zakonu o udrugama: Savez Nijemaca i Austrijanaca Hrvatske, Centrala – Osijek, Zajednica Nijemaca u Hrvatskoj – Zagreb, Njemačka narodnosna zajednica – Zemaljska udruga podunavskih Švaba u Hrvatskoj, Osijek, Narodni savez Nijemaca Hrvatske, Zagreb i Udruga Nijemaca i Austrijanaca, Vukovar. Značajno mjesto u promicanju i njegovanju njemačkog i austrijskog identiteta ima zajednički dvojezični mjesečni list "Deutsches Wort" koji izlazi u Osijeku, a izdaje ga Njemačka narodnosna zajednica Osijek. Iz Državnog proračuna Republika Hrvatska u izvještajnom razdoblju udrugama njemačke i austrijske nacionalne manjine ukupno je raspoređeno 3.175.000,00 kn za programe kojima se ostvaruju etnička prava, informiranje, izdavaštvo, kulturni amaterizam i kulturne manifestacije.

Poljaci

Za pripadnike poljske nacionalne manjine program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija odvija se u okviru dviju udruga Poljske kulturne udruge "Mikolaj Kopernik" iz Zagreba i Poljske kulturne udruge "Fryderyk Chopin" iz Rijeke koje okupljaju pripadnike poljske nacionalne manjine s ciljem promicanja poljske nacionalne i kulturne tradicije, njegovanja poljskog jezika i kulture kao i organiziranja obljetnica, Dana neovisnosti Republike Poljske, izložbi i predavanja. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama poljske nacionalne manjine u izvještajnom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 506.000,00 kn.

Romi

U proteklom razdoblju za pripadnike romske nacionalne manjine ostvaren je program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija putem 19 udruga koje djeluju na području nekoliko županija. U 2012. godini osnovano je Romsko nacionalno vijeće, sa sjedištem u Zagrebu. Za programe informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija Roma u izvještajnom razdoblju su izdvojena sredstva u iznosu od 2.846.000,00 kn.

Rusi

U okviru Nacionalne zajednice Rusa Hrvatske u izvještajnom razdoblju ostvaren je program kulturnog amaterizma aktivnostima pjevačkog zbora "Rjabinuška", a organizirane su manifestacije i izložbe u cilju upoznavanja jezika, kulture i tradicije ruske nacionalne manjine.

Pored Nacionalne zajednice Rusa Hrvatske, Sukladno Zakonu o udrugama u Republici Hrvatskoj djeluju još dvije udruge ruske nacionalne manjine: Društvo za afirmaciju i promicanje ruske kulture "Ruski kulturni krug", Zagreb te Udruga ruskog govornog područja u Međimurju "Kalinka", Čakovec. Za ostvarivanje programa kulturnog amaterizma Rusa u izvještajnom razdoblju iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske izdvojeno je 924.000,00 kn.

Rusini i Ukrajinci

Uz Savez Rusina i Ukrajinaca u Republici Hrvatskoj, Vukovar, koji ostvaruje program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija djelovanjem folklornih, glazbenih i pjevačkih skupina, i "Društva za ukrajinsku kulturu" Zagreb, na području Republike Hrvatske djeluje i Ukrajinska zajednica u Republici Hrvatskoj koja okuplja najveći broj pripadnika ukrajinske nacionalne manjine s ciljem promicanja, čuvanja i obogaćivanja identiteta i kulture ukrajinske nacionalne manjine. Za ostvarivanje programa kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama rusinske i ukrajinske nacionalne manjine u izvještajnom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 6.429.500,00 kn.

Slovinci

Za pripadnike slovenske nacionalne manjine kulturne aktivnosti se ostvaruju putem Saveza slovenskih društava u Republici Hrvatskoj, Zagreb u okviru kojeg djeluju pored ranije osnovanih Slovenskog kulturnog društva "Slovenski dom" Zagreb, Kulturno-prosvjetnog društva "Bazovica" Rijeka, Slovenskog kulturnog društva "Triglav" Split te Slovenske kulturne udruge "France Prešern" Šibenik, Slovensko kulturno društvo "Lipa" Zadar, Slovensko kulturno društvo "Istra" Pula, Slovensko kulturno-prosvjetno društvo "Snežnik"

Lovran, Slovensko kulturno društvo “Stanko Vraz” Osijek i Kulturno društvo “Slovenski dom” Karlovac. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama slovenske nacionalne manjine u izvještajnom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 3.303.000,00 kn.

Srbi

Srpsko kulturno društvo “Prosvjeta” Zagreb u izvještajnom razdoblju provodilo je aktivnosti kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija koji su značajni za očuvanje kulture, tradicije i jezika srpske nacionalne manjine. Društvo promiče i njeguje kulturni identitet Srba ostvarivanjem programa kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija u 52 pododborna. U okviru srpske nacionalne manjine organizirane su sljedeće udruge: Srpsko kulturno društvo “Prosvjeta” iz Zagreba, Srpski demokratski forum Zagreb, Srpsko narodno vijeće, Zagreb, Narodno vijeće Srba Zagreb i Zajedničko vijeće općina Vukovar. Srpsko narodno vijeće, Zagreb, krovna je udruga pripadnika srpske nacionalne manjine, koja uz programe izgradnje građanskog povjerenja i kulture, redovito izdaje tjedne informativne novine “Novosti”. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija kulturnim društvima i udrugama srpske nacionalne manjine u izvještajnom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 45.946.000,00 kn.

Talijani

Talijanska unija, Rijeka, kao središnja udruga talijanske nacionalne manjine, objedinjuje gotovo 50 zajednica Talijana koje ostvaruju kulturne programe s ciljem očuvanja i razvijanja nacionalnog i kulturnog identiteta. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija u izvještajnom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 34.475.000,00 kn. U ovom razdoblju udrugama talijanske nacionalne manjine financijski je pomagan i program koji proizlazi iz bilateralnog ugovora s Talijanskom Republikom. Za pripadnike talijanske nacionalne manjine spomenuti programi imaju poseban značaj jer doprinose poticanju suradnje i zajedništva među pripadnicima te manjine.

Židovi

Za pripadnike židovske nacionalne manjine kulturne aktivnosti se ostvaruju putem Židovske općine Zagreb, Kulturnog društva “Miroslav Šalom Freiburger” Zagreb, Istraživačko dokumentacijskog centra “Cendo” Zagreb, Židovska kulturna scena “Bejahad” Zagreb, Udruge “Holokaust preživjelih” Zagreb i Židovska vjerska zajednica Bet Israel u Hrvatskoj. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama židovske nacionalne manjine u izvještajnom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 1.603.000,00 kn.

Uz Članak 8. Okvirne konvencije

Iz Izvješća Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama

Sukladno članku 15. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, pripadnici nacionalnih manjina mogu, radi očuvanja, razvoja, promicanja i iskazivanja svog nacionalnog i kulturnog identiteta, osnivati udruge, zaklade i fondacije.

Prema članku 2. Zakona o pravnom položaju vjerskih zajednica (Narodne novine, broj 83/02 i 73/13,) vjerske zajednice samostalno i slobodno određuju unutarnju organizaciju; tijela upravljanja, njihovu hijerarhiju i nadležnosti; tijela i osobe koje predstavljaju vjersku zajednicu i njene organizacijske oblike; sadržaj i način očitovanja vjere; održavanje veza sa svojom središnjicom i drugim vjerskim zajednicama, udruživanje s drugim vjerskim zajednicama; i druga pitanja svoga djelovanja u skladu s Ustavom Republike Hrvatske. Vjerske zajednice i njihovi organizacijski oblici za koje to zatraži vjerska zajednica te zajednice vjerskih zajednica upisuju se u Evidenciju vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj (dalje: Evidencija) koju vodi Ministarstvo uprave, u skladu s Pravilnikom o obrascima i načinu vođenja Evidencije vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 9/03, 12/03, 24/04, 144/10 i 124/12). Evidencija se vodi u elektroničkom obliku i podaci o upisanim pravnim osobama su javni te su dostupni na internetu.

Osnivanje i djelovanje udruga uređeno Zakonom o udrugama (Narodne novine, broj 74/14 i 70/17) i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja registra udruga Republike Hrvatske i registra stranih udruga u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 4/15).

Na temelju Zakona o pravnom položaju vjerskih zajednica Vlada Republike Hrvatske sklopila je osam Ugovora o pitanjima od zajedničkog interesa koji uključuju i šest crkava i vjerskih zajednica nacionalnih manjina. Na taj je način Republika Hrvatska stvorila odgovarajuće uvjete za izražavanje, očuvanje i razvijanje samobitnosti u smislu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Crkve i vjerske zajednice nacionalnih manjina koje su sklopile Ugovor o pitanjima od zajedničkog interesa sa Vladom Republike Hrvatske su :

Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj,
Islamska zajednica u Hrvatskoj,
Bugarska pravoslavna crkva u Hrvatskoj,
Makedonska pravoslavna crkva u Hrvatskoj,
Koordinacija židovskih općina u Republici Hrvatskoj,
Židovska vjerska zajednica „Bet Israel“ u Hrvatskoj.

Time su, ne samo Ustavom i Zakonom osigurana prava nacionalnih manjina prema Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina, nego su ona razrađena navedenim ugovorima. Zakonom o pravnom položaju vjerskih zajednica i ugovorima crkvama i vjerskim zajednicama zajamčena je sloboda okupljanja, udruživanja, iznošenja misli i očitovanja vjere, osnivanje ustanova, organizacija i udruga, kao i dušobrižništvo u bolnicama, socijalnim ustanovama, zatvorima i kaznionicama, policiji i vojsci. Važno je napomenuti da je također osigurana i redovita financijska potpora iz državnog proračuna, pravo održavanja predškolskog odgoja u vrtićima i vjeronauka u osnovnim i srednjim školama, te sklapanje braka u vjerskom obliku koji ima učinke građanskog braka.

Slijede podaci o iznosima redovite financijske potpore iz državnog proračuna u razdoblju od 2014.– 2018.

		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1.	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj	8.381.152	9.655.708	9.655.708	9.964.386	10.246.710,60
2.	Islamska zajednica u Hrvatskoj	2.554.256	2.942.692	2.942.692	3.036.765	3.122.807,04
3.	Bugarska pravoslavna crkva u Hrvatskoj	158.372	158.372	158.375	163.437	585.526,32
4.	Makedonska pravoslavna crkva u Hrvatskoj	589.784	679.476	679.476	701.197	433.723,20
5.	Koordinacija židovskih općina u Hrvatskoj	518.833	551.754	551.754	569.394	168.067,74
6.	Židovska vjerska zajednica Bet Israel u Hrvatskoj	354.756	408.708	408.708	421.773	721.064,82

Uz Članak 9. Okvirne konvencije

Uloga medija od presudnog je značaja za promicanje ravnopravnosti nacionalnih manjina, stvaranje međusobne tolerancije, promicanje suživota s većinskim narodom i očuvanje kulturnog identiteta pripadnika nacionalnih manjina, a obveza je javnih medija da u skladu s programskim načelima doprinose promicanju i poštivanju temeljnih ljudskih prava i sloboda, razumijevanju, poštivanju različitosti, demokratskim dosezima i razvijanju kulture dijaloga.

Iz Izvješća Agencije za elektroničke medije

Ostvarivanje prava na pristup javnim medijima od izuzetne je važnosti za pripadnike nacionalnih manjina. Nacionalne manjine u više su navrata ukazivale na nedovoljno informiranje u javnim medijima o događajima i pitanjima iz njihovog života i rada. Sukladno članku 64. Zakona o elektroničkim medijima (Narodne novine, broj 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13 - ZEM) te Pravilniku o Fondu za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija (Narodne novine, broj 150/13, 02/17) Vijeće za elektroničke medije provodi postupak dodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. Postupak se provodi temeljem javnog natječaja, a sukladno navedenim zakonskim i podzakonskim propisima te Programu za raspodjelu sredstava Fonda odobrenom od strane Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja. Izvor financijskih sredstava je uplata Hrvatske radiotelevizije koja na poseban račun Fonda uplaćuje 3% mjesečno prikupljenih sredstava od pristojbe.

Sredstvima Fonda potiče se proizvodnja i objavljivanje programa nakladnika televizije i radija, neprofitnih pružatelja medijskih usluga iz članka 19. i 79. ZEM-a, neprofitnih pružatelja elektroničkih publikacija te neprofitnih proizvođača audio i/ili audiovizualnog programa koji su od javnog interesa, a osobito važni za: ostvarivanje prava građana na javno informiranje, poticanje kulturne raznolikosti i njegovanje baštine, razvoj odgoja, obrazovanja, znanosti i umjetnosti, poticanje stvaralaštva na narječjima hrvatskoga jezika, poticanje posebnih programa na područjima od posebne državne skrbi, nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, poticanje razvoja svijesti o ravnopravnosti spolova te poticanje kvalitetnih programa za djecu i mlade kojima je cilj promicanje njihove dobrobiti.

Izvor financijskih sredstava Fonda je uplata Hrvatske radiotelevizije koja na poseban račun Fonda uplaćuje 3% mjesečno prikupljenih sredstava na ime pristojbe, sukladno odredbama Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji i Zakona o elektroničkim medijima.

Vijeće za elektroničke medije je u 2014. godini raspisalo šest javnih natječaja za raspodjelu sredstava Fonda. Nakladnicima televizije i radija, neprofitnim pružateljima medijskih usluga iz članka 19. i 79. ZEM-a, neprofitnim pružateljima elektroničkih publikacija te neprofitnim

proizvođačima audio i/ili audiovizualnog programa dodijeljeno je ukupno 2.591.112,53 kn za programe/emisije iz navedene kategorije.

Vijeće je u 2015. godini raspisalo tri javna natječaja za raspodjelu sredstava Fonda. Za dva javna natječaja, Fond 1/15 i 2/15 sredstva su dodijeljena u 2015. godini, a sredstva Fonda 3/15 dodijeljena su u 2016. godini. Korisnicima sredstava Fonda za navedenu kategoriju emisija dodijeljeno je ukupno 2.038.807,06 kn za 2015. godinu te 2.866.262,78 kn za 2016. godinu.

U 2017. godini raspisana su dva javna natječaja za raspodjelu sredstava Fonda. Za Fond 1/17 i 2/17 sredstva su dodijeljena za 2017. i 2018. godinu. Za kategoriju Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj dodijeljeno je ukupno 1.852.972,00 kn za 2017. godinu te ukupno 1.888.862,91 kn za 2018. godinu.

Zaključno, za razdoblje od 2014. do 2018. godine ukupno je za programe iz kategorije Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj korisnicima Fonda dodijeljeno 11.238.017,28 kn.

Osim navedenih dodijeljenih sredstava, ističemo da Agencija za elektroničke medije svake godine organizira edukacije za nakladnike o temama koje mogu prijaviti na Fond. Ciklus edukacija na temu Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, održan je 2015. godine u organizaciji stručnog tima Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću. U Zagrebu, Splitu, Lovranu i Osijeku održano je pet dvodnevni radionica na kojima je sudjelovalo 126 novinara i urednika iz 80 medija. Iz tih radionica proizašao je priručnik Medijske politike i nacionalne manjine u Hrvatskoj, analize dobrih i loših radijskih i televizijskih praksi s preporukama, s praktičnim savjetima za rad s nacionalnim manjinama, sinopsisima emisija nastalih na radionicama, popisom relevantnih tema te mapom i adresarom relevantnih institucija i osoba. Navedeni Priručnik nalazi se na našoj internetskoj stranici na ovo poveznici <http://www.e-mediji.hr/hr/novosti/organizacija-radionica-odabir-teme/>

Napominjemo i da je na mrežnim stranicama Agencije dostupna studija pod nazivom Analiza društvenog utjecaja Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. Dokument se nalazi na poveznici <http://www.e-mediji.hr/hr/pruzatelji-medijskih-usluga/istrazivanja-i-analize/predstavljeno-istrazivanje-analiza-drustvenog-utjecaja-fonda-za-pluralizam-i-raznovrsnost-elektronickih-medija/>

Hrvatska radio televizija, prema Zakonu o Hrvatskoj radioteleviziji (Narodne novine, broj 137/10 i 76/12, u daljnjem tekstu: HRT), u ostvarivanju svojih programskih načela i obveza ima obvezu proizvoditi i/ili objavljivati emisije namijenjene informiranju pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

U listopadu 2017. godine sklopljen je novi Ugovor između HRT-a i Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2022. godine. Navedenim Ugovorom su, između ostalog, ugovorene programske obveze Hrvatske radiotelevizije koje proizlaze iz članka 9. stavak 2. podstavak 6. Zakona o HRT-u, a kojim je propisana obveza HRT-a da proizvodi, suproizvodi i objavljuje programe namijenjene informiranju pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj na jezicima nacionalnih manjina.

Ugovorom utvrđena obveza HRT-a da na svojim radijskim programskim kanalima na državnoj razini emitira emisije namijenjene informiranju pripadnika nacionalnih manjina na hrvatskom jeziku, a u regionalnim programima u područjima veće prisutnosti nacionalnih manjina dodatno emitira emisije na jezicima nacionalnih manjina (Pula i Rijeka na talijanskom, Osijek na mađarskom i slovačkom) uz specijalizirani glazbeni sadržaj. Regionalni programski kanali Knin i Dubrovnik emitiraju na hrvatskom jeziku emisije za srpsku odnosno bošnjačku nacionalnu manjinu.

U svojim televizijskim programima na državnoj razini emitira emisije namijenjene informiranju nacionalnih manjina, dijelom na jezicima nacionalnih manjina. U informativnim emisijama regionalnog značenja obuhvaća specifičnosti i problematiku regionalno prisutnih nacionalnih manjina. HRT se obvezao da obrada tema nacionalnih manjina neće biti ograničena samo na emisije namijenjene nacionalnim manjinama kao ciljanoj publici, nego će biti odgovarajuće zastupljene u programima za opću populaciju uz nastojanje da što bolje dođu do izražaja primjeri političkog, društvenog i kulturnog suživota nacionalnih manjina i većinskog naroda.

Vezano uz sadržaj programa, Ugovorom je utvrđeno da će u programima biti obrađivana prava i kršenja prava manjina, politička participacija, zapošljavanje, aktivizam, te obrazovanje na manjinskim jezicima, a posebna pozornost posvetit će se očuvanju i dokumentiranju kulturnih i tradicijskih običaja nacionalnih manjina kako bi se na najbolji način predstavili autentični identiteti svake od 22 nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, kao i prezentaciji rada s djecom pripadnicima nacionalnih manjina. Sadržaji u kojima sudjeluju djeca pripadnici nacionalnih manjina, kao i oni koji su njima prvenstveno i namijenjeni, bit će prezentirani i u okviru radijskog i televizijskog programa za djecu i mlade. HRT će nastaviti posvećivati pozornost edukaciji novinara – pripadnika nacionalnih manjina, koji se služe jezicima nacionalnih manjina ili rade emisije na jezicima nacionalnih manjina.

Svoju zakonsku obvezu proizvodnje i emitiranja emisija namijenjenih informiranju nacionalnih manjina HTV ostvaruje uglavnom, u emisijama “Prizma” i “Manjinski mozaik” te u dnevnim informativnim emisijama. Emisija “Prizma”, u trajanju 45 minuta tjedno kroz 25 godinu emitiranja na Hrvatskoj radioteleviziji (u istom terminu), zasigurno je doprinijela stvaranju afirmativnog ozračja za nacionalne manjine te razbijanju ustaljenih predrasuda prema manjinama u hrvatskom društvu. Emisija je u svom dugotrajnom razdoblju emitiranja postigla veliku gledanost, koja činjenica upućuje na to da emisiju redovito prati i većinsko stanovništvo.

Kako bi pripadnici nacionalnih manjina dobili što više sadržaja na svojim jezicima, Hrvatska televizija je nastavila emitirati emisiju Manjinski mozaik, 15-minutnu dokumentarnu reportažu koja se u cijelosti emitira na jeziku pojedine nacionalne manjine. Emisije se proizvode sredstvima HRT-a. Manjinske teme objavljuju se i u emisijama ostalih programskih cjelina: Program za kulturu – Redakcija pučke i predajne kulture, Religija, Program za djecu i mlade, Znanstveno obrazovni program te u manjem dijelu i Zabavni program. Rad i stvaralaštvo nacionalnih manjina u programima HTV-a prezentira se u različitim televizijskim formama i žanrovima, glazbenim emisijama, kronikama o događanjima i smotrama, reportažama, klasičnim dokumentarcima, te izravnim ili odgođenim televizijskim prijenosom.

U skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Zakonom o HRT-u, Hrvatski radio proizvodi i emitira informacije i programe za nacionalne manjine ne koristeći se sredstvima državnog proračuna Republike Hrvatske. Emisija „Multikultura“ emitira se na Prvom programu Hrvatskog radija i namijenjena je informiranju nacionalnih manjina. Manjinskom problematikom ne bave se samo u specijaliziranim emisijama, nego i u redovitim informativnim emisijama, te u dnevnoj: U mreži Prvoga i tjednima: Isti i različiti i Civilno društvo.

Svakako treba istaknuti i emisije Religijskog programa koje u cijelosti provode Sporazum o zastupljenosti i nekatoličkih vjerskih zajednica na Hrvatskome radiju. Informativni program Hrvatskog radija veliku pozornost posvećuje sustavnom izvještavanju o životu, problemima i aktivnostima predstavnika nacionalnih manjina u Hrvatskoj, te nastoji senzibilizirati javnost za tu problematiku i pomoći u razvoju multietničkog, tolerantnog društva. Uz stalne specijalizirane emisije, o manjinskim temama bilo je riječi u što raznolikijim emisijama, od kontaktnog programa do vijesti, kako bismo izbjegli getoizaciju tema i privukli što više slušatelja.

Emisija Multikultura posvećena je životu i djelovanju nacionalnih manjina u Hrvatskoj. Emisija je zamišljena kao program magazinskog karaktera što znači da se u jednoj emisiji u prosjeku emitira pet do šest tematski različitih priloga, uglavnom tema vezanih uz različite manjinske zajednice. Vodeći računa o radijskoj formi i u prvome redu privlačnim sadržajima koji se urednički i novinarski procjenjuje kao slušateljskoj publici zanimljiv; „Multikultura“ prikazuje teme i sadržaje vezane uz rad Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, rad ULJPPNM, te rad Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Hrvatskog sabora odnosno tijela Vlade pod čijom su ingerencijom manjinska pitanja te njihove udruge i ustanove kao nositelji aktivnosti i programa.

U brojnim emisijama Regionalni radio centri promovirali su jednakost kao načelo te su u njihovim programima bile zastupljene teme vezane uz nacionalne manjine. Radio Dubrovnik svakog posljednjeg utorka u mjesecu emitira emisiju za bošnjačku nacionalnu manjinu Divan u trajanju od 30 minuta. Radio Osijek u svakodnevnoj Emisiji na mađarskom jeziku prati aktualnosti vezane uz djelovanje mađarske nacionalne manjine te događanja u Mađarskoj, uz specijalizirani glazbeni sadržaj na mađarskom jeziku. U tjednoj tridesetminutnoj emisiji Slovaci u Hrvatskoj riječju i pjesmom prate se aktualnosti vezane uz udruge slovačke nacionalne manjine te događanja u Slovačkoj, uz specijalizirani glazbeni sadržaj, na slovačkom jeziku.

Radio Osijek također emitira emisiju Mostovi dijaloga u kojima se prati rad udruga i institucija nacionalnih manjina, a manjinske se teme obrađuju i u ostalim emisijama. U programu Radio Splita dva puta mjesečno emitira se emisija Tu pored nas. Radio Rijeka emitira svakodnevno tri izdanja vijesti na talijanskom jeziku Notiziario i regionalni dnevnik na talijanskom jeziku Giornale Radio te emisiju Susreti o aktivnostima brojnih manjinskih vjerskih zajednica u Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji. Radio Pula u emisijama koje emitira na talijanskom jeziku: Notizie, Mezzora italiana, La Parola del Signore, Programma Italiano, Duga te Istarskom kaleidoskopu, Jutarnjem i Poslijepodnevnom programu popratio je aktivnosti nacionalnih manjina s područja Istre.

Uz članke 10 i 11 Okvirne konvencije

Iz Izvješća Ministarstva uprave

Ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina propisuje Ustav Republike Hrvatske, Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina i Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. U Republici Hrvatskoj, sukladno članku 12. Ustava Republike Hrvatske, u službenoj je uporabi hrvatski jezik i latinično pismo, a u pojedinim lokalnim jedinicama uz hrvatski jezik i latinično pismo u službenu se uporabu može uvesti i drugi jezik te ćirilčno ili koje drugo pismo pod uvjetima propisanim zakonom. Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, u članku 10., propisano je da se pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo slobodno služiti svojim jezikom i pismom, privatno i javno, uključujući pravo na jeziku i pismu kojim se služe isticati oznake, napise i druge informacije u skladu sa zakonom.

Nadalje, člankom 12. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina uređeno je da se ravnopravna službena uporaba jezika i pisma kojim se služe pripadnici nacionalne manjine ostvaruje na području jedinice lokalne samouprave kada pripadnici pojedine nacionalne manjine čine najmanje trećinu stanovnika takve jedinice. Istim je člankom propisano i da se ravnopravna službena uporaba jezika i pisma kojim se služe pripadnici nacionalne manjine ostvaruje i kada je to predviđeno međunarodnim ugovorima koji, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske ili kada je to propisano statutom jedinice lokalne samouprave ili statutom jedinice područne (regionalne) samouprave u skladu s odredbama posebnog zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Kao što je ranije spomenuto radi se o Zakonu o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, kojim su detaljno uređeni ostali uvjeti službene uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina kojim se služe pripadnici nacionalne manjine.

Odredbama članaka 8., 9., 10. i 11. Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, uređeno je slijedeće: rad općinskih i gradskih vijeća, kao i rad županijskih skupština na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu i jeziku i pismu nacionalne manjine koji su u ravnopravnoj službenoj uporabi; dvojezično ili višejezično ispisivanje teksta pečata i žigova istom veličinom slova; ispisivanje natpisnih ploča predstavničkih, izvršnih i upravnih tijela općina, gradova i županija, kao i pravnih osoba koje imaju javne ovlasti istom veličinom slova te ispisivanje zaglavlja akata istom veličinom slova; dostava dvojezičnog ili višejezičnog materijala za sjednice vijećniku te članu poglavarstva; izrada zapisnika i objava zaključaka te objavljivanje službenih obavijesti i poziva predstavničkih, izvršnih i upravnih tijela jedinica; izdavanje građanima (dvojezično ili višejezično) javnih isprava, te tiskanje

obrazaca koji se koriste u službene svrhe; ispisivanje istom veličinom slova (dvojezično ili višejezično) prometnih znakova i drugih pisanih oznaka u prometu; zatim naziva ulica i trgova, te naziva mjesta i geografskih lokaliteta te pravo pripadnika nacionalnih manjina na uporabu jezika i pisma koji je u ravnopravnoj službenoj uporabi u postupku prvog i drugog stupnja pred upravnim tijelima općina, gradovima i županijama.

Člancima 12.-19. navedenog Zakona propisana su, između ostalih:

prava pripadnika nacionalne manjine na ravnopravnu službenu uporabu svog jezika i pisma, u postupku pred tijelima državne uprave prvog stupnja, koja imaju svoje urede u općinama, gradovima i županijama u kojima je u službenoj uporabi pored hrvatskog jezika i latiničnog pisma i jezik i pismo nacionalne manjine te je nadalje propisano i da: tijela državne uprave prvog stupnja, koja imaju svoje urede i ispostave u općinama, gradovima i županijama u kojima je u službenoj uporabi pored hrvatskog jezika i latiničnog pisma i jezik i pismo nacionalne manjine, na zahtjev građanina, dvojezično ili višejezično: izdaju javne isprave tiskaju obrasce koji se koriste u službene svrhe, i da tijela državne uprave prvog stupnja koja imaju svoje urede i ispostave u općinama, gradovima i županijama u kojima je u službenoj uporabi, pored hrvatskoga jezika i latiničnog pisma i jezik i pismo nacionalne manjine, dvojezično ili višejezično: ispisuju tekst pečata i žigova u istoj veličini slova, ispisuju natpisne ploče, ispisuju zaglavljiva akata istom veličinom slova.

Republika Hrvatska se kao ugovorna stranka Europske povelje o regionalnih i manjinskim jezicima (Narodne novine - MU, broj 18/97) obvezala na priznanje, poštivanje, promicanje i zaštitu regionalnih ili manjinskih jezika.

Nadalje ističemo da su, sukladno Naputku za dosljednu provedbu Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, koji je donesen u ožujku 2012. godine, općine i gradovi u kojima pripadnici nacionalne manjine čine najmanje trećinu stanovnika takve jedinice i koje su, sukladno Zakonu, u obvezi svojim statutima izričito propisati i urediti pravo na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina na cijelom svojem području, dužne svojim statutima detaljno urediti ostvarivanje navedenog prava, odnosno izričito propisati svako pojedino pravo kojeg je ostvarivanje na području tih jedinica zajamčeno Zakonom.

Ministarstvo uprave je izvršilo odgovarajuću analizu podataka iz Popisa stanovništva 2011. godine te je sastavilo listu jedinica lokalne samouprave u kojima pripadnici određene nacionalne manjine čine najmanje 1/3 stanovništva i koje su svojim statutima, sukladno odredbi članka 12. stavka 1. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, u obvezi urediti ostvarivanje prava na ravnopravnu službenu uporabu manjinskog jezika i pisma na svom području.

Navedenom analizom utvrđeno je da pripadnici određene nacionalne manjine čine najmanje 1/3 lokalnog stanovništva u ukupno 27 jedinica lokalne samouprave i to: pripadnici srpske nacionalne manjine u 23 jedinice te pripadnici češke, mađarske, slovačke i talijanske u po jednoj jedinici. Slijedom navedenog, sukladno odredbi članka 12. stavka 1. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, pripadnicima srpske nacionalne manjine zajamčeno je pravo na ravnopravnu službenu uporabu svog jezika i pisma u gradovima Vrbovsko i Vukovar te u općinama Biskupija, Borovo, Cijlpane, Donji Kukuruzari, Dvor, Erdut, Ervenik, Gračac, Gvozd, Jagodnjak, Kistanje, Krnjak, Markušica, Negoslavci, Plaški, Šodolovci, Trpinja, Udbina, Vojnić, Vrhovine i Donji Lapac; pripadnicima češke nacionalne manjine pravo je zajamčeno u Općini Končanica; pripadnicima mađarske nacionalne manjine u Općini Kneževi Vinogradi; pripadnicima slovačke nacionalne manjine u Općini Punitovci te pripadnicima talijanske nacionalne manjine u Općini Grožnjan – Grisignana.

MANJINSKI JEZIK	PODRUČJA (OPĆINE I GRADOVI)	UDIO PRIPADNIKA NACIONALNE MANJINE U STANOVNIŠTVU JEDINICE
češki jezik	Općina Končanica	47,03%
mađarski jezik	Općina Kneževi Vinogradi	38,66%
slovački jezik	Općina Punitovci	36,94%
srpski jezik	Grad Vrbovsko	35,22%
	Grad Vukovar	34,87%
	Općina Biskupija	85,46%
	Općina Borovo	89,73%
	Općina Cijvljane	78,66%
	Općina Donji Kukuruzari	34,82%
	Općina Dvor	71,90%
	Općina Erdut	54,56%
	Općina Ervenik	97,19%
	Općina Gračac	45,16%
	Općina Gvozd	66,53%
	Općina Jagodnjak	65,89%
	Općina Kistanje	62,22%
	Općina Krnjak	68,61%
	Općina Markušica	90,10%
	Općina Negoslavci	96,86%
	Općina Plaški	45,55%
	Općina Šodolovci	82,58%
	Općina Trpinja	89,75%
	Općina Udbina	51,12%
Općina Vojnić	44,71%	
Općina Vrhovine	80,23%	
Općina Donji Lapac	80,64%	
talijanski jezik	Općina Grožnjan – Grisignana	39,40%

Tijekom 2014. godine, radi odgovarajućeg uvida u stanje usklađenosti lokalnih statuta, Ministarstvo uprave je putem ureda državne uprave u županijama zatražilo i prikupilo podatke o statutarnom uređenju ostvarivanja prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina u 27 jedinica koje su svoje statute dužne uskladiti s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Analiza prikupljenih podataka ukazala je da je 10 jedinica lokalne samouprave u potpunosti uskladilo svoj statut s odgovarajućim zakonskim odredbama; u statutima 12 jedinica sadržana je samo opća odredba o pravu na ravnopravnu službenu

uporabu jezika i pisma nacionalne manjine, bez detaljne razrade ostvarivanja svakog pojedinačnog prava na način kako je to propisano Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj; dok 5 jedinica lokalne samouprave nije uredilo ostvarivanje predmetnih prava svojim statutima. Slijedom navedenoga, od spomenutih je jedinica, tijekom 2015. godine zatraženo da dostave podatke o usklađenosti statuta sa odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Nastavno na traženje Ministarstva uprave za usklađenje statuta s propisima o ravnopravnoj uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina, pojedine jedinice, koje do tada nisu imale usklađene statute s propisima o ravnopravnoj službenoj uporabi jezika i pisma nacionalne manjine (primjerice Grad Vrbovsko, Općine Plaški i Punitovci), ispunile su ovu obvezu usklađenosti vlastitih statuta s odgovarajućim zakonskim odredbama Ustavnog zakona.

Posebno navodimo da je Općina Plaški na sjednici općinskog vijeća održanoj 7. ožujka 2017. godine donijela Statutarnu odluku o izmjenama i dopunama Statuta Općine Plaški te je Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji, u postupku nadzora navedene Statutarne odluke utvrdio da je ista donesena u skladu s odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina kao i Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Nadalje, u Gradu Vrbovskom je Statutarnom odlukom o izmjenama i dopunama Statuta Grada Vrbovskog od 30. rujna 2015. godine, propisana ravnopravna službenu uporabu jezika i pisma srpske nacionalne manjine, kojom je osigurano ispisivanje natpisnih ploča predstavničkog, izvršnog i upravnog tijela Grada i pravnih osoba koje imaju javne ovlasti kao i izdavanje javnih isprava te tiskanje obrazaca koji se koriste u službene svrhe na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu i srpskom jeziku i ćiriličnom pismu. Vijećnik Gradskog vijeća Grada Vrbovsko, član izvršnog tijela Grada Vrbovsko ili građanin, pripadnik srpske nacionalne manjine ima pravo na dostavu materijala za sjednicu Gradskog vijeća, izradu zapisnika i objavu zaključaka te objavljivanje službenih obavijesti i poziva predstavničkog, izvršnog i upravnog tijela Grada na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu i srpskom jeziku i ćiriličnom pismu. Pripadnici srpske nacionalne manjine u postupku prvog i drugog stupnja pred upravnim tijelima Grada dobili su ista prava kao i u postupku pred tijelima državne uprave prvog stupnja. Nadalje, navedenom Statutarnom odlukom određeni su dijelovi područja Grada odnosno naselja u kojima se jamči ispisivanje pisanih prometnih znakova, naziva ulica i trgova te naziva mjesta i geografskih lokaliteta na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu i srpskom jeziku i ćiriličnom pismu istom veličinom slova.

Također, Statutarnom odlukom o izmjenama i dopunama Statuta Općine Punitovci od 14. rujna 2015. godine, uređena su prava pripadnika slovačke nacionalne manjine, u posebnoj glavi pod nazivom: „Zaštita autohtonih prava slovačke nacionalne manjine i njenih pripadnika na području Općine Punitovci“.

Nadalje, Općina Gračac se očitovala da nije bilo promjene Statuta te je prilikom izrade Izvješća o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za 2017. godinu, izvijestila je da se u članku 57. alineji 5. Statuta Općine samo načelno propisuje ravnopravna uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina, odnosno da je propisano da vijeća i predstavnici nacionalnih manjina u Općini Gračac imaju pravo, između ostaloga, na ravnopravnu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine, sukladno zakonu, no ta odredba je vrlo općenita, te se ne navodi o kojoj se nacionalnoj manjini radi niti se razrađuje način ostvarivanja tih prava i dvojezičnost u pravom smislu.

U odnosu na Statut Grada Vukovara, navodimo da je Gradsko vijeće Grada Vukovara, sukladno Odlukama Ustavnog suda od 12. kolovoza 2014. godine, na sjednici održanoj dana 17. kolovoza 2015. godine, donijelo Statutarnu odluku o izmjenama i dopunama Statuta Grada Vukovara i Statutarnu odluku o ostvarivanju ravnopravne službene upotrebe jezika i pisma srpske nacionalne manjine. Za navedene je odluke Vijeće srpske nacionalne manjine Grada Vukovara smatralo da su suprotne Ustavu Republike Hrvatske, Ustavnom zakonu i Zakonu o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Po zahtjevu Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora, u 2016. godini je pred Ustavnim sudom pokrenut postupak za ocjenu suglasnosti pojedinih odredaba predmetnih statutarnih odluka s Ustavom i zakonom. Naime, suglasnost odredaba predmetnih statutarnih akata s Ustavom i zakonom ovlašten je utvrditi samo Ustavni sud Republike te ih, ako utvrdi da nisu suglasne s Ustavom i zakonom, ukinuti.

Ujedno napominjemo da Ministarstvo uprave svake godine izrađuje izvješće o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz svoga djelokruga te u okviru njega prikuplja podatke i kontinuirano prati ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina.

Iz podataka dostavljenih u 2017. godini može se zaključiti da su u prethodnom razdoblju lokalne jedinice uglavnom ispunile ovu obvezu usklađenosti vlastitih statuta s odgovarajućim zakonskim odredbama o pravu na ravnopravnu službenu upotrebu jezika i pisma nacionalnih manjina, bilo da se radi o potpunoj usklađenosti vlastitih statuta s odgovarajućim zakonskim odredbama ili pak samo propisivanju statutima opće odredbe o pravu na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina.

Navodimo i da je, u pojedinim jedinicama u kojima ne postoji zakonski preduvjet za uvođenje ravnopravne službene upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina od najmanje trećine stanovnika pripadnika nacionalne manjine, navedeno pravo uređeno Statutima za područje cijele jedinice ili samo u odnosu na pojedina naselja u tim jedinicama. O navedenome su izvijestile slijedeće jedinice: Istarska županija (talijanski), gradovi: Poreč-Parenzo, Pula-Pola, Buje-Buie, Novigrad-Cittanova, Rovinj-Rovigno, Umag-Umago, Vodnjan-Dignano

(talijanski), Daruvar (češki), te općine Bale-Valle, Brtonigla-Verteneglio, Funtana-Fontane, Fažana-Fasana, Kaštelir-Labinci-Castelliere-S.Domenica, Ližnjan-Lisignano, Motovun-Montona, Oprtalj-Portole, Tar Vabriga-Torre Abrega, Višnjan-Visignano, Vižinada-Visinada, Vrsar-Orsera (talijanski), Dežanovac (češki), Ernestinovo (mađarski), Bilje, Tordinci (mađarski), Kneževi Vinogradi (mađarski i srpski) i Bogdanovci (rusinski).

Iz Izvješća Ministarstva pravosuđa

Uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina u pravosuđu

Ministarstvo pravosuđa temeljem prikupljenih podataka od strane sudova vodi evidenciju o sudskim postupcima koje se odnose na primjenu članka 12. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Slijedom toga je uspostavilo odgovarajuću bazu podataka. U nastavku se daju podaci o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina uvedenih u ravnopravnu službenu uporabu pred sudbenim tijelima prvog stupnja za razdoblje 2014.-2017. godine. Podaci za 2018. godinu bit će raspoloživi početkom 2019. godine. U 2014. godini je 37 predmeta vođeno na jeziku nacionalnih manjina. Ukupan broj predmeta u kojima je stranka odbila to pravo iznosi 443.

Županijski i općinski sudovi

U 2014. godini na županijskim sudovima nije bilo predmeta koji su vođeni ili su mogli biti vođeni na manjinskom jeziku, dok je istih na općinskim sudovima bilo jedino u Rovinju. Tamo je vođeno ukupno 37 postupaka na manjinskom (talijanskom) jeziku od čega su 3 bili parnični, 13 vanparnični i 21 ostavinski predmeti. U 125 predmeta stranka je odbila pravo vođenja postupka na talijanskom jeziku, odnosno u 23 parnična, 33 vanparnična, 49 ostavinskih te 20 zemljišnoknjižnih predmeta.

Prekršajni sudovi

Na prekršajnim sudovima u 2014. godini nije bilo postupaka koji su se vodili na manjinskom jeziku, a u 318 predmeta stranci je ponuđeno vođenje postupka na manjinskom jeziku, no svaka je to pravo odbila. Na Prekršajnom sudu u Vukovaru nije bilo postupaka koji su vođeni na manjinskom jeziku, međutim u 236 predmeta stranci je ponuđeno pravo vođenja postupka na manjinskom jeziku iako je ona to odbila (u 2 predmeta stranci je ponuđeno vođenje postupka na mađarskom jeziku, u 13 predmeta na rusinskom jeziku, u 1 predmetu na ukrajinskom jeziku i u 220 predmeta na srpskom jeziku). Na Prekršajnom sudu u Vinkovcima nije bilo vođenih postupaka na jeziku nacionalne manjine, ali je u 5 predmeta stranci ponuđeno vođenje postupka na mađarskom jeziku, u 1 predmetu na češkom jeziku te u 32 predmeta na srpskom jeziku, te su sve stranke to pravo odbile. Na Prekršajnom sudu u Puli nisu se vodili postupci na jeziku nacionalnih manjina, a u 23 predmeta stranka je odbila pravo

na raspravu na manjinskom jeziku i to 7 na talijanskom jeziku te 16 na srpskom jeziku. Na Prekršajnom sudu u Rovinju nije bilo postupaka na manjinskom jeziku, a u 15 predmeta stranka je odbila vođenje postupka na talijanskom jeziku. Na Prekršajnom sudu u Osijeku nije bilo postupaka na manjinskom jeziku, iako je u 1 predmetu stranci ponuđeno vođenje postupka na mađarskom, a u 2 na srpskom. Na Prekršajnom sudu u Vrbovcu također nije bilo postupaka niti na jednom jeziku nacionalnih manjina, dok je pravo na vođenje predmeta na srpskom jeziku stranka odbila u 3 predmeta.

U 2015. godini, pred tijelima sudbene vlasti ukupno je vođeno 6 postupaka na jeziku nacionalne manjine, što predstavlja pad u odnosu na 2014. godinu kada je 37 predmeta vođeno na jeziku nacionalne manjine. Ukupan broj predmeta u kojima je stranka odbila to pravo iznosi 190, što također predstavlja pad u odnosu na 2014.g. kada je bilo 443 takvih predmeta. U ovoj godini provedena je reorganizacija mreže općinskih i prekršajnih sudova, stoga se iskazani podaci odnose na novonastala pravosudna područja odnosno matične sudove.

Županijski i općinski sudovi

U 2015. godini na županijskim sudovima nije bilo predmeta koji su vođeni ili su mogli biti vođeni na manjinskom jeziku, dok je istih na općinskim sudovima bilo jedino u Puli. Tamo je vođeno ukupno 6 postupaka na manjinskom (talijanskom) jeziku od čega su 4 bili parnični, 1 vanparnični i 1 zemljišnoknjižni predmet. U 4 parnična predmeta stranka je odbila pravo vođenja postupka na talijanskom jeziku.

Prekršajni sudovi

Na prekršajnim sudovima u 2015. godini nije bilo postupaka koji su se vodili na manjinskom jeziku, dok je u 186 predmeta stranka odbila uporabu manjinskog jezika u postupku.

Na Prekršajnom sudu u Vukovaru nije bilo postupaka koji su vođeni na manjinskom jeziku. Strankama je ponuđena uporaba mađarskog jezika u postupku u 2 predmeta, rusinskog u 1 predmetu i srpskog u 145 predmeta, no sve stranke su to pravo odbile. Na Prekršajnom sudu u Vinkovcima (koji je do 30.6.2015. bio samostalan sud, a nakon toga postao stalnom službom Prekršajnog suda u Vukovaru) također se nisu vodili postupci na jezicima manjina, ali u 15 predmeta u kojima je ponuđeno vođenje postupaka na srpskom jeziku, stranke su to pravo odbile.

Na Prekršajnom sudu u Puli nije bilo predmeta koji su bili vođeni na manjinskom jeziku, ali je u 7 predmeta strankama ponuđeno da se postupak vodi na talijanskom jeziku, odnosno u 3 predmeta na srpskom. Kod Prekršajnog suda u Rovinju i Prekršajnog suda u Umagu (koji su do 30.6.2015. bili samostalni sudovi, a nakon toga postali stalnim službama Prekršajnog suda

u Puli) također nije bilo postupaka vođenih na manjinskim jezicima. Na oba suda strankama je ponuđeno vođenje postupka na talijanskom jeziku (u Rovinju u 8 predmeta, u Umagu u 1 predmetu), ali sve su stranke to pravo odbile. Na Prekršajnom sudu u Osijeku nisu se vodili postupci na jezicima manjina, a u 4 predmeta stranke su odbile da se postupak vodi na manjinskom jeziku (1 na ukrajinskom, 3 na srpskom).

2016. godine je pred tijelima sudbene vlasti ukupno vođeno 47 postupaka na jeziku nacionalne manjine, što predstavlja značajan porast u odnosu na 2015. godinu kada je 6 predmeta vođeno na jeziku nacionalne manjine. Ukupan broj predmeta u kojima je stranka odbila to pravo iznosi 43, što predstavlja pad u odnosu na prethodnu godinu kada je bilo 190 takvih predmeta.

Županijski i općinski sudovi

Na županijskim sudovima nije bilo predmeta koji su vođeni ili su mogli biti vođeni na manjinskom jeziku, dok je istih na općinskim sudovima bilo jedino u Puli. Tamo je vođeno ukupno 6 postupaka na manjinskom (talijanskom) jeziku od čega su 4 bila parnična, a 2 kaznena. Stranka je odbila pravo vođenja postupka na talijanskom jeziku u jednom parničnom predmetu, te u jednom kaznenom predmetu.

Prekršajni sudovi

Na prekršajnim sudovima u 2016. godini bio je ukupno 41 predmet koji se vodio na manjinskom jeziku, a u 41 predmet stranka je odbila pravo na vođenje postupka na manjinskom jeziku. Na Prekršajnom sudu u Puli vođeno je 10 postupaka na talijanskom jeziku, a u isto toliko je stranka odbila pravo na uporabu talijanskog jezika. Na Prekršajnom sudu u Vukovaru vođeno je 30 postupaka na srpskom i 1 na rusinskom jeziku. Također, u 30 predmeta stranci je ponuđeno vođenje postupka na srpskom jeziku te u 1 predmetu na rusinskom jeziku, ali sve stranke su to pravo odbile.

2017. godine pred tijelima sudbene vlasti ukupno je vođeno 25 postupaka na jeziku nacionalne manjine, što predstavlja pad u odnosu na prošlu godinu kada je vođeno 47 postupaka na jeziku nacionalne manjine. Ukupan broj predmeta u kojima je stranka odbila to pravo iznosi 21, što također predstavlja pad u odnosu na prethodnu godinu kada ih je bilo 43.

Županijski i općinski sudovi

Na županijskim sudovima u 2017. godini nije bilo predmeta koji su vođeni ili su mogli biti vođeni na manjinskom jeziku.

Na općinskim sudovima u 2017. godini bilo je ukupno 8 predmeta koji su se vodili na manjinskom jeziku, a u 5 predmeta stranka je odbila pravo na vođenje postupka na manjinskom jeziku. Na Općinskom sudu u Puli postupak je vođen na talijanskom jeziku u 1 predmetu (parnični), dok je u 3 predmeta stranka odbila pravo vođenja postupka, također na talijanskom jeziku (u jednom kaznenom, jednom parničnom i jednom izvanparničnom). Na Općinskom sudu u Sisku na mađarskom jeziku vođena su 2 kaznena postupka, dok je na Općinskom sudu u Virovitici vođen 1 kazneni postupak, također na mađarskom jeziku. Na Općinskom sudu u Zlataru vođen je 1 kazneni postupak na rusinskom jeziku. Na Općinskom sudu u Zlataru vođena su 3 kaznena postupka na ukrajinskom jeziku, a pravo na vođenja kaznenog postupka na srpskom jeziku stranka odbila u 2 predmeta.

Prekršajni sudovi

Na prekršajnim sudovima u 2017. godini bilo je ukupno 17 predmeta koji su se vodili na manjinskom jeziku, a u 16 predmeta stranka je odbila pravo na vođenje postupka na manjinskom jeziku. Na Prekršajnom sudu u Puli vođeno je 5 postupaka na talijanskom jeziku, a u isto toliko je stranka odbila pravo vođenja postupka na talijanskom jeziku. Na Prekršajnom sudu u Vukovaru vođeno je 12 postupaka na srpskom jeziku, dok je u njih 11 stranka odbila pravo vođenja postupka na srpskom jeziku.

Uz članke 12., 13. i 14. Okvirne konvencije

Iz Izvješća Ministarstva znanosti i obrazovanja

Poučavanje na i o manjinskim jezicima

Vlada Republike Hrvatske nastavit će unaprjeđivati suradnju s predstavnicima nacionalnih manjina u području obrazovanja na jeziku i pismu za pripadnike nacionalnih manjina te će osiguravati sudjelovanje predstavnika nacionalnih manjina u budućim izradama kurikularnih dokumenata u sklopu Cjelovite reforme naobrazbe, koji se odnose na pripadnike nacionalnih manjina (Model A, B i C).

Člankom 86. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva znanosti i obrazovanja (Narodne novine, broj 86/17) ustrojena je nova ustrojstvena jedinica u sklopu Ministarstva znanosti i obrazovanja, odnosno Samostalni sektor za nacionalne manjine koji obavlja upravne i stručne poslove planiranja, praćenja stanja i unaprjeđenja predškolskog, osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokoškolskog odgoja, obrazovanja odraslih te obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina, a u pogledu romske nacionalne manjine, sukladno NSUR te pratećem Akcijskom planu, obavlja upravne i stručne poslove vezane za osiguranje provedbe zakona i drugih propisa iz svoga djelokruga.

Sektor obavlja poslove provođenja strateških dokumenata i akcijskih planova, izrađuje izvješća i analize, priprema i planira mjere u području odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina, obavlja upravne i stručne poslove vezane za pripremu nacrtu prijedloga zakona i prijedloga drugih propisa u dijelu koji se odnosi na odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina te obavlja poslove vezane za davanje suglasnosti za uvođenje programa zapošljavanja učitelja, inicira poslove koji se tiču stručnog usavršavanja učitelja u programima odgoja i obrazovanja za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina, te suradnika i njihovog usavršavanja (romskih asistenata u nastavi), sudjeluje u postupku osiguravanja udžbenika i provođenja nacionalnih ispita na jeziku nacionalnih manjina, koordinira zadatke i surađuje s drugim upravama u dijelu koji se odnosi na analitičko-statističke poslove za izvješća o provođenju nacionalnih programa i u dijelu međunarodnih dokumenata koji se odnose na nacionalne manjine, a osobito izvješća o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, provođenju NSUR i dr., koordinira međunarodne projekte i korištenje sredstava iz fondova Europske unije i dr. za obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina, surađuje s uredima državne uprave u županijama te tijelima lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave nadležnim za poslove obrazovanja, obavlja upravne i stručne poslove vezane za planiranje potrebnih sredstava u državnom proračunu za pojedine aktivnosti (konkretne podstavke), predlaže kriterije za raspodjelu proračunskih sredstava i

obavlja uvid u izvješće o utrošenim sredstvima, obavlja upravne i stručne poslove vezane za izradu stručnih mišljenja na upite i podneske.

Samostalni sektor obavlja i druge poslove iz svoga djelokruga. U Samostalnom sektoru ustrojavaju se: Služba za obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina i Služba za nacionalne programe, akcijske planove, međunarodne projekte i međunarodnu suradnju.

Člankom 87. gore navedene Uredbe, propisano je da Služba za obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina obavlja upravne i stručne poslove planiranja, praćenja stanja i unaprjeđenja predškolskog, osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokoškolskog odgoja, obrazovanja odraslih te obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina, obavlja upravne i stručne poslove vezane za osiguranje provedbe zakona i drugih propisa iz svoga djelokruga. Obavlja poslove provođenja strateških dokumenata i akcijskih planova, izrađuje izvješća i analize, priprema i planira mjere u području odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina, predlaže nacрте prijedloga zakona i prijedloge drugih akata u dijelu koji se odnosi na odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina, obavlja upravne i stručne poslove vezane za davanje suglasnosti na programe za uvođenje programa zapošljavanja učitelja, inicira poslove koji se tiču stručnog usavršavanja učitelja u programima odgoja i obrazovanja za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina, sudjeluje u postupku osiguravanja udžbenika i provođenja nacionalnih ispita na jeziku nacionalnih manjina, koordinira zadatke i surađuje s drugim upravama u dijelu koji se odnosi na analitičko-statističke poslove za izvješća o provođenju nacionalnih programa i u dijelu međunarodnih dokumenata koji se odnose na nacionalne manjine, a osobito izvješća o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i dr., surađuje s uredima državne uprave u županijama te tijelima lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave nadležnim za poslove obrazovanja, obavlja upravne i stručne poslove vezane za planiranje potrebnih sredstava u državnom proračunu za pojedine aktivnosti, predlaže kriterije za raspodjelu proračunskih sredstava i obavlja uvid u izvješće o utrošenim sredstvima, obavlja upravne i stručne poslove vezane za izradu stručnih mišljenja na upite i podneske. Služba također koordinira proces priznavanja do sad nepriznatih jezika nacionalnih manjina, te izrade nastavnih programa (kurikuluma) o jeziku, kulturi i pismu spomenutih manjina.

U okviru Cjelovite kurikularne reforme kojom je 2015. godine započela realizacija Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14) izrađeni su: Prijedlog Kurikuluma češkog jezika za osnovne i srednje škole s nastavom na češkom jeziku i pismu (model A), Prijedlog Kurikuluma srpskog jezika za osnovne i srednje škole s nastavom na srpskom jeziku i ćirilicom pismu (model A), Prijedlog Kurikuluma talijanskog jezika za osnovne i srednje škole s nastavom na talijanskom jeziku i pismu (model A), Prijedlog Kurikuluma Njegovanja češkog jezika i kulture u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske (model C), Prijedlog Kurikuluma Njegovanja srpskog jezika i kulture u osnovnim i srednjim školama

Republike Hrvatske (model C), Prijedlog Kurikuluma Njegovanja jezika i kulture romske nacionalne manjine u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske (model C). U izradi prijedloga navedenih dokumenata sudjelovalo je 35 imenovanih članova stručnih radnih skupina.

Svi Nastavni planovi i programi po kojima se trenutno izvodi nastava po Modelu C za 14 nacionalnih manjina u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj imaju pozitivno mišljenje Agencije za odgoj i obrazovanje što znači da su prošli proceduru odobravanja. Do donošenja novih Nacionalnih kurikuluma za potrebe obrazovanja učenika pripadnika nacionalnih manjina po Modelu C, nastava će se održavati po postojećim programima.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja podržat će inicijativu da u gradovima i općinama u kojima je ravnopravna službena upotreba jezika i pisma nacionalne manjine, manjinski jezik postane nastavni predmet u osnovnim i srednjim školama, sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina i Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Pridruživanjem Europskoj uniji Republici Hrvatskoj omogućeno je sudjelovanje u korištenju financijskih instrumenata Europskoga gospodarskog prostora (EGP) i Norveškoga financijskog mehanizma. U travnju 2014. godine potpisivanjem Sporazuma o razumijevanju Republika Hrvatska je postala 16. država članica Europske unije koja koristi spomenute financijske mehanizme. U navedenom programskom razdoblju sufinancira se, uz ostalo, i projekt Ministarstva znanosti i obrazovanja „Osnivanje interkulture škole u Vukovaru“ koji je započeo u prosincu 2014. godine. Projekt se financira u ukupnome iznosu od oko dva milijuna eura iz financijskih mehanizama Europskoga gospodarskog prostora i Norveškoga financijskog mehanizma te Državnoga proračuna Republike Hrvatske.

Opći cilj projekta je društveni oporavak multietničkih zajednica nakon proživljenih sukoba i postizanje više razine razumijevanja, poštovanja i suradnje između manjinskih skupina i većinskog stanovništva. Kako bi dosegli navedeni cilj, u sklopu projekta osnovana je osnovna Interkulturalna škola „Dunav“ kojoj je osnivač Grad Vukovar te je izrađen interkulturalni kurikulum koji je postigao visoki konsenzus svih dionika u projektu i prošao javno savjetovanje, a sa svrhom boljeg ispunjavanja odgojno-obrazovnih potreba multietničkih i multikulturalnih zajednica. Također, obnovljena je i opremljena zgrada škole u Borovu naselju. Ukupna vrijednost ulaganja u ovoj prvoj fazi iznosi 16 milijuna kuna.

Promotor projekta Interkulture škole u Vukovaru je Ministarstvo znanosti i obrazovanja, osnivač škole je Grad Vukovar, a projekt se provodi u partnerstvu s Agencijom za odgoj i obrazovanje i nevladinom organizacijom iz Osijeka Nansen dijalog centrom. Program operator projekta je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Sve predradnje za početak školske godine 2018./2019. su obavljene, a u školi bi se trebao njegovati interkulturalni dijalog, uvažavale bi se etničke i kulturne posebnosti, promicalo bogatstvo zajedničkog života i učenja u susretu kultura, osiguravala otvorenost prema izražavanju i njegovanju etničkih, kulturnih i drugih posebnosti te zagovarala, promicala i poticala suradnja, tolerancija i kultura mira.

Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina

Uvod

Obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina sastavni je dio cjelokupnog sustava odgoja i obrazovanja te se temeljni dokumenti obrazovne politike odnose i na ovaj segment obrazovnog sustava.

Pravo pripadnika nacionalnih manjina na obrazovanje na svom jeziku i pismu zajamčeno je u prvom redu Ustavom Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 05/14), Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 155/02, 47/10, 80/10, 93/11) i osobito Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 51/00 i 56/00). Pravilnikom o polaganju državne mature (Narodne novine, broj 97/08, 127/2010 i 1/2013.) predviđena je mogućnost polaganja ispita na jeziku i pismu nacionalne manjine, odnosno na jeziku i pismu na kojem su se pripadnici nacionalne manjine obrazovali. U 2008. donesen je Zakon o suzbijanju diskriminacije (Narodne novine, broj 85/08) koji se primjenjuje i na području obrazovanja. U studenome 2012. godine usvojena je NSUR te Akcijski plan. Jedan od ciljeva Vlade Republike Hrvatske jest nastaviti unaprjeđivati postojeću razinu zaštite prava nacionalnih manjina zbog čega se obvezala da će u suradnji s predstavnicima nacionalnih manjina pripremiti operativne programe za nacionalne manjine, a prema prethodno usuglašenim prioritetima. Sukladno navedenome Vlada Republike Hrvatske donijela je 2017. godine Operativne programe za nacionalne manjine za razdoblje 2017. – 2020. godine kojima će se odrediti mehanizmi osiguranja prava nacionalnih manjina te podrške djelovanju njihovih tijela, u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i drugim posebnim propisima.

Manjinski jezici i zastupljenost u nastavi na jeziku nacionalnih manjina

Odgoj i obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina obavlja se u predškolskim, osnovnoškolskim, srednjoškolskim i visokoškolskim ustanovama s nastavom na jeziku i pismu nacionalnih manjina pod uvjetima i na način propisan Zakonom o obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina te drugim propisima koji se odnose na obrazovanje. Jezici na kojima se izvodi nastava mogu se prema Europskoj povelji o regionalnim i manjinskim jezicima, odnosno Odluci o ratifikaciji Zakona o potvrđivanju Europske povelje o

regionalnim i manjinskim jezicima, svrstati u dvije skupine: na teritorijalne (regionalne) ili manjinske jezike i neteritorijalne manjinske jezike.

Regionalni ili manjinski jezici na kojima se izvodi nastava su: talijanski, srpski, mađarski, češki, slovački, rusinski, ukrajinski. Područja na kojima se jezici koriste u raznim oblicima školovanja su:

Istarska županija: talijanski jezik

Primorsko-goranska županija: talijanski jezik, srpski jezik

Bjelovarsko-bilogorska županija: češki jezik, slovački jezik

Osječko-baranjska županija: srpski jezik, mađarski jezik, ukrajinski jezik, rusinski jezik

Vukovarsko-srijemska županija: srpski jezik, mađarski jezik, ukrajinski jezik, rusinski jezik, slovački jezik

Ličko-senjska županija: srpski jezik.

Neregionalni manjinski jezici u jednom od redovitih ili posebnih oblika nastave su albanski, bosanski, crnogorski, hebrejski, makedonski, njemački, romski, ruski i slovenski.

Talijanska nacionalna manjina ima oblik nastave u kojem se jezik manjina uči kao jezik sredine. Pripadnici romske nacionalne manjine imaju posebne programe za uključivanje u odgojno-obrazovni sustav.

U posebnim oblicima nastave (ljetne/zimske škole, dopisno-konzultativna nastava i dr.) uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja u proteklom petogodišnjem razdoblju (od 2013/2014 do 2017/2018 školske godine) sudjelovali su pripadnici: češke nacionalne manjine, mađarske nacionalne manjine, makedonske nacionalne manjine, poljske nacionalne manjine, romske nacionalne manjine, rusinske nacionalne manjine, srpske nacionalne manjine i ukrajinske nacionalne manjine.

Modeli i oblici školovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina

Obrazovanje nacionalnih manjina na njihovom jeziku i pismu ostvaruje se po posebnim programima i modelima obrazovanja, što sukladno navedenom Zakonu utvrđuje i daje suglasnost za pojedini oblik obrazovanja Ministarstvo znanosti i obrazovanja u suradnji s predstavnicima nacionalnih manjina.

U hrvatskom obrazovnom sustavu postoje tri modela organiziranja i provođenja nastave na jeziku nacionalnih manjina i to:

- model A - cjelokupna nastava na jeziku i pismu nacionalnih manjina, odnosno cjelokupna nastava izvodi se na jeziku i pismu nacionalne manjine, uz obvezno učenje

hrvatskog jezika u istom broju sati u kojem se uči jezik manjine. Ovaj se model nastave provodi u posebnim školskim ustanovama u kojima je cjelokupna nastava na jeziku pripadnika nacionalne manjine ili u posebnim odjelima u ustanovama s nastavom na hrvatskom jeziku.

- model B – dvojezična nastava, tako da se nastava prirodoslovne skupine predmeta izvodi na hrvatskome jeziku, a društvene skupine predmeta na jeziku pripadnika nacionalne manjine. Ovaj model ostvaruje se u posebnim odjelima u školskoj ustanovi s nastavom na hrvatskome jeziku.
- model C – nastava manjinskog jezika i kulture (njegovanje), tako da se uz redovitu nastavu na hrvatskome jeziku, izvodi na manjinskom jeziku nastava jezika i kulture nacionalne manjine u trajanju od dva do pet školskih sati tjedno, a obuhvaća učenje jezika i književnosti nacionalne manjine, geografije, povijesti, glazbene i likovne umjetnosti.

Posebni oblici nastave (ljetne i zimske škole, dopisno-konzultativna nastava, nastava na daljinu i drugo) organiziraju se prvenstveno za one učenike za koje ne postoji mogućnost organiziranja redovite nastave po modelu A, B ili C. Ministarstvo znanosti i obrazovanja sufinancira organiziranje i provođenje posebnih oblika nastave.

Nastavni plan i program za redovitu nastavu u modelu A, B i C donosi Ministarstvo znanosti i obrazovanja nakon pribavljenog mišljenja manjinskih udruga sukladno članku 6. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Pripadnici nacionalnih manjina sami predlažu i odabiru model i program u skladu s postojećim zakonom, a prema interesima učenika i raspoloživim kadrovskim mogućnostima.

Primjena modela i oblika nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina

U modelu A obrazuju se u osnovnoj i srednjoj školi: talijanska nacionalna manjina, srpska nacionalna manjina, mađarska nacionalna manjina; češka nacionalna manjina u osnovnoj školi.

U modelu B obrazuje se češka, mađarska i srpska nacionalna manjina u osnovnoj školi i češka nacionalna manjina u srednjoj školi.

U modelu C obrazuju se u osnovnoj školi: albanska nacionalna manjina, češka nacionalna manjina, srpska nacionalna manjina, slovačka nacionalna manjina, slovenska nacionalna manjina, mađarska nacionalna manjina, makedonska nacionalna manjina, njemačka i austrijska nacionalna manjina, ukrajinska nacionalna manjina, rusinska nacionalna manjina, ruska nacionalna manjina, židovska nacionalna manjina i poljska nacionalna manjina; u srednjoj školi češka, makedonska, mađarska, ruska, slovačka, slovenska, srpska i talijanska nacionalna manjina.

Od školske godine 2015./2016. po Modelu C obrazuju se i srednjoškolski učenici pripadnici makedonske i mađarske nacionalne manjine, a od 2016./2017. školske godine i pripadnici albanske nacionalne manjine.

Posebne programe za uključivanje u odgojno-obrazovni sustav imaju pripadnici romske nacionalne manjine, dok oblik nastave u kojem se jezik manjine uči kao jezik sredine ima talijanska nacionalna manjina.

U posebnim oblicima nastave (ljetne/zimske škole, dopisno-konzultativna nastava i dr.) uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja u proteklom petogodišnjem razdoblju (od 2013./2014. do 2017./2018. školske godine) u 33 sedmodnevne ljetne škole sudjelovalo je 2.858 učenika pripadnika: češke nacionalne manjine, mađarske nacionalne manjine, makedonske nacionalne manjine, poljske nacionalne manjine, romske nacionalne manjine, rusinske nacionalne manjine, srpske nacionalne manjine i ukrajinske nacionalne manjine. Za navedene ljetne škole utrošeno je 2.858.768,00 kn iz Državnog proračuna s pozicije Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Pregled ostvarivanja odgoja i obrazovanja djece i učenika/učenica pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj

U školskoj godini 2017./2018. odgojem i obrazovanjem na jeziku i pismu nacionalnih manjina u osnovnim i srednjim školama u svim modelima (A, B i C) obuhvaćeno je ukupno 10.663 učenika/učenica (5.118m/5.545ž) u 235 odgojno-obrazovnih ustanova, u 1.098 razrednih odjela/skupina sa 1.579 odgajatelja/učitelja/nastavnika.

U modelu A u školskoj godini 2017./2018. bilo je 3.777 učenika/učenica u 34 osnovne škole, s kojima je u 318 razrednih odjela radilo 800 učitelja/nastavnika. U srednjoj školi u modelu A bilo je 1.184 učenika/učenica u 11 srednjih škola, s kojima je u 137 razrednih odjela radilo 387 nastavnika.

U modelu B u školskoj godini 2017./2018. bilo je u tri (3) osnovne škole 74 učenika/učenica pripadnika mađarske i srpske nacionalne manjine, a u jednoj (1) srednjoj školi 19 učenika/ica pripadnika češke nacionalne manjine, s kojima je u 19 razrednih odjela radilo 44 učitelja/nastavnika.

U modelu C u školskoj godini 2017./2018. bilo je 3.308 učenika/učenica u 135 osnovnih škola s kojima je u 486 odgojno-obrazovnih skupina radilo 145 učitelja/nastavnika. Nastava je organizirana za učenike pripadnike četrnaest (14) nacionalnih manjina: albanske, češke, mađarske, makedonske, njemačke, austrijske, poljske, ruske, rusinske, slovačke, slovenske, srpske, ukrajinske i židovske nacionalne manjine.

U srednjoj školi u modelu C bilo je 344 učenika/učenica u 19 srednjih škola, 43 odgojno-obrazovne skupine s kojima je radilo 19 nastavnika. Nastava je organizirana za učenike pripadnike devet (9) nacionalnih manjina: albanske, češke, mađarske, makedonske, slovenske, slovačke, srpske, ruske i talijanske nacionalne manjine.

Podaci o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina za školsku godinu 2017./2018.

Češka nacionalna manjina

170 djece u predškolskom odgoju, 3 dječja vrtića, 8 odgojnih skupina, 16 odgajatelja

308 učenika, 3 osnovne škole, 25 razrednih odjela, 51 učitelj (model A)

466 učenika, 17 osnovnih škola, 57 odgojno-obrazovnih skupina, 16 učitelja (model C)
ukupno u modelu A i C u osnovnoj školi je 774 učenika

19 učenika u jednoj srednjoj školi, 3 razredna odjela, 2 nastavnika (model B)

45 učenika u 5 srednjih škola, 5 odgojno-obrazovnih skupina, 4 nastavnika (model C)
ukupno u modelu B i C u srednjoj školi 64 učenik

ukupno 1.008 djece/učenika u odgojno-obrazovnoj vertikali.

Za potrebe češke nacionalne manjine djeluje nakladnička kuća „Jednota“. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu djeluje katedra za češki jezik i književnost.

Učitelji se stručno usavršavaju u Češkoj Republici i Republici Hrvatskoj.

Mađarska nacionalna manjina

156 djece u predškolskom odgoju, u 4 dječja vrtića, 6 odgojnih skupina, 12 odgajatelja

143 učenika, 4 osnovne škole, 22 razrednih odjela, 58 učitelja (model A)

59 učenika u 2 osnovne škole, 13 razrednih odjela, s kojima radi 28 učitelja (model B)

706 učenika, 27 osnovnih škole, 125 odgojno-obrazovnih skupina, 27 učitelja
(model C)

ukupno u modelu A, B i C u osnovnoj školi je 908 učenik

33 učenika u 1 srednjoj školi, u 11 razrednih odjela, s kojima radi 29 učitelja (model A)

6 učenika u jednoj srednjoj školi, u 2 odgojno-obrazovne skupine, s kojima radi jedan učitelj
(model C)

ukupno u modelu A i C u srednjoj školi je 39 učenika

ukupno 947 djece/učenika u odgojno-obrazovnoj vertikali.

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku studenti mogu studirati na preddiplomskome sveučilišnom studiju Mađarski jezik, a na diplomskome sveučilišnom studiju Mađarski jezik i književnost – smjerovi nastavničko usmjerenje - komunikološko usmjerenje.

Srpska nacionalna manjina

470 djece u predškolskom odgoju, u 10 dječjih vrtića, 23 skupina, 45 odgajatelja

1.620 učenika, 16 osnovnih škola, 155 razrednih odjela, 364 učitelja (model A)

15 učenika, 1 osnovna škola, 4 razredna odjela, 14 učitelja (model B)

716 učenika, u 34 osnovne škole, 138 odgojno-obrazovne skupine, 55 učitelja (model C)

ukupno 2.351 učenika u osnovnoj školi po modelima A, B i C

633 učenika, 6 srednjih škola, 62 razrednih odjela, 208 učitelja (model A)

57 učenika, 3 srednje škole, 8 razredna odjela, 3 učitelja (model C)

ukupno 690 učenika u srednjoj školi po modelima A i C

ukupno 3.511 djece/učenika u odgojno-obrazovnoj vertikali.

Za potrebe srpske nacionalne manjine djeluje Srpsko prosvjetno-kulturno društvo „Prosvjeta“, a udžbenike za potrebe nastave na srpskom jeziku i ćirilichnom pismu tiska izdavačko poduzeće Prosvjeta iz Zagreba.

Talijanska nacionalna manjina

1.161 djece u predškolskom odgoju, 15 dječjih vrtića, 57 odgojnih skupina, 111 odgajatelja

1.706 učenika, 11 osnovnih škola, 116 razrednih odjela, 327 učitelj (model A)

518 učenika, 4 srednje škole, 64 odjela, 150 nastavnika (model A)

20 učenika, 1 srednja škola, 4 odgojno-obrazovne skupine, 1 nastavnik (model C)

ukupno 538 djece/učenika u srednjoj školi po modelima A i C

ukupno 3.405 djece/učenika u odgojno-obrazovnoj vertikali.

Na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli postoji mogućnost studiranja na stručnom studiju Predškolski odgoj (na hrvatskom i talijanskom jeziku), a na integriranome preddiplomskom i diplomskome sveučilišnom studiju Učiteljski studij (na hrvatskom i talijanskom jeziku).

Za potrebe ove nacionalne manjine djeluje nakladnička kuća „Edit“ u kojoj se tiskaju novine, časopisi i druga izdanja na talijanskome jeziku, kao i udžbenici za potrebe nastave na talijanskome jeziku i pismu i dvojezična pedagoška dokumentacija.

Albanska nacionalna manjina

193 učenika, u sedamnaest (17) osnovnih škola, u 34 odgojno-obrazovnih skupina, 15 učitelja (model C)

23 učenika, u jednoj srednjoj školi, 1 odgojno-obrazovnih skupini, s 1 nastavnikom (C model) ukupno 216 učenika u 17 osnovnih i jednoj srednjoj školi.

Makedonska nacionalna manjina

79 učenika, u sedam (7) osnovnih škola, u 12 odgojno-obrazovnih skupina, 5 učitelja (model C)

25 učenika, u dvije (2) srednje škole, u 4 odgojno-obrazovne skupine, 2 nastavnika ukupno 104 učenik u 7 osnovnih škola i 2 srednje škole.

Njemačka i austrijska nacionalna manjina

139 učenika, u dvije (2) osnovne škole, u 9 odgojno-obrazovnih skupina, 2 učitelja (model C)

Poljska nacionalna manjina

34 učenika, u jednoj (1) osnovnoj školi, u 2 odgojno-obrazovne skupine, 1 učitelj (model C)

Rusinska nacionalna manjina

90 učenika, u tri (3) osnovne škole, u 14 odgojno-obrazovnih skupina, 4 učitelja (model C)

Ruska nacionalna manjina

147 učenika, u pet (5) osnovnih škola, u 13 odgojno-obrazovnih skupina, 4 učitelja (model C)

Slovačka nacionalna manjina

500 učenika, u četrnaest (14) osnovnih škola, u 59 odgojno-obrazovnih skupina, s kojima radi 7 učitelja (model C)

79 učenika, u dvije (2) srednje škole, u 7 odgojno-obrazovnih skupina, 2 nastavnika (model C)

Ukupno 579 učenika/ica u 14 osnovnih i 2 srednje škole.

Učitelji se usavršavaju u Slovačkoj Republici i Republici Hrvatskoj.

Slovenska nacionalna manjina

121 učenika, u četiri (4) osnovne škole, u 7 odgojno-obrazovnih skupina, 4 učitelja (model C)

65 učenika, u tri (3) srednje škole, u 8 odgojno-obrazovnih skupina, 4 učitelja (model C)

Ukupno 186 učenika u 4 osnovne i 3 srednje škole.

Ukrajinska nacionalna manjina

42 učenika, u tri (3) osnovne škole, u 8 odgojno-obrazovnih skupina, 3 učitelja (model C)

Židovska nacionalna manjina

75 učenika, u jednoj (1) osnovnoj školi, u 8 obrazovnih skupina, 2 učitelja (model C).

Romska nacionalna manjina

Provedbom mjera i aktivnosti za ispunjenje ciljeva NSUR postignut je značajan napredak u području odgoja i obrazovanja djece pripadnika romske nacionalne manjine njihovim uključivanjem na svim razinama odgojno-obrazovnog sustava. Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano poduzima napore za ostvarivanje definiranih zadataka i mjera, a imajući u vidu kompleksnost i sveobuhvatnost postavljenih ciljeva za unapređenje obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine uključujući odgoj i obrazovanje djece u ranom djetinjstvu, ali i osnovnom, srednjem i sveučilišnom obrazovanju te obrazovanju odraslih.

S ciljem podizanja kvalitete i učinkovitosti obrazovanja djece pripadnika romske nacionalne manjine te osiguravanja stjecanja potrebnih znanja i vještina koje će omogućiti osobni razvoj učenika, kao i završavanje osnovnog obrazovanja s ciljem nastavka školovanja te smanjenja razlike između obrazovnih postignuća djece pripadnika romske nacionalne manjine u odnosu na prosječnu razinu obrazovnih postignuća svih učenika u osnovnoškolskom obrazovanju u Republici Hrvatskoj provodile su se u proteklom razdoblju aktivnosti na području odgoja i obrazovanja djece pripadnika romske nacionalne manjine.

Na području obrazovanja uključivanjem djece i učenika romske nacionalne manjine na svim razinama obrazovnog sustava tijekom 2017. godine postignut je daljnji napredak. Za djecu romske nacionalne manjine osigurava se uključivanje u programe predškolskog odgoja kako bi se premostio jaz između socijalno-ekonomske situacije u kojoj djeca romske nacionalne manjine žive i mogućnosti za njihovu uspješnu integraciju tijekom obveznog osnovnog obrazovanja. Vidljivo je povećanje broja djece uključene u programe predškolskog

odgoja/predškole daje dobre rezultate i upućuje na obvezu organiziranja predškolskih odgojnih skupina za svu djecu romske nacionalne manjine.

Mjere odgovaraju potrebi osiguravanja pristupa kvalitetnom i uključivom obrazovnom sustavu u ranoj dječjoj dobi koje cilja na smanjenje početnih nejednakosti, eliminiranje diskriminacije, redukciju izazova s kojima se susreću djeca iz ranjivih društvenih skupina te promicanje emocionalnog, socijalnog, psihološkog i fizičkog razvoja sve djece.

Od 2013. godine, provedbom aktivnosti i mjera za ostvarenje ciljeva NSUR-a vidljivo je postizanje značajnih pozitivnih pomaka na području odgoja i obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine, a što je osobito vidljivo u predškolskom odgoju pripadnika romske nacionalne manjine te u srednjoškolskom obrazovanju. Iz podataka je vidljivo kako broj učenika uključenih u srednjoškolsko obrazovanje iz godine u godinu raste. To nedvojbeno upućuje na zaključak da je uspješnost učenika u osnovnom obrazovanju porasla te da je svijest o nastavku školovanja također porasla i da održive mjere u odgoju i obrazovanju treba i dalje nastaviti provoditi.

Na početku pedagoške godine 2016/2017 u programima predškolskog odgoja/predškole ukupno je 1.118 (600m/518ž) djece, što je povećanje broja djece u odnosu na pedagošku godinu 2015/2016, kada je bilo ukupno 1.026 (513m/513ž) djece dok je početkom 2017/2018 bilo uključeno ukupno 1.020 djece od čega je 488 djece obuhvaćeno predškolskim odgojem, a 532 predškolom.

U osnovnoškolskom sustavu zamijećen je blagi pad broja učenika pripadnika romske nacionalne manjine. Tako je na početku školske godine 2015./2016. u osnovnoj školi bilo 5.420 (2740m/2680ž) učenika pripadnika romske nacionalne manjine, početkom školske godine 2016./2017. bilo je 5.263 (2.640m/2.623ž) učenika, a 2017/2018 školske godine bilo je 5.134 učenika.

Osiguranje produženog boravka iznimno je važno s obzirom da je produženi boravak preduvjet uspješnog završetka osnovnog obrazovanja. Na početku školske godine 2015./2016. ukupno 318 (169m/149ž) učenika bilo je uključeno u produženi boravak, na početku školske godine 2016./2017. godine ukupno 282 (130m/152ž) učenika. Uz produženi boravak ističemo kako se, na temelju čl. 43. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i u 2016./2017. školskoj godini osiguravala posebna pomoć u učenju hrvatskog jezika. Na početku školske godine 2016./2017. posebnu pomoć u učenju hrvatskog jezika ukupno je dobilo 403 (196m/207ž) učenika.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja osigurava učenje hrvatskoga jezika tj. osigurava učiteljima razredne nastave i hrvatskoga jezika prekovremeni rad za pružanje posebne pomoći učenju hrvatskoga jezika za učenike koji ne znaju ili nedovoljno poznaju hrvatski jezik, a koji rade s učenicima romske nacionalne manjine.

Rad 24 suradnika pomagača (13m/11ž) financira se iz Državnog proračuna, kao i rad svih drugih djelatnika u školama. Romski pomagači trebaju zajedno s učiteljem pomagati u pisanju domaćih zadaća tijekom produženog boravka te svladavanju školskog gradiva.

U proteklom razdoblju (od 2014. do 2018. godine) nastavljen je trend povećanja broja učenika romske nacionalne manjine uključenih u sustav srednjoškolskog obrazovanja. Tako je npr. u srednjoškolske programe u školskoj godini 2015./2016. bilo upisano 746 (406m/340ž) učenika, dok ih je početkom 2016./2017. školske godine u srednjoškolske programe uključeno 820 (433m/387ž). Iako je veći broj učenika koji nastavljaju obrazovanje u trogodišnjim srednjoškolskim programima u odnosu na broj učenika u četverogodišnjim programima, vidljiv je porast broja učenika upisanih u prve razrede četverogodišnjih škola. U 2016. godini vidljivo je povećanje broja korisnika srednjoškolskih stipendija.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja stipendira sve redovite učenike srednjih škola koji su pripadnici romske nacionalne manjine u iznosu od 5.000,00 kn godišnje po učeniku, odnosno 500 kn mjesečno tijekom nastavne godine. U školskoj godini 2016/2017 stipendije je dobivalo 689 (373m/316ž) učenika pripadnika romske nacionalne manjine.

Osim srednjoškolskih stipendija i smještaja učenika u učeničke domove, putem Nacionalne zaklade za potporu učeničkom i studentskom standardu u 2016. godini osigurane su stipendije i za 19 (11m/8ž) studenta. Kad je u pitanju obrazovanje odraslih programi opismenjavanja i osposobljavanja za prvo zanimanje nastavili su se provoditi i u 2016. godini te je u programe bilo uključeno 382 pripadnika romske nacionalne manjine.

I dalje, najveći izazov predstavljaju osiguravanje stjecanja potrebnih znanja i vještina za završavanje osnovnog obrazovanja s ciljem nastavka školovanja, razvijanje mreže škola i upisnih područja te uspostavljanje ravnoteže broja učenika Roma u odnosu na ostale učenike, uključujući cjelokupnu infrastrukturu koja se oslanja na obrazovanje te daljnje poticanje na uključivanje u srednjoškolsko obrazovanje, uz promicanje nastavka i završetka školovanja.

Ljetne škole i drugi posebni oblici nastave na jeziku nacionalnih manjina

Udruge nacionalnih manjina uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja svake godine organiziraju provođenje posebnog oblika nastave tzv. ljetnih škola i druge skupne aktivnosti za učenike pripadnike nacionalnih manjina.

U posebnim oblicima nastave (ljetnim školama jezika i kulture) uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja u proteklom petogodišnjem razdoblju (od 2013/2014 do 2017/2018 školske godine) u 33 ljetne škole sudjelovalo je 2.858 učenika pripadnika: češke nacionalne manjine, mađarske nacionalne manjine, makedonske nacionalne manjine, poljske nacionalne manjine, romske nacionalne manjine, rusinske nacionalne manjine, srpske nacionalne manjine i ukrajinske nacionalne manjine. Za navedene ljetne škole utrošeno je 2.858.768,00 kn iz sredstava Državnog proračuna s pozicije Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Udžbenici za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina

U skladu s člankom 15. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, školske ustanove s nastavom na jeziku i pismu nacionalne manjine koriste udžbenike iz matične zemlje ponajprije za učenje materinskog jezika (češkog, mađarskog, srpskog i talijanskog jezika, ali i druge predmete), uz odobrenje Ministarstva znanosti i obrazovanja.

U skladu s člankom 16. istog Zakona sredstva za sufinanciranje izrade udžbenika za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina osigurana su kako bi udžbenici za roditelje djece koja pohađaju nastavu na jeziku i pismu nacionalne manjine imali istu cijenu kao i udžbenici za roditelje djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

U proteklom petogodišnjem razdoblju (od 2014. do 2018. godine) za troškove financiranja udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava za učenike osnovnih i srednjih škola koji se obrazuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina Ministarstvo znanosti i obrazovanja utrošilo je 6.496.021,02 kn.

Nacionalna manjina	Manjinski nakladnik	Isplaćena sredstva u 2014.	Isplaćena sredstva u 2015.	Isplaćena sredstva u 2016.	Isplaćena sredstva 2017.	Isplaćena sredstva 2018. (do 7.mj.)
Češka nacionalna manjina	Jednota Daruvar	37.300,00	-	-	36.589,29	143.320,07
Mađarska nacionalna manjina	PKC Mađara Osijek	246.762,60	-	-	-	-
Srpska nacionalna manjina	Prosvjeta, Zagreb	1.104.771,00	1.097.143,61	665.532,06	1.211.087,00	650.000,00
Talijanska nacionalna manjina	EDIT, Rijeka	-	74.558,39	608.946,00	600.000,00	-
	UKUPNO	1.388.833,60	1.171.702,00	1.274.478,06	1.847.676,29	793.320,07*

* Iznos koji je naveden (za 2018. godinu) utrošen je za udžbenike do kraja srpnja 2018. godine.

Nastavni planovi i programi

Tijekom provedbe Cjelovite kurikularne reforme, kojom je 2015. godine započela realizacija Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, broj 124/14), osnovane se stručne radne skupine za izradu nastavnih planova i programa za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

U okviru Cjelovite kurikularne reforme za rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje, u prvoj polovici 2016. godine izrađeni su sljedeći materijali:

- Prijedlog Nacionalnog kurikulumuma za predmet Talijanski jezik / Talijanski jezik i književnost za potrebe obrazovanja talijanske nacionalne manjine po Modelu A
- Prijedlog Nacionalnog kurikulumuma za predmet Češki jezik za potrebe obrazovanja češke nacionalne manjine po Modelu A
- Prijedlog Nacionalnog kurikulumuma za predmet Srpski jezik za potrebe obrazovanja srpske nacionalne manjine po Modelu A
- Prijedlog Nacionalnog kurikulumuma za predmet Češki jezik i kultura za potrebe obrazovanja češke nacionalne manjine po Modelu C
- Prijedlog Nacionalnog kurikulumuma za predmet Srpski jezik i kultura za potrebe obrazovanja srpske nacionalne manjine po Modelu C
- Prijedlog Nacionalnog kurikulumuma za predmet Jezik i kultura romske nacionalne manjine koji je izrađen za dva ravnopravna modula, romski (romani čhib) i bajaški rumunjski (ljimba dă băjaș).

Prijedlozi kurikulumuma poslani su recenzentima (13 recenzenata) prema čijim recenzijama su stručne radne skupine dorađivale dokumente. Nakon dorade, slijedi stručna pa javna rasprava, prevođenje te međunarodna recenzija dokumenata.

Također, u rujnu 2017. godine izrađen je Nastavni program bosanskog jezika i kulture (model C) za obrazovanje učenika pripadnike bošnjačke nacionalne manjine u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj.

Stručno usavršavanje učitelja

Stručno usavršavanje učitelja/nastavnika u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina kontinuirano se provodi, a stručno usavršavanje svih učitelja u nadležnosti je Agencije za odgoj i obrazovanje. Na području predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja, uz ostale poslove, Agencija za odgoj i obrazovanje organizira i provodi stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih radnika te pruža stručnu pomoć i daje upute odgojno-obrazovnim radnicima.

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje u proteklom petogodišnjem razdoblju održano je 199 stručnih skupova za 5.213 učitelja/nastavnika u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina, i to: u 2013/2014 školskoj godini 45 stručnih skupova za 1.631 učitelja/nastavnika, u 2014/2015 školskoj godini 34 stručna skupa za 1.179 učitelja/nastavnika, u 2015/2016 školskoj godini 40 stručnih skupova za 1.383 učitelja/nastavnika, u 2016/2017 školskoj godini 40 stručnih skupova za 911 učitelja/nastavnika i u 2017/2018 školskoj godini 40 stručnih skupova za 1.020 učitelja/nastavnika. Sredstva za realizaciju stručnih skupova osigurana su u suradnji Agencije za odgoj i obrazovanje, Ministarstva znanosti i obrazovanja i osnivača škola koji školama refundiraju troškove sudjelovanja učitelja na stručnim skupovima.

Ukupni financijski pokazatelji

Za proteklo petogodišnje razdoblje (od 2014. do 2018. godine) iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za potrebe obrazovnih programa i nastave na jeziku i pismu za nacionalne manjine utrošena su sredstva u ukupnom iznosu od 54.458.724,07 kn i to za sljedeće aktivnosti:

- Poticaji obrazovanja nacionalnih manjina (A577131);
- Posebni programi obrazovanja za provođenje programa nacionalnih manjina (A577137);
- Provedba NSUR-a;
- Poticaji predškolskog odgoja i predškole za Rome (A767015)
- Provedba Nacionalnog programa za Rome (A767003) – rad predškolskih ustanova
- Odgoj i naobrazba djece pripadnika nacionalnih manjina (A578003) u skladu s člankom 50. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju.

Vidljiv je porast sredstava za provođenje mjera NSUR, jer se povećao broj korisnika predškole i integriranog predškolskog odgoja;

AKTIVNOSTI	Isplaćeno u 2014.	Isplaćeno u 2015.	Isplaćeno u 2016.	Isplaćeno u 2017.	Isplaćeno u 2018. (do 7.mj.)	UKUPNO
A 578003 – Odgoj i naobrazba djece pripadnika nacionalnih manjina	1.338.200,00	1.707.250,00	1.742.750,00	1.756.100,00	992.700,00	7.537.000,00
A 577131 - Poticaji obrazovanja nacionalnih manjina	1.388.833,60	1.191.713,00	1.274.478,06	1.847.676,29	793.320,07	6.496.021,02
A 577137 - Posebni programi obrazovanja za provođenje programa nacionalnih manjina	1.241.822,30	966.601,20	721.880,09	766.008,94	621.434,22	4.317.746,75
A 767003 - Provedba Nacionalnog programa za Rome	4.374.052,27	4.532.879,94	4.054.627,88	3.488.411,44	2.397.100,00	18.847.071,53
A 767015 - Poticaj predškolskog odgoja i predškole za Rome	2.221.975,26	2.477.499,36	4.371.735,51	4.794.141,92	3.395.532,72	17.260.884,77
UKUPNO	10.564.883,43	10.875.943,50	12.165.471,54	12.165.471,54	8.200.087,01*	54.458.724,07

* Iznos koji je naveden (za 2018. godinu) utrošen je do kraja srpnja 2018. godine.

U proteklom petogodišnjem razdoblju (od 2013/2014 do 2017/2018 školske godine) za plaće učitelja i nastavnika materinskog jezika za učenje materinskog jezika i kulture (u nastavi po Modelu C) isplaćeno je ukupno 94.083.632,80 kn iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske.

U proteklom petogodišnjem razdoblju na području odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj postignut je visok stupanj provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Uspješno se provodi obrazovanje učenika u nastavi koja se u cjelini izvodi na jeziku i pismu nacionalnih manjina prema Modelu A, dok se sve više učenika u srednjim školama uključuje i u učenje jezika i kulture nacionalnih manjina prema Modelu C.

U Republici Hrvatskoj uspješno se provodi obrazovanje učenika u nastavi po Modelima A, B i C. Sve više učenika osnovnih škola uključuje se u učenje materinskog jezika i kulture po Modelu C. Tako je u 2017/2018 školskoj godini u Modelu C bilo 93 učenika više nego prethodne školske godine.

Od školske godine 2015/2016 započela je nastava makedonskog i mađarskog jezika i kulture po Modelu C u dvije srednje škole. Od 2016./2017. školske godine započela je nastava albanskog jezika i kulture po Modelu C u jednoj srednjoj školi.

Jedan od ciljeva Vlade Republike Hrvatske jest nastaviti unaprjeđivati postojeću razinu zaštite prava nacionalnih manjina zbog čega se obvezala da će u suradnji s predstavnicima nacionalnih manjina pripremiti operativne programe za nacionalne manjine, a prema prethodno usuglašenim prioritetima. Sukladno navedenom, Vlada Republike Hrvatske donijela je 2017. godine Operativne programe za nacionalne manjine za razdoblje 2017 – 2020. godine kojima će se odrediti mehanizmi osiguranja prava nacionalnih manjina te podrške djelovanju njihovih tijela, u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i drugim posebnim propisima.

Vlada Republike Hrvatske izradit će analizu obrazovne politike u odnosu na doprinos pripadnika nacionalnih manjina u hrvatskoj politici, kulturi, umjetnosti, gospodarstvu i društvu općenito s ciljem da se u budućoj reformi obrazovnih programa značajna imena pripadnika nacionalnih manjina u hrvatskoj povijesti, kao i datumi i činjenice koje su vezane za njihov doprinos, uključe u kulturnu, obrazovnu i drugu politiku.

Vlada Republike Hrvatske će, u skladu sa Zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (Narodne novine, broj 82/15) poduzeti mjere za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija stečenih u ostalim članicama Europske unije, za predavanje odgovarajućih predmeta u školama s nastavom na talijanskom jeziku te u svim školama u jedinicama lokalne samouprave koje priznaju dvojezičnost. Sukladno navedenom,

Ministarstvo znanosti i obrazovanja provodit će postupak priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija svim osobama koje su svoje obrazovanje završile izvan Republike Hrvatske, a u svrhu pristupa i bavljenja reguliranom profesijom odgajatelja/učitelja/nastavnika/stručnih suradnika u odgojno-obrazovnim ustanovama u Republici Hrvatskoj.

Izmjene i dopune Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj 152/2014) jedinicama lokalne samouprave s područja Vukovarsko-srijemske županije, općina Borovo, Negoslavci i Markušica, u kojima je srpsko stanovništvo većinsko, omogućile su prijenos osnivačkih prava nad školama u kojima se izvodi nastava na srpskom jeziku i ćirilicom pismu po Modelu A.

Preuzimanjem osnivačkih prava, navedene bi općine imale mogućnost da zajedno sa školama sudjeluju u izradi statuta koji su ključni za preregistraciju škola srpske nacionalne manjine. Početkom 2018. godine, ministrica znanosti i obrazovanja donijela je Odluku o imenovanju Radne skupine za analizu i probleme škola u Podunavlju u kojima se izvode programi na jeziku i pismu nacionalne manjine. Zadaće Radne skupine su analiziranje postojećih problema škola u Podunavlju u kojima se izvode programi na jeziku i pismu nacionalne manjine te predlaganje modela rješenja istih.

2016. godine osnovana je Osnovna Interkulturalna škola „Dunav“ kojoj je osnivač Grad Vukovar te je izrađen interkulturalni kurikulum koji je postigao visoki konsenzus svih dionika u projektu i prošao javno savjetovanje, a sa svrhom boljeg ispunjavanja odgojno-obrazovnih potreba multietničkih i multikulturalnih zajednica. Također, obnovljena je i opremljena zgrada škole u Borovu naselju. Ukupna vrijednost ulaganja u ovoj prvoj fazi iznosila je 16 milijuna kuna.

Promotor projekta Interkulturalne škole u Vukovaru je Ministarstvo znanosti i obrazovanja, osnivač škole je Grad Vukovar, a projekt se provodi u partnerstvu s Agencijom za odgoj i obrazovanje i nevladinom organizacijom iz Osijeka „Nansen dijalog centrom“. Program operator projekta je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Interkulturalna škola „Dunav“ u Borovu naselju svojim bi se multikulturalnim programom trebala razlikovati od svih postojećih škola u Vukovaru. U školi bi se njegovao interkulturalni dijalog, uvažavale bi se etničke i kulturne posebnosti, promoviralo bogatstvo zajedničkog života i učenja u susretu kultura, osiguravala otvorenost prema izražavanju i njegovanju etničkih, kulturnih i drugih posebnosti te zagovarala, promovirala i poticala suradnja, tolerancija i kultura mira.

Sve predradnje nužne za početka školske godine 2018/2019 su obavljene.

Tijekom provedbe Cjelovite kurikularne reforme kojom je 2015. godine započela realizacija Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, broj 124/14), osnovane su stručne radne skupine za izradu nastavnih planova i programa za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

U okviru Cjelovite kurikularne reforme za rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje, u prvoj polovici 2016. godine izrađeni su sljedeći materijali:

- Prijedlog Nacionalnog kurikuluma za predmet Talijanski jezik / Talijanski jezik i književnost za potrebe obrazovanja talijanske nacionalne manjine po Modelu A
- Prijedlog Nacionalnog kurikuluma za predmet Češki jezik za potrebe obrazovanja češke nacionalne manjine po Modelu A
- Prijedlog Nacionalnog kurikuluma za predmet Srpski jezik za potrebe obrazovanja srpske nacionalne manjine po Modelu A
- Prijedlog Nacionalnog kurikuluma za predmet Češki jezik i kultura za potrebe obrazovanja češke nacionalne manjine po Modelu C
- Prijedlog Nacionalnog kurikuluma za predmet Srpski jezik i kultura za potrebe obrazovanja srpske nacionalne manjine po Modelu C
- Prijedlog Nacionalnog kurikuluma za predmet Jezik i kultura romske nacionalne manjine koji je izrađen za dva ravnopravna modula, romski (romani čhib) i bajaški rumunjski (Ijimba dă băjaș).

Prijedlozi kurikuluma poslani su recenzentima prema čijim recenzijama su stručne radne skupine od listopada 2017. godine doručivale dokumente. Nakon dorade, slijede stručna i javna rasprava, prevođenje te međunarodna recenzija dokumenata.

Također, u rujnu 2017. godine izrađen je Nastavni program bosanskog jezika i kulture (model C) za obrazovanje učenika pripadnike bošnjačke nacionalne manjine u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj.

U školskoj godini 2017./2018. Ministarstvo znanosti i obrazovanja ispunilo je sve obveze te osiguralo udžbenike za učenike osnovnih i srednjih škola koji se obrazuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Osigurano je sufinanciranje izrade autorskih udžbenika (na češkom, mađarskom, srpskom i talijanskom jeziku) koji odgovaraju nastavnom planu i programu te sufinanciranje prevođenja većeg broja potrebnih udžbenika za osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje. Pozitivno se rješavaju svi zahtjevi za odobravanje programa učenja materinskog jezika i kulture po Modelu C te odobrava odgovarajuća količina radnog vremena za angažiranje učitelja i nastavnika.

U 2017. godini donesen je Pravilnik o pedagoškoj dokumentaciji i evidenciji te javnim ispravama u školskim ustanovama (Narodne novine, broj 47/2017). Navedenim Pravilnikom propisuje se korištenje Knjige evidencije učenika u nastavi materinskog jezika i kulture (Model C) kao pedagoške dokumentacije.

Sukladno mjerama NSUR do 2020. povećan je obuhvat romske djece u integrirani predškolski odgoj i u program predškole, a povećan je i broj učenika obuhvaćenih osnovnoškolskim i srednjoškolskim obrazovanjem. Osigurano je sufinanciranje roditeljskog udjela za djecu pripadnike romske nacionalne manjine koja su uključena u integrirani predškolski odgoj i obrazovanje.

Odgojitelji/učitelji/nastavnici koji nastavu izvode na jeziku i pismu nacionalnih manjina kontinuirano se educiraju i stručno usavršavaju u Republici Hrvatskoj, a omogućeno im je i usavršavanje u državi matičnog naroda. Ujedno je takvo usavršavanje priznato za napredovanje u zvanje savjetnika i mentora.

Broj učenika u nastavi na jeziku nacionalnih manjina promjenjiv je, opadanje broja učenika je smanjeno, a kod nekih manjina je vidljiv lagani porast broja polaznika. Vidljivo je opadanje broja učenika u modelu A i određeno povećanje broja učenika u modelu C.

Državni pedagoški standardi (Narodne novine, broj 63/08 i 90/2010) omogućavaju učenicima pripadnicima nacionalnih manjina odabir najpovoljnijeg modela nastave. Osiguravanjem navedenih standarda u školama postignuta je veća fleksibilnost u organizaciji nastave koja se može izvoditi u jednoj smjeni.

Učenici gimnazije i četverogodišnjih srednjih škola koji pohađaju nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina polažu državnu maturu na materinskom jeziku.

U skladu s odredbama članka 4. Pravilnika o polaganju državne mature (Narodne novine, broj 1/2013.) učenici pripadnici češke, mađarske, srpske i talijanske nacionalne manjine, koji pohađaju nastavu na jeziku i pismu nacionalne manjine, u sklopu obveznoga dijela državne mature uz ispit iz predmeta Hrvatski jezik obvezno polažu ispit iz jezika nacionalne manjine na kojemu se obrazuju, a kao treći ispit u sklopu obveznoga dijela državne mature biraju ispit iz matematike ili iz stranoga jezika. Iznimno, učenici koji se obrazuju na jeziku i pismu češke nacionalne manjine, mogu polagati obvezni dio državne mature sukladno stavku 1. ili 3. istoga članka, odnosno u sklopu obveznoga dijela polažu predmet Hrvatski jezik, Matematiku i strani jezik ili odabiru isti izbor koji je ponuđen ostalim nacionalnim manjinama.

U provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u dijelu koji se odnosi na obrazovanje, kao i Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina nema otvorenih pitanja koja nisu u fazi rješavanja. Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano poboljšava uvjete i kvalitetu.

Uz članak 15. Okvirne konvencije

Iz Izvješća Ministarstva uprave

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru

Člankom 15. Ustava Republike Hrvatske propisano je da se u Republici Hrvatskoj jamči ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina te se dalje u istom članku navodi da se zakonom može, pored općeg biračkog prava, pripadnicima nacionalnih manjina osigurati posebno pravo da biraju svoje zastupnike u Hrvatski sabor.

U odnosu na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina i njihovog sudjelovanja u donošenju odluka na nacionalnom nivou, ukazuje se da je člankom 16. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, propisano da Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ostvarenje prava na zastupljenost u Saboru. Pripadnici nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj imaju pravo birati osam zastupnika u Sabor koji se biraju u posebnoj izbornoj jedinici koju čini područje Republike Hrvatske.

Pored navedenog, u članku 17. istog Zakona propisano je da pripadnici srpske nacionalne manjine biraju tri zastupnika u Sabor u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, pripadnici mađarske nacionalne manjine biraju jednog zastupnika u Sabor, pripadnici talijanske nacionalne manjine biraju jednog zastupnika u Sabor, pripadnici češke i slovačke nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor, pripadnici austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor te pripadnici albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor.

U odnosu na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina i njihovo sudjelovanje u donošenju odluka na nacionalnoj razini, posebno se akcentira da pripadnici nacionalnih manjina neprekidno od 1991. godine do danas, imaju unaprijed zakonom zajamčen i osiguran određen broj mjesta u Hrvatskom saboru te svoje pravo na donošenje odluka i sudjelovanje u donošenju odluka imaju i temeljem niza drugih propisa koja shodno istima i ostvaruju.

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Sukladno odredbi članka 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, pripadnicima nacionalnih manjina jamči se pravo na zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave i predstavničkim tijelima jedinica područne (regionalne) samouprave, dakle općina, gradova i županija, te se navedena zastupljenost može urediti i statutima jedinica sukladno članku 21. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Određivanje zastupljenosti nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica propisano je Zakonom o lokalnim izborima.

Člankom 103. toga Zakona propisano je da se zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica određuje sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, a za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine u predstavničkom tijelu jedinica mjerodavni su službeni rezultati popisa stanovništva.

Člankom 104. istog Zakona propisano je da će se broj članova predstavničkog tijela iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine utvrditi tako da se udio pojedine nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu te jedinice pomnoži s brojem članova predstavničkog tijela jedinice, a dobiveni broj zaokružuje se na cijeli broj bez decimalnog ostatka. Ako manjina koja sudjeluje u ukupnom stanovništvu jedinice s najmanje 5% ne ostvari pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu sukladno prethodno navedenom, ta manjina ima pravo na jednog člana predstavničkog tijela, a prije svakih lokalnih izbora središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave objavit će na svojim internetskim stranicama podatke o broju članova predstavničkog tijela koji se biraju iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine.

Člankom 105. istog Zakona propisano je da, osim zastupljenosti iz članka 103. Zakona, pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu i u onim jedinicama u kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu propisano statutom jedinice.

Na redovnim lokalnim izborima koji su održani 21. svibnja 2017. godine, pripadnicima nacionalnih manjina bilo je, temeljem Zakona o lokalnim izborima i sukladno lokalnim statutima, zajamčeno pravo na izbor ukupno 310 članova predstavničkih tijela, u ukupno 156 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Razdijeljeno po manjinama, pripadnicima srpske manjine je jamčeno pravo na izbor ukupno 203 člana predstavničkih tijela jedinica samouprave; pripadnicima talijanske manjine 39 članova; pripadnicima mađarske manjine 18; pripadnicima bošnjačke i romske manjine po 13; pripadnicima češke manjine 12; pripadnicima slovačke manjine 7; pripadnicima rusinske manjine 3; te pripadnicima albanske i ukrajinske manjine po jedan član.

Budući da na redovnim lokalnim izborima nije osigurana odgovarajuća zastupljenost srpske nacionalne manjine u općinskom vijeću Općine Lasinja i Općine Polača, odnosno romske nacionalne manjine u općinskom vijeću Općine Petrijanec, Općine Kotoriba i Općine Podturen, Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o raspisivanju dopunskih izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave iz reda pripadnika nacionalnih manjina u tim općinama (Narodne novine, br. 84/17). Tom Odlukom za dan provedbe izbora određen je 1. listopada 2017. godine.

Na dopunskim izborima održanim dana 1. listopada 2017. godine, za Općinsko vijeće Općine Polača izabran je 1 predstavnik srpske nacionalne manjine, a za općinska vijeća Općine Petrijanec i Općine Podturen po 1 predstavnik romske nacionalne manjine. Kako u Općini Lasinja i Općini Kotoriba nije bilo zaprimljenih kandidacijskih lista, u tim općinama dopunski izbori nisu održani. Stoga je na izborima izabrano ukupno 308 zakonom i statutima zajamčenih članova predstavničkih tijela u ukupno 154 jedinica samouprave.

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u izvršnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Člankom 22. stavkom 1. Ustavnog zakona propisano je da se predstavnicima nacionalnih manjina osigurava zastupljenost u izvršnom tijelu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave ako su ostvarili razmjernu zastupljenost u predstavničkom tijelu iste jedinice. Dakle, pripadnici nacionalnih manjina u općinama i gradovima u kojima u stanovništvu participiraju sa više od 15%, te u županijama u kojima participiraju sa više od 5% (pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkim tijelima), imaju pravo na zastupljenost u izvršnim tijelima tih jedinica.

Člankom 41.a Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, propisano je da u jedinicama u kojima se pravo na zastupljenost pripadnika nacionalne manjine u izvršnom tijelu treba osigurati sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, jedan zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana bira se iz reda pripadnika nacionalnih manjina na način određen zakonom kojim se uređuje izbor izvršnog tijela. U jedinicama u kojima pripadnici neke od nacionalnih manjina čine većinu stanovništva, pripadnici hrvatskog naroda imaju pravo na zastupljenost u izvršnom tijelu pod uvjetima kako je to propisano za nacionalne manjine. U jedinicama u kojima se bira zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina ili iz reda hrvatskog naroda, broj zamjenika povećava se za jednoga.

Shodno staccima 4. i 5. članka 41.a istoga Zakona u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima se bira zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina sukladno zakonu kojim se uređuje

izbor izvršnog tijela, broj zamjenika povećava se za jednoga, s tim da u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima više od jedne nacionalne manjine ostvaruje pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, bira se zamjenik iz reda pripadnika svake od tih nacionalnih manjina, u kojem slučaju se broj zamjenika povećava za po jednog zamjenika iz reda svake od tih nacionalnih manjina koje ostvaruju pravo na zamjenika.

Osim toga, pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju pravo na zastupljenost u izvršnom tijelu i u onim jedinicama u kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u izvršnom tijelu propisano statutom jedinice.

Izbor zamjenika načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova nacionalnih manjina uređen je člankom 112. Zakona o lokalnim izborima te je u stavku 1. tog članka propisano da se zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina bira neposredno na izborima tajnim glasovanjem na mandat od četiri godine, istovremeno, na isti način i po istom postupku kao i općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan.

Pripadnici nacionalnih manjina su na lokalnim izborima 2017. godine, sukladno Zakonu i svojim statutima, imali pravo predložiti i izabrati kandidate za ukupno 61 zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, u ukupno 60 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, konkretno u 49 općina i gradova te 11 županija. Razdijeljeno po manjinama, pripadnici srpske manjine imali su pravo predložiti kandidate i birati 39 zamjenika; pripadnici talijanske manjine 7 zamjenika; pripadnici češke i mađarske manjine po 4 zamjenika; pripadnici bošnjačke, romske i rusinske manjine po 2 zamjenika; te pripadnici slovačke manjine jednog zamjenika, odnosno predstavnika u izvršnom tijelu općine, grada ili županije.

Na izborima je izabrano ukupno 49 zamjenika općinskih načelnika i gradonačelnika te 12 zamjenika župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, čime je predmetno pravo na zastupljenost u izvršnim tijelima u cijelosti ostvareno.

Zastupljenost u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Odredbom članka 22. stavak 3. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da se pripadnicima nacionalnih manjina osigurava zastupljenost u tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sukladno odredbama posebnog zakona kojim se uređuje lokalna i područna (regionalna) samouprava i drugih akata o politici zapošljavanja u tim tijelima i sukladno stečenim pravima, dok je stavkom 4. istog članka propisano da u

popunjavanju mjesta u tijelima uprave jedinica samouprave pripadnici nacionalnih manjina imaju prednost pod istim uvjetima.

U članku 56.a stavku 1. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, propisano je da pripadnici nacionalnih manjina koji sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, imaju pravo na zastupljenost u upravnim tijelima tih jedinica.

Stavkom 2. istog članka je propisano da su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavka 1. ovoga članka dužne politiku upošljavanja novih službenika, odnosno službenika koji se primaju na upražnjena radna mjesta provoditi na način koji će osigurati poštivanje prava pripadnicima nacionalnih manjina. Nadalje, u članku 9. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, broj 86/08, 61/11 i 4/18), propisano je da se planom prijma u službu utvrđuje stvarno stanje popunjenosti radnih mjesta u upravnim tijelima lokalne jedinice, potreban broj službenika i namještenika na neodređeno vrijeme za razdoblje za koje se plan donosi te se planira broj vještbenika odgovarajuće stručne spreme i struke. Planom prijma u službu utvrđuje se i popunjenost radnih mjesta u upravnim tijelima pripadnicima nacionalnih manjina i planira zapošljavanje potrebnog broja pripadnika nacionalnih manjina radi ostvarivanja zastupljenosti, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i zakonu kojim se uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Člankom 19. stavkom 9. i 10. istog Zakona je, između ostaloga, propisano da su lokalne jedinice u čijim upravnim tijelima nije osigurana zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina dužne to navesti u tekstu natječaja te kandidat koji ima pravo prednosti kod prijma u službu prema posebnom zakonu, dužan je u prijavi na natječaj pozvati se na to pravo te ima prednost u odnosu na ostale kandidate samo pod jednakim uvjetima.

Potrebno je naglasiti da obvezu donošenja planova prijama u službu, odnosno obvezu zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima uprave lokalnih jedinica, sukladno Ustavnom zakonu i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, imaju samo one općine i gradovi u kojima pripadnici manjina u stanovništvu participiraju sa više od 15% te županije u kojima manjine participiraju sa više od 5%, odnosno jedinice koje imaju obvezu osigurati razmjernu zastupljenost pripadnika manjina u svom predstavničkom tijelu.

Učinkovitost zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina, uz donošenje plana prijma od strane jedinice, ovisi i o prijavama pripadnika manjina na natječaje, pozivanju na pravo prednosti pri zapošljavanju, ispunjavanju uvjeta za radno mjesto koje se popunjava te rezultatima ostvarenim na provedenom testiranju i intervjuu. Sukladno Zakonu o

službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, kandidati koji imaju prednost pri zapošljavanju prema posebnom zakonu, pa tako i pripadnici nacionalnih manjina, imaju prednost u odnosu na ostale kandidate samo pod jednakim uvjetima, što znači da, pored ispunjavanja formalnih uvjeta iz javnog natječaja, na provedenom testiranju i intervjuu moraju ostvariti isti broj bodova kao kandidat s najvećim brojem bodova.

Prema podacima iz evidencije Ministarstva uprave, na dan 31. prosinca 2017. godine u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ukupno je zaposleno 13.744 službenika i namještenika, od čega 455 ili 3,31% pripadnika jedne od 22 nacionalnih manjina, 252 ili 1,83% neopredijeljenih te 6 ili 0,042% službenika i namještenika koji su se izjasnili kao Muslimani. Usporedbe radi, u odnosu na stanje na dan 31. prosinca 2016. godine u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ukupan broj službenika i namještenika povećan je za 136, dok je broj službenika i namještenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina manji za 49.

Od 455 zaposlenih službenika i namještenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina najviše je Srba – 257, zatim Talijana – 66, Bošnjaka – 39, Čeha – 21, Slovenaca – 14, Mađara – 19, Crnogoraca – 10, Makedonaca – 7, Nijemaca – 6, Slovaka – 5, Albanaca - 3, Rusina i Rumunja po - 2, dok ih je najmanje, po jedan, iz reda pripadnika bugarske, romske, ruske i židovske nacionalne manjine.

Pri tome napominjemo da pojedine jedinice lokalne samouprave ne dostavljaju podatak o nacionalnoj pripadnosti zaposlenih službenika i namještenika, naime, zbog nepostojanja obveze izjašnjavanja pojedinaca o njihovoj nacionalnoj pripadnosti pitanja nacionalne pripadnosti nisu ni postavljana, te nema uvida u stanje zaposlenih po nacionalnoj pripadnosti (Grad Pula-Pola, Grad Zagreb).

Primjerice, Grad Zagreb je izvijestio da je, sukladno članku 8. Zakona o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine, broj 103/03, 118/06, 41/08, 130/11, 106/12 - pročišćeni tekst koji je prestao važiti donošenjem Odluke o proglašenju Zakona o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka, Narodne novine, broj 42/18), bilo zabranjeno prikupljanje i daljnja obrada osobnih podataka, između ostalih podataka o etničkom porijeklu, a iznimno su se takvi podaci mogli prikupljati uz privolu ispitanika odnosno osobe o čijim se podacima radi. S obzirom da iz navedenih razloga, niti jedan dokument novijeg datuma ne sadrži podatak o nacionalnosti, za 235 službenika/namještenika gradskih upravnih tijela podatak o nacionalnosti je nepoznat, te je o istima izvješteno pod skupinom „neopredijeljeni“. Stoga je, prema podacima za 2017. godinu, broj "neopredijeljenih" službenika i namještenika u Gradu Zagrebu veći nego prošle 2016. godine što se odrazilo i na znatno povećan ukupan broj „neopredjeljenih“ službenika i namještenika zaposlenih u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Konkretno ukupni broj „neopredjeljenih“ službenika i namještenika u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, povećan je sa 137 na 252 što predstavlja povećanje od 115 zaposlenih službenika i namještenika, odnosno 0,83 % u odnosu na ukupni broj zaposlenih u tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Slijedom navedenoga te činjenice da, sukladno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima (Narodne novine, broj 73/17), podatak o nacionalnoj pripadnosti ne predstavlja obvezan podatak u evidenciji o radnicima, sve više jedinica u svojim evidencijama o radnicima ne sadrži navedeni podatak što, kako je vidljivo i na spomenutim primjerima, može utjecati na umanjenje iskazanog broja zaposlenih pripadnika nacionalnih manjina u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave

U cijelom izvještajnom periodu, od 2014. - 2018. godine, na snazi su odluke o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave te stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske -: Odluka od 17. prosinca 2009. godine (Narodne novine, broj 153/09), Odluka od 26. rujna 2014. godine (Narodne novine, broj 114/14), Odluka od 27. srpnja 2016. godine (Narodne novine, broj 70/16, 74/17 i 71/18). Navedene odluke odrazile su se na mogućnosti zapošljavanja u državnoj službi općenito, pa tako i za nacionalne manjine.

Na dan 31. prosinca 2018. godine u tijelima državne uprave i stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske bilo je zaposleno 49.612 službenika i namještenika, od kojih su njih 1,605 ili 3,24 % bili pripadnici nacionalnih manjina. Podaci razdijeljeni po narodnosnoj pripadnosti zaposlenih pripadnika nacionalnih manjina pokazuju da je u navedenim tijelima, krajem 2018. godine, najviše bilo zaposleno Srba – 1.048, koji čine 2,11% ukupnog broja zaposlenih; zatim Mađara - 92, koji čine 0,19%; Bošnjaka - 90, koji čine 0,18% zaposlenih; Talijana – 87, koji čine 0,17% zaposlenih; Čeha - 83, koji čine 0,16 % zaposlenih; Slovenaca – 39, koji čine 0,08% zaposlenih; Albanaca - 20, koji čine 0,04% zaposlenih te 9 Roma, koji čine 0,02% zaposlenih, dok se pripadnicima ostalih nacionalnih manjina izjasnilo 137 službenika i namještenika koji čine 0,28% od ukupnog broja službenika i namještenika.

Posebno napominjemo da je u tijelima državne uprave i stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske zaposlena i 121 osoba koja se po nacionalnoj pripadnosti izjasnila kao Musliman. Usporedbe radi, na dan 31. prosinca 2017. godine, u tijelima državne uprave te stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske bilo je zaposleno ukupno 49.602 službenika i namještenika, od kojih su njih 1.658 ili 3,34% bili pripadnici nacionalnih manjina.

Nadalje, sva državna tijela obvezna su objavljivati raspisane javne natječaje za prijam u državnu službu na neodređeno vrijeme u Narodnim novinama, na svojoj web stranici i na web stranici Ministarstva uprave. Obavijest o raspisivanju javnog natječaja dostavlja se i nadležnoj službi za zapošljavanje. Oglasi za prijam u državnu službu na određeno vrijeme objavljuju se na web stranici tijela koje ih raspisuje, web stranici Ministarstva uprave te putem nadležne službe za zapošljavanje.

Ministarstvo uprave provodi kontrolu zakonitosti objavljenih tekstova natječaja i oglasa za zapošljavanje te ukazuje državnim tijelima na obvezu navođenja dijela teksta vezanog za pravo prednosti pod jednakim uvjetima pripadnika nacionalnih manjina pri zapošljavanju.

Također, pripadnici nacionalnih manjina upućuju se da imaju pravo pozvati se na prednost pri zapošljavanju sukladno odredbi članka 22. stavka 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, bez obveze dostavljanja dokaza o nacionalnoj pripadnosti. O navedenom pravu Ministarstvo uprave pripadnike nacionalnih manjina informira putem odgovora na upite, kao i putem objave na svojoj web stranici.

Poštujući odredbe propisa koji reguliraju zapošljavanje u državnoj službi, tijekom planiranja prijma u državnu službu posebno se vodi računa o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom broju zaposlenih u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske.

Stoga se od navedenih tijela, prilikom izrade Plana prijma u državnu službu u tijela državne uprave i stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske, traže podaci o popunjenosti radnih mjesta pripadnicima nacionalnih manjina te podaci o planiranom zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina u državnu službu, u odnosu na ukupno planirano zapošljavanje tijekom te godine.

Planiranje zapošljavanja

Plan prijma u državnu službu tijela državne uprave i stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Plan prijma) za 2014. godinu donesen je 22. svibnja 2014. godine (Narodne novine, broj 65/14 i 100/14 - dopuna). Navedenim je Planom planiran prijem u službu za ukupno 67 pripadnika nacionalnih manjina.

Plan prijma za 2015. godinu donesen je 11. ožujka 2015. (Narodne novine, broj 31/15 i 52/15 - dopuna). Navedenim je Planom planiran prijam u službu za ukupno 89 pripadnika nacionalnih manjina.

Plan prijma za 2016. godinu donesen je 12. rujna 2016. godine (Narodne novine, broj 82/16) i njime je planiran prijam u državnu službu za ukupno 41 pripadnika nacionalnih manjina.

Plan prijma za 2017. godinu donesen je 14. lipnja 2017. godine (Narodne novine, broj 58/17) i njime je planiran prijam u državnu službu za ukupno 95 pripadnika nacionalnih manjina.

Plan prijma za 2018. godinu donesen je 18. travnja 2018. godine (Narodne novine, broj 43/18 i 52/18 – dopuna) i njime je planiran prijam u državnu službu za ukupno 33 pripadnika nacionalnih manjina.

Ujedno navodimo da je spomenutim Operativnim programima za nacionalne manjine od 2017.-2020. godine u kojima je jedna od aktivnosti čiji je nositelj Ministarstvo uprave, uspostava mehanizma praćenja ostvarivanja prava prednosti i zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u državnim i javnim službama te na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, s ciljem dosljedne provedbe članka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. U odnosu na spomenutu aktivnost navodimo da je u izradi metodologija praćenja ostvarivanja prava prednosti pri zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina u državnoj službi i u tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina

Člankom 23. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, propisano je da pripadnici nacionalnih manjina, s ciljem unaprjeđivanja, očuvanja i zaštite položaja nacionalnih manjina biraju svoje predstavnike radi sudjelovanja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama samouprave.

Člankom 24. istog Zakona, propisani su uvjeti za izbor vijeća i predstavnika nacionalnih manjina te je propisano da u jedinicama samouprave na čijem području pripadnici pojedine nacionalne manjine sudjeluju s najmanje 1,5% u ukupnom stanovništvu jedinice samouprave, u jedinicama lokalne samouprave na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine, pripadnici svake takve nacionalne manjine mogu izabrati vijeće nacionalnih manjina. U slučaju kada nije ispunjen barem jedan od navedenih uvjeta, a na području jedinice samouprave živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, za područje ovakove jedinice samouprave bira se predstavnik nacionalnih manjina.

Ustavnim zakonom propisan je i broj članova vijeća nacionalnih manjina – u vijeće nacionalnih manjina općine bira se 10 članova, u vijeće nacionalnih manjina grada bira se 15 a u vijeće nacionalnih manjina županije bira se 25 članova pripadnika nacionalne manjine.

Ujedno je propisano da kandidate za članove vijeća odnosno predstavnike nacionalnih manjina mogu predlagati udruge nacionalnih manjina ili najmanje 20 pripadnika nacionalne manjine s područja općine, odnosno 30 s područja grada i 50 s područja županije. Za

određivanje broja pripadnika nacionalnih manjina radi provođenja navedenih odredaba, mjerodavan je popis stanovništva korigiran (uvećan ili umanjen) za onaj broj birača koji su upisani ili brisani iz popisa birača koji se sastavlja radi izbora članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj dana 23. travnja 2015. godine donijela Odluku o raspisivanju izbora za predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i Odluku o raspisivanju izbora za članove vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, obje objavljene u „Narodnim novinama“, broj 47/15 od 28. travnja 2015. godine, kojima je za dan provedbe izbora određen 31. svibnja 2015. godine.

Također, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj dana 30. travnja 2015. godine donijela Odluku o izmjeni Odluke o raspisivanju izbora za predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, objavljenu u „Narodnim novinama“, broj 48/15 od 30. travnja 2015. godine. Sukladno navedenim Odlukama Vlade Republike Hrvatske, dana 31. svibnja 2015. godine održani su izbori za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u županijama, gradovima i općinama.

Na temelju izbornih rezultata Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj dana 11. lipnja 2015. godine Odluku o davanju ovlaštenja za sazivanje konstituirajućih sjednica vijeća nacionalnih manjina koja je objavljena u „Narodnim novinama“, broj 65/15 od 12. lipnja 2015. godine.

Na izborima za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave održanima 31. svibnja 2015. godine izabrano je ukupno 285 vijeća i 169 predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina na dan 31. prosinca 2018. godine upisano je 155 predstavnika nacionalnih manjina, 277 vijeća nacionalnih manjina i 12 koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

Pregled sredstava osiguranih u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja su dodijeljena za funkcioniranje vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina za razdoblje od 2014.-2017. godine:

Godina	Ukupno dodijeljena sredstva u kunama
2014.	24.788.016,14
2015.	22.039.728,24
2016.	22.690.286,08
2017.	24.840.799,23

Vezano uz izbor za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, napominjemo da je Zakonom o lokalnim izborima iz 2012. godine, propisano da će se postupak izbora članova vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, koji se biraju u jedinicama sukladno odredbama Ustavnog zakona urediti posebnim zakonom. Donošenje ovog Zakona predviđeno je i Operativnim programima za nacionalne manjine od 2017.-2020. godine.

Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici održanoj dana 20. prosinca 2018. godine usvojila Nacrt prijedloga zakona o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina kojim se predlaže na cjelovit način urediti izbore za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina. Zakon o izboru članova vijeća i predstavnika nacionalnih manjina donio je Hrvatski sabor 1. ožujka 2019. godine.

Projekt Potpora učinkovitoj provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina

Dodatno navodimo da je od 9. svibnja 2016. godine do 9. svibnja 2017. godine proveden jednogodišnji projekt IPA TAIB 2012 "Potpora učinkovitoj provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina", kojem je jedan od ciljeva bila cjelovita primjena prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj i učinkovita primjena Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Vrijednost projekta je iznosila 196.367,23 eura, od kojih je 90% financirano iz programa IPA (176.730,50 eura), dok je 10% (19.636,73 eura) predstavljalo nacionalno sufinanciranje.

Projekt se sastojao od tri komponente:

- uspostavljen i operativan elektronički sustav (e-Sustav) za nadzor i izvještavanje o pravima nacionalnih manjina na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;
- ojačani kapaciteti tijela državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave i vijeća nacionalnih manjina na lokalnoj razini;

- povećana razina javne svijesti, uključujući i pripadnike nacionalnih manjina, o zaštiti manjinskih prava u Republici Hrvatskoj.

Uvođenjem i razvojem jedinstvenog e-Sustava osigurava se efikasno praćenje stanja u području primjene prava nacionalnih manjina iz djelokruga Ministarstva uprave koja se ostvaruju na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Novim e-Sustavom omogućava se korisnicima da tražene obrasce ispune on-line i pošalju na verifikaciju uredu državne uprave u županiji putem e-Sustava. Pritom se objedinjavanje podataka radi automatski u e-Sustavu, a uredi državne uprave u županijama i Ministarstvo uprave imaju mogućnost praćenja napretka procesa popunjavanja obrazaca.

Podaci koji se unose u web obrasce, a koji su dio izgrađenog e-Sustava, isti su oni koji su se prikupljali dosadašnjih godina, a razlika je u tome što se sada objedinjavaju na strukturiran i uniformiran način putem e-Sustava, pri čemu je za svaki skup podataka izrađen jedan web obrazac putem kojeg se prikupljaju. Ti se podaci odnose na: ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina, očuvanje tradicijskih naziva i oznaka, davanje naziva naseljima, ulicama i trgovima imena osoba i događaja od značaja za povijest i kulturu nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj te na uporabu znamenja i simbola nacionalnih manjina, zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, funkcioniranje vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne samouprave i financiranje rada, ukupni broj službenika i namještenika, te broj službenika i namještenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina koji su zaposleni u upravnim tijelima svake od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, donošenje godišnjih planova prijma u službu i planiranje zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, analizu stanja provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, nadzor i ostvarivanje prava na uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina u prvostupanjskim postupcima pred uredima državne uprave u županijama te dodatno statute jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Naglašavamo da su u 2018. godini, pri izradi Izvješća o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za 2017. godinu, podaci iz djelokruga Ministarstva uprave po prvi puta prikupljeni putem navedenog e-Sustava.

Uz spomenuti e-Sustav, važan aspekt Projekta je bilo je i unapređenje trening sustava o Ustavnom zakonu i e-Sustavu za njegovo praćenje čime će se također uvelike doprinijeti održivoj i poboljšanoj provedbi samog Ustavnog zakona. Kroz projekt su educirani treneri za provedbu radionica o Ustavnom zakonu i njegovoj primjeni te korištenju nove aplikacije za praćenje Ustavnog zakona. Treneri su održali tri pilot-radionice na kojima je sudjelovalo 36 državnih i lokalnih službenika te deset jednodnevnih radionica u deset različitih hrvatskih gradova na kojima je sudjelovalo 236 državnih i lokalnih službenika.

Ciljane skupine radionica bili su državni službenici u tijelima državne uprave (Ministarstvo uprave, ULJPPNM) i uredima državne uprave u županijama te službenici u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Po završetku radionica izrađena je konačna verzija metodologije, programa izobrazbe i materijala izrađenih u okviru navedenog Projekta te je projektnim aktivnostima predviđeno da će nakon završetka Projekta program izobrazbe provoditi Državna škola za javnu upravu.

Održano je i deset regionalnih predstavljanja e-Sustava na kojima je sudjelovalo 305 predstavnika ureda državne uprave u županijama, udruga nacionalnih manjina i udruga koje se bave pravima nacionalnih manjina, vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te predstavnika lokalnih medija.

Iz Izvješća Ministarstva pravosuđa

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u pravosudnim tijelima

Ministarstvo pravosuđa kontinuirano prati statističke podatke o pravosudnim dužnosnicima te službenicima, namještenicima i vježbenicima pripadnicima nacionalnih manjina u pravosudnim tijelima. Postupak prijma službenika provode pravosudna tijela samostalno.

U odnosu na imenovanje sudaca ističe se da je člankom 50. Zakona o Državnom sudbenom vijeću (Narodne novine, broj 116/10, 57/11, 130/11, 13/13, 28/13, 82/15, 67/18) propisano da se prilikom imenovanja sudaca mora voditi računa o zastupljenosti sudaca pripadnika nacionalnih manjina, sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina pripadnici nacionalnih manjina koji podnose prijavu na objavljeno slobodno sudačko mjesto imaju pravo pozivati na prava koja im pripadaju sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Istovjetne odredbe sadržane su u članku 53. Zakona o Državnoodvjetničkom vijeću (Narodne novine, broj 67/18), a odnose se na imenovanje zamjenika državnih odvjetnika. U članku 23. stavku 5. Zakona o pravosudnoj akademiji (Narodne novine, broj 153/09, 127/10, 82/15) sadržana je opća odredba kojom se pri upisu u Državnu školu za pravosudne dužnosnike osobama koje pravo prednosti ostvaruju po posebnim zakonima izrijekom priznaje pravo pozivanja na ovo pravo u podnesenoj prijavi.“

Slijedi tablični prikaz podataka u vezi s brojem pripadnika nacionalnih manjina zaposlenih u pravosudnim tijelima na dan 31. prosinca 2017. godine.

Pravosuđe – službenici, namještenici i vježbenici u sudovima – skupna tablica na dan 31.12.2017.

	Ukupno		Republički sudovi		Županijski sudovi		Općinski sudovi		Trgovački sudovi		Upravni sudovi		Prekršajni sudovi		Odnos prema 31.12.2016. (+/-)
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	%
Srbi	118	1,79		0,00	18	2,27	78	1,98	6	1,08	1	1,12	15	1,53	-4,84
Bošnjaci	19	0,29		0,00		0,00	16	0,41	1	0,18		0,00	2	0,20	-5,00
Talijani	15	0,23		0,00		0,00	12	0,30		0,00		0,00	3	0,31	-6,25
Mađari	10	0,15		0,00		0,00	6	0,15	2	0,36		0,00	2	0,20	0,00
Slovinci	3	0,05		0,00		0,00	2	0,05		0,00	1	1,12		0,00	0,00
Albanci	4	0,06		0,00		0,00	4	0,10		0,00		0,00		0,00	33,33
Česi	15	0,23		0,00		0,00	8	0,20		0,00		0,00	7	0,72	-11,76
Romi	0	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00
Ostali	87	1,32	2	0,85	7	0,88	67	1,70	2	0,36	4	4,49	5	0,51	16,00
Ukupno	6.604		235		794		3.949		558		89		979		-0,36
od toga PNM	271	4,10	2	0,85	25	3,15	193	4,89	11	1,97	6	6,74	34	3,47	1,12

Napomena:

- * Republički sudovi – Vrhovni sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki prekršajni sud
- * podaci se odnose na službenike zaposlene na određeno i neodređeno vrijeme
- * Ostali – kratko obrazloženje (9-Crnogorac, 3-Makedonac, 2-Musliman, 60-Neopredijeljen, 4-Nijemac, 1-Rusin, 5-Slovak, 3-Ukrajnac)

Pravosuđe – službenici, namještenici i vježbenici u državnim odvjetništvima – skupna tablica na dan 31.12.2017.

	Ukupno		DORH		USKOK		Županijska državna odvjetništva		Općinska državna odvjetništva		Odnos prema 31.12.2016. (+/-)
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	%
Srbi	27	2,35	1	2,13		0,00	10	3,36	16	2,10	8,00
Bošnjaci	4	0,35		0,00		0,00	1	0,34	3	0,39	0,00
Talijani	1	0,09		0,00		0,00	1	0,34		0,00	-50,00
Mađari	0	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00
Slovinci	0	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00
Albanci	1	0,09		0,00		0,00	1	0,34		0,00	0,00
Česi	1	0,09		0,00		0,00	1	0,34		0,00	0,00
Romi	0	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00
Ostali	15	1,31		0,00	1	2,44	3	1,01	11	1,45	7,14
Ukupno	1.147		47		41		298		761		3,43
od toga PNM	49	4,27	1	2,13	1	2,44	17	5,70	30	3,94	4,26

Napomena:

* Republički sudovi – Vrhovni sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske

* podaci se odnose na službenike zaposlene na određeno i neodređeno vrijeme

* Ostali – kratko obrazloženje (1-Crnogorac, 1-Makedonac, 2-Musliman, 8-Neopredijeljen, 1-Slovak, 1-Tatar, 1-Ukrajinac)

Pravosuđe – dužnosnici u sudovima – skupna tablica na dan 31.12.2017.

	Ukupno		Republički sudovi		Županijski sudovi		Općinski sudovi		Trgovački sudovi		Upravni sudovi		Prekršajni sudovi		Odnos prema 31.12.2016. (+/-)
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	%
Srbi	40	2,24		0,00	11	2,84	18	2,30		0,00	1	2,13	10	3,02	-4,76
Bošnjaci	3	0,17		0,00	1	0,26	1	0,13		0,00		0,00	1	0,30	0,00
Talijani	2	0,11		0,00		0,00	2	0,26		0,00		0,00		0,00	0,00
Mađari	2	0,11		0,00		0,00	1	0,13		0,00		0,00	1	0,30	0,00
Slovinci	0	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00
Albanci	0	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00
Česi	1	0,06		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	1	0,30	0,00
Romi	0	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00
Ostali	10	0,56	2	1,57	3	0,77	3	0,38		0,00		0,00	2	0,60	-16,67
Ukupno	1.788		127		388		782		113		47		331		-2,30
od toga PNM	58	3,24	2	1,57	15	3,87	25	3,20	0	0,00	1	2,13	15	4,53	-6,45

Napomena:

* Republički sudovi – Vrhovni sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske

* Ostali – kratko obrazloženje (3-Crnogorac, 1-Makedonac, 2-Neopredijeljen, 2-Rusin, 1-Slovak, 1-Židov)

Pravosuđe – dužnosnici u državnim odvjetništvima – skupna tablica na dan 31.12.2017.

	Ukupno		DORH		USKOK		Županijska državna odvjetništva		Općinska državna odvjetništva		Odnos prema 31.12.2016. (+/-)
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	%
Srbi	18	2,94		0,00	1	2,94	9	5,56	8	2,03	0,00
Bošnjaci	1	0,16	1	4,55		0,00		0,00		0,00	0,00
Talijani	2	0,33		0,00		0,00	1	0,62	1	0,25	0,00
Mađari	1	0,16		0,00		0,00		0,00	1	0,25	0,00
Slovenci	0	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	-100,00
Albanci	0	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00
Česi	1	0,16		0,00		0,00		0,00	1	0,25	0,00
Romi	0	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00
Ostali	4	0,65		0,00		0,00	1	0,62	3	0,76	0,00
Ukupno	613		22		34		162		395		-1,29
od toga PNM	27	4,40	1	4,55	1	2,94	11	6,79	14	3,54	-3,57

Napomena:

* Republički sudovi – Vrhovni sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske

* Ostali – kratko obrazloženje

Uz članak 16 Okvirne konvencije

Iz Izvješća Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Povratak, obnova i stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava

Izmjenama Zakona o statusu prognanika i izbjeglica (Narodne novine, broj 51A/13) te Uredbom o uvjetima za utvrđivanje i gubitak statusa izbjeglice, prognanika odnosno povratnika (Narodne novine, broj 133/13) detaljno su propisani uvjeti za stjecanje statusa povratnika kao i prava koja iz toga statusa proizlaze (novčana pomoć i zdravstvena zaštita) te je rješavanje o takvim zahtjevima povjereno uredima državne uprave u županijama i upravnom tijelu Grada Zagreba kao prvostupanjskim tijelima, dok je drugostupanjsko tijelo Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje. Na taj je način osigurana pravna zaštita osoba koje traže priznavanje statusa, odnosno pravo na žalbu i druge pravne lijekove.

Uredbom je također propisano da se za bivše nositelje stanarskog prava i članove njihovih obitelji koji su podnijeli zahtjev za stambeno zbrinjavanje te su se vratili u Republiku Hrvatsku, postupak utvrđivanja statusa povratnika pokreće po službenoj dužnosti, dakle stranka ne mora podnositi zahtjev za utvrđivanje statusa. Također, treba reći da osobe kojima je priznat status povratnika imaju pravo na novčanu pomoć tijekom šest mjeseci od dana povratka (koliko i traje status povratnika) te pravo na zdravstvenu zaštitu. Tijekom promatranog razdoblja tj. od 2014. do 2018. godine, status povratnika je ostvarilo 506 osoba, po osnovi kojega statusa je u navedenom periodu isplaćeno 577.391,70 kn novčanih potpora.

Nadalje, utvrđivanje statusa bivših nositelja stanarskog prava i članova njihovih obitelji, te uvjeti i postupak njihovog stambenog zbrinjavanja na područjima posebne državne skrbi i izvan područja posebne državne skrbi regulirani su Uredbom o utvrđivanju statusa bivših nositelja stanarskog prava i članova njihovih obitelji, te uvjetima i postupku njihovog stambenog zbrinjavanja (Narodne novine, broj 133/13), donesenom 2013. godine, na temelju članka 12.a stavka 9. Zakona o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 86/08, 57/11, 51A/13). Istom Uredbom je, u članku 13. stavku 1. propisano da će zahtjeve za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava koji su zaprimljeni na temelju Zaključka o načinu stambenog zbrinjavanja povratnika koji nisu vlasnici kuće ili stana, a živjeli su u stanovima u društvenom vlasništvu (bivši nositelji stanarskog prava) na područjima Republike Hrvatske, koja su izvan područja posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 100/03), Zaključka Vlade Republike Hrvatske od 09. prosinca 2004. godine (Narodne novine, broj 179/04.), Zaključka Vlade Republike Hrvatske od 30. lipnja 2005. godine (Narodne novine, broj 79/05.), Odluke o stambenom zbrinjavanju povratnika – bivših nositelja stanarskog prava izvan područja posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 29/11. i 139/11.) i Odluke o stambenom zbrinjavanju povratnika – bivših nositelja stanarskog prava

izvan područja posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 42/13.), koji nisu riješeni do stupanja na snagu ove Uredbe (14.11.2013.), riješiti mjesno nadležni uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba prema odredbama ove Uredbe. Shodno tome, vezano za postupak i uvjete ostvarivanja prava bivših nositelja stanarskog prava primjenjuje se jedan propis, što je doprinijelo pravnoj sigurnosti i efikasnijem rješavanju zahtjeva za stambeno zbrinjavanje ovih korisnika.

Nastavno na navedeno izvješćujemo kako je u službenim evidencijama Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje u 2015. godini evidentirano 3033 neriješena zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava. U 2016. godini u nadležnim Uredima državne uprave riješeno je 713 zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava, u istoj godini ostaje za riješiti preostalih 2320 zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava. Od preostalog broja, 2320 neriješenih zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava u 2017. godini riješeno je 1199. Navedenom dinamikom rješavanja zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava, preostalo je u 2018. godini riješiti 1121 zahtjev.

Uvidom u ažurirane podatke u 2018. godini do danas je u nadležnim uredima državne uprave u županijama, kao prvostupanjskim tijelima, do danas je riješen 831 zahtjev za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava dok je preostalo za riješiti još 290 zahtjeva za stambenim zbrinjavanjem bivših nositelja stanarskog prava.

Također, uvidom u evidencije Središnjeg državnog ureda a vezano za izdavanje Ugovora o najmu za bivše nositelje stanarskog prava u periodu od 2014. do 2018. godine dostavljamo podatak o ugovorima o najmu po godinama: (2014.) -33 ugovora o najmu; (2015.) -136 ugovor o najmu, (2016.) -84 ugovor o najmu, (2017.) - 188 ugovor o najmu, (2018.) - 91 ugovora o najmu.

Od 2015. godine kad je bilo evidentirano 3.033 neriješena zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava do danas ukupno je riješeno 2.743 zahtjeva, te je ukupno izdan 481 ugovor o najmu. Napominjemo da je istome doprinijela i suradnja sa nadležnim tijelima u Republici Srbiji i Bosni i Hercegovini, vezano za dostavu podataka o podnositeljima zahtjeva koji prebivaju ili borave u inozemstvu.

Obnova i popravak u ratu oštećenih ili uništenih stambenih jedinica

U periodu od 2014. do 2018. godine nastavljena provedba programa obnove u ratu oštećenih ili uništenih stambenih jedinica kao i sufinansiranje obnove i izgradnje objekata osnovne komunalne i socijalne infrastrukture, u okviru raspoloživih sredstava državnog proračuna i u cilju dovršetka programa obnove i povratka i stvaranju uvjeta za održivi ostanak i življenje na bivšim ratom stradalim područjima.

U promatranom razdoblju cilj je privedi kraju program obnove ratom oštećenih stambenih jedinica, uz istovremeno intenziviranje programa i modela stambenog zbrinjavanja, posebno modelom darovanja građevinskog materijala za popravak, obnovu ili izgradnju obiteljskih kuća.

Programima obnove i popravka te modelom darovanja građevinskog materijala u promatranom razdoblju, popravljeno je, obnovljeno ili izgrađeno preko 1.990 obiteljskih kuća, od čega korištenim modelima obnove i popravka u ratu oštećenih stambenih jedinica preko 363 obiteljskih kuća i darovanjem građevinskog materijala oko 1.627 obiteljskih kuća. U navedenim programima ne vode se evidencije korisnika po nacionalnoj pripadnosti te se ne može iskazati podatak koliko je pripadnika i kojih nacionalnih manjina realiziralo utvrđena prava na obnovu, popravak ili izgradnju obiteljske kuće.

Regionalni program stambenog zbrinjavanja

Zajednički regionalni program o trajnim rješenjima za izbjeglice i interno raseljene osobe zajednička je inicijativa Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Republike Srbije, tj. zemalja partnera, utemeljen na Zajedničkoj deklaraciji koju su potpisali ministri vanjskih poslova navedenih zemalja u Beogradu 2011. godine. Regionalni program stambenog zbrinjavanja sastoji se od četiri nacionalna programa stambenog zbrinjavanja. Cilj programa jest osigurati trajna stambena rješenja za 74 000 osoba tj. 27 000 obitelji u petogodišnjem razdoblju i to od datuma potpisivanja Okvirnog sporazuma, a sredstva potrebna za njegovu realizaciju iznose 584 milijuna eura. Programom upravlja Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) pri kojoj je i osnovan Fond Regionalnog programa kroz koji će se donatorska sredstva alocirati partnerskim državama za projekte u okviru njihovog nacionalnog programa.

U okviru Programa, u Republici Hrvatskoj je prvotno bilo predviđeno stambeno zbrinjavanje 3 541 obitelji, odnosno 8 529 osoba, te su u tu svrhu planirana i potrebna sredstva u vrijednosti od 119.7 milijuna eura (planirani udio Hrvatske u cijelom programu iznosi 25%). Budući da je od same ideje ovog Programa, potpisivanja zajedničke deklaracije ministara te samog početka implementacije Programa prošlo više godina, u međuvremenu je Republika Hrvatska postala članicom Europske unije i kao takvoj više joj nisu na raspolaganju predviđena sredstva Fonda Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja. Iz tog razloga, trenutno su Republici Hrvatskoj odobrena sredstva u visini od 14,4 milijuna EUR, za stambeno zbrinjavanje 328 obitelji. Okvirnim sporazumom, potpisanim od strane Republike Hrvatske i CEB-a 3. prosinca 2013. godine, uređuje se pravni okvir za korištenje financijskih sredstava iz Fonda Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja kojim upravlja CEB te se uređuje pravni okvir suradnje Republike Hrvatske i CEB-a.

U okviru regionalnog programa u Republici Hrvatskoj je predviđena realizacija šest projekta, čijom su realizacijom do danas izgrađene, odnosno kupljene 263 stambene jedinice. Tijekom 2017. godine, završeni su svi projekti osim dijela projekta kupnje 101 stana i projekta obnove/rekonstrukcije 62 obiteljske kuće, koji se nastavljaju i u 2018. godini.

Prvi realizirani projekt je izgradnja višestambene zgrade u Korenici sa 29 stanova za bivše nositelje stanarskog prava, čija je ukupna vrijednost iznosila 1.398.211,00 EUR (vrijednost donacije: 1.048.658,00 EUR; nacionalna kontribucija: 349.553,00 EUR). Realizacijom projekta osigurano je stambeno zbrinjavanje za 29 obitelji bivših nositelja stanarskog prava i osoba iz organiziranog smještaja, čiji su članovi uglavnom osobe starije životne dobi.

Slijedi izgradnja dvije višestambene zgrade u Kninu, svaka po 20 stanova. Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava za realizaciju projekta sklopljen je 23. lipnja 2014. godine između Republike Hrvatske i CEB-a. Realizacijom projekta osigurano je stambeno zbrinjavanje za 40 obitelji bivših nositelja stanarskog prava i osoba iz organiziranog smještaja. Planirana vrijednost projekta je 3.475.781,00 EUR, od čega vrijednost donacije iznosi 2.587.037,00 EUR, a nacionalna kontribucija 888.744,00 EUR.

Nadalje, planirana je rekonstrukcija Doma za starije i nemoćne osobe u Glini. Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljen je 25. veljače 2015. godine, kojim su predviđena sredstva za realizaciju ovog projekta u iznosu od 4.831.413 eura, od kojih 3.085.525 financira CEB, a preostalih 25% Republika Hrvatska. Dom za starije i nemoćne osobe u Glini, planiran je i zamišljen kao trajno rješenje za stambeno zbrinjavanje osoba u statusu izbjeglica, povratnika i prognanika iz organiziranog smještaja (Polikarpa, Prognaničko naselje Kovačevac) te ostalih povratnika koji zbog visoke životne dobi nisu sposobni za samostalan život.

Planirana je i kupnja stanova za 101 potencijalnog korisnika. Skupština donatora je 6. prosinca 2013. godine odobrila sredstva za realizaciju ovog projekta u iznosu od 4.287.855,00 EUR. Ukupna vrijednost projekta iznosi 5.717.855,00 EUR, a Republika Hrvatska sufinancira realizaciju projekta u iznosu 1.429.285,00 EUR. Do sada je na temelju šest javnih poziva realizirana kupnja ukupno 99 stambenih jedinica na i izvan PPDS-a, a za kupnju preostaju još dva stana.

Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt izgradnje višestambene zgrade u Benkovcu za 21 obitelj, potpisan je u rujnu 2015. godine. Izgradnjom zgrade u Benkovcu osigurano je stambeno zbrinjavanje za 21 obitelj bivših nositelja stanarskog prava i osoba koje su imale izbjeglički status. Vrijednost projekta iznosi 1.323.103,00 EUR, od čega donatorska sredstva iznose 999.721,00 EUR, a nacionalna kontribucija 323.382,00 EUR.

Posljednji odobreni projekt u prvoj fazi provedbe regionalnog programa stambenog zbrinjavanja je obnova, rekonstrukcija ili izgradnja 62 obiteljske kuće na području Republike Hrvatske. Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava potpisan je u srpnju 2016. godine, a vrijednost projekta iznosi 2.666.670,00 EUR (vrijednost donacije: 2.000.000,00 EUR; nacionalna kontribucija: 666.670,00 EUR). Cilj projekta je osigurati trajno stambeno zbrinjavanje za 62 obitelji, koje ispunjavaju kriterije socijalne ranjivosti iz Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja, a čije su kuće oštećene i koje od sada nisu mogle osigurati trajno rješenje stambenog pitanja.

S obzirom na odobrena dodatna donatorska sredstva od strane Sjedinjenih američkih država, započela je druga faza provedbe regionalnog programa stambenog zbrinjavanja. Izrađeni su projektni prijedlozi (PAF-ovi) za tri nova projekta: izgradnja višestambene zgrade u Vukovaru za 21 obitelj, kupnja 38 stanova i obnova/izgradnja 25 obiteljskih kuća. Navedeni PAF-ovi dostavljeni su CEB-u na razmatranje 31. siječnja 2018. godine, a odobreni su 6. lipnja 2018. godine na „12th Steering Committee Meeting“ održanom u Zagrebu. Ukupna procijenjena vrijednost ovih projekata iznosi 3.945.402,00 EUR, od čega donatorska sredstva iznose 2.704.340,00 EUR, a nacionalna kontribucija 1.241.062,00 EUR. Ovim projektima planira se stambeno zbrinuti dodatnih 84 korisničkih obitelji. U tijeku je priprema i potpisivanje sporazuma za novoodobrena tri projekta i njihovo usvajanje na Vladi Republike Hrvatske.

Zaključno, navodimo kako je u razdoblju od 2014. do 2018. na aktivnost Obnovu i izgradnju u ratu oštećenih stambenih jedinica utrošeno 115.730.531 kn dok je na aktivnosti Stambeno zbrinjavanje utrošeno 352.552.436 kn.

Uz članke 17. i 18. Okvirne konvencije

Iz Izvješća Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Temeljem Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 124/2011, 16/2012) Vlada Republike Hrvatske osnovala je 2012. godine Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske kao središnje tijelo državne uprave nadležno za područje odnosa između Republike Hrvatske i Hrvata izvan Republike Hrvatske, koje je u listopadu 2016. preimenovano u Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: SDUHIRH).

U okviru svog djelokruga SDUHIRH potiče izradu novih i nadzire provedbu postojećih međunarodnih ugovora o zaštiti manjina kroz međuvladine mješovite odbore. Republika Hrvatska je do sada sklopila četiri sporazuma o obostranoj zaštiti manjina i to s Mađarskom, Republikom Srbijom, Makedonijom i Crnom Gorom, temeljem kojih su osnovani međuvladini mješoviti odbori za praćenje provedbe navedenih sporazuma, dok je s

Talijanskom Republikom potpisala ugovor koji nije predvidio osnivanje međuvladinog mješovitog odbora za praćenje provedbe ugovora. U Austrijskom Državnom ugovoru iz 1955. godine u članku 7. jamče se prava hrvatskoj nacionalnoj manjini.

Tijekom izvještajnog razdoblja, 18. lipnja 2018. u Skopju je održana 3. sjednica Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu manjina između Republike Hrvatske i Republike Makedonije. Na sjednici je analizirana provedba usvojenih preporuka s prethodne sjednice, koja je održana u listopadu 2010. u Zagrebu, te su razmotrena aktualna pitanja od važnosti za obje manjine. Posebno je istaknuta važnost aktivnog sudjelovanja predstavnika objiju manjina u radu Međuvladinog mješovitog odbora.

Tom prigodom, predsjednik Vlade Republike Makedonije Zoran Zaev primio je izaslanstvo Republike Hrvatske na čelu s državnim tajnikom Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonkom Milasom. Na sastanku se razgovaralo o načinima i mogućnostima unaprjeđenja prava nacionalnih manjina i osnaživanju suradnje između dvije države. Predsjednik Zaev istaknuo je prijateljstvo dviju država te kontinuiranu potporu Vlade Republike Hrvatske i premijera Andreja Plenkovića u procesu približavanja Makedonije euroatlantskim integracijama. Državni tajnik Milas izrazio je zadovoljstvo iskazanom spremnošću za podupiranje aktivnosti hrvatske zajednice, kao i u definiranju primjerenog statusa Hrvata u Republici Makedoniji. Obje strane izrazile su spremnost za nastavak razvijanja prijateljskih odnosa i jačanje međusobne suradnje.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 10. siječnja 2019. donijela Zaključak kojim se prihvaćaju preporuke iz Zapisnika s Treće sjednice hrvatsko-makedonskog Međuvladinog mješovitog odbora za manjine.

Republika Hrvatska i Mađarska su tijekom izvještajnog razdoblja održale dvije sjednice Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu manjina.

Posljednja, 14. sjednica Međuvladinog mješovitog odbora između Republike Hrvatske i Mađarske održana je 6. ožujka 2018. u Budimpešti, a prethodna 13. sjednica održana je 23. veljače 2017. u Zagrebu.

Na 14. sjednici Međuvladinog mješovitog odbora istaknuto je kako je suradnja u području kulture i obrazovanja tradicionalno dobra te ju je i nadalje važno nastaviti. U protekloj godini ostvareno je puno projekata važnih za manjine u obje države i stoga je 2017. godina bila jedna od najuspješnijih po pitanju realizacije preporuka hrvatsko-mađarskog Međuvladinog mješovitog odbora za nacionalne manjine. Ponovo je potvrđeno kako hrvatska manjina u Mađarskoj i mađarska manjina u Republici Hrvatskoj uživaju visoku razinu manjinskih prava, sukladno najvišim međunarodnim standardima te u europskim okvirima predstavljaju ogledni primjer uspješne i dobre prakse. Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 30. svibnja

2018. donijela Zaključak kojim se prihvaćaju preporuke iz Zapisnika s 14. sjednice Hrvatsko-mađarskog mješovitog odbora za manjine.

13. sjednica Međuvladinog mješovitog odbora održana je 23. veljače 2017. u Zagrebu. Zaključak o prihvaćanju preporuka s 13. sjednice Vlada Republike Hrvatske donijela na svojoj sjednici održanoj 8. lipnja 2017.

Napominjemo da su, na poziv OESS-ove (Organizacija za europsku sigurnost i suradnju) visoke povjerenice za nacionalne manjine gđe Astrid Thors, hrvatska i mađarska strana predstavile Međuvladin mješoviti odbor za obostranu zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Mađarske kao primjer dobre prakse na tematskoj sjednici (Human Dimension Supplementary Meeting) OESS-a, održanoj 10. i 11. studenoga 2016. u Beču.

Republika Hrvatska i Republika Srbija su tijekom izvještajnog razdoblja održale dvije sjednice Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu manjina.

Posljednja 7. sjednica Međuvladinog mješovitog odbora održana je 30. i 31. siječnja 2018. u Beogradu i Monoštoru, a prethodna 6. sjednica održana je 22. i 23. listopada 2014. u Zagrebu i Vrhovinama.

Na 7. sjednici Međuvladinog mješovitog odbora, unatoč brojnim otvorenim pitanjima, iskazna je otvorenost obiju strana za uspostavljanje konstruktivnog dijaloga s ciljem poboljšanja položaja manjina, a time i razvijanja odnosa između dviju država. Uz teme i pitanja o kojima se već dulje razgovara, obje su strane iskazale spremnost za razvijanje bolje suradnje u okviru razvojnih i prekograničnih projekata Europske unije između dvije države, uz uključenost pripadnika obiju manjina. SDUHIRH intenzivno radi na poticanju kontinuiranog rada i održavanja sjednica Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Republike Srbije, a što će nastaviti činiti i nadalje.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 4. listopada 2018. donijela Zaključak kojim se prihvaćaju preporuke iz Zapisnika sa Sedme sjednice hrvatsko-srpskog Međuvladinog mješovitog odbora za manjine.

Republika Hrvatska i Crna Gora su tijekom izvještajnog razdoblja održale tri sjednice Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu manjina.

Posljednja, 3. sjednica Međuvladinog mješovitog odbora održana je 27. rujna 2018. u Podgorici. Prethodna, 2. sjednica Međuvladinog mješovitog odbora održana je 24. svibnja 2017. u Zagrebu, dok je 1. sjednica održana 28. travnja 2015. u Podgorici.

Na 3. sjednici analizirana je provedba usvojenih preporuka s prethodne sjednice te su usklađivana rješenja za aktualna pitanja od važnosti za obje manjine. I ovom prigodom obje strane su se usuglasile kako se i Republika Hrvatska i Crna Gora ubrajaju u europske države koje osiguravaju visoku razinu manjinskih prava, sukladno međunarodnim standardima zaštite. Naglašeni su i prijateljski odnosi između dvije države te kako Republika Hrvatska, kao članica Europske unije podupire put Crne Gore u europske integracije. Prije početka sjednice hrvatsko izaslanstvo na čelu s državnim tajnikom Zvonkom Milasom primio je crnogorski ministar za ljudska i manjinska prava Mehmed Zenka. Sastanku je, iz reda hrvatskog naroda u Crnoj Gori, prisustvovala i ministrica bez portfelja Marija Vučinović.

Na 2. sjednici Međuvladinog mješovitog odbora usvojen je i potpisan Zapisnik u kojemu se nalaze preporuke vladama obje države, kako zajedničke za obje države, tako i preporuke za svaku od država pojedinačno. Usvojene preporuke odnose se na zastupljenost manjina na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini te u tijelima uprave, povrat imovine, obrazovanje i informiranje na materinskom jeziku i pismu, službenu uporaba jezika i pisma, zaštitu spomeničke i kulturne baštine te financiranje. Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 12. listopada 2017. donijela Zaključak kojim se prihvaćaju preporuke iz Zapisnika s 2. sjednice Hrvatsko-crnogorskog mješovitog odbora za manjine.

S vidljivim pomacima u ispunjenju i provedbi preporuka te time ostvarenjem boljeg položaja nacionalnih manjina, u ovom izvještaju naglasili bismo da je SDUHIRH poduzeo inicijative vezane za priznanje Hrvata kao nacionalne manjine u Republici Sloveniji. Radi sustavnog poduzimanja koordiniranih aktivnosti institucija Republike Hrvatske i hrvatske zajednice u Sloveniji, Ured je osnovao Povjerenstvo za rješavanje pitanja statusa Hrvata u Republici Sloveniji, koje je sa svojim radom započelo u veljači 2018. godine te su do sada održane tri sjednice Povjerenstva.

Nadalje, SDUHIRH je sudjelovao na trećem sastanku Koordinacijskog odbora ministara Vlade Republike Hrvatske i Talijanske Republike, održanom 18. siječnja 2018. u Rimu na kojem je usvojena Zajednička deklaracija kao sveobuhvatan dokument kojom su se dvije strane obvezale na jačanje političke suradnje i pružanje međusobnih potpora u regionalnim i multilateralnim organizacijama i forumima te su utvrđena konkretna područja i modaliteti suradnje u narednom razdoblju. Na ovom sastanku obje vlade su posebnu pozornost posvetile mogućnostima unapređenja statusa nacionalnih manjina te je napravljen iskorak u procesu priznavanja povijesne prisutnosti jezične i kulturne hrvatske manjine u pokrajini Furlanija – Julijska krajina.

Također, i s onim državama s kojima Republika Hrvatska nema potpisane bilateralne sporazume o zaštiti nacionalnih manjina, Ured koordinira i provodi brojne aktivnosti koje usmjerene na poboljšanje položaja i statusa pripadnika hrvatskih manjinskih zajednica.

DIO III. PRAĆENJE PROVOĐENJA OKVIRNE KONVENCIJE

U proteklom razdoblju došlo je do unaprjeđenja prava nacionalnih manjina u većini područja. Republika Hrvatska stalno dograđuje sustav zaštite prava nacionalnih manjina u zakonodavno pravnom području nastojeći maksimalno uvažavati mišljenja nacionalnih manjina.

Napretku u provođenju Okvirne konvencije doprinijeli su i redoviti godišnji seminari koje je organizirao ULJPPNM uz sudjelovanje predstavnika Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za praćenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Na navedenim skupovima u raspravi su sudjelovali predstavnici udruga i vijeća nacionalnih manjina, zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, predstavnici nadležnih tijela te predstavnici Savjeta za nacionalne manjine kako bi izrazili svoje mišljenje o tom dokumentu. Provođenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina predstavlja i provedbu obveza iz međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, u prvom redu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

U izradi Petog izvješća Republike Hrvatske o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina sudjelovali su predstavnici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva uprave, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva kulture, Savjeta za nacionalne manjine, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Agencije za elektroničke medije, Hrvatske radiotelevizije i Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama. Svoje mišljenje o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina dostavile su i udruge nacionalnih manjina.

ZAKLJUČAK

Republika Hrvatska je opredijeljena na zaštitu i osiguravanje prava nacionalnih manjina. U proteklom izvještajnom razdoblju došlo je do unaprjeđenja zakonodavne regulative u području zaštite prava nacionalnih manjina. Provođenje Ustavnog zakona o pravnima nacionalnih manjina predstavlja i provedbu obveza iz međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, u prvom redu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

U području razvijanja tolerancije prema različitosti i suzbijanju diskriminacije važnim se ocjenjuje donošenje Nacionalnog plana za suzbijanje diskriminacije i pripadajućeg Akcijskog plana, strateških dokumenata Vlade Republike Hrvatske u kojem su utvrđene mjere za poboljšanje cjelovitog sustava zaštite od diskriminacije.

U cilju poboljšanja socio-ekonomskog položaja romske nacionalne te njihove potpune integracije u društvo nastavlja se provedba Nacionalne strategije za uključivanje Roma, koja je usuglašena s EU okvirom za nacionalne strategije za uključivanje Roma, te s izradom novog Akcijskog plana.

Unaprjeđenju i poboljšanju položaja nacionalnih manjina doprinijeli su i Operativni programi za nacionalne manjine koje je Vlada Republike Hrvatske u svom programu istaknula kao jedan od prioriteta.

U proteklom razdoblju postignut je daljnji napredak u provođenju Okvirne konvencije, a tome su doprinijeli i redoviti godišnji seminari koje organizira Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz sudjelovanje predstavnika Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za praćenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Na navedenim skupovima u raspravi su sudjelovali predstavnici udruga i vijeća nacionalnih manjina, zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru te predstavnici Savjeta za nacionalne manjine kako bi izrazili svoje mišljenje o tom dokumentu.

Prema mišljenju Savjeta za nacionalne manjine u proteklom razdoblju došlo je do unaprjeđenja prava nacionalnih manjina na gotovo svim područjima. I dalje treba nastaviti pružati podršku brojnim kulturnim programima u cilju očuvanja kulturnog i nacionalnog identiteta nacionalnih manjina te poboljšati pristup medijima, ali istovremeno provodeći aktivnosti na suzbijanju diskriminacije, predrasuda i stereotipa.

Ulaskom u Europsku uniju Republika Hrvatska se obvezala na zaštitu i poštivanje prava nacionalnih manjina. Provođenje Okvirne konvencije pridonijelo je unapređenju prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, stoga će Vlada Republike Hrvatske i dalje nastaviti podupirati provođenje tog međunarodno obvezujućeg dokumenta.

PRILOZI

Prilog 1. Iz izvješća udruga i ustanova nacionalnih manjina o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina

SAVEZ ČEHA U REPUBLICI HRVATSKOJ, DARUVAR

Savez Čeha u Republici Hrvatskoj kao krovna udruga češke nacionalne manjine u svom izvješću navodi da su zadovoljni dosad postignutim te se nadaju i daljnjem uspješnom provođenju zakonskih odredbi vezanih za ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Izraženo je zadovoljstvo financijskom potporom nacionalnih manjina putem Savjeta za nacionalne manjine i ULJPPNM.

Savez posebno smatra važnim donošenje Operativnog programa za nacionalne manjine za razdoblje 2017. – 2020. godine, koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske jer se provođenjem ovog programa uvelike se pridonosi unaprjeđivanju i ostvarivanju prava nacionalnih manjina. Ovakvim pristupom postignut je i velik napredak u ostvarivanju kulturne autonomije, čime su posebno zadovoljni. U proteklom razdoblju realizirani su projekti na području kulture, informiranja, izdavaštva, školstva te posebno adaptacija prostora u kojima djeluju naše udruge.

U izvješću se navodi da se pravo na uporabu češkog jezika i pisma u Republici Hrvatskoj primjenjuje gotovo u potpunosti. Po ovom pitanju za realizaciju je ostala samo implementacija odredbi Statuta Općine Dežanovac, koje se odnose na dvojezično nazivlje u pojedinim naseljima na osnovi stečenog prava.

U posljednjim godinama postignut je napredak i u području odgoja i obrazovanja na jeziku naše nacionalne manjine te, a zadovoljni su provođenjem svih zakonskih odredbi vezanih za obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina. Savez smatra da bi cjelovita kurikularna reforma svakako trebala obuhvatiti i nastavne programe koje se odnose na pripadnike nacionalnih manjina.

Istaknut je problem sporog rješavanje pitanja udžbenika i radnih bilježnica za izvođenje nastave na jeziku nacionalnih manjina te rješavanje problema prevelikog tjednog opterećenja učenika.

Savez Čeha je također iskazao nezadovoljstvo zastupljenošću nacionalnih manjina na državnim radijskim i televizijskim programima.

SAVEZ SLOVAKA, NAŠICE

Savez Slovaka kao krovna udruga slovačke nacionalne manjine u svom izvješću navodi da je od posljednjeg četvrtog izvješća 2014. godine, postignut vrlo velik i značajan napredak unapređivanja i ostvarivanja prava slovačke nacionalne manjine u svim segmentima. Ovakav napredak temelji se na konkretnim potezima Vlade Republike Hrvatske, a posebno donošenjem Operativnog programa za nacionalne manjine za razdoblje 2017. – 2020. godine.

U izvješću se navodi da se uporaba jezika i pisma pripadnika slovačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj u potpunosti primjenjuje, a u segmentu odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine također je postignut napredak. U proteklom razdoblju poduzimale su se mjere u cilju stvaranja uvjeta za provođenje nastave na slovačkom jeziku u mjestima gdje žive pripadnici slovačke nacionalne manjine. Istaknuli su da se nekada slovački jezik i kultura učio u šest osnovnih škola, dok se danas uči u 12 osnovnih i dvije srednje škole.

Pripadnici slovačke nacionalne manjine sudjeluju u javnom i političkom životu u svojim sredinama, djelujući kroz vijeća mjesnih odbora, općinskih, gradskih vijeća i Županijskih skupština kao manjinci ili kroz političke stranke, a ne samo preko manjinskih vijeća ili predstavnika, a u nekim općinama imaju zamjenike načelnika.

Savez Slovaka ističe da je napredak postignut i u području ostvarivanja kulturne autonomije. Naveli su da su u proteklom periodu realizirani brojni od velike važnosti projekti za poboljšanje stvaranja pretpostavki na području kulture, izdavaštva, informiranja, školstva, kulturnih manifestacije te posebno saniranja, adaptacije i izgradnje potrebnog prostora za kontinuiran rad naših udruga i ustanova uz puno razumijevanje i materijalnu podršku Vlade Republike Hrvatske.

Iskazali su nezadovoljstvo zbog nedovoljne zastupljenosti manjine u svim radijskim i televizijskim programima Hrvatske radiotelevizije. Smatraju da bi trebalo svim pripadnicima nacionalnih manjina omogućiti veći i kontinuirani pristup javnim medijima na državnoj, lokalnoj i regionalnoj razini, kako bi se doprinijelo predstavljanju i informiranju javnosti o ulozi vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u lokalnoj i područnoj samoupravi.

DEMOKRATSKA ZAJEDNICA MAĐARA HRVATSKE, BILJE

Demokratska zajednica Mađara Hrvatske krovna je udruga mađarske nacionalne manjine koja u svom izvješću naglašava važnost donošenja Operativnih programa za nacionalne manjine (2017.-2020.) smatrajući ga najvažnijim dokumentom za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj nakon donošenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina važno je i donošenje Zakona o izborima za vijeća i predstavnike nacionalnih manjine kao dovršetak pravnog okvira manjinskih institucija u Republici Hrvatskoj.

Demokratska zajednica kao pozitivan pomak ističe osnivanje Samostalnog sektora za obrazovanje nacionalnih manjina koji je u okviru Ministarstvu znanosti u obrazovanja.

Posebno je istaknuto da su osigurani dvojezični natpisi u svim sredinama u kojima živi mađarska nacionalna manjina.

U proteklom razdoblju učinjen je velik napredak u ostvarivanju prava na kulturnu autonomiju nacionalnih manjina izdvajanjem značajnih sredstava od strane Vlade Republike Hrvatske.

Demokratska zajednica Mađara ističe da su najveći problem referendumske inicijative za smanjivanje prava nacionalnih manjina od strane radikalnih grupa, koje nemaju potporu Vlade.

Navedena Zajednica predlaže da se referendumske inicijative protiv ukidanja prava manjine reguliraju Zakonom o referendumu.

ZAJEDNICA MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB

Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj kao krovna udruga makedonske nacionalne manjine pohvaljuje kontinuirano financiranje svih udruga uključujući i makedonsku nacionalnu manjinu putem Savjeta za nacionalne manjine s ciljem očuvanja i njegovanja kulture, tradicije, jezika i pisma nacionalnih manjina.

Zajednica Makedonaca zahvaljuje Vladi Republike Hrvatske na novčanoj donaciji koja je pomogla u gradnji prve Makedonske pravoslavne crkve „ Sv. Zlata Meglenska“ u Zagrebu.

Smatra da je potrebno javnost što više informirati i senzibilizirati o Zakonu o suzbijanju diskriminacije putem pisanih medija ili javnih tribina.

Zajednica je mišljenja da je postupak ishođenja i stjecanja hrvatskog državljanstva prekomplikiran.

Također Zajednica ima određene prijedloge o drugačijem načinu izbora i sudjelovanja pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, po tzv. principu rotacije po proporcionalnom modelu.

Ujedno Zajednica Makedonaca predlaže određena unaprjeđenja vezano uz funkcioniranje vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, kao posebnih biranih tijela na lokalnoj razini putem kojih pripadnici nacionalnih manjina sudjeluju u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima.

Prilog 2. Popisi stanovništva prema narodnosti od 1971. – do 2011. godine
(Državni zavod za statistiku)

3. STANOVNIŠTVO PREMA NARODNOSTI, POPISI 1971. – 2011.

	Popis 1971.		Popis 1981.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 2011.	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Republika Hrvatska	4.426.221	100,00	4.601.469	100,00	4.784.265	100,00	4.437.460	100,00	4.284.889	100,00
Hrvati	3.513.647	79,38	3.454.661	75,08	3.736.356	78,10	3.977.171	89,63	3.874.321	90,42
Albanci	4.175	0,09	6.006	0,13	12.032	0,25	15.082	0,34	17.513	0,41
Austrijanci	352	0,01	267	0,01	214	0,00	247	0,01	297	0,01
Bošnjaci ¹⁾	20.755	0,47	31.479	0,73
Bugari	676	0,02	441	0,01	458	0,01	331	0,01	350	0,01
Crnogorci	9.706	0,22	9.818	0,21	9.724	0,20	4.926	0,11	4.517	0,11
Česi	19.001	0,43	15.061	0,33	13.086	0,27	10.510	0,24	9.641	0,22
Mađari	35.488	0,80	25.439	0,55	22.355	0,47	16.595	0,37	14.048	0,33
Makedonci	5.625	0,13	5.362	0,12	6.280	0,13	4.270	0,10	4.138	0,10
Nijemci	2.791	0,06	2.175	0,05	2.635	0,06	2.902	0,07	2.965	0,07
Poljaci	819	0,02	758	0,02	679	0,01	567	0,01	672	0,02
Romi	1.257	0,03	3.858	0,08	6.695	0,14	9.463	0,21	16.975	0,40
Rumunji	792	0,02	609	0,01	810	0,02	475	0,01	435	0,01
Rusi	1.240	0,03	758	0,02	706	0,01	906	0,02	1.279	0,03
Rusini	3.728	0,08	3.321	0,07	3.253	0,07	2.337	0,05	1.936	0,05
Slovaci	6.482	0,15	6.533	0,14	5.606	0,12	4.712	0,11	4.753	0,11
Slovenci	32.497	0,73	25.136	0,55	22.376	0,47	13.173	0,30	10.517	0,25
Srbi	626.789	14,16	531.502	11,55	581.663	12,16	201.631	4,54	186.633	4,36
Talijani	17.433	0,39	11.661	0,25	21.303	0,45	19.636	0,44	17.807	0,42
Turci	221	0,00	279	0,01	320	0,01	300	0,01	367	0,01
Ukrajinci	2.793	0,06	2.515	0,05	2.494	0,05	1.977	0,04	1.878	0,04
Vlasi	13	0,00	16	0,00	22	0,00	12	0,00	29	0,00
Židovi	2.845	0,06	316	0,01	600	0,01	576	0,01	509	0,01
Ostali ²⁾	103.427	2,34	404.450	8,79	152.803	3,19	21.801	0,49	18.965	0,44
Regionalna pripadnost	... ³⁾	... ³⁾	8.657	0,19	45.493	0,95	9.302	0,21	27.225	0,64
Ne izjašnjavaju se	15.798	0,36	17.133	0,37	73.376	1,53	79.828	1,80	26.763	0,62
Nepoznato	18.626	0,42	64.737	1,41	62.926	1,32	17.975	0,41	8.877	0,21

1) Do Popisa 2001. Bošnjaci nisu iskazivani kao nacionalna manjina.

2) Odnosi se na sva ostala izjašnjenja koja nisu navedena u postojećim modalitetima.

3) Regionalna pripadnost nije iskazivana u Popisu 1971.

Stanovništvo prema materinskom jeziku, popisi 1991., 2001. i 2011.
(Državni zavod za statistiku)

	Popis 1991. 1991 Census		Popis 2001. 2001 Census		Popis 2011. 2011 Census		
	Broj Number	%	Broj Number	%	Broj Number	%	
Republika Hrvatska	4.784.265	100,00	4.437.460	100,00	4.284.889	100,00	Republic of Croatia
Hrvatski	3.922.725	81,99	4.265.081	96,12	4.096.305	95,60	Croatian
Hrvatsko-srpski	166.837	3,49	2.054	0,05	3.059	0,07	Croato-Serbian
Albanski	12.735	0,27	14.621	0,33	17.069	0,40	Albanian
Bosanski	6.933	0,14	9.197	0,21	16.856	0,39	Bosnian
Bugarski	355	0,01	265	0,01	293	0,01	Bulgarian
Crnogorski	528	0,01	460	0,01	876	0,02	Montenegrin
Češki	10.378	0,22	7.178	0,16	6.292	0,15	Czech
Mađarski	19.684	0,41	12.650	0,29	10.231	0,24	Hungarian
Makedonski	5.462	0,11	3.534	0,08	3.519	0,08	Macedonian
Njemački	3.586	0,07	3.013	0,07	2.986	0,07	German
Poljski	627	0,01	536	0,01	639	0,01	Polish
Romski	7.657	0,16	7.860	0,18	14.369	0,34	Romani
Rumunjski	2.118	0,04	1.205	0,03	955	0,02	Romanian
Ruski	746	0,02	1.080	0,02	1.592	0,04	Russian
Rusinski	2.845	0,06	1.828	0,04	1.472	0,03	Ruthenian
Slovački	5.265	0,11	3.993	0,09	3.792	0,09	Slovak
Slovenski	19.341	0,40	11.872	0,27	9.220	0,22	Slovenian
Srpski	207.300	4,33	44.629	1,01	52.879	1,23	Serbian
Srpsko-hrvatski	288.578	6,03	4.961	0,11	7.822	0,18	Serbo-Croatian
Talijanski	26.580	0,56	20.521	0,46	18.573	0,43	Italian
Turski	492	0,01	347	0,01	342	0,01	Turkish
Ukrajinski	1.430	0,03	1.027	0,02	1.008	0,02	Ukrainian
Vlaški	129	0,00	7	0,00	14	0,00	Vlach
Hebrejski	23	0,00	8	0,00	30	0,00	Hebrew
Ostali jezici	7.496	0,16	2.824	0,06	5.367	0,13	Other languages
Nepoznato	64.415	1,35	16.709	0,38	9.329	0,22	Unknown

Stanovništvo prema materinskom jeziku – detaljna klasifikacija – popis 2011
(Državni zavod za statistiku)

Materinski jezik	Mother tongue	Ukupno Total
Republika Hrvatska	Republic of Croatia	4.284.889
Hrvatski	Croatian	4.096.305
Hrvatsko-srpski	Croato-Serbian	3.059
Albanski	Albanian	17.069
Bosanski	Bosnian	16.856
Bugarski	Bulgarian	293
Crnogorski	Montenegrin	876
Češki	Czech	6.292
Mađarski	Hungarian	10.231
Makedonski	Macedonian	3.519
Njemački	German	2.986
Poljski	Polish	639
Romski	Romani	14.369
Rumunjski	Romanian	955
Ruski	Russian	1.592
Rusinski	Ruthenian	1.472
Slovački	Slovak	3.792
Slovenski	Slovenian	9.220
Srpski	Serbian	52.879
Srpsko-hrvatski	Serbo-Croatian	7.822
Talijanski	Italian	18.573
Turski	Turkish	342
Ukrajinski	Ukrainian	1.008
Vlaški	Vlach	14
Hebrejski	Hebrew	30
Flamanski	Flemish	41
Bjeloruski	Belarusian	26
Danski	Danish	21
Engleski	English	1.644
Finski	Finnish	31
Francuski	French	522
Irski	Irish	2
Nizozemski	Dutch	206
Norveški	Norwegian	23
Portugalski	Portuguese	130
Španjolski	Spanish	477
Švedski	Swedish	65

Grčki	Greek	85
Materinski jezik	Mother tongue	Ukupno Total
Litavski	Lithuanian	18
Letonski	Latvian	15
Estonski	Estonian	13
Moldavski	Moldavian	54
Goranski	Goranski	405
Arapski	Arabic	501
Armenski	Armenian	23
Hindi	Hindi	27
Kineski	Chinese	495
Japanski	Japanese	50
Korejski	Korean	23
Perzijski	Persian	25
Gruzijski	Georgian	19
Filipinski/tagalog	Filipino/tagalog	53
Ostali jezici	Other languages	373
Nepoznato	Unknown	9.329

Prilog 3. Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija – kategorija nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj – pregled 2014. – 2018. godine

2014. godina- Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija - kategorija Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj - pregled emisija/sadržaja koji sadrži naziv pružatelja medijske usluge, financirane emisije iz kategorije Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj te iznos sredstva koja su dodijeljena:

FOND 1/14

Naziv nakladnika	Naziv emisije	Dodijeljena sredstva za 2014. (Kn)
Fantastično dobra institucija - Fade In	Povratak	107.265,00
Građanska inicijativa NG Buntovnici	Zajedno u bogatstvu različitosti	79.155,00

FOND 2/14

Naziv nakladnika	Naziv emisije	Dodijeljena sredstva za 2014. (Kn)
KA-VISION d.o.o.	IVER	213.267,00
MIJOR d.o.o.	GLAS MANJINA	198.511,00
NEZAVISNA TELEVIZIJA d.o.o.	MANJINE U MEDIJIMA	169.445,00
OAR d.o.o.	LATHATAROK	207.424,00
TELEVIZIJA DALMACIJA d.o.o.	ZAJEDNO	134.387,00
TELEVIZIJA PRIMORJA I GORSKOG KOTARA d.o.o.	PRVI MEĐU JEDNAKIMA: MANJINE	160.681,00
TV NOVA d.o.o.	COMUNITA	163.602,00
VOX d.o.o.	SUŽIVOT	128.545,00
VTV d.o.o.	OBJEKTIV	105.000,00

FOND 3/14

Naziv nakladnika	Naziv emisije	Dodijeljena sredstva za 2014. (Kn)
CIK DR. BOŽO MILANOVIĆ d.o.o.	MICROFONO APERTO	32.594,00

DIFUZIJA d.o.o.	SPEKTAR	28.000,00
GLAS PODRAVINE d.o.o.	CIVILIAN	31.016,00
GLAS SLAVONIJE D.D	D-FUNK	32.227,00
GRADSKI RADIO d.o.o.	UJEDINJENI U RAZLIČITOSTI	30.318,00
HILARIS d.o.o.	ZAJEDNO	27.235,00
HRVATSKI RADIO VUKOVAR d.o.o.	MOZAIK 8	28.703,00
ILOK TON d.o.o.	VYSIELANIE V SLOVENSKEJ REČI	28.201,00
INFANTINFO d.o.o.	U MANJINI	31.126,00
INFORMATIVNI CENTAR VIROVITICA d.o.o.	Nek se čuje i naš glas	28.000,00
KRUGOVAL 93,1 MHZ d.o.o.	KONAC	26.721,00
KULT RADIO d.o.o.	NACIONALNO BLAGO	26.721,00
MOSLAVAČKI LIST d.o.o.	MOZAIK	20.000,00
NOVI RADIO d.o.o.	MOST	10.000,00
RADIO BANOVA d.o.o.	Manjine u zajednici	27.969,00
RADIO BANSKA KOSA d.o.o.	ISTOČNI TOKOVI	29.800,00
RADIO BARANJA d.o.o.	BARANJSKE MANJINE	33.255,00
RADIO DARUVAR d.o.o.	ČESKÉ VYSÍLÁNÍ	41.917,00
RADIO GRUBIŠNO POLJE d.o.o.	ČEŠKA REČ	27.602,00
RADIO LABIN d.o.o.	SETTIMANALLE ALBONESE	34.576,00
RADIO NAŠICE d.o.o.	KVAPKA SLOVENSKEHO ŽIVOTA	26.427,00
RADIO OTOK KRK d.o.o.	TO SMO MI	25.547,00
RADIO PITOMAČA d.o.o.	BOGATSTVO RAZLIČITOSTI NACIONALNIH MANJINA	24.445,00
RADIO POSTAJA NOVSKA d.o.o.	NAŠI KORIJENI	22.890,00
RADIO PSUNJ d.o.o.	NACIONALNE MANJINE	25.179,00
RAPSODIJA d.o.o.	BAŠTINA	27.909,00
REFUL RADIO d.o.o.	MOSTOVI	20.000,00
ROSS d.o.o.	MAKEDONSKA URA	12.204,00

SLAVONSKA POSAVINA d.o.o.	ŽIVOT, A NE SUŽIVOT	24.666,00
S-TEL d.o.o.	IMPULS	22.800,00
SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU	BOGATSTVO RAZLIČITOSTI	22.537,00
VFM d.o.o.	SPEKTAR	25.179,00
ŽUPANIJSKA LIGA PROTIV RAKA - SPLIT	ZRAKA SUNCA	24.666,00

FOND 5/14

Naziv nakladnika	Naziv emisije	Dodijeljena sredstva za 2014. (Kn)
HRVATSKI RADIO ŽUPANJA d.o.o.	INFOKOLAŽ (MO)	100,01
MIROSLAV KRALJEVIĆ d.o.o.	OKO STOLA	9.318,81
MT ETER D.O.O.	RODNA GRUDA	2.600,60
RADIO ĐAKOVO d.o.o.	VEČERAS JE NAŠA PIESEN	2.817,31
RADIO JASKA d.o.o.	MOZAIK	2.167,16
RADIO POSTAJA DRNIŠ d.o.o.	KOD KUĆE	2.492,24
SLATINSKI INFORMATIVNI CENTAR d.o.o.	Slovaci	5.092,84

FOND 6/14

Naziv nakladnika	Naziv emisije	Dodijeljena sredstva za 2014. (Kn)
Udruga za promicanje medijskog pluralizma 808	Romsko popodne	18.811,56

2015. i 2016. godina- Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija - kategorija Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj - pregled emisija/sadržaja koji sadrži naziv pružatelja medijske usluge, financirane emisije iz kategorije Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj te iznos sredstva koja su dodijeljena:

Naziv nakladnika/naziv emisije	Dodijeljena sredstva za 2015.
CIK DR. BOŽO MILANOVIĆ d.o.o.	27.844,60
MICROFONO APERTO	27.844,60
DIFUZIJA d.o.o.	16.754,34
SPEKTAR	16.754,34
GLAS PODRAVINE d.o.o.	20.082,30
CIVILIAN	20.082,30
GRADSKI RADIO d.o.o.	21.170,41
UJEDINJENI U RAZLIČITOSTI	21.170,41
Građanska inicijativa NG Buntovnici	6.750,17
Zajedno u bogatstvu različitosti	6.750,17
HILARIS d.o.o.	18.554,12
ZAJEDNO	18.554,12
HRVATSKI RADIO - RADIO GOSPIĆ d.o.o.	13.371,50
Modus vivendi	13.371,50
HRVATSKI RADIO VUKOVAR d.o.o.	26.178,65
MOZAIK 8	26.178,65
ILOK TON d.o.o.	11.240,03
VYSIELANIE V SLOVENSKEJ REČI	11.240,03
INFANTINFO d.o.o.	33.310,09
U MANJINI	33.310,09
INFORMATIVNI CENTAR VIROVITICA d.o.o.	13.743,79
Nek se čuje i naš glas	13.743,79
KRUGOVAL 93,1 MHZ d.o.o.	32.608,13
KONAC	32.608,13
KULT RADIO d.o.o.	18.165,13
NACIONALNO BLAGO	18.165,13
MIROSLAV KRALJEVIĆ d.o.o.	12.738,86
OKO STOLA	12.738,86
MOSLAVAČKI LIST d.o.o.	11.453,16
MOZAIK	11.453,16
NOVI RADIO d.o.o.	19.143,14
MOST	19.143,14
RADIO BANOVIĆ d.o.o.	13.612,90
Manjine u zajednici	13.612,90

RADIO BANSKA KOSA d.o.o.	11.230,64
ISTOČNI TOKOVI	11.230,64
RADIO BARANJA d.o.o.	22.808,15
BARANJSKE MANJINE	22.808,15
RADIO DARUVAR d.o.o.	39.398,87
ČESKÉ VYSÍLÁNÍ	39.398,87
RADIO ĐAKOVO d.o.o.	21.272,77
ZVEČERA JE NAŠA PIESEN	21.272,77
RADIO GRUBIŠNO POLJE d.o.o.	19.143,14
ČEŠKA REČ	19.143,14
RADIO LABIN d.o.o.	34.333,25
SETTIMANALE ALBONESE	34.333,25
RADIO NAŠICE d.o.o.	15.707,19
KVAPKA SLOVENSKEHO ŽIVOTA	15.707,19
RADIO OTOK KRK d.o.o.	14.725,49
TO SMO MI	14.725,49
RADIO PITOMAČA d.o.o.	17.670,59
EMISIJA NA MAĐARSKOM JEZIKU	17.670,59
RADIO POSTAJA NOVSKA d.o.o.	14.859,00
NAŠI KORIJENI	14.859,00
RAPSODIJA d.o.o.	18.065,23
BAŠTINA	18.065,23
ROSS d.o.o.	3.479,81
MAKEDONSKA URA	3.479,81
SLATINSKI INFORMATIVNI CENTAR d.o.o.	13.089,33
Slovaci	13.089,33
S-TEL d.o.o.	22.448,19
IMPULS	22.448,19
SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU	22.723,07
BOGATSTVO RAZLIČITOSTI	22.723,07
ŽUPANIJSKA LIGA PROTIV RAKA - SPLIT	10.726,70
ZRAKA SUNCA	10.726,70

Dodijeljena sredstva za 2016.	
Nakladnici radija Fond 1/15	
CIK DR. BOŽO MILANOVIĆ d.o.o.	27.754,11
MICROFONO APERTO	27.754,11
DIFUZIJA d.o.o.	16.699,89
SPEKTAR	16.699,89
GLAS PODRAVINE d.o.o.	20.512,81

CIVILIAN	20.512,81
GRADSKI RADIO d.o.o.	21.101,61
UJEDINJENI U RAZLIČITOSTI	21.101,61
Građanska inicijativa NG Buntovnici	13.456,46
Zajedno u bogatstvu različitosti	13.456,46
HILARIS d.o.o.	18.493,82
ZAJEDNO	18.493,82
HRVATSKI RADIO - RADIO GOSPIĆ d.o.o.	13.049,93
Modus vivendi	13.049,93
HRVATSKI RADIO VUKOVAR d.o.o.	31.312,29
MOZAIK 8	31.312,29
ILOK TON d.o.o.	11.203,50
VYSIELANIE V SLOVENSKEJ REČI	11.203,50
INFANTINFO d.o.o.	33.201,84
U MANJINI	33.201,84
INFORMATIVNI CENTAR VIROVITICA d.o.o.	13.699,13
Nek se čuje i naš glas	13.699,13
KRUGOVAL 93,1 MHZ d.o.o.	32.502,16
KONAC	32.502,16
KULT RADIO d.o.o.	17.685,03
NACIONALNO BLAGO	17.685,03
MOSLAVAČKI LIST d.o.o.	11.415,94
MOZAIK	11.415,94
NOVI RADIO d.o.o.	19.080,93
MOST	19.080,93
RADIO BANSKA KOSA d.o.o.	11.194,14
ISTOČNI TOKOVI	11.194,14
RADIO BARANJA d.o.o.	22.734,03
BARANJSKE MANJINE	22.734,03
RADIO DARUVAR d.o.o.	39.270,83
ČESKÉ VYSÍLÁNÍ	39.270,83
RADIO ĐAKOVO d.o.o.	20.169,31
ZVEČERA JE NAŠA PIESEN	20.169,31
RADIO GRUBIŠNO POLJE d.o.o.	19.080,93
ČEŠKA REČ	19.080,93
RADIO LABIN d.o.o.	33.511,51
SETTIMANALE ALBONESE	33.511,51
RADIO NAŠICE d.o.o.	15.656,15
KVAPKA SLOVENSKEHO ŽIVOTA	15.656,15
RADIO OTOK KRK d.o.o.	14.677,64
TO SMO MI	14.677,64

RADIO PITOMAČA d.o.o.	23.484,22
EMISIJA NA MAĐARSKOM JEZIKU	23.484,22
RADIO POSTAJA NOVSKA d.o.o.	14.810,71
NAŠI KORIJENI	14.810,71
RAPSODIJA d.o.o.	18.006,52
BAŠTINA	18.006,52
ROSS d.o.o.	3.468,50
MAKEDONSKA URA	3.468,50
SLATINSKI INFORMATIVNI CENTAR d.o.o.	13.046,79
Slovaci	13.046,79
S-TEL d.o.o.	21.005,33
IMPULS	21.005,33
SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU	22.649,22
BOGATSTVO RAZLIČITOSTI	22.649,22

Dodijeljena sredstva za 2015.	
Nakladnici radija Fond 2/15	
Kombel d.o.o.	3.659,11
Mostovi	3.659,11
RADIO PITOMAČA d.o.o.	5.660,67
ROMI U ZAJEDNICI	5.660,67
REFUL RADIO d.o.o.	6.161,73
Mostovi	6.161,73

Dodijeljena sredstva za 2016.	
Nakladnici radija Fond 2/15	
Kombel d.o.o.	4.423,43
Mostovi	4.423,43
RADIO PITOMAČA d.o.o.	6.788,80
ROMI U ZAJEDNICI	6.788,80
REFUL RADIO d.o.o.	5.014,46
Mostovi	5.014,46

Dodijeljena sredstva za 2015.	
Nakladnici televizije Fond 2/15	
KA-VISION d.o.o.	251.905,86
IVER	251.905,86
NEZAVISNA TELEVIZIJA d.o.o.	121.549,27
MANJINE U MEDIJIMA	121.549,27
OAR d.o.o.	78.852,54
LATHATAROK	78.852,54
OTVORENA TELEVIZIJA ZAGREB d.d.	211.526,08
MANJE JE VIŠE	211.526,08

TELEVIZIJA DALMACIJA d.o.o.	124.553,45
ZAJEDNO	124.553,45
TELEVIZIJA PRIMORJA I GORSKOG KOTARA d.o.o.	74.830,86
PRVI MEĐU JEDNAKIMA: MANJINE	74.830,86
TV ISTRA D.O.O.	107.793,04
STORIE SENZA CONFINE	107.793,04
TV NOVA d.o.o.	180.656,02
COMUNITA	180.656,02
VTV d.o.o.	90.019,30
OBJEKTIV	90.019,30
Z1 TELEVIZIJA d.o.o.	163.236,38
NACIONALNE MANJINE	163.236,38

Nakladnici televizije Fond 2/15	Dodijeljena sredstva za 2016.
DUBROVACKA TELEVIZIJA d.o.o.	131.673,52
BUMBETA	131.673,52
KA-VISION d.o.o.	228.598,98
IVER	228.598,98
NEZAVISNA TELEVIZIJA d.o.o.	112.058,32
MANJINE U MEDIJIMA	112.058,32
OAR d.o.o.	77.047,80
LATHATAROK	77.047,80
OTVORENA TELEVIZIJA ZAGREB d.d.	208.834,03
MANJE JE VIŠE	208.834,03
TELEVIZIJA DALMACIJA d.o.o.	122.871,95
ZAJEDNO	122.871,95
TELEVIZIJA PRIMORJA I GORSKOG KOTARA d.o.o.	114.994,25
PRVI MEĐU JEDNAKIMA: MANJINE	114.994,25
TV ISTRA D.O.O.	321.095,60
STORIE SENZA CONFINE	321.095,60
TV NOVA d.o.o.	163.941,33
COMUNITA	163.941,33
VTV d.o.o.	89.422,54
OBJEKTIV	89.422,54
Z1 TELEVIZIJA d.o.o.	151.353,68
NACIONALNE MANJINE	151.353,68

2017. i 2018. godina- Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija - kategorija Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj - pregled emisija/sadržaja koji sadrži naziv pružatelja medijske usluge, financirane emisije iz kategorije Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj te iznos sredstva koja su dodijeljena:

Nakladnici televizije Fond 2/17	Dodijeljena sredstva za 2017.
Televizija	907.172,44
KA-VISION d.o.o.	115.916,48
IVER	115.916,48
OAR d.o.o.	120.956,33
ETNIKUM	120.956,33
TV ISTRA D.O.O.	163.795,02
STORIE SENZA CONFINE	163.795,02
TV NOVA d.o.o.	171.354,79
COMUNITA	171.354,79
Z1 TELEVIZIJA d.o.o.	156.235,25
NACIONALNE MANJINE	156.235,25

Nakladnici radija Fond 1/17	Dodijeljena sredstva za 2017.
CIK DR. BOŽO MILANOVIĆ d.o.o.	27.807,93
MICROFONO APERTO	27.807,93
DIFUZIJA d.o.o.	24.766,44
SPEKTAR	24.766,44
GLAS PODRAVINE d.o.o.	27.373,43
CIVILIAN	27.373,43
GRADSKI RADIO d.o.o.	26.069,94
UJEDINJENI U RAZLIČITOSTI	26.069,94
HILARIS d.o.o.	22.159,45
ZAJEDNO	22.159,45
HRVATSKI RADIO KARLOVAC d.o.o.	19.117,95
ČAS ZA JEDNAKOST	19.117,95
HRVATSKI RADIO VUKOVAR d.o.o.	22.593,94
MOZAIK 8	22.593,94
INFANTINFO d.o.o.	22.333,25
U MANJINI	22.333,25
INFORMATIVNI CENTAR VIROVITICA d.o.o.	32.152,92
Nek se čuje i naš glas	32.152,92
KRUGOVAL 93,1 MHZ d.o.o.	27.373,43
KONAC	27.373,43
KULT RADIO d.o.o.	30.849,42
NACIONALNO BLAGO	30.849,42
MEDIA FI d.o.o.	27.807,93
Quatro ciacole in famia	27.807,93

MOSLAVAČKI LIST d.o.o.	20.000,00
MOZAIK	20.000,00
NOVI RADIO d.o.o.	24.331,94
MOST	24.331,94
NOVOSTI d.o.o.	24.592,64
MULTIKULTURA	24.592,64
PODRAVSKI RADIO d.o.o.	24.766,44
Manje je više	24.766,44
RADIO BANSKA KOSA d.o.o.	25.635,44
ISTOČNI TOKOVI	25.635,44
RADIO BARANJA d.o.o.	27.547,23
BARANJSKE MANJINE	27.547,23
RADIO DARUVAR d.o.o.	30.849,42
ČESKÉ VYSÍLÁNÍ	30.849,42
RADIO ĐAKOVO d.o.o.	28.503,13
ZVEČERA JE NAŠA PIESEN	28.503,13
RADIO GRUBIŠNO POLJE d.o.o.	23.984,34
ČEŠKA REČ	23.984,34
RADIO LABIN d.o.o.	28.503,13
SETTIMANALLE ALBONESE	28.503,13
RADIO NAŠICE d.o.o.	30.241,13
KVAPKA SLOVENSKEHO ŽIVOTA	30.241,13
RADIO OGULIN d.o.o.	28.242,43
MANJINE SU NAŠE BOGATSTVO	28.242,43
RADIO PITOMAČA d.o.o.	27.807,93
EMISIJA NA MAĐARSKOM JEZIKU	27.807,93
RADIO POSTAJA NOVSKA d.o.o.	26.938,93
NAŠI KORIJENI	26.938,93
Radio Prkos j.d.o.o.	18.335,86
Poštujmo različitosti	18.335,86
RADIO SISAK d.o.o.	30.675,63
MANJINSKI PARLAMENTARAC	30.675,63
RAPSODIJA d.o.o.	25.200,94
BAŠTINA	25.200,94
SLATINSKI INFORMATIVNI CENTAR d.o.o.	21.290,45
Slovaci	21.290,45
SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU	21.290,45
BOGATSTVO RAZLIČITOSTI	21.290,45
VANGA d.o.o.	19.117,95
MULTI DEMOS	19.117,95
Satelit, Internet	19.552,45
Multikulturalna medijska udruga "Srijem"	19.552,45
Identitet	19.552,45

Nakladnici elektroničkih publikacija Fond 1/17	Dodijeljena sredstva za 2017.
Romsko nacionalno vijeće, Lule Nikolić	90.606,99
ROMI.HR	90.606,99

Nakladnici radija Fond 1/17	Dodijeljena sredstva za 2018.
CIK DR. BOŽO MILANOVIĆ d.o.o.	28.242,43
MICROFONO APERTO	28.242,43
DIFUZIJA d.o.o.	24.766,44
SPEKTAR	24.766,44
GLAS PODRAVINE d.o.o.	27.373,43
CIVILIAN	27.373,43
GRADSKI RADIO d.o.o.	26.069,94
UJEDINJENI U RAZLIČITOSTI	26.069,94
HILARIS d.o.o.	22.159,45
ZAJEDNO	22.159,45
HRVATSKI RADIO KARLOVAC d.o.o.	19.117,95
ČAS ZA JEDNAKOST	19.117,95
HRVATSKI RADIO VUKOVAR d.o.o.	22.593,94
MOZAIK 8	22.593,94
INFANTINFO d.o.o.	22.333,25
U MANJINI	22.333,25
INFORMATIVNI CENTAR VIROVITICA d.o.o.	32.152,92
Nek se čuje i naš glas	32.152,92
KRUGOVAL 93,1 MHZ d.o.o.	27.373,43
KONAC	27.373,43
KULT RADIO d.o.o.	30.849,42
NACIONALNO BLAGO	30.849,42
MEDIA FI d.o.o.	27.807,93
Quattro ciacole in famia	27.807,93
MOSLAVAČKI LIST d.o.o.	20.000,00
MOZAIK	20.000,00
MT ETER D.O.O.	17.379,96
RODNA GRUDA (NA JEZICIMA MANJINACA)	17.379,96
NOVI RADIO d.o.o.	24.331,94
MOST	24.331,94
NOVOSTI d.o.o.	24.592,64
MULTIKULTURA	24.592,64
PODRAVSKI RADIO d.o.o.	24.766,44
Manje je više	24.766,44

RADIO BANSKA KOSA d.o.o.	25.635,44
ISTOČNI TOKOVI	25.635,44
RADIO BARANJA d.o.o.	27.547,23
BARANJSKE MANJINE	27.547,23
RADIO DARUVAR d.o.o.	30.849,42
ČESKÉ VYSÍLÁNÍ	30.849,42
RADIO ĐAKOVO d.o.o.	28.503,13
VEČERAS JE NAŠA PIESEN	28.503,13
RADIO GRUBIŠNO POLJE d.o.o.	23.723,64
ČEŠKA REČ	23.723,64
RADIO LABIN d.o.o.	28.503,13
SETTIMANALLE ALBONESE	28.503,13
RADIO NAŠICE d.o.o.	30.241,13
KVAPKA SLOVENSKEHO ŽIVOTA	30.241,13
RADIO OGULIN d.o.o.	28.242,43
MANJINE SU NAŠE BOGATSTVO	28.242,43
RADIO PITOMAČA d.o.o.	27.807,93
EMISIJA NA MAĐARSKOM JEZIKU	27.807,93
RADIO POSTAJA NOVSKA d.o.o.	26.938,93
NAŠI KORIJENI	26.938,93
Radio Prkos j.d.o.o.	18.335,86
Poštujmo različitosti	18.335,86
RADIO SISAK d.o.o.	30.675,63
MANJINSKI PARLAMENTARAC	30.675,63
RAPSODIJA d.o.o.	25.200,94
BAŠTINA	25.200,94
SLATINSKI INFORMATIVNI CENTAR d.o.o.	21.290,45
Slovaci	21.290,45
SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU	21.290,45
BOGATSTVO RAZLIČITOSTI	21.290,45
VANGA d.o.o.	36.671,71
CIVILKA	17.553,76
MULTI DEMOS	19.117,95
Multikulturalna medijska udruga "Srijem"	19.552,45
Identitet	19.552,45
ZDRUG KATOLIČKIH SKAUTA HRVATSKE	18.162,06
Luka različitosti	18.162,06

Dodijeljena sredstva za 2018.	
Nakladnici televizije Fond 2/17	
KA-VISION d.o.o.	115.916,48
IVER	115.916,48
OAR d.o.o.	120.956,33
ETNIKUM	120.956,33
OTVORENA TELEVIZIJA ZAGREB d.d.	178.914,56
MANJE JE VIŠE	178.914,56
TV ISTRA D.O.O.	163.795,02
STORIE SENZA CONFINE	163.795,02
TV NOVA d.o.o.	171.354,79
COMUNITA	171.354,79
Z1 TELEVIZIJA d.o.o.	156.235,25
NACIONALNE MANJINE	156.235,25

Dodijeljena sredstva za 2018.	
Nakladnici elektroničkih publikacija Fond 1/17	
Romsko nacionalno vijeće, Lule Nikolić	90.606,99
ROMI.HR	90.606,99

Ukupno dodijeljena sredstva korisnicima Fonda za kategoriju Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2014.-2018. godine: 11.238.017,28 kn.

Prilog 4. Pregled sredstava doznačenih udrugama i ustanovama nacionalnih manjina iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine za razdoblje od 2014. do 2018. godine

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	UKUPNO
I. ALBANCI						2014 - 2018.
1. UNIJA ZAJEDNICA ALBANACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB	380.000,00	509.000,00	414.000,00	405.000,00	444.000,00	2.152.000,00
2. KLUB ALBANSKIH ŽENA «KRALJICA TEUTA», Zagreb	80.000,00	100.000,00	70.000,00	85.000,00	100.000,00	435.000,00
3. FORUM ALBANSKIH INTELEKTUALACA U HRVATSKOJ	42.000,00	52.000,00	46.000,00	42.000,00	40.000,00	222.000,00
4. AKDH "SHKENDIJA", ZAGREB	105.000,00	140.000,00	100.000,00	100.000,00	70.000,00	515.000,00
5. MEĐUŽUPANIJSKA ZAJEDNICA ALBANACA REPUBLIKE HRVATSKE - ZADAR	15.000,00	64.000,00	42.000,00	34.000,00	35.000,00	190.000,00
6. UDRUGA ALBANSKIH ŽENA U ZAGREBU "DRITA" ZAGREB				8.000,00	15.000,00	23.000,00
7. DRUŠTVO ALBANSKIH UMJETNIKA HRVATSKE - DEA, Zagreb					13.000,00	13.000,00
8. ALBANSKO DRAMSKO DRUŠTVO U HRVATSKOJ "MERGIMTARI", Zagreb					30.000,00	30.000,00
UKUPNO ALBANCI:	622.000,00	865.000,00	672.000,00	674.000,00	747.000,00	3.580.000,00

II. BOŠNJACI						
<i>I. KULTURNO DRUŠTVO BOŠNJAKA</i>						
<i>HRVATSKE "PREPOROD", ZAGREB</i>	645.000,00	790.000,00	680.000,00	620.000,00	600.000,00	3.335.000,00
<i>2. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE</i>	30.000,00	55.000,00	55.000,00	60.000,00	120.000,00	320.000,00
<i>3. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA ZA SISAČKO-MOSLAVAČKU ŽUPANIJU</i>	70.000,00	90.000,00	70.000,00	65.000,00	75.000,00	370.000,00
<i>4. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE</i>	22.000,00	80.000,00	55.000,00	45.000,00	72.000,00	274.000,00
<i>5. KUD «BOSNA», ISTARSKJE ŽUPANIJE</i>	22.000,00	70.000,00	60.000,00	60.000,00		212.000,00
<i>6. BOŠNJAČKO KULTURNO DRUŠTVO «NUR», SISAK</i>	52.000,00	105.000,00	90.000,00	100.000,00	90.000,00	437.000,00
<i>7. BOŠNJAČKO KUD "BEHAR", GUNJA</i>	50.000,00	60.000,00				110.000,00
<i>8. KUD "SELAM", DUBROVNIK</i>	30.000,00	49.000,00	45.000,00			124.000,00
<i>9. KUD „SEVDAH“, ZAGREB</i>	60.000,00	147.000,00	120.000,00	120.000,00	100.000,00	547.000,00
<i>10. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA ZA GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKU ŽUPANIJU</i>	300.000,00	304.000,00	285.000,00	305.000,00	300.000,00	1.494.000,00
<i>11. NACIONALNA ZAJEDNICA BOŠNJAKA ISTRE, PULA</i>	30.000,00	90.000,00	65.000,00	65.000,00	60.000,00	310.000,00
<i>12. SABOR BOŠNJAČKIH ASOCIJACIJA - SABAĦ, zagreb</i>	180.000,00	215.000,00	185.000,00	190.000,00	220.000,00	990.000,00
<i>13. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA ZADARSKE ŽUPANIJE</i>	35.000,00	72.000,00	56.000,00	40.000,00	50.500,00	253.500,00
<i>14. BOŠNJAČKI KUD "LJILJAN", DRENOVCI</i>	35.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	55.000,00	270.000,00
<i>15. KULTURNO DRUŠTVO BOŠNJAKA "PREPOROD", DUBROVNIK</i>	28.000,00	74.000,00	60.000,00	65.000,00	11.250,00	238.250,00

16. UDRUGA MLADIH BOŠNJAKA I PRIJATELJA GRADA RIJEKE I PROMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE, RIJEKA		210.000,00	60.000,00	45.000,00	60.000,00	375.000,00
17. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA PULE		40.000,00	30.000,00	30.000,00	45.000,00	145.000,00
18. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA BUZET		25.000,00	15.000,00	30.000,00	40.000,00	110.000,00
19. KUD BOŠNJAKA "SRMA" UMAG				10.000,00		10.000,00
20. KUD "BOSNA" ISTARSKOŽUPANIJE, Pula					70.000,00	70.000,00
21. KULTURNO DRUŠTVO BOŠNJAKA I PRIJATELJA BIH "LJILJAN", Viškovo				10.000,00		10.000,00
22. KULTURNO DRUŠTVO BOŠNJAKA "PREPOROD", Split					33.750,00	33.750,00
UKUPNO BOŠNJACI:	1.589.000,00	2.536.000,00	1.991.000,00	1.910.000,00	2.002.500,00	10.028.500,00
III. BUGARI						
1. NACIONALNA ZAJEDNICA BUGARA U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB	87.000,00	87.000,00	80.000,00	85.000,00	100.000,00	439.000,00
UKUPNO BUGARI	87.000,00	87.000,00	80.000,00	85.000,00	100.000,00	439.000,00
IV. CRNOGORCI						
1. NACIONALNA ZAJEDNICA CRNOGORACA HRVATSKE ZAGREB	600.000,00	602.000,00	571.000,00	566.000,00	571.500,00	2.910.500,00

<i>2. KUD "MONTENEGRO-MONTENEGRINA" I PRIJATELJA CRNE GORE U RH, BELI MANASTIR</i>	8.000,00	8.000,00	7.000,00	8.000,00		31.000,00
<i>3. SAVEZ CRNOGORACA HRVATSKE, RIJEKA</i>		10.000,00	15.000,00	20.000,00		45.000,00
UKUPNO CRNOGORCI:	608.000,00	620.000,00	593.000,00	594.000,00	571.500,00	2.986.500,00
V. ČESI						
<i>1. NIU "JEDNOTA" DARUVAR</i>	1.593.000,00	1.592.000,00	1.451.000,00	1.523.000,00	1.518.000,00	7.677.000,00
<i>2. SAVEZ ČEHA U REPUBLICI HRVATSKOJ, DARUVAR</i>	1.485.000,00	1.507.000,00	1.369.000,00	1.302.000,00	1.486.000,00	7.149.000,00
UKUPNO ČESI:	3.078.000,00	3.099.000,00	2.820.000,00	2.825.000,00	3.004.000,00	14.826.000,00
VI. MAĐARI						
<i>1. DEMOKRATSKA ZAJEDNICA MAĐARA HRVATSKE, OSIJEK</i>	1.443.000,00	1.464.000,00	1.317.000,00	2.696.000,00	3.449.000,00	10.369.000,00
<i>2. SAVEZ MAĐARSKIH UDRUGA, ZAGREB</i>	2.414.000,00	2.417.000,00	1.438.000,00			6.269.000,00
<i>3. MKD "ADY ENDRE" ZAGREB</i>	42.000,00	43.000,00	45.000,00	65.000,00	78.000,00	273.000,00
<i>4. PUČLO OTVORENO UČILIŠTE BARANYAI JULIA, BELI MANASTIR</i>			690.000,00	533.000,00		1.223.000,00
<i>5. KUD "ADY ENDRE" KOROD</i>				30.000,00	20.000,00	50.000,00
<i>6. ZAJEDNICA MAĐARA GRUBIŠNOG POLJA</i>				15.000,00	15.000,00	30.000,00
<i>7. UDRUGA MLADEŽI ZA NJEGOVANJE OBIČAJA MAĐARA, NOVI BEZDAN</i>				20.000,00		20.000,00

8. MAĐARSKA KULTURNA UDRUGA "PELMONOSTOR", BELI MANASTIR				38.000,00	40.000,00	78.000,00
9. ZAJEDNICA MAĐARA SISAČKO- MOSLAVAČKE ŽUPANIJE				10.000,00		10.000,00
10. MAĐARSKO KULTURNO DRUŠTVO "MORICZ ZSIGMOND" PULA				15.000,00		15.000,00
11. MKD "NEPKOR" OSIJEK				39.000,00	100.000,00	139.000,00
12. UDRUGA ZA NJEGOVANJE OBIČAJA MAĐARA STARI JANKOVCI				30.000,00	15.000,00	45.000,00
13. ZAJEDNICA MAĐARA DEŽANOVAC				15.000,00	50.000,00	65.000,00
14. KULTURNO DRUŠTVO "PETOFI ŠANDOR" VARDARAC				20.000,00		20.000,00
15. KUD "PETOFI SANDOR" KOTLINA				20.000,00	15.000,00	35.000,00
16. KUD "POTOFI SANDOR" ČAKOVCI				20.000,00	10.000,00	30.000,00
17. MAĐARSKO KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO DARDA				30.000,00	20.000,00	50.000,00
18. MAĐARSKO KULTURNO DRUŠTVO "DOZSA GYORGY" HRASTIN				20.000,00		20.000,00
19. KUD ZA NJEGOVANJE OBIČAJA MAĐARA, PODOLJE				13.000,00		13.000,00
20. MKUD "KISKOSZEG", Batina					11.000,00	11.000,00
21. ZAJEDNICA MAĐARA GRADA BJELOVARA					12.000,00	12.000,00
UKUPNO MAĐARI:	3.899.000,00	3.924.000,00	3.490.000,00	3.629.000,00	3.835.000,00	18.777.000,00
VII. MAKEDONCI						
1. ZAJEDNICA MAKEDONACA U						

<i>REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB</i>	637.000,00	659.000,00	618.000,00	619.000,00	672.000,00	3.205.000,00
<i>2. MKD "KRSTE MISIRKOV" ZAGREB</i>	27.000,00	25.000,00				52.000,00
UKUPNO MAKEDONCI:	664.000,00	684.000,00	618.000,00	619.000,00	672.000,00	3.257.000,00
VIII. NIJEMCI I AUSTRIJANCI						
<i>1. ZAJEDNICA NIJEMACA U HRVATSKOJ ZAGREB</i>	117.000,00	125.000,00	110.000,00	100.000,00	120.000,00	572.000,00
<i>2. NARODNI SAVEZ NIJEMACA HRVATSKE, ZAGREB</i>	16.000,00	16.000,00	15.000,00	15.000,00	20.000,00	82.000,00
<i>3. UDRUGA NIJEMACA I AUSTRIJANACA, VUKOVAR</i>	28.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	40.000,00	158.000,00
<i>4. NJEMAČKA NARODNOSNA ZAJEDNICA – ZEMALJSKA UDRUGA</i>						
<i>PODUNAVSKIH ŠVABA U HRVATSKOJ, OSIJEK</i>	465.000,00	475.000,00	423.000,00	455.000,00	455.000,00	2.273.000,00
<i>5. ZAJEDNICA AUSTRIJANACA U HRVATSKOJ, ZAGREB</i>		25.000,00	35.000,00	15.000,00	15.000,00	90.000,00
UKUPNO NIJEMCI I AUSTRIJANCI:	626.000,00	671.000,00	613.000,00	615.000,00	650.000,00	3.175.000,00
IX. POLJACI						
<i>1. POLJSKA KULTURNA UDRUGA "MIKOLAJ KOPERNIK" ZAGREB</i>	86.000,00	81.000,00	85.000,00	88.000,00	87.000,00	427.000,00
<i>2. POLJSKA KULTURNA UDRUGA "FRYDERYK CHOPIN", RIJEKA</i>		17.000,00				17.000,00
<i>3. POLJSKA KULTURNA UDRUGA "POLONEZ", KAŠTEL STARI</i>	7.000,00	17.000,00	13.000,00	12.000,00	13.000,00	62.000,00

UKUPNO POLJACI:	93.000,00	115.000,00	98.000,00	100.000,00	100.000,00	506.000,00
X. ROMI						
<i>1. UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE</i>	65.000,00	45.000,00	40.000,00			150.000,00
<i>2. ROMSKO KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO «DARDA» DARDA</i>	55.000,00	45.000,00	33.000,00	33.000,00	58.000,00	224.000,00
<i>3. UDRUGA MLADEŽI ROMA HRVATSKE</i>	7.000,00	7.000,00	5.000,00			19.000,00
<i>4. KLUB MLADEŽI ROMA HRVATSKE</i>	7.000,00	7.000,00				14.000,00
<i>5. UDRUGA ROMA HRVATSKE "ROMSKI PUTEVI-ROMANE DROMA" ZAGREB</i>	31.000,00	35.000,00	30.000,00			96.000,00
<i>6. HUMANITARNA ORGANIZACIJA SVJETSKA ORGANIZACIJA</i>	100.000,00	70.000,00	70.000,00			240.000,00
<i>7. KUD „ROMSKO SRCE“, ZAGREB</i>	20.000,00	15.000,00				35.000,00
<i>8. UDRUGA ZA RAZVOJ I BOLJI ŽIVOT ROMA, SISAK</i>	7.000,00	7.000,00	7.000,00			21.000,00
<i>9. UDRUGA ROMA "LUDARI", RUMUNJSKOG PORIJEKLA, SLAVONSKI BROD</i>	7.000,00	14.000,00				21.000,00
<i>10. KUD „CRNI BISERI“, SISAK</i>	7.000,00	10.000,00	10.000,00			27.000,00
<i>11. "KALI SARA", UDRUGA ZA PRMICANJE OBRAZOVANJA ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ SAVEZ ROMA U RH "KALI SARA"</i>	165.000,00	195.000,00	175.000,00	265.000,00	270.000,00	1.070.000,00
<i>12. UDRUŽENJE ROMA BAJAŠA SISAČKO - MOSLAVAČKE ŽUPANIJE</i>	12.000,00					12.000,00
<i>13. ROMSKI KULTURNI CENTAR SISAK</i>	20.000,00	34.000,00	22.000,00	20.000,00	30.000,00	126.000,00
<i>14.UDRUGA ŽENA ROMKINJA "BOLJA BUDUĆNOST", ZAGREB</i>	87.000,00	90.000,00	80.000,00	70.000,00	65.000,00	392.000,00

15. UDRUGA ŽENA ROMKINJA "ROMSKO SRCE", JAGODNJAK	10.000,00					10.000,00
16.ROMSKA PRAVA SISAK	21.000,00	22.000,00	10.000,00			53.000,00
17. ZAJEDNICA ROMA "ROMSKO JEDINSTVO" PG ŽUPANIJE, RIJEKA	7.000,00					7.000,00
18. KUD "KUTINSKI BISERI", KUTINA	7.000,00	12.000,00	7.000,00			26.000,00
19. UDRUGA BARANJSKIH ROMA, BELI MANASTIR	17.000,00	22.000,00	15.000,00	10.000,00	10.000,00	74.000,00
20. UDRUGA ROMA BAJAŠA, KUTINA	7.000,00					7.000,00
21. UDRUGA ROMA PALANJEK, SISAK	7.000,00					7.000,00
22. ROMSKI NACIONALNI FORUM, ČAKOVEC		25.000,00				25.000,00
23. ROMSKI NACIONALNI FORUM, BELI MANASTIR			10.000,00	20.000,00	20.000,00	50.000,00
24. UDRUGA ZA BOLJI ŽIVOT ROMA "TRAPE", ZAGREB			40.000,00			40.000,00
25. UDRUGA ROMA "KORAK PO KORAK"				50.000,00	50.000,00	100.000,00
UKUPNO ROMI:	666.000,00	655.000,00	554.000,00	468.000,00	503.000,00	2.846.000,00
XI. RUSI						
1.NACIONALNA ZAJEDNICA RUSA HRVATSKE, ZAGREB	73.000,00	78.000,00	70.000,00	40.000,00	60.000,00	321.000,00
2.UDRUGA RUSKOG GOVORNOG PODRUČJA U MEĐIMURJU "KALINKA", ČAKOVEC	57.000,00	67.000,00	67.000,00	73.000,00	86.000,00	350.000,00
3. SAVEZ RUSA REPUBLIKE HRVATSKE, ZAGREB	20.000,00	28.000,00	43.000,00	75.000,00	75.000,00	241.000,00
4. RUSKA KULTURNA UDRUGA "KATJUŠA"				5.000,00	7.000,00	12.000,00
UKUPNO RUSI:	150.000,00	173.000,00	180.000,00	193.000,00	228.000,00	924.000,00

XII. RUSINI I UKRAJINCI						
<i>1. SAVEZ RUSINA I UKRAJINACA U</i>						
<i>REPUBLICI HRVATSKOJ, VUKOVAR</i>	668.000,00	683.500,00	620.000,00	606.000,00	632.000,00	3.209.500,00
<i>2. UKRAJINSKA ZAJEDNICA REPUBLIKE HRVATSKE</i>	622.000,00	642.000,00	595.000,00	605.000,00	640.000,00	3.104.000,00
<i>3. "RUSNAK" DRUŠTVO RUSINA U RH, PETROVCI</i>	8.000,00	13.000,00	13.000,00	13.000,00	25.000,00	72.000,00
<i>4. DRUŠTVO ZA UKRAJINSKU KULTURU TAGREB</i>	13.000,00	14.000,00	14.000,00	17.000,00		58.000,00
UKUPNO RUSINI I UKRAJINCI	1.298.000,00	1.338.500,00	1.242.000,00	1.241.000,00	1.297.000,00	6.416.500,00
XIII.SLOVACI						
<i>1. SAVEZ SLOVAKA, NAŠICE</i>	1.327.000,00	1.347.000,00	1.245.000,00	1.243.000,00	1.326.000,00	6.488.000,00
<i>2. SLOVAČKI CENTAR ZA KULTURU NAŠICE</i>				12.000,00	13.000,00	25.000,00
UKUPNO SLOVACI:	1.327.000,00	1.347.000,00	1.245.000,00	1.255.000,00	1.339.000,00	6.513.000,00
XIV. SLOVENC						
<i>1. SAVEZ SLOVENSkih DRUŠTAVA U</i>						
<i>REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB</i>	674.000,00	684.000,00	633.000,00	633.000,00	672.000,00	3.296.000,00
UKUPNO SLOVENC:	674.000,00	684.000,00	633.000,00	633.000,00	672.000,00	3.296.000,00
XV. SRBI						

1. SRPSKO KULTURNO DRUŠTVO "Prosvjeta", Zagreb	4.266.000,00	4.266.000,00	3.815.000,00	3.900.000,00	4.375.000,00	20.622.000,00
2. SRPSKI DEMOKRATSKI FORUM, ZAGREB	615.000,00	635.000,00	400.000,00			1.650.000,00
3. SRPSKO NARODNO VIJEĆE, ZAGREB /NACIONALNA KOORDINACIJA/	3.755.000,00	3.855.000,00	3.590.000,00	3.747.000,00	3.780.000,00	18.727.000,00
4. ZAJEDNIČKO VIJEĆE OPĆINA, VUKOVAR	691.000,00	767.000,00	683.000,00	715.000,00	642.000,00	3.498.000,00
5. SRPSKO KULTURNO UMJETNIČKO I DUHOVNO DRUŠTVO «ĐURĐEVDAN» U DREŽNICI	55.000,00	44.000,00	45.000,00	60.000,00	70.000,00	274.000,00
6. SRPSKO PRIVREDNO DRUŠTVO " Privrednik ", ZAGREB	160.000,00	175.000,00	155.000,00	225.000,00	225.000,00	940.000,00
7. ZAJEDNICA SRBA U ISTRI, PULA		15.000,00	15.000,00	15.000,00		45.000,00
8. SRPSKO KUD "JOVAN LAZIC", BELI MANASTIR				35.000,00	60.000,00	95.000,00
9. ČUVARI SRPSKOG IDENTITETA, Vukovar	20.000,00				75.000,00	95.000,00
UKUPNO SRBI:	9.562.000,00	9.757.000,00	8.703.000,00	8.697.000,00	9.227.000,00	45.946.000,00
XVI. TALIJANI						
1. NIU "EDIT" Rijeka	5.215.000,00	5.215.000,00	4.945.000,00	4.945.000,00	5.125.362,50	25.445.362,50
2. CENTAR ZA POVIJESNA ISTRAŽIVANJA, ROVINJ	750.000,00	760.000,00	650.000,00	650.000,00	750.000,00	3.560.000,00
3. TALIJANSKA DRAMA, RIJEKA HNK "IVANA PL. ZAJCA"	560.000,00	560.000,00	500.000,00			1.620.000,00
4. TALIJANSKA UNIJA, RIJEKA	808.000,00	827.000,00	705.000,00	705.000,00	800.000,00	3.845.000,00
UKUPNO TALIJANI:	7.333.000,00	7.362.000,00	6.800.000,00	6.300.000,00	6.675.362,50	34.470.362,50

XVII. ŽIDOVI						
1. ŽIDOVSKA OPĆINA, ZAGREB	340.000,00	343.000,00	310.000,00	295.000,00	315.000,00	1.603.000,00
2. K. D. „MIROSLAV ŠALOM FRAIBERGER“, ZAGREB	72.000,00	80.000,00	80.000,00	90.000,00	100.000,00	422.000,00
3. UDRUGA „HOLOKAUST PREŽIVJELIH“, ZAGREB	25.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	145.000,00
4. ŽIDOVSKA VJERSKA ZAJEDNICA						
BET ISRAEL U HRVATSKOJ	150.000,00	195.000,00	175.000,00	180.000,00	192.000,00	892.000,00
5. BEJAHAD ŽIDOVSKA KULTURNA SCENA	54.000,00					54.000,00
6. ISTRAŽIVAČKI I DOKUMENTACIJSKI CENTAR "CENDO", ZAGREB	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	45.000,00	125.000,00
UKUPNO ŽIDOVI:	661.000,00	668.000,00	615.000,00	615.000,00	682.000,00	3.241.000,00
UKUPNO PROGRAMI KULTURNE AUTONOMIJE UDRUGA I USTANOVA NACIONALNIH MANJINA:	32.937.000,00	34.599.500,00	30.947.000,00	30.463.000,00	32.305.362,50	161.251.862,50
Pomoći unutar općeg proračuna:					900.000,00	
STVARANJE PRETPOSTAVKI ZA OSTVARIVANJE						
KULTURNE AUTONOMIJE						
ROMI	480.000,00	697.000,00	500.000,00	500.000,00		2.177.000,00
TEKUĆE POMOĆI PROR. KORISNICIMA DR. PRORAČUNA					500.000,00	
INFORMIRANJE I OSPOSOBLJAVANJE ČLANOVA						
VIJEĆA I PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA	58.000,00	100.000,00	80.000,00			238.000,00
RASHODI ZA USLUGE					264.786,60	

OSTALI RASHODI					28.654,50
TROŠKOVI IZBORA ZA VIJEĆA I PREDSTAVNIKE NACIONALNIH MANJINA 2015.		100.000,00			100.000,00
TROŠKOVI INFORMACIJSKOG SUSTAVA ZA PROGRAME KULTURNE AUTONOMIJE I ARHIVIRANJE DOKUMENTACIJE			100.000,00		100.000,00
ZAJEDNIČKI PROGRAMI	130.000,00	126.500,00	117.500,00		374.000,00
MANJINSKI FORUM "INFORMATIVNI DVOMJESEČNIK					
<i>za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina</i>	40.000,00	40.000,00	40.000,00		120.000,00
WEB STRANICE SAVJETA	20.000,00	20.000,00	20.000,00		60.000,00
PREKOGRANIČNA SURADNJA SA TIJELIMA MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA I INSTITUCIJA KOJE SE BAVE PITANJIMA NACIONALNIH MANJINA I NADLEŽNIM TIJELIMA MATIČNIH DRŽAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ	20.000,00	15.000,00	15.000,00		50.000,00

FINANCIJSKA POMOĆ SUKLADNO BILATERALNOM UGOVORU SA REPUBLIKOM ITALIJOM - PRORAČUNSKIM KORISNICIMA DRUGIH PRORAČUNA / TALIJANSKA DRAMA HNK IVANA PL. ZAJCA, RIJEKA				500.000,00		500.000,00
POVRAT SREDSTAVA					87.000,00	
OSTALE AKTIVNOSTI SAVJETA:				367.800,00		367.800,00
SVEUKUPNO:	33.698.000,00	35.690.500,00	31.819.500,00	31.830.800,00	34.085.803,60	167.124.603,60
<i>SVEUKUPNO (EUR)</i>	4.493.066,67	4.758.733,33	4.242.600,00	4.244.106,67	4.544.773,81	22.283.280,48

Prilog 5. Odluka o proglašenju Zakona o potvrđivanju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na osnovi članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

**O PROGLAŠENJU ZAKONA O POTVRĐIVANJU OKVIRNE KONVENCIJE ZA
ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA**

Proglašavam Zakon o potvrđivanju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, koji je donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici 19. rujna 1997.

Broj: 081-97-1512/I
Zagreb, 29. rujna 1997.

Predsjednik Republike Hrvatske
dr. Franjo Tuđman, v. r.

**ZAKON
O POTVRĐIVANJU OKVIRNE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA**

Članak 1.

Potvrđuje se Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina, sačinjena u Strasbourgu 10. studenoga 1994. godine u izvorniku na engleskom i francuskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u izvorniku na engleskom jeziku te u prijevodu na hrvatski jezik glasi:

FRAMEWORK CONVENTION FOR THE PROTECTION OF NATIONAL MINORITIES

The member States of the Council of Europe and the other States, signatories to the present framework Convention,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that one of the methods by which that aim is to be pursued is the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Wishing to follow-up the Declaration of the Heads of State and Government of the member States of the Council of Europe adopted in Vienna on 9 October 1993;

Being resolved to protect within their respective territories the existence of national minorities;

Considering that the upheavals of European history have shown that the protection of national minorities is essential to stability, democratic security and peace in this continent;

Considering that a pluralist and genuinely democratic society should not only respect the ethnic, cultural, linguistic and religious identity of each person belonging to a national minority, but also create appropriate conditions enabling them to express, preserve and develop this identity;

Considering that the creation of a climate of tolerance and dialogue is necessary to enable cultural diversity to be a source and a factor, not of division, but of enrichment for each society; Considering that the realisation of a tolerant and prosperous Europe does not depend solely on co-operation between States but also requires transfrontier co-operation between local and regional authorities without prejudice to the constitution and territorial integrity of each State;

Having regard to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and the Protocols thereto;

Having regard to the commitments concerning the protection of national minorities in United Nations conventions and declarations and in the documents of the Conference on Security and Cooperation in Europe, particularly the Copenhagen Document of 29 June 1990;

Being resolved to define the principles to be respected and the obligations which flow from them, in order to ensure, in the member States and such other States as may become Parties to the present instrument, the effective protection of national minorities and of the rights and freedoms of persons belonging to those minorities, within the rule of law, respecting the territorial integrity and national sovereignty of states;

Being determined to implement the principles set out in the framework Convention through national legislation and appropriate governmental policies,

Have agreed as follows:

SECTION I

Article 1

The protection of national minorities and of the rights and freedoms of persons belonging to those minorities forms an integral part of the international protection of human rights, and as such falls within the scope of international co-operation.

Article 2

The provisions of this framework Convention shall be applied in good faith, in a spirit of understanding and tolerance and in conformity with the principles of good neighbourliness, friendly relations and co-operation between States.

Article 3

1 Every person belonging to a national minority shall have the right freely to choose to be treated or not to be treated as such and no disadvantage shall result from this choice or from the exercise of the rights which are connected to that choice.

2 Persons belonging to national minorities may exercise the rights and enjoy the freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention individually as well as in community with others.

SECTION II

Article 4

1 The Parties undertake to guarantee to persons belonging to national minorities the right of equality before the law and of equal protection of the law. In this respect, any discrimination based on belonging to a national minority shall be prohibited.

2 The Parties undertake to adopt, where necessary, adequate measures in order to promote, in all areas of economic, social, political and cultural life, full and effective equality between persons belonging to a national minority and those belonging to the majority. In this respect, they shall take due account of the specific conditions of the persons belonging to national minorities.

3 The measures adopted in accordance with paragraph 2 shall not be considered to be an act of discrimination.

Article 5

1 The Parties undertake to promote the conditions necessary for persons belonging to national minorities to maintain and develop their culture, and to preserve the essential elements of their identity, namely their religion, language, traditions and cultural heritage.

2 Without prejudice to measures taken in pursuance of their general integration policy, the Parties shall refrain from policies or practices aimed at assimilation of persons belonging to national minorities against their will and shall protect these persons from any action aimed at such assimilation.

Article 6

1 The Parties shall encourage a spirit of tolerance and intercultural dialogue and take effective measures to promote mutual respect and understanding and co-operation among all persons living on their territory, irrespective of those persons' ethnic, cultural, linguistic or religious identity, in particular in the fields of education, culture and the media.

2 The Parties undertake to take appropriate measures to protect persons who may be subject to threats or acts of discrimination, hostility or violence as a result of their ethnic, cultural, linguistic or religious identity.

Article 7

The Parties shall ensure respect for the right of every person belonging to a national minority to freedom of peaceful assembly, freedom of association, freedom of expression, and freedom of thought, conscience and religion.

Article 8

The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to manifest his or her religion or belief and to establish religious institutions, organisations and associations.

Article 9

1 The Parties undertake to recognise that the right to freedom of expression of every person belonging to a national minority includes freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas in the minority language, without interference by public authorities and regardless of frontiers. The Parties shall ensure, within the framework of their legal systems, that persons belonging to a national minority are not discriminated against in their access to the media.

2 Paragraph 1 shall not prevent Parties from requiring the licensing, without discrimination and based on objective criteria, of sound radio and television broadcasting, or cinema enterprises.

3 The Parties shall not hinder the creation and the use of printed media by persons belonging to national minorities. In the legal framework of sound radio and television broadcasting, they shall ensure, as far as possible, and taking into account the provisions of paragraph 1, that persons belonging to national minorities are granted the possibility of creating and using their own media.

4 In the framework of their legal systems, the Parties shall adopt adequate measures in order to facilitate access to the media for persons belonging to national minorities and in order to promote tolerance and permit cultural pluralism.

Article 10

1 The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to use freely and without interference his or her minority language, in private and in public, orally and in writing.

2 In areas inhabited by persons belonging to national minorities traditionally or in substantial numbers, if those persons so request and where such a request corresponds to a real need, the Parties shall endeavour to ensure, as far as possible, the conditions which would make it possible to use the minority language in relations between those persons and the administrative authorities.

3 The Parties undertake to guarantee the right of every person belonging to a national minority to be informed promptly, in a language which he or she understands, of the reasons for his or her arrest, and of the nature and cause of any accusation against him or her, and to defend himself or herself in this language, if necessary with the free assistance of an interpreter.

Article 11

1 The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to use his or her surname (patronym) and first names in the minority language and the right to official recognition of them, according to modalities provided for in their legal system.

2 The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to display in his or her minority language signs, inscriptions and other information of a private nature visible to the public.

3 In areas traditionally inhabited by substantial numbers of persons belonging to a national minority, the Parties shall endeavour, in the framework of their legal system, including, where appropriate, agreements with other States, and taking into account their specific conditions, to display traditional local names, street names and other topographical indications intended for the public also in the minority language when there is a sufficient demand for such indications.

Article 12

1 The Parties shall, where appropriate, take measures in the fields of education and research to foster knowledge of the culture, history, language and religion of their national minorities and of the majority.

2 In this context the Parties shall inter alia provide adequate opportunities for teacher training and access to textbooks, and facilitate contacts among students and teachers of different communities.

3 The Parties undertake to promote equal opportunities for access to education at all levels for persons belonging to national minorities.

Article 13

1 Within the framework of their education systems, the Parties shall recognise that persons belonging to a national minority have the right to set up and to manage their own private educational and training establishments.

2 The exercise of this right shall not entail any financial obligation for the Parties.

Article 14

1 The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to learn his or her minority language.

2 In areas inhabited by persons belonging to national minorities traditionally or in substantial numbers, if there is sufficient demand, the Parties shall endeavour to ensure, as far as possible and within the framework of their education systems, that persons belonging to those minorities have adequate opportunities for being taught the minority language or for receiving instruction in this language.

3 Paragraph 2 of this article shall be implemented without prejudice to the learning of the official language or the teaching in this language.

Article 15

The Parties shall create the conditions necessary for the effective participation of persons belonging to national minorities in cultural, social and economic life and in public affairs, in particular those affecting them.

Article 16

The Parties shall refrain from measures which alter the proportions of the population in areas inhabited by persons belonging to national minorities and are aimed at restricting the rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention.

Article 17

1 The Parties undertake not to interfere with the right of persons belonging to national minorities to establish and maintain free and peaceful contacts across frontiers with persons lawfully staying in other States, in particular those with whom they share an ethnic, cultural, linguistic or religious identity, or a common cultural heritage.

2 The Parties undertake not to interfere with the right of persons belonging to national minorities to participate in the activities of non-governmental organisations, both at the national and international levels.

Article 18

1 The Parties shall endeavour to conclude, where necessary, bilateral and multilateral agreements with other States, in particular neighbouring States, in order to ensure the protection of persons belonging to the national minorities concerned.

2 Where relevant, the Parties shall take measures to encourage transfrontier co-operation.

Article 19

The Parties undertake to respect and implement the principles enshrined in the present framework Convention making, where necessary, only those limitations, restrictions or derogations which are provided for in international legal instruments, in particular the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, in so far as they are relevant to the rights and freedoms flowing from the said principles.

SECTION III

Article 20

In the exercise of the rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention, any person belonging to a national minority shall respect the national legislation and the rights of others, in particular those of persons belonging to the majority or to other national minorities.

Article 21

Nothing in the present framework Convention shall be interpreted as implying any right to engage in any activity or perform any act contrary to the fundamental principles of international law and in particular of the sovereign equality, territorial integrity and political independence of States.

Article 22

Nothing in the present framework Convention shall be construed as limiting or derogating from any of human rights and fundamental freedoms which may be ensured under the laws of any Contracting Party or under any other agreement to which it is a Party.

Article 23

The rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention, in so far as they are the subject of a corresponding provision in the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms or in the Protocols thereto, shall be understood so as to conform to the latter provisions.

SECTION IV

Article 24

1 The Committee of Ministers of the Council of Europe shall monitor the implementation of this framework Convention by the Contracting Parties.

2 The Parties which are not members of the Council of Europe shall participate in the implementation mechanism, according to modalities to be determined.

Article 25

1 Within a period of one year following the entry into force of this framework Convention in respect of a Contracting Party, the latter shall transmit to the Secretary General of the Council

of Europe full information on the legislative and other measures taken to give effect to the principles set out in this framework Convention.

2 Thereafter, each Party shall transmit to the Secretary, General on a periodical basis and whenever the Committee of Ministers so requests any further information of relevance to the implementation of this framework Convention.

3 The Secretary General shall forward to the Committee of Ministers the information transmitted under the terms of this Article.

Article 26

1 In evaluating the adequacy of the measures taken by the Parties to give effect to the principles set out in this framework Convention the Committee of Ministers shall be assisted by an advisory committee, the members of which shall have recognised expertise in the field of the protection of national minorities.

2 The composition of this advisory committee and its procedure shall be determined by the Committee of Ministers within a period of one year following the entry into force of this framework Convention.

SECTION V

Article 26

1 In evaluating the adequacy of the measures taken by the Parties to give effect to the principles set out in this framework Convention the Committee of Ministers shall be assisted by an advisory committee, the members of which shall have recognised expertise in the field of the protection of national minorities.

2 The composition of this advisory committee and its procedure shall be determined by the Committee of Ministers within a period of one year following the entry into force of this framework Convention.

SECTION V

Article 27

This framework Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. Up until the date when the Convention enters into force, it shall also be open for signature by any other State so invited by the Committee of Ministers. It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 28

1 This framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which twelve member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of Article 27.

2 In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 29

1 After the entry into force of this framework Convention and after consulting the Contracting States, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite to accede to the Convention, by a decision taken by the majority provided for in Article 20. d of the Statute of the Council of Europe, any nonmember State of the Council of Europe which, invited to sign in accordance with the provisions of Article 27, has not yet done so, and any other nonmember State.

2 In respect of any acceding State, the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 30

1 Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories for whose international relations it is responsible to which this framework Convention shall apply.

2 Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this framework Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 31

1 Any Party may at any time denounce this framework Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 32

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council, other signatory States and any State which has acceded to this framework Convention, of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c) any date of entry into force of this framework Convention in accordance with Articles 28, 29 and 30;
- d) any other act, notification or communication relating to this framework Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this framework Convention.

Done at ..., this... day of ..., in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State invited to sign or accede to this framework Convention.

OKVIRNA KONVENCIJA ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

Države članice Vijeća Europe i druge države potpisnice ove Okvirne konvencije,

Smatrajući da je cilj Vijeća Europe postići veće jedinstvo njegovih članova u svrhu osiguranja i ostvarivanja ideala i načela njihove zajedničke baštine,

Smatrajući da je jedna od metoda ostvarivanja tog cilja održavanje i dalje ostvarivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda,

U želji da slijede Deklaraciju šefova država i vlada država članica Vijeća Europe usvojenu u Beču 9. listopada 1993,

Odlučne u nakani da na svojim područjima zaštite postojanje nacionalnih manjina.

Smatrajući da je burna povijest Europe pokazala kako je zaštita nacionalnih manjina bitna za stabilnost, demokratsku sigurnost i mir na ovom kontinentu,

Smatrajući da pluralističko i istinski demokratsko društvo treba ne samo poštivati etničku, kulturnu, jezičnu i vjersku samobitnost svakog pripadnika nacionalne manjine, već im također stvoriti odgovarajuće uvjete za izražavanje, očuvanje i razvijanje te samobitnosti,

Smatrajući da je stvaranje ozračja snošljivosti i dijaloga nužno kako bi kulturna raznolikost bila izvorom i čimbenikom ne podjela, već obogaćivanja svakog društva,

Smatrajući da stvaranje tolerantne i bogate Europe ne ovisi samo o suradnji među državama već iziskuje i međugraničnu suradnju lokalnih i regionalnih vlasti, a da se time ne dovodi u pitanje ustav i teritorijalna cjelovitost svake države,

S obzirom na Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i na pripadajuće Protokole,

S obzirom na obveze glede zaštite nacionalnih manjina po konvencijama i deklaracijama Ujedinjenih naroda i po dokumentima Konferencije o sigurnosti i suradnji u Europi, posebice Kopenhaškom dokumentu od 29. lipnja 1990.

Odlučne u nakani da odrede načela koja valja poštivati i obveze što proizlaze iz njih s ciljem osiguranja, kako u državama članicama tako i u drugim državama koje usvoje ovaj instrument, učinkovite zaštite nacionalnih manjina, te prava i sloboda pripadnika tih manjina, u okviru zakona i uz poštivanje teritorijalne cjelovitosti i nacionalnog suvereniteta država,

Odlučne u nakani da primijene načela utvrđena u ovoj Okvirnoj konvenciji putem nacionalnog zakonodavstva i odgovarajuće vladine politike,

Sporazumjele su se kako slijedi:

ODJELJAK I.

Članak 1.

Zaštita nacionalnih manjina, te prava i sloboda pripadnika manjina čini sastavni dio međunarodne zaštite ljudskih prava i kao takva spada u područje međunarodne suradnje.

Članak 2.

Odredbe ove Okvime konvencije primjenjuju se u dobroj vjeri, u duhu razumijevanja i snošljivosti, te u skladu s načelima dobrosusjedstva, prijateljskih odnosa i suradnje među državama.

Članak 3.

1. Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo slobodno izabrati da li da bude ili ne bude tretiran kao takav, te nikakve štete ne smiju proisteći iz takva izbora ili iz korištenja prava vezanih za takav izbor.

2. Pripadnici nacionalnih manjina mogu koristiti prava i uživati u slobodama što proizlaze iz načela sadržanih u ovoj Okvirnoj konvenciji, i to kako pojedinačno tako i u zajednici s drugima.

ODJELJAK II.

Članak 4.

1. Stranke se obvezuju jamčiti pripadnicima nacionalnih manjina pravo jednakosti pred zakonom i jednake pravne zaštite. U svezi s tim zabranjuje se bilo kakva diskriminacija temeljena na pripadnosti nacionalnoj manjini.

2. Stranke se obvezuju da će po potrebi usvojiti odgovarajuće mjere s ciljem promicanja pune i učinkovite jednakosti između pripadnika nacionalne manjine i pripadnika većinskog pučanstva u svim područjima gospodarskog, društvenog, političkog i kulturnog života. U svezi s tim stranke će na odgovarajući način uzeti u obzir specifične uvjete pripadnika nacionalnih manjina.

3. Mjere usvojene u skladu sa stavkom 2. ne smatraju se činom diskriminacije.

Članak 5.

1. Stranke se obvezuju unaprijediti uvjete potrebne za pripadnike nacionalnih manjina radi održavanja i razvijanja njihove kulture, te očuvanja bitnih sastavnica njihove samobitnosti odnosno njihove vjere, jezika, tradicije i kulture baštine.

2. Ne dirajući u mjere poduzete u vodenju opće integracijske politike, stranke će se suzdržati od politike ili prakse asimilacije pripadnika nacionalnih manjina protiv njihove volje, te će takve osobe zaštititi od svake akcije kojoj je cilj takva asimilacija.

Članak 6.

1. Stranke će poticati duh snošljivosti i međukulturnog dijaloga i poduzeti učinkovite mjere na promicanju uzajamnog poštovanja razumijevanja i suradnje među svim ljudima koji žive na njihovu području, bez obzira na etničku, kulturu, jezičnu ili vjersku pripadnost tih ljudi, posebice na području obrazovanja, kulture i medija.

2. Stranke se obvezuju poduzeti odgovarajuće mjere zaštite osoba koje bi mogle biti izložene prijetnjama ili diskriminaciji, neprijateljstvu ili nasilju radi njihove etničke, kulturne, jezične ili vjerske pripadnosti.

Članak 7.

Stranke su dužne osigurati poštovanje prava svakog pripadnika nacionalne manjine na slobodu mirnog okupljanja, slobodu udruživanja, slobodu izražavanja, te slobodu misli, savjesti i vjere.

Članak 8.

Stranke se obvezuju priznati svakom pripadniku nacionalne manjine prava na očitovanje svoje vjere ili uvjerenja, te na osnivanje vjerskih ustanova, organizacija i udruga.

Članak 9.

1. Stranke se obvezuju priznati da pravo na slobodu izražavanja svakog pripadnika nacionalne manjine uključuje slobodu na vlastita mišljenja, te na primanje i širenje informacija i ideja na manjinskom jeziku bez miješanja javnih vlasti i neovisno o granicama. Stranke su dužne osigurati, u okviru svojih pravnih sustava, da pripadnici nacionalne manjine ne budu diskriminirani glede pristupa medijima.

2. Stavak 1 ne spriječava stranke da traže dozvolu, bez diskriminacije i na temelju objektivnih kriterija, za radijske postaje i televizijske postaje ili za kinematografska poduzeća.

3. Stranke neće ometati pripadnike racionalnih manjina u osnivanju i uporabi tiskovnih medija. U zakonskim će okvirima radio-televizijskog emitiranja što više osigurati, uzimajući u obzir odredbe stavka 1., da pripadnicima nacionalnih manjina bude pružena mogućnost osnivanja i korištenja vlastitih medija.

4. U okviru svojih pravnih sustava stranke će usvojiti odgovarajuće mjere s ciljem olakšanja pristupa medijima pripadnika nacionalnih manjina, te s ciljem promicanja snošljivosti i omogućavanja kulturnog pluralizma.

Članak 10.

1. Stranke se obvezuju priznati pravo da svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo slobodno i bez miješanja koristiti svoj manjinski jezik, privatno i javno, u govoru i u pismu.

2. Na područjima nastanjenima osobama koje tradicionalno ili u znatnijem broju pripadaju nacionalnim manjinama, ukoliko te osobe to zatraže te ondje gdje takav zahtjev odgovara stvarnoj potrebi, stranke će uznastojati, koliko je to moguće, osigurati uvjete koji će omogućiti korištenje manjinskog jezika u ophodanju tih osoba s tijelima vlasti.

3. Stranke se obvezuju svakoj osobi koja pripada nacionalnoj manjini jamčiti pravo na to da smjesta bude informirana, na jeziku kojeg razumije, o razlozima svojeg uhićenja te o naravi i povodu optužbe protiv nje, kao i to da se brani na tom jeziku, u slučaju potrebe i uz slobodnu pomoć prevoditelja.

Članak 11.

1. Stranke se obvezuju priznati da svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini ima pravo koristiti svoje prezime i ime na manjinskom jeziku te da joj ono bude službeno priznato, u skladu s modalitetima koje predviđa njihov pravni sustav.

2. Stranke se obvezuju priznati da svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini ima pravo na svojem manjinskom jeziku isticati oznake, natpise i druge informacije privatne naravi a javno uočljive.

3. Na područjima tradicionalno nastanjenima znatnijim brojem osoba koje pripadaju nacionalnoj manjini, stranke će u okviru svojih pravnih sustava, uključujući - gdje je to prikladno - sporazume s drugim državama te uzimajući u obzir njihove specifične uvjete, uznastojati istaknuti tradicionalne lokalne nazive, nazive ulica i druge topografske oznake namijenjene javnosti također i na manjinskom jeziku kad za takve oznake postoji dostatno zanimanje.

Članak 12.

1. Gdje je to prikladno, stranke poduzimaju mjere na području obrazovanja i istraživanja radi promicanja spoznaje o kulturi, povijesti, jezika i vjere njihovih nacionalnih manjina i većine.
2. U tom kontekstu stranke će, između ostalog, pružiti odgovarajuće mogućnosti za obuku nastavnika i pristup udžbenicima, te će olakšati kontakte između učenika i nastavnika različitih zajednica.
3. Stranke se obvezuju promicati jednaku dostupnost obrazovanja osobama koje pripadaju nacionalnim manjinama na svim razinama.

Članak 13.

1. Unutar svojih obrazovnih sustava stranke priznaju da osobe koje pripadaju nacionalnoj manjini imaju pravo ustanovljavati i upravljati vlastitim privatnim ustanovama za obrazovanje i obuku.
2. Korištenje ovoga prava ne uključuje nikakvu financijsku obvezu za stranke.

Članak 14.

1. Stranke se obvezuju priznati da svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini ima pravo učiti na svom manjinskom jeziku.
2. Na područjima tradicionalno ili u znatnijem broju nastanjenom osobama koje pripadaju nacionalnim manjinama, ako za to postoji dostatno zanimanje, stranke će uzastojati osigurati, koliko je to moguće te u okvirima svojih obrazovnih sustava, da osobe koje pripadaju tim manjinama imaju odgovarajuće mogućnosti da uče manjinski jezik ili da ih se područava na manjinskom jeziku.
3. Stavak 2. ovoga članka primjenjuje se tako ne dirajući u učenje službenog jezika ili nastave na tom jeziku.

Članak 15.

Stranke će stvoriti uvjete nužne za učinkovito sudjelovanje osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama u kultumom, društvenom i gospodarskom životu i javnim poslovima, posebice u onima koji se tiču njih samih.

Članak 16.

Stranke se uzdržavaju od mjera koje mijenjaju omjere među pučanstvom na područjima nastanjenima osobama koje pripadaju nacionalnim manjinama, a koje su usmjerene na ograničenja prava i sloboda koje proizlaze iz načela sadržanih u aktualnoj Okvirnoj konvenciji.

Članak 17.

1. Stranke se obvezuju da se neće miješati u prava osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama da uspostavljaju i održavaju slobodne i miroljubive kontakte preko granica s osobama koje legalno borave u drugim državama, osobito s onima s kojima dijele etnički, kultumi, jezični ili vjerski identitet ili pak zajedničko kultumo nasljeđe.

2. Stranke se obvezuju da se neće miješati u prava osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama da sudjeluju u djelatnostima nevladinih organizacija, kako na državnoj tako i na međunarodnoj razini.

Članak 18.

1. Stranke će nastojati, gdje je to potrebno, zaključiti bilateralne i multilateralne sporazume s drugim državama, osobito sa susjednim državama, radi osiguranja zaštite osoba koje pripadaju dotičnim nacionalnim manjinama.

2. Tamo gdje je to relevantno, stranke poduzimaju mjere za poticanje prekogranične suradnje.

Članak 19.

Stranke se obvezuju da će poštovati i primjenjivati načela sadržana u aktualnoj Okvirnoj konvenciji, uz samo ona ograničenja, restrikcije i derogacije - tamo gdje je to nužno - koja su predviđena međunarodnopravnim instrumentima, osobito Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u onoj mjeri u kojoj se oni odnose na prava i slobode koji proizlaze iz spomenutih načela.

ODJELJAK III.

Članak 20.

U korištenju prava i sloboda koja proizlaze iz načela sadržanih u aktualnoj Okvirnoj konvenciji svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini poštovat će zakonodavstvo dotične države i prava drugih, posebice prava osoba koje pripadaju većini ili drugim nacionalnim manjinama.

Članak 21.

Ništa u ovoj Okvirnoj konvenciji neće se tumačiti kao da implicira bilo kakvo pravo na obavljanje bilo kakve djelatnosti ili izvršavanje čina suprotnih temeljnim načelima međunarodnog prava te posebice suverene jednakosti, teritorijalne cjelovitosti i političke nezavisnosti država.

Članak 22.

Ništa se u ovoj Okvirnoj konvenciji ne smije tumačiti kao ograničenje ijednog od ljudskih prava i temeljnih sloboda koja mogu biti osigurana po zakonima koje od ugovornih stranaka ili po bilo kojemu drugom sporazumu čija je stranka dotična ugovorna stranka.

Članak 23.

Za prava i slobode koji proizlaze iz načela sadržanih u ovoj Okvirnoj konvenciji, u onoj mjeri u kojoj su oni predmet odgovarajuće odredbe Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ili pak Protokola uz nju, smatra se da su u skladu s potonjim odredbama.

ODJELJAK IV.

Članak 24.

1. Odbor ministara Vijeća Europe pratit će provedbu ove Okvime konvencije od strane ugovornih stranaka.
2. Stranke, koje nisu članice Vijeća Europe, sudjelovat će u mehanizmima provedbe, prema modalitetima koje treba ustvrditi.

Članak 25.

1. U roku od godine dana od stupanja na snagu ove Okvirne konvencije za pojedinu ugovornu stranku, dotična će Glavnom tajniku Vijeća Europe proslijediti potpune informacije o

zakonodavnim i drugim mjerama, koje su poduzete za ostvarenje načela izloženih u ovoj Okvirnoj konvenciji.

2. Nakon toga, svaka će stranka Glavnom tajniku, u pravilnim razmacima i kad god to zatraži Odbor ministara, prosljeđivati sve daljnje informacije koje su značajne, za provedbu ove Okvirne konvencije.

3. Glavni tajnik proslijedit će Odboru ministara informacije koje su proslijedene pod uvjetima iz ovog članka.

Članak 26.

1. U ocjenjivanju mjera koje su stranke poduzele za ostvarenje načela izloženih u ovoj Okvirnoj konvenciji, Odboru ministara pomoćat će savjetodavni odbor, čiji članovi moraju imati priznato stručno znanje na području zaštite nacionalnih manjina.

2. Sastav tog savjetodavnog odbora i njegove postupke odredit će Odbor ministara u roku od godine dana od stupanja na snagu ove Okvirne konvencije.

ODJELJAK V.

Članak 27.

Ova će Okvirna konvencija biti otvorena za potpisivanje od strane država članica Vijeća Europe. Do datuma stupanja na snagu Konvencije, bit će otvorena i za potpisivanje od strane bilo koje države koju pozove Odbor ministara. Podložna je ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju. Isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju bit će položene kod Glavnog tajnika Vijeća Europe.

Članak 28.

1. Ova Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka perioda od tri mjeseca nakon datuma kojeg dvanaest članica Vijeća Europe izraze pristanak da se obvežu na Konvenciju u skladu s odredbama članka 27.

2. U pogledu bilo koje zemlje članice koja naknadno izrazi pristanak da se na nju obveže, Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca nakon polaganja isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju.

Članak 29.

1. Nakon stupanja na snagu ove Okvirne konvencije i nakon konzultacija s državama ugovornicima, Odbor ministara Vijeća Europe, može, odlukom većine koju predviđa članak

20.d. Statuta Vijeća Europe, pozvati da pristupi Konvenciji svaku državu nečlanicu Vijeća Europe, koja je pozvana da je potpiše u skladu s odredbama članka 27. ali to još nije učinila, kao i bilo koju drugu državu nečlanicu.

2. Za svaku državu koja pristupa Konvenciji, Okvirna konvencija stupit će na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od polaganja isprave o pristupu kod Glavnog tajnika Vijeća Europe.

Članak 30.

1. Svaka država može, u vrijeme potpisivanja ili polaganja svoje isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, navesti područje ili područja za čije je međunarodne odnose odgovorna, na koje će se primjenjivati ova Okvirna konvencija.

2. Svaka država može kasnije, izjavom Glavnom tajniku Vijeća Europe, proširiti primjenu ove Okvirne konvencije na bilo koje drugo područje navedeno u izjavi. U pogledu tog područja, Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od dana kada je Glavni tajnik primio takvu izjavu.

3. Svaka izjava dana prema dvama prethodnim stavcima može se, u pogledu bilo kojeg područja navedenog u takvoj izjavi, povući notifikacijom upućenom Glavnom tajniku. Povlačenje izjave proizvodi učinke od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od dana kada je Glavni tajnik primio takvu notifikaciju.

Članak 31.

1. Svaka stranka može u bilo koje vrijeme otkazati ovu Okvirnu konvenciju, i to putem notifikacije upućene Glavnom tajniku Vijeća Europe.

2. Takav otkaz proizvodi učinke od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od šest mjeseci od dana kada je Glavni tajnik primio takvu notifikaciju.

Članak 32.

Glavni tajnik Vijeća Europe obavijestit će države članice Vijeća, druge države potpisnice i bilo koju državu koja je pristupila ovoj Okvirnoj konvenciji, o:

a) svakom potpisu,

b) polaganju svake isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu,

c) svakom danu stupanja na snagu ove Okvirne konvencije u skladu s člancima 28., 29. i 30,

d) svakom drugom činu, notifikaciji ili priopćenju u vezi s Okvirnom konvencijom.

U potvrdu gore navedenog, dolje potpisani, propisno ovlašteni za to, potpisali su ovu Okvirnu konvenciju.

Sastavljeno u Strasbourgu, dana 1. veljače 1995. na engleskom i francuskom, pri čemu su obje verzije jednako vjerodostojne, u samo jednom primjerku koji će se položiti u arhiv Vijeća Europe. Glavni tajnik Vijeća Europe proslijedit će ovjerene kopije svakoj državi članici Vijeća Europe i svakoj državi koja je pozvana da potpiše ovu Okvirnu konvenciju ili da joj pristupi.

Članak 3.

Za izvršenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina nadležna su ministarstva i druga tijela državne uprave Republike Hrvatske u čiji djelokrug ulazi ostvarivanje pojedinih prava predviđenih ovom Konvencijom.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 016-O1/97-02/02

Zagreb, 19. rujna 1997.

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Zastupničkog doma Sabora
akademik **Vlatko Pavletić**, v. r.